

വിക്രമാർത്ഥഗീയം

വിക്രമോർത്ത്യരീയം

വിവർജ്ജനം:

മഹാകവി

കൊടുങ്ങല്ലുർ കുഞ്ഞുക്കുട്ടൻ തമബുരാൻ.

വ്യാവധി:

മഹാകവി ടി. ആർ. നായർ.

പ്രസിദ്ധീകരണം:

കേരള ബൗക്ക് ഹാസ്റ്റ്
കൊടുങ്ങല്ലുർ.

വില. 5_00

VIKRAMORVASEEYAM.
(Drama)

Translation.
Mahakavi Kodungallur Kunjukuttan Thampuran.

First K. B. H. Edition 1978

Printed at
Janatha Press, Konathukunnu.

Price Rs. 5-00.

Published by
Kerala Book House, Kodungallur.

ഉപോർഖലാതം.

“യർക്കാമമോക്ഷഃ
വൈവഹക്ഷണ്യം കലാനു ച
കരാതി കീഴ്തിം രീതിം ച
സദ്യകാവ്യ നിശ്ചവണം”.

എന്ന പുർവ്വചാൽമതലുകാരം പാൽക്കലാചിജ്ഞനാതായാൽ,
ചതുർവർഗ്ഗവലക്കപ്പം അമവാ ധർമ്മാത്മകാമമോക്ഷ സാധകപ്പം
കാവ്യത്തിനാശങ്ങൾ സിഖിയുംക്കന്ന. ഉദ്യത്രവ്യ ഭേദനയുള്ള
കാവ്യങ്ങളിൽ മുഖ്യമായി ഇതിഹാസപുരാണങ്ങളിലും അവയെ
അനുകരിച്ചുപജീവിച്ചുമണ്ണായ മഹാകാവ്യാടിക്കുളിച്ചം സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നം ആ ആശാശാശാം.

“കാവ്യപ്പി നാടകം രമ്യം
തത്ര ശാകന്തളം വരം
തത്രാപി ച ചതുര്മ്മാക്ത
സ്ത്രു ദ്രോക ചതുഷ്യം”.

എന്ന അഭിജ്ഞവചനത്തെ കാക്കണമ്പാർ വിഗ്രഹിത വെദ്യാന്തരവും
ബ്രഹ്മാന്ദസഹാദരവുമായ പരമാന്ദത്തെ പ്രഭാനം ചെയ്യുന്നവ
യാണ് ദശത്രാക്കന്താം എന്നകാണാം. കാവ്യസാഹിത്യത്തിന്റെ
ആന്ദരാന്ദരാന്ദരാവണ്ടയ്യും അവ ഉത്തമ നിഓർന്നങ്ങളാണ്. ആശാ
കാവ്യങ്ങളെ ത്രാപകന്താളുനം അവ —

“നാടകം സമ്പ്രകരണം
ഭാണഃ പ്രധാനം ഡിമി:
വ്യാദ്യോഗസമവകാരം
വീമ്യക്കേഹാ മുശാ ഇതി”.

ഇപ്രകാരം പത്രവിഡമാണെന്നും ആചാര്യൻ്റെ ശാടിപ്രായപ്പെട്ട ഭക്തി. സംഭാഗവിശ്വലംഭന്തുംഗാരങ്ങളിൽ സംഭാഗഭരതകാരാഡിപ്രായലംഭന്തിനും എന്നപോലെ ഉദ്യമവ്യകാവ്യങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധ ഭരതകാരാഡിപ്രായനും ആസ്പദമുഖ്യത ഏറ്റമെന്നും അംഗഭവദ്വാദ്യമാണും.

“വിഭാഗവനാരഭാവേന

വ്യക്തഃ സംഭാരിനാ തമാ

—

രസതാമേതി രത്യാദി:

—

സ്ഥായീകാവഃ സദേതസാം.”

—

വിഭാഗം കൊണ്ടും അബ്ദഭാഗം കൊണ്ടും സംഭാരിക്കാണ്ടിം വ്യക്തമായ രത്യാദി സ്ഥായീഭാവം സാമാജികക്കണ്ണ രസമായി അഭിഭവപ്പെട്ടുണ്ട് എന്നും രസത്തെപ്പറ്റി ഭരതമുന്നി പ്രതിപാദിച്ചി റിയുംകുന്നു. “വിഭാഗവാരഭാവ വ്യുദ്ധിചാരിനിസംഭേദാഘാതസന്തിഷ്ടിതിഃ” എന്നും ഗാട്ടുശാസ്ത്രം പരയുന്നതിനേൻ്റെയും,

“വ്യക്തഃ സദേതപ്യീകാവാദൈ:

സ്ഥായീകാവേ രസസ്മൃതഃ:

എന്നും മരിറാജ മതത്തിനേൻ്റെയും നിഷ്ഠാക്ഷേപമുള്ളതുക്ഷേപമുായ വ്യാവ്യാനവും നിത്യപണ്ണവുമെല്ലാം ജഗന്നാമപബന്ധത്തിൽ നിർവ്വു ഹിച്ചിട്ടുള്ളതും അത്യുന്നം സാരഗ്രഹഭവും സപ്രമാണവുമാകുന്നു. വ്യക്തഃ എന്ന പദത്തിനും വ്യക്തതിവിഷയീകൃതഃ എന്നാണപ്രത്യേം. വ്യക്തി ആവരണഭാഗത്തോട്ടുടർന്നിയ ഒരു ചിഭാത്മകജണങ്ങാമാണും. അതും സപയം പ്രകാശിപ്പിയ്ക്കുന്നതും, കപാലം കവുത്തിയിരിപ്പും തലലു വത്തിൽ സമീപവസ്തുക്കളെ പ്രകാശിപ്പിപ്പിയ്ക്കുന്നതുപോലിരിയ്ക്കുന്നതു മാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ആത്മബൈതന്തന്മുഖം വിഭാഗാദി സമക്ഷതങ്ങൾ ക്ഷായ രത്യാദികളെ പ്രകാശിപ്പിയ്ക്കുന്നു. ഇംഗ്ലേഷ്യരത്യാദിത്രം രസം ഇപ്പരം സബ്രഹ്മാരിയും യോഗികളാൽ സമാധി സാക്ഷാൽക്കൂത്താണും സച്ചിദാനന്ദത്താടി സമവുമാണും. അഭിനവ

ഉപ്പമുട ഭോഗികളായ ആചാര്യരാർ ഇം അടിപ്രായത്തെ മറ്റു തന്നെ ആധ്യാത്മാക്ഷീക്ഷിഷ്ഠവരാണ്.

അംഗനാഭികളാകന്ന ആലംബന വിഭാവനങ്ങളെക്കാണ്ട് രതീ ഉളിവാകനാ, ഉദ്യാനാഭികളാകന്ന ഉച്ചീപനവിലാവന്നെല്ല ക്കൊണ്ട് ഉച്ചീപിതമാകനാ, കടാക്ഷവിക്കോപാദ്യനഭാവങ്ങളെല്ല ക്കൊണ്ട് പ്രതീതിവിഷയമാകനാ, ഉൽക്കളാഡി വ്യാഖിമാരികളെല്ല ക്കൊണ്ട് പരിപുഷ്ടമായി ഡൈക്കേൻ, രാമനാകന്ന അഭിനേതാ, ക്കൽ ഉല്ലന്നമാകനാ, അവനിൽ പ്രകടമാകന്ന സീതാരാഘം ദായന്ദുഭയസ്ഥാമാജികരാറിൽ ഫൂംഗാരംസവും ചമൽക്കാരകാരണവുമായി അനാഭവഹ്യപ്പെട്ടനാ. എപ്രകാരമാണോ സർപ്പമില്ലാത്ത ഹ്യപ്പാഴം കയറക്കണ്ടാൽ സർപ്പമേവും യേവുമണ്ഡാകന്നതു്, അപ്പ കാരം അടിനേതാവികൾ സീതാവിഷയകരാമരതി അമാത്മമായി ക്കില്ലേക്കിലും അഭിനാശനെന്നപുണ്ണ്യത്താൽ ഉണ്ടാക്കുന്നില്ലു് സഹായപ്രായത്തിൽ ആനന്ദമുള്ളിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് രസമായി പരി സമിയുക്കേൻ. റസത്തിനേറ്റ ഒരു നേരിയ നിത്രപണം ഇവിടെ കാണിച്ചതു് തദലിവ്യജനത്തിനേറ്റയും അഭിനയത്തിനേറ്റയും അടിസ്ഥാനത്തിലാണു് ഏതു നാടകത്തിനേറ്റയും പുകഴിം പ്രഭാവവുമെന്നും തെളിയിക്കുന്നാണു്.

“ഉദ്ധൃത്യോദ്ധൃത്യസാരംയമവിലനിഗ്രഹം—

നാട്യവേദം വിരിഞ്ഞവി—

ശ്വക്രൂയസ്യപ്രയോഗം മൂറിപ്പിഭരത—

സ്ത്രാണ്യവം നീലകള്ളഃ

ശദ്യാനീലാസ്യമസ്യ പ്രതിച്ചപമഹരം

ലക്ഷ്മി, ക: കര്ത്തമീശ്വാ

നാട്യാനാംകിരുകിന്നവിൽ പ്രഗ്രാമചനായാ

ലക്ഷ്മണം സംക്ഷിപ്പാമി.”

എന്ന ധനജ്ഞയാഹാര്യൻറെ ദശത്തുപകത്തിലെ പ്രതിജ്ഞനാപദ്യത്തിൽ നാട്യവേദത്തിനേറ്റ പ്രഭാഗ്രാമവും പ്രകാശവുമെല്ലാം പ്രതി

പാദചീവ്രിക്കുണ്ട്. സമ്പ്രവേദങ്ങളിൽനിന്ന് സാരമെടുത്തു് മ്രൂഹമാവു് ആദ്യമെ നാട്യവേദം നിർക്കിച്ചു. വിവിധാവാധികളിലും എടക്കങ്ങളുംകൊണ്ട് അതിൽപ്പെട്ട അടിനായകലവയെ ഭരതചൗണി സംവിധാനം ചെയ്തു. താംഗളുടെമായ ഉല്ലത്തുണ്ടതാണാധിവശത ഭഗവാൻ നീലകുമാരം, സുകമാസുംതലാസ്യം തുംബീമണിയായ പാർത്തീഡവിയും സ്പീകരിച്ചു. സർവ്വസൗഖ്യങ്ങളിലും വിഭാഗങ്ങളും നാട്യങ്ങളുടെ സാമാന്യലക്ഷ്യം പറവാനോ നിർവ്വചിയുംകൊണ്ടു പ്രയാസമാണു്. എക്കിലും ദശങ്കുപക്ഷങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യം മാത്രമെ താൻ സംഗ്രഹിച്ചപറയുന്നതു് എന്നാണു് ധനജാഥാചാര്യൻറെ അടിപ്രായം. പുർണ്ണാക്ഷതവിഭാഗത്തിൽ പ്രധാനവും മുമ്പൊപ്പമിതവും നാടകമാണു്. സഹദയപ്രദയാ ഘ്രാഡകമായ നാടകം നിർക്കിയുംകൈ എന്നതു് ഏഴുപ്പമായ കാര്യമൊന്നുമല്ല. “നാടകാന്തം കവിതപം” എന്ന സൂചനം ആ കലാവിഭാഗത്തിൻറെ പ്രഭാവത്തെയും തന്നിർക്കുമാണ പ്രധാനപാരമ്പര്യത്തെയും മാണം കുണ്ണിയുംകൊണ്ടു്. നാടകകൾത്താക്കരാക്കു് തന്നിർക്കുമാണ തതിലെ നിയമങ്ങളും നിന്മാധ്യങ്ങളും ശാസ്ത്രീയസങ്കേതങ്ങളും വളരെയധികമാണു് ആലക്കാരികാചാര്യനാഡ് അഞ്ചാസിച്ചു കൂട്ടുതാണു്. തന്മുഖം റംഗത്തിൽ അവതാരപ്പെട്ടുംകൊണ്ടു പററിയവയും പദ്ധതിയുംഗാമനാമനായുംകൊണ്ടു മുറിയും ഒപ്പക്കങ്ങൾ സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ തന്നെ സുഭർഥ്രഭ്രാംബ ആണു്.

അപക്രിയിലെ ഇതിന്മുഖത്താം — ഇതിഹാസ പ്രവൃത്തം, കവികൾപ്പിതമായ ഉല്പാദ്യം, സക്രീംഖലമായ മിശ്രം എന്നിങ്ങിനെ പല വിധത്തിലുണ്ട്. ശാക്രത്യം, ഉത്തരാധിപരിതം, വിത്തമോർപ്പിയം, മഹാവീരചരിതം മുതലായ നാടകങ്ങളിലെ കമാവസ്തുക്കരാ ഇതിഹാസപ്രസിദ്ധങ്ങളാണു്. എക്കിലും അവയിലും ചില സമർഭങ്ങളിൽ വേറെ ചീല ഉപകമകരാ ചേർത്തു് പുരാണാപാവൃത്താനങ്ങളിൽനിന്ന് നാടകത്തിനു് നവീനതയും നിഃതിശാനവാനകതയുള്ളാക്കിത്തീർക്കാൻ കാളിഓസപ്രദത്തികരാ

പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. റാക്കറ്റേൽ ദർശാസ്ത്രങ്ങൾ മനോഭാവം അല്ലെങ്കിൽ പ്രാണബീജങ്ങൾ എന്നും കാണുന്നു. വിത്തുമൊരുശ്ശേയതിലാണെങ്കിൽ പുന്നരബ്ദിന്റെ പട്ടം വിശദമായി. ആ വേദിയിട കോപം ചുഡാക്കുന്നതായ ഒരു ഭാവം നിലനിൽക്കുന്നതായാണ് മറ്റും നാടകത്തിൽ ഘടപ്പീച്ചുള്ള പുരാണ ത്വിൽനിന്നും വ്യതിഭാഗമാണെന്നും, ആ ഉപകമ, കാളി ഭാസംന്നി ഭാവനയിൽ പ്രഭ്രാകം പ്രതിബിംബിച്ചതാണെന്നും, അതു പ്രക്ഷേതാപദ്യാഗിയായ പ്രമാവിഷ്ണുരാജത്തിനും സുതാം പ്രഭ്രാജകീഭവിയുള്ളതാണെന്നും ചരിച്ചാം. ദശകാവ്യങ്ങൾ ഗ്രവ്യകാവ്യമോ എതാഹാലും അതിലെ പാത്രങ്ങളിട സ്വഭാവം വിഷ്ണുരാജത്താലും കവിയിൽക്കു മുത്യാമുത്യാധികാരകമായ ഭലാകാപദ്ധതം നിർവ്വഹിച്ചുന്നും, സാഹിത്യസാംസ്കാരികത്തിൽ നിലനിർത്താൻ സാധിയുള്ളതും. നായികാനായകന്നാരെ അനുഭവമാക്കേണ്ടാണും എന്തു ഇതിപ്പുത്തത്തിനും സപ്തഭയസമാകർഷിക്കപ്പെട്ട ഭവിഷ്യക്കുന്നതും. കാവ്യരസവും അവരാക്കുന്ന ആലംജവാ വിഭാവങ്ങളിൽ നിന്നാമുളിച്ചുന്നതാണും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ.

കമാപാത്രമാക്കുന്ന നായകൻ:—

“ത്യാഗീ തൃതീ കലീന:
സുഗ്രീകോആരുപദ്യവന്നാത്സാഹീ
ദക്ഷാ ഗ്രാഹകത്തിലോക—
സൗജണ്യവൈദശ്യശ്ശേലവാംനോന്താ”

ഭാഗാശീലനം വീഴനം സർക്കലോത്തടവനം, ശ്രീമാനം ത്രജ യൈശവനാത്സാഹവാനം സമത്തംനം ഭഗ്നഹസ്യനന്നം നിച്ചുഡാ ഭിപ്രായനം മരവമായിരിച്ചുണ്ടെന്നും പറയുന്നു. നായകന്നാർ— ദയീരോഭാത്തൻ, ദയീരോഭത്തൻ, ദയീരോഭത്തൻ, ദയീരോഭത്തൻ എന്നീ നേരിന നാഭുതരത്തിലുണ്ടോ.

“മഹാസത്പാതിഗംഭീര:
സ്ഥാപാവാനവിക്രമനാ:

സ്ഥിരം നിന്മധാനകാരാ
യീരാഭാതഃ സസ്താः”

സ്വദുഖവജ്ഞാഖിൽ കാസ്തീളികാത്തവനം, ശാംകീംഗ്രാമത്തോട് കൂടിയവനം ദശാലും ആത്മദ്വാരാലാഹവിതനം ദൈനമയ്യുള്ളവനും വിനായത്താൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ട അധകാരങ്ങളാക്രമിയവനാഥാണ് ധീരാഭൻ, യുധിഷ്ഠിർ, ദശ്യന്തൻ തുടർന്നിരിയവരാക്കുകൾ. ആത്മലും, ചൂപലും അബക്കാരം മുതലായവയാണ് ധീരാഭത്തെന്ന് ലക്ഷ്യം. നാവണൻ, ഭദ്രാസനൻ, ഭീമസനൻ തുടങ്ങിയവർ ധീരാഭത്താഡാക്കന്നു. സാംഘാന്യമായി നാക്കുന്നാക്കുള്ള മുന്നനും ശാന്തതയും ഉള്ള മ്രോമണാദികളായിരിപ്പും ധീരശാന്തനാർ. സംഗീതാദികലാഖാസനങ്ങും നിശ്ചിന്തതയും സൗഖ്യതയും സൗത്തിവരംവരെത്തയുമാണ് ധീരാഭള്ളിത്തെന്ന് ലക്ഷ്യം.

മഹാശ്യശരീരത്തിൽ സന്ധ്യക്കിഴുള്ളപോലെ നാടകക്കമാരോ രാത്തിലും സന്ധ്യക്കിഴുണ്ട്. അവ മുഖസന്ധ്യ, പ്രതിശ്വബ്ദസന്ധ്യ, ഗംഗസന്ധ്യ, വിമർശസന്ധ്യ, നിർവ്വഹണസന്ധ്യ എന്നിങ്ങനെന്ന അംബുതാരതിലാക്കുന്നവനാം അവ കമാരോജിത്തെ പ്രംബണാനാമാസാനിതീക്ക്രമം എന്നാം നിഷ്ട്രഷ്ട്രമാളിപരിശോധിച്ചുണ്ട് അറിയാം.

വിശ്വമഹാകവി കാളിഭാവാംഗക്കാരാ പ്രാചീനാനം കാളി ഭാസനാപോലും മാർഗ്ഗദർശകനമാണ് ഭാസനനാം, ഭാസനൻ ആപക്കങ്ങൾ സൗലുസിഭങ്ഗാണ്ണനാം സർവ്വസ്വല്ലദയയും സമ്മതിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എക്കിലും അവഞ്ചക്കാരാ മുംഗാരാഭിസകലനാം കൊണ്ടും തദ്പരാ പരമാനന്ദഭാവകത്പാം, ഉപദശ്വരപരത്പാം, പ്രദേശകിച്ചും പ്രഥാഞ്ചപ്രതിഫലകത്പാം എന്നിവകൊണ്ടും ശാക്കണ്ണാഭാക്കികൾ മുൻപെന്തിയിൽ വിരാജിക്കുന്നു എന്ന സാഹിത്യലോകത്തി പ്രായപ്പെട്ടുന്നു. സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിലെ ആപക്കങ്ങളിൽ റണ്ട് നാടകങ്ങൾ (ശാക്കന്തളം, ഉത്തരരാമചരിതം) മാത്രം മതി രസിക

ഇവരുടെ സഹകർപ്പിച്ചുവാൻ. മുച്ചക്രാന്തായും വിശ്വലഭതിൽ അവരുടെ അത്യുദ്ധപരമായ തേജസ്സുകളാക്കണ. യധമാത്രം സംശ്ലിശ്വം കുറഞ്ഞ വിപ്രലംഭവുമാകുന്ന ഗ്രൂംഗാരംകൊണ്ടു് അവ അത്യന്തം ആറാറ്റഭാഗത്തുവന്നായിരിക്കുന്നു. ഉത്തരരാമചോറിത്തീൻ മാറ്റണാബാൾ റാബമെന്നാഹരിച്ചുന്നു, കുറഞ്ഞതിനാൾ നാടകത്തിൽ അംഗിതപം അംഗീകരിയുകുന്നതു് ആലക്കാരിക്കാൾ ഇപ്പും ചല്ലാജ്ഞാൽ കുറഞ്ഞ വിപ്രലംഭം തന്നെ റാബമെന്നു് പാരുകയായി രിയുകും യുശ്രം. ശാകന്ത്രമോ ഉത്തരരാമചോരിത്തേണ്ട ഏതുണ്ണാം അഡിക്കം ആറാസ്പദ്യത്രമെന്നു് ഫോറിച്ചുപാർക്കുന്ന എഴുപ്പുത്തിൻ ഉത്തരം പറയാൻ ശ്രദ്ധാസ്ഥാബാൾ. റാബം ഓഫാതരത്തിൽ സഖ്യദാസാം കാവജ്ഞക്ക്രമാക്കണാക്കുന്നു. എന്നാലും പദ്മപ്രഭാഗാത്തിലും റബ്ബാനും പീതിയിലും മറ്റും ഭവത്തിനേക്കണാൽ കാളിഭാസൻ കരാച്ചുക്കി മേലപ്പറിച്ചിൽ ദാഖിലുന്ന ഏന്നാം പറയുണ്ടിവാം,

“തചസ്പീ കാം ശതാവഗമാ—
മിതിഞ്ഞുരാനന്നാവിവ
ഗിരിജാശാഃ ഗുണാം വജ്ര
ഭവത്തിനാസിതാറാനൈ”

എന്ന ഉൽപ്പുക്ഷകൊണ്ടങ്ങളും ഭവത്തിനുമാണും കരാസ്ട്രാസ്വീടു നേടക്കിലും.

കാളിഭാസനാടകത്രയത്തിൽ നിത്രുവണ്ണിയായും വിശ്വലഭാർവ്വ ദിവത്തപ്പറവി പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനുഞ്ഞവായി ആ മഹാകവി ഒക്കണിച്ചും അറിഞ്ഞതെന്നോളം വിഷയങ്ങൾ ഇവിടെ വിവരിക്കുന്നതു് വൃഥതപ്പും സുകരക്കും പ്രയോജനകരമായിരിക്കും. അങ്ങും ഭോജാജാവിശ്വാസൻ കാലത്തു് ജീവിച്ചിവന്ന കവീന്റുന്നവിശ്വാസിനും എന്നു് പെണ്ണാണിക്കുന്ന പറയുന്നു.

“കളിമാഃ പക്ഷഗാലിന്നു—
സ്ഥംബവത്തവുരജയാദവാഃ”
എന്ന ഭോജാജാവിശ്വാസിനും സമാപ്പിക്കും,

“ചൗസനലുവണ്ണാദണ -
ചിന്താസന്താപിതാ ഇവ”

എന്ന പുരണാഥതിലുള്ള ഉൽച്ചപ്രക്ഷാരാമണീയ് കഥാൾ, ആ മഹീ പതി കാളിഭാസകവീത്രുന്ന് അക്ഷരലക്ഷംതന്നെ സംഭാവനചെയ്യു എന്നു് സങ്കാചമെന്നിയെ പഴമക്കാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നാണെന്ന്. അദ്ദേഹം വിത്രമാദിത്യചതുവത്തിയുടെ സദസ്യനായിരുന്നു എന്നും പക്ഷാന്തരാഭാബു്. താഴെ കാണിച്ചുന്ന പദ്യമാണു് ആ അഭിപ്രാ യത്ര പ്രമാണവത്താക്കുന്നതു്.

“ധന്യപതാകിഷ്വപനകാമരംസിഹ ശങ്ക -

വേതാജ്ഞദ്രു ലഭകദ്ധുര കാളിഭാസാ :
വ്യാതോവരാഹമിഹിരോ, റുചതേസ്സഭാജാം
രണാനി വൈ വരജചിന്നവ വിത്രസ്യ”

വിത്രമാദിത്യസദസ്യിലെ നവരത്നങ്ങളിൽ അഗ്രഗണ്യൻ കാളിഭാ സൻ തന്നെയായിരുന്നു. ഈ അഭിപ്രായമാണു് അധികം ഫോറം അംഗീകരിച്ചുകാണുന്നതു്. വിത്രമാക്കിനെ ആശ്രയിച്ചുണ്ടാണു് നമ്മുടെ കവീത്രുൻ ജീവിച്ചിരുന്നതെന്നെതാളിച്ചിപ്പുന്ന് അനൈക്ക് വുക്തികൾ അല്ലെങ്കിലും ഗവേഷകനിതൃപക്ഷാർ കാളിച്ചിട്ടിപ്പിടിയുണ്ടു്. ഉജ്ജവലിനിരുപ്പുറി ഭംഗിയായി മേഖലാസുഖരഥ്രിൽ വസ്ത്രിച്ചിപ്പിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് കാളിഭാസൻ അവിടെ താമസിച്ചിരുന്നു എന്നു് ചിലർ പറയുന്നു. “പ്രതാപേശരാജ്യങ്ങളുടെ സമുദ്ദി യിൽ പ്രശ്നാഭിത്തൊഴിയിരുന്ന വിത്രമാദിത്യചതുവത്തിയുടെ രഹ്യ ഹമ്മുദ്ദിൽ സെപ്പരവാസം ചെയ്തിരുന്ന രാജകീയ കവിച്ചുംഗ വൻു്..... എന്നതുടന്തിയും റവീറുനാമദലബന്നാം വിത്രമാദിത്യ സദസ്യനാണു് കാളിഭാസനെന്നു കാണിയു് കൊണ്ടും

പ്രാചീനാന്തരം അർവ്വാചീനാന്തരമായ പണ്ഡിതന്മാർ കാളി ഭാസ ചരിത്രവിഷയകമായ കാൽഞ്ഞരിൽ ഭിന്നാഭിപ്രായക്കാരാണു്. കാളിപ്രസാദം കൊണ്ടു് ആ മഹാകവിയു് കുടിഭാസൻ എന്ന പേരുകുടി എന്നു് പ്രാചീനഭാർ പറയുന്നു. അർവ്വാചീനർ ആ

കവിപ്പാഗവന്റെ യമാത്മാം എന്നാണൊന്നാഡിയന്തിന്, കാളി ഭാസൻ എന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശാഖാഭാഷാധാരണ താഴുള്ള എന്നാണിപ്രായപ്പെട്ടതാം. കാളിഭാസൻ ജൗദ്യമി ഏതാണൊന്നാം അറിയുന്നില്ല. എക്കിലും അല്ലാലുഡവുംബാഹരിച്ചായി അാശിഷ പ്പെട്ട ചില സംഗതികൾ ഇവിടെ രോവപ്പെട്ടതാം. കാളിഭാസൻ ഒരു ജനനഗമലഞ്ചുപറി മുന്ന വാദങ്ങളാണു് ഇന്നാം നില വിലിപ്പിച്ചുകൊന്തു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജൗദ്യമി വിഭർഭാജന നാം ഒരു കൂട്ടിം, കാഴ്ചീംഭാജനാം മരാഹാ കൂട്ടിം, ഭാലവമാജനാം വേരെ ചിലക്കം വാദിച്ചുകൊന്ന. മുന്നുതവാദത്തുകൂടി മാലവവാദമാണു് ഇന്നാഞ്ചെ നമ്മുടെ ഓറിവിന്റെ സ്ഥിതിയുംു് സാധികം സപീകരാച്ചുഹായിരേതാണൊന്തു്. ആലക്കാരികളാായ ഭാജിയും വാമനാം — വൈദർഭി, ശ്രൂഡി, പാശവാലി, ലാടി എന്ന നാലുരീതികളിൽ നാമന്നടി അവശ്യ യാമാത്രമം വിഭർഭം, ശ്രൂഡം, പാശവാലം, ലാടം എന്ന മുദ്രണങ്ങളിലെ കവികൾ, സപീകരാച്ചുകൊതിംഗിനാണു് ഉദ്ദേശ ചിപ്പുതെനാം സൂചിപ്പിക്കുന്നു. തന്മുലം വൈദർഭിരീതിയിലും ഹാവൃഞ്ഞലുക്കു മക്കടാഭാഹാജനാംഭായിട്ടും കൂതികളിൽ കർത്താവായ കാളിഭാസൻ ജനിച്ചുതു് വിഭർഭത്തിലായിരിച്ചുകൊണ്ടു് വിഭർഭവാദക്കാർ പറയുന്നു. മുന്നുതനാഭങ്ങളിൽ ഉദ്ദേശം മുകളിൽ വിഭാരിച്ചപ്രകാരായിരിച്ചുകാമെങ്കിലും. ചിന്മീച്ചണ്ണായ കവികളെല്ലാവരും അവരുവർ ജനിച്ചുവേദനത്തിന്റെ രീതിതന്നെ സപീകരിച്ചുകൊണ്ടു് നിബൃഗ്യമില്ലാജുഹാൽ വിഭർഭവാം സപീകരാച്ചുമല്ല. കാളിഭാസൻ ജൗദ്യമിച്ചായി വിചാരിച്ചുണ്ടെങ്കിലിട്ടും മാല വം വിഭർഭത്തിനാം പാശവാലത്തിനാം മാല്യ സ്ഥിതിച്ചാജ്ഞിക്കുന്നതിനാൽ മാലവത്തിലും വൈദർഭിരീതി മുചാംഗത്തിലിക്കുന്ന എന്നു് വിചാരിച്ചുകാവുന്നതുമാണു്. ഉത്തര ഭാരതത്തിലോ മുത്രുകിച്ചു് കാഴ്ചീംതിലെ ത്രയുത്തിയോടു് കാളിഭാസൻ അട്ടണ്ടപരിചയം പ്രഭർഭിപ്പിയുംുന്നതിനാലും ദിവ്യപ്രശ്നയത്തിന്റെ അഭ്യർത്ഥി ഭാവത്തെ ഒരു സിഖാന്തമായി വരിച്ചിക്കുന്ന കാഴ്ചീംതെ മുത്രും അന്താനുശാസ്ത്രത്തുപറിയുംു ശാശ്വതമായ ജണാനം അദ്ദേഹി

தனின்றி துடிக்கிழல் கங்காவுக்காரிநாட்டுங்கள்⁹ விலப் பாட்டுவா
தனின்றி கூடுதல் காட்டுவாக்காகள்¹⁰ வாழிய¹¹க்காலு¹². காட்டுவா
தனின்றி எமரிப்பற்றிய ஶல்காபுரி விலேசு¹³க்கு¹⁴ மொலஸங்கர
தனிலை யக்கில் ஸங்கரைசூரு¹⁵க்காலு¹⁶ ரண்டாக வாழத்தினா¹⁷
ப்பிள்ளைக்காலு¹⁸ கூவர் குறுதார். ஜுவசெட்டு¹⁹ ஸமூதிப்பால்
தைகெந்து ஜுவதில்காகினா²⁰ முஜிலாஸ்ர் காட்டுவாக்காரா²¹வா
வாங்காலு²². காட்டுவாக்கில் பீஷ்காலு²³ வாத்து²⁴ எவ்விடு²⁵கா
காவிடாய செ ஞூ²⁶கை விவாஹம் செய்து²⁷ வாஸிப்பிழங்க அ நீ²⁸
ஒஶ்ரகாரங்காய செ புதிலாலையிய²⁹க்கு³⁰ ஜு பாஜங்காலைப்பு
ஷ்வாக்காவுக்காலு³¹கா. ஜுஷுகு காங்காங்காலு³² ஜூஷுப்பாசு
ஒஶ்ரங்காங்காலு³³, சுரிது³⁴பனுவிச்சாலுவாம் தாங்காங்கா³⁵ காட்டு³⁶
பாஸ்வாலைக்காலு³⁷ ஶாஷ்டிக்காக்கிருப்பகங்கால் ஸிலாந்தித்திட்டில்
யீக்கா. மேற்காலைக்காலை சுஷ்மங்காநாடிழங்க வட்டங்கா,
அதிரீ³⁸காஷ்யுக்கலை யசைவஶ்ராவுவித்துமாடியுள்ள ராஜ்யா³⁹
காலில் காங்கா செஷ்வராந்தின்றி ஸ்தாங்கா, மாலவத்திழுஷு⁴⁰ உத்தை
யிடிநிவஷ்டங்கா, சுஷ்மங்காநாடிழங்கையும் ரத்திலேவங்காலும் புதி
வாக்காம் ஏற்கானின்கா பல ஸஂஶ்ரதிக்கிழம் வெஷ்டங்காக்கங்கோரு
மாவும் தாங்க காட்டுவாங்க ந ந.நம் நாம் நா⁴¹ வ௃க்கநாகா⁴².

காட்டுவாஸ்ரை நாமமெந்தாயிழங்கா ஏற்கா⁴³ பாரிஶையிழு⁴⁴
காங்காம். பெஶராங்கிக்காலைக்கட அங்கிப்பாலுப்புகாரம் வெங்
ழுயங்காயிழங்க கரை காட்டுப்புஸாப்தால் கவிதாங்காங்காக்குடி
காட்டுவாஸ்ராங்காவக்காயி ஏற்கா⁴⁵ ஸம்ஹாணிழு⁴⁶காலைப்பு. நாவீகங்கா⁴⁷
பிலார் காட்டுவாஸ்ரை பெற் “மேலாவீஷுஞ்” — ஏற்காங்கிழங்கு
ஏற்கா பரஷுங்க. பிலார் காட்டுவாஸ்ரா “கோடிழிழு⁴⁸” ஏற்காங்கா
பெற் ஏற்கா வாளிழு⁴⁹கா. அங்குவத்தின்றி புதிகிக் பாஶகோட்டின் உ⁵⁰
தாதிரையிழு⁵¹கொங்கோ, ‘கோடி’ ஏற்கா ந.நாய்விடாங்க வாத்திடி⁵²
உயிழு⁵³கொங்கோ அஷ்விழு⁵⁴கா அங்கிரை வேசுவுஷ்வான் கா⁵⁵க
காங்கா⁵⁶ அவ்வுந் தரா. “ஒஷுவாங்” — ஏற்காண⁵⁷ காட்டு⁵⁸
பாஸ்ரை பெஶராம் பரஷுங்காஷுங்க⁵⁹. ராமுவதைக்காங்க

ମହାନ୍ ପାତାଳାଙ୍କର ଲାଭାନା. ଦେଖିଲୁ ଏଣୁ କୁଳିଯାଲକ୍ଷାରିକା
ମାତ୍ରାଙ୍କ କାଳିଭାରାଶାଶେଷ ଜୀବିତ୍ସ୍ଥିତିଗା ପବାସିତିବାହିବା
ଏଣୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣବିତିମାତ୍ରକେବାଳ୍କା, ଆଫେହା ପଲ ସଂପଦକ୍ଷତା
ଲୁ “ମେଯାବୈକ୍ଷଣିକୁ”କା ଗ୍ରୌହିଜ୍ଞାନତକେବାଳ୍କା, ଅତି ମେଯାବୈକ୍ଷଣି
କାଳିଭାରାଶାଶେଷକାଣାଧୀନିହିଁକ୍ଷଣାମେଗା ନିଶଚନତିବେଳତି
ପ୍ରୟୋଗ କାବୀନାହାନ୍. ଦେଯାବି ଏଣୁଠାଁ ଶୋଭନାମର୍ଦ୍ଵା
'ପ୍ରାଣ' ଏଣୁଶମାତ୍ର ନାମବ୍ୟବାହିରିଜ୍ଞାନାଂ.

ହୁଣି କାଳିଭାରାଶାଶେଷର କାରାରେତିକଣ୍ଠାବ୍ିପ୍ରାଣ କରଇବାନାମା ଗାଇ
ଅପିଜ୍ଞାନ. ‘ରାବିକୀତିନୀ’ ଏଣୁ କି ଜେହାକବି — ଜେବାଂବେ
ପ୍ରାଣିବନ୍ଦିବନ୍ଦିର ତେକଣିଜ୍ଞ ଆଶ୍ର୍ମାବେଶ ଏଣୁ ନମଲତା
ଜେବାକଣ୍ଠାଗ୍ରହିତିରେ ଏତ. ଡି. ବି. 624-ରେ କୋଣିଚିକ୍ରିତ୍ୱା
ଶିଳା ଲେବାନାତିର କାଳିଭାରାଶାଶେଷ ପେତକାଣିତ୍ୱିରିଜ୍ଞାନା. ରାଜ୍ୟ
ବିନେନ୍ ରିକାଇତରେ ବଣ୍ଟିଜ୍ଞାନ ରାଜ୍ୟବଂଶ ନାଲ୍ବାଂ ସଂପ୍ରଦୟ
ତେତ ମାତ୍ରକହାକିଯାଇ, ଅନ୍ତିଲେ ଚାଲିଲ ପରିଷାମାତ୍ର ଏକଥାଣା
ଆଫେହା ଦୁନ୍ଦିପରିତତ ଶିଳାଲେବନାଂ ଦ୍ୱାରିପ୍ରିତ୍ୱିକ୍ରିତିତାନାଂ
ମାନ୍ଦୁଲିବାରିଗାଳ୍କା. ହୁଣ ଶିଳାଲେବନାତିରେ ଉକ୍ତିଗାପଦମତୀ
ଲେ ଚାଲ୍ପକ୍ଷୁଚାନ୍ତିତାଧୀନୀ ପୁଲକେଣି ରଣକାମଗେନ୍ଦର ପ୍ରଶନ୍ତି
ଲାଭାଂ ପ୍ରତିଚାର୍ଯ୍ୟାଂ. ରାଜ୍ୟବଂଶତିଲେ ‘ଯମାବିଦି ହୃତାନ୍ତା
ନାଂ, ଯମା କାମାପ୍ରିତାତ୍ମିନାଂ’ — ଏଣୁ ପରିଷାମାତ୍ର ଏତ. ଡି.
602-ରେ କୋଣିପ୍ରକ୍ରିୟା, ଚାଲ୍ପକ୍ଷୁଚାନ୍ତିତାଧୀନୀ ମଂଙ୍ଗାଶ
ଗେନ୍ ମହାତ୍ମିକାନ୍ତିରେଲେବନାତିରେ ଉଲ୍ଲବ୍ଧିପ୍ରିତ୍ୱିକ୍ରିତାକ୍ଷା. କାଂଜେବାଯା
ଧାରୀରେ ଏତ. ଡି. ଏତିଶାଂ ରତକାଣିଗେନ୍ ପୁରୁଷାଭ୍ୟତିରେ
କୋଣିଯିତ୍ୱାକ୍ଷା ଶିଳାଲେବନାନ୍ତା, ଅନ୍ତିଲେ କରନ୍ତାକଣାନ୍
ରାଜ୍ୟବଂଶ ବାହିପ୍ରିତିଗ୍ରହ ଏଣୁ ତେଜିଯିଜ୍ଞାନା. କାଳିଭାରାଶାଶେଷ
ପେତାଁ ଅର୍ପିମାଧି ପରିଷାମା ଆଫେହରେତ ଗ୍ରୌହିଜ୍ଞାନାତ୍ମା ଏତ. ଡି.
607-ରୁତିରେ 648-ରେ ରାଜ୍ୟବାଣୀକଣ ହରାଶଚାନ୍ତିତାଧୀନୀ
ଯାଏ ସମସ୍ୟା ବ୍ୟାଙ୍ଗନାକଣ. ବ୍ୟାଙ୍ଗନକ୍ରମରେନ୍ ଦୁରିଲେତର
ତଲମୁଗ୍ରାହିତିରେପ୍ରକ୍ରିୟା ନୁହିବୁକବି, ତରିନ୍ଦର “ବାସବଭାନ୍”ଯିତି
କାଳିଭାରାଶାଶେଷକିମ୍ବା ଉପଜୀବିରେମୁକ୍ତିଯତାଧି ତେଜିଯାନ ପଲ

സമർഭങ്ങളിൽ കാണാം. മുന്തിര ചുങ്കക്കാം ചില ട്രഷ്യൂൺസിൽ മുമാനങ്ങളിൽ പാഡ്രോയിജ്സ് നേരം എ. ഐ. എഫാം ശത്രാഖ്യ താഴെ ശിലാലോവനങ്ങളിൽനിന്നും കാവുങ്ങളിൽനിന്നും കാളിഭാസൻ ജീവിച്ചിരുന്ന കാലം എ. ഐ. 600-നു മുകളിൽ ചരിയാട്ടം നാശം.

സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ വാദകീയിയും വ്യാസനമാക്കാൻ ഉദ്ദേശി മഹാകവിക്ക്ലൈക്കഥിച്ചാൽ ചിന്ന പാശനാജ്ഞാപ്രസ്താവനം പ്രകീർത്തിജ്ഞപ്പേരുടെണ്ണബന്ധം കാളിഭാസകവിത്രനാശം സൂസാസപതീസാഹിത്യത്താക്കാശത്തിൽ എന്നിയാൽ അവസാനിയ്ക്കുന്നതാണ്ടിപ്പുള്ള കവിനാക്ഷത്രങ്ങൾ തിളക്കിപ്പിള്ളുന്നുണ്ട് ഒന്നുകൂടിപ്പുള്ള ചണ്ണാംഗിപ്പുള്ള വിശ്വാസിപ്പുള്ള ഒരുപോലെ പുകരാഖ്യാനിലാണ് ചാരതാഖിര കലാനാമൻ കാളിഭാസൻ മാത്രമാണ്. അദ്ദോരം മുഖ്യ മാരി കമാരസംഭവം, മോഡസണ്റം, രജുവംഡം എന്നീ മുഖ്യ കാവുങ്ങളിൽ, മാളവികാശിമിത്രം, വിത്രഞ്ചാർപ്പണിയും, ശാക്രതിജം എന്നീ നാടകങ്ങളിൽ നിർമ്മിച്ചിരിയുംണു. വംഗകവിപ്പാദവൻ മാത്രമുള്ള, വിശ്രമമാകുവി ത്രട്ടിയാണ രവീപ്രകാമടാഞ്ചൻ റാമ നൈ-രഘുവംഡരജ്ജലാട്ട് സദ്ഗ്രാംജാശ ദിശാത്രംവും വൃഥാദി ലോകത്തിലിന്നൊളിമേതാജാശവിലുക്കാണിട്ടില്ലെന്നതനെ മുച്ചത കണ്ണം ഉൽഖണ്ടാശപ്പീപ്പിരിജ്ജുനു. തന്മുളം അഭ്യുടെ കണ്ഠാവായ കാളിഭാസൻ കവിതാരശത്രിക്കേപ്പറ്റി ചിന്ന എടുത്തപറഞ്ഞ ണ്ണതായിട്ടില്ലെല്ലാ. റാമനൈത്രജിന്നെന്നു സദേശാഭാസം എന്നു പറയാവുന്ന എറഞ്ഞേരെ സാദാക്കി സാദ്രശ്യമുഖം കൂദാശിക്രിയാമ സീരുകംകൊണ്ടം ഒരചിത്യദൈക്ഷകൊണ്ടം അഭ്യുടുമ്പിയുള്ള ഇം നാട കാം അത്യന്തം സദ്ഗ്രാംജുഡ്രാഖ്യമാണ്. വാരക്കാരൻറെ അഭിരച്ചി ക്രമൈസറിച്ചു് കമാസംഗ്രഹം ശ്രീ സദാക്കാരൻറെ അഭ്യുടുമ്പിയുള്ള ഇം നാട

നോമാവംശവത്വത്തിലുായ പത്രാവസ്ഥ സ്ഥാപിച്ചുവന്നും കൂദാശാക്ഷാത്ത് വകുപ്പംവഴിപ്പേരും “റക്ഷിസ്റ്റ് ഫോ”, —എന്നും അനുത്തരാഭാനം എടു. എന്നൊണ്ടും മനസ്സും ലഭ്യവാതെ ചെന്നുനോ കിഴക്കുപ്പും ഭാഗമാപൂരിച്ചിരിക്കിനും തിരിച്ചുപോങ്ങും ചിപ്പി അസ്സുന്നു കൂടിക്കുടങ്ഠായിരുന്നു ആ വില്ലാപരമെന്നറിയുന്നു. ‘കേൾ’ എന്നു അസുരാൻ തന്മുള്ളടക്ക തോഴികളായ ഉർവ്വരാഖ്യയിൽ ചിത്രഭലവ യേധിം മഞ്ചുമാർഗ്ഗം ബലാർക്കാരുണ്ട് തട്ടിക്കൊണ്ടുപോക്കയാൽ ചെട്ടുനണ്ണായ ആ കരകൗഡാഭന്നു കരിവിശ്വാസി രാജാവും അവ ദോഷും പേരുകൂടിക്കുടിച്ചിരിൽ കാത്തുനില്ലോൻ പറകയും ഉടൻ തന്നെ തേരോടിച്ചുപോയി കേൾക്കേയെ ഒന്നും ആ തന്നുംഗി മാരെ വിണ്ണുകൊണ്ടുപോക്കയും ചെയ്തു. ദേവാന്തരാഭാനായ രാജാ വിനെക്കാണ്ടും ഉർവ്വരാഖ്യയും, അവളുടെ ദിവ്യരാമാനീയകുംകണ്ടും അദ്ദേഹവും അന്നേന്നാനുംരാഗവിവരണങ്ങം അത്യന്തരം അനുഭവിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ആനുഭവസന്ധായകമായ ആ പ്രദമശംഖം അന്നപന്നമാക്കാൻ സാധിക്കാതെ ഉടൻതന്നെ ഉർവ്വരാഖ്യജീവിയും ദേവാന്തരക്കും ദേവക്കും പരിഭ്രമവുംകൊണ്ടും ആ തന്നപീമാനിയുടെ തുമ്മുമാല വള്ളിക്കാടിലിരിക്കുന്ന കുട്ടിക്കുപ്പോയി. അതും വേർത്തിരിച്ചേടുക്കുന്നതിനാണി ടെക്ക് അവരും തന്നെന്ന പ്രേമഭാരതമായ രാജാവിനും സാഭിലാപം ദന്തക്രമിനോക്കിപ്പുന്നു. പൊകുപ്പിയും കുമാരവും വികാരവും ശ്രദ്ധവും പരിഭ്രമവുംകൊണ്ടും ആ തന്നപീമാനിയുടെ തുമ്മുമാല വള്ളിക്കാടിലിരിക്കുന്ന കുട്ടിക്കുപ്പോയി. അതും വേർത്തിരിച്ചേടുക്കുന്നതിനാണി ടെക്ക് അവരും തന്നെന്ന പ്രേമഭാരതമായ രാജാവിനും സാഭിലാപം ദന്തക്രമിനോക്കിപ്പുന്നു. ഉർവ്വരാഖ്യജീവിൻ അന്നാക്കത്തമായ രാജാവും കൊട്ടാരംഭിപ്പിക്കുന്ന ദീർഘാദ്യാസര്വതാടക്കുടി തന്റെ എദ്ദുവും ആ ദേവാംഗന ആക്കഷിപ്പുകൊണ്ടുപോരും എന്നും പുത്രാവസ്ഥും കൂടിവരുന്നും അനുഭവിക്കുന്നതിലും ദൈർഘ്യങ്ങളും അറിഞ്ഞവരാനായി നിപുണിക എന്നുപെടിക്കേയെ പട്ടമഹിഷി ചന്ദ്രയാച്ചു. അവരും രാജമിത്രമായ വിശ്വഷകൾന്നും അടക്കലെച്ചുനും സുത്രത്തിൽ കാഞ്ഞമല്ലും മനസ്സും ലഭ്യമാക്കി. തദ്ദൂരം രാജാവിന്നും ദേവാംഗനാംപ്രമുഖത്താനും ദേവിയായ രാജഞ്ഞി അറിഞ്ഞു.

ദേവപോക്കത്തിലെത്തിയപ്പോരും അസുവ്യമായ കാമചാര വസ്ത്രത്താൽ അസ്പദമച്ചിത്തയായ ഉർവ്വരി ചിത്രഭലവജാജ

മിച്ചുവന്ന് എക്കാന്തത്തിൽ തിരസ്സാൻി മരണംനിന്ന് രാജവിദ്യാശക്കസംഭാഷണം കേട്ട് അദ്ദേഹത്തിന്ന് തന്റെ ഫോലുക്കു അകളിക്കപ്പെട്ടതു തികച്ചും ഉന്നുപീഡിയാക്കാൻ. അവർ ഭ്രജ്ജപത്രത്തിൽ ഒരു കാമലേവന്നം എഴുതി തൊഴിച്ചുവേണ രാജാവിനു സമർപ്പിച്ചു. അതുവായിച്ചും അദ്ദേഹവും വളരെ സറോതാഷിച്ചു. ആ കാമലേവന്നം തന്റെക്കുറിലെ വിയർപ്പുകൊണ്ട് നന്നാത്തുഴിഞ്ഞവിലുള്ളിൽ മാവാതിരിപ്പാൻ രാജാവു് വിദ്യാശക്കൻറെ കയ്യിൽക്കാട്ടണ്ണ. തിരസ്സാൻിവിട്ടുവന്ന് തന്റെ ടോഴിയുടെ അന്നാഗം, ചിത്രലേവ പുത്രവധ്യസ്ഥിരനെ അറിയിച്ചു. താമസിയാതെ ഉർവ്വരിയും രാജാവി നെന്റെ മുഖിൽ സ്വരൂപിംഭാനം എത്തിച്ചേരും. ആനാമപരവര്ഷനായി ആത്മപ്രണയിനിശ്ച അദ്ദേഹം പാണിപിടിച്ചു് ആസന്നത്തിലിക്കും. അല്ലെങ്കിലും അതു സമാഗ്രം അവക്കണ്ണബിപ്പാൻ കഴി എത്തുള്ളൂ. അഫ്പൂശേഖരം ഭരതമനി പഠിപ്പിച്ചു ഒരു നാട്യം സമസ്സിൽ നടത്തുവാനായി ഉർവ്വരി ഉടൻ സ്പർശജനിലെത്തി ചേരുന്നമെന്നുള്ള ഇതുകല്പന ഒരു ഭേദമുന്നോടു ഉടൻ വന്നാറിയിച്ചു. നവൃസമാഗ്രംകൊണ്ട് തളിത്തു് പച്ചപിടിച്ചു ആ മുഖ്യാദാന്വതി മാതൃടെ ഏദയാൽത്തിൽ തുരു് ചെട്ടന്ന് വാനാ വീനാ തുടിത്തീഴ്വാം തന്മീന്നും.

അനന്തരം തന്റെ പ്രൗഢ്യമാരിയായ നൂറാംഗന ശ്രാവണ ഫ്ലോറ ആ ഭേദവിയുടെ കാമലേവന്നമെങ്കിലും കണ്ണാനുഭിപ്പിച്ചും മല്ലി എന്ന കുത്തി നാജാവതു വിദ്യാശക്കനോടാവശ്യമുട്ടുകയും, ആ ചാരിത്ര്യഭ്യാസമാനാർഹ ഭോഗ്യുമിക്കളുകൾ പരിദ്രേതരാൽ മരി മരന്ന് ഭ്രജ്ജപത്രം സുക്ഷിരുക്കാതെ എത്തോ കളകയും, അതു കാറിൽപ്പുറന്ന് രാജാവിനെന്റെ നവൃത്യപ്രഭുത്വത്താനേപാശനതല്ലായായി മുമ്പാന്തിരിയെല്ലാം പുരപ്പേട്ട രാജത്തിയുടെ കാല്യകൾ ചെന്ന വീഴകയും ചെയ്തു. അതിലെ പുത്രനാനം വിശ്രദമായി അറിഞ്ഞു് സർപ്പസന്ദഹവും തീർന്നു് പട്ടമഹിഷി കൗമുഖികളും കലുഷിതയായി നില്ക്കുന്നോഴുക്കും രാജരവും വിദ്യാശക്കനും കാമലേവന്നം തിരഞ്ഞെംകൊണ്ടുവരുന്നതുകൊണ്ട്, “ആഞ്ചുപത്രൻ ഭ്രജ്ജപത്രം

ଆନ୍ଦୋପାଶିତ୍ୟ ନକଷକଣ୍ଠୁ ବିଜ୍ଞାପିତ୍ରରେ ଏବାଟ ଶୁଭୀ
ଶାତିପିରିଟ କିଟିକ୍‌ଟାଟିକ୍ ଏଣାମ୍ ଲାଭତିପରିଗତିରେ ରାଜାନ୍ତିର୍ ଏବର
ଚିଲ ବେବକଳାଙ୍କା ଆନ୍ଦୋପାଶିତ୍ୟକଣଗତଙ୍କା ମୁଦ୍ରାରେ ଚିଲ ଛାତି
କଣ୍ଠିବୁକଳିଥିଲୁ ଲୁହାନ୍ତିକଳାଯିଲୁ. ଇତିବିଳ ରାଜାନ୍ତିର୍ ମଧ୍ୟରେ
ନାମ ଯାତୋହ ମଲବୁନ୍ଧାନ୍ତାଯିଲୁ. ଇତିବିଳ ରାଜାନ୍ତିର୍ ମଧ୍ୟରେ
ତିତ୍ୟ ଲାଭତିପରିଗତ କାଳିକଳାବୀଙ୍କା ଅନ୍ତରାତିପ୍ରିଯିତ୍ୟକଣବାନ୍
ପୁରୁଷୁତ୍ୱବେକିଲୁ ଆନ୍ତର ନିଷ୍ଠାଲମାତ୍ରି. ବାଚକାଳିଗାତ୍ରୀ ପୋଲ
ପ୍ରକଳ୍ପିତ୍ୟାଯି ଅପ୍ରସାଦାଯାତ୍ରି ଆ ଦେବି ଶାତିପିରିଗତଙ୍କା
କୌଣସିଲୁ.

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁରୁଷାତ୍ମିକାପ୍ରିଯତ୍ତ ପ୍ରମାଣପରିକର୍ମାଲଙ୍କ
ଲକ୍ଷ୍ୟିଗପରିବନ୍ଦିନାମାନି ଅଭିଗାତିତ୍ୟକଣବାରୀ, ତରେଣର ପ୍ରେମଭାଜନଂ
ପୁରୁଷାତ୍ମିକାପରିକର୍ମାଲଙ୍କିଟିତ୍ରୁତି ଉପ୍ରଶାରୀ—ପୁରୁଷାତ୍ମିକାପରିକର୍ମାଲଙ୍କି
କଣଙ୍କା ତରିରିପରିତ୍ତରୁତ୍ୱଲଙ୍କ ଭରତନାନୀ କୋପିତ୍ୟ—“ଏହେଣ୍ଡ
ଉପରେର ପିଶିପ୍ରିଚ୍ଛତ୍ରକାଳକୁ” ସପରିନ୍ଦ୍ରତାତିର୍ଥ ତାମସିତ୍ୟଅନାନ୍
ତାବ୍ରିଷ୍ଟ୍ୟାତାକର୍ତ୍ତ” — ଏଣା ଶାପିତ୍ୟ. ପୁରୁଷାତ୍ମିକାପରିକର୍ମାଲଙ୍କି
ତତ୍ତ୍ଵବାନୀଙ୍କା ତାତୀତ୍ୟକା ବଲିଯ ଉପକାରଂ ଚେତ୍ତିବାନୀଙ୍କା
ମନ୍ଦିରିଲାକାତ୍ମି ହର୍ଷନ୍ତି — ଉପ୍ରଶାରିଯେ ସମାଧାନପ୍ରକରିତି.
“ନିର୍ମିଲାନ୍ତାକାଳି ପୁରୁଷର ଦୁଃଖକାଳିନ୍ଦ୍ରିଯର ପୁରୁଷ
ବାନ୍ଧିକାର ପ୍ରିଯମନ୍ଦ୍ରିତ୍ୟ— ନୀ ସମ୍ମାନଂ ବସିପ୍ରାଣୁ” —
ଏଣା ଆ ଦେବିରେଣ୍ଡାରାନ୍ତରାତ୍ମାନୁ ନାଶକି. ଆତ୍ମନାମିତରଂ ଶୁଭ
ଶାପଂ ଉପ୍ରଶାରିଯେକା ଉପକାରାତ୍ମାନ୍ତିକାଣ୍ଟ ପଢ୍ରିବସାନିପ୍ରତିତ୍ୟ.
ଅନ୍ତରାତ୍ମାପରିବରାତ୍ମାଯ ଉପ୍ରଶାରି ଅଭିଗାତାରିକାରେଷମନ୍ଦିତରି
ବୀଳକ୍ଷମ ପ୍ରାଣାତ୍ମକାନ୍ତର ଅନ୍ତକଳେଯେକା ପୁରମ୍ପର୍ଣ୍ଣ. ଅତିରି
ନିର୍ମିତ୍ୟକା ନୂହାପ୍ରାଣକାନ୍ତରାତ୍ମା ରାଜତିପରିକର୍ମାଲଙ୍କା ମାନୀ
ପରିବର୍ତ୍ତନାଙ୍କା ମାତ୍ରାତ୍ମକାନ୍ତର ପରିବର୍ତ୍ତନାକାନ୍ତର ନୂହାପ୍ରାଣକା
ଅନ୍ତର ଉପ୍ରଶାରିଯେକା କରମିତ୍ୟ ପରତିପ୍ରତିକାଳାନ୍ତର ରାଜା
ବିନାନାବାନ୍ତର କାନ୍ତର ଚେତ୍ତି. ଆତ୍ମନାମିତରଂ ସମ୍ମାନଙ୍କା
ରମ୍ପନ୍ତିଯିର୍ଥ ସଂତୁଷ୍ଟନ୍ତର ରାଜାନ୍ତିର୍ ତରେଣର ପ୍ରମାଣିତ୍ୟାତ୍ମାନ
ଉପ୍ରଶାରିଯେକା ଯୁଦ୍ଧବିଦ୍ୟାମରିଯେକାନ୍ତର କେଳିଲୁଗିବା

സമീപക്ഷിയും ഗഡ്യാദനാത്തിലെയും പോക്കയും അവിടെ ഉഭയം വരി എന്ന വിദ്യാധരനും രണ്ടു കമാനോക്കകയും അതിനാൽ കപിതയാഡ ആ സുഖാംഗാ മുഖ്യകലഹത്താൽ പിരി ഞങ്ങളോക്കകയും സുരീകർഷക കടക്കവൻ പാടില്ലോ കമാരവന്നതിൽ ചെന്നാവെച്ചകയുംചെയ്ത്. നിരുമുഹമചാരിയായ സുമുഹമന്യൻ — കമാരവന്നതിൽക്കടക്കുന്ന വരാംഗി വഴുളിയായിത്തീരെമനാം ശേരാമീചരണ സംഗ്രഹിയ സംഗമനീയ മനിയുടെ സംയോഗമനിയേ ആ ശാപം തീരകില്ലെന്നും ദൈവിനാലെ നിയമിച്ചിട്ടണായിരുന്നു. അങ്ങിനെ ഉർവ്വരി ലതയാളി തീരകയും അവശേഷാക്കുന്നും അനേന്നപ്പിച്ചു അലഞ്ഞതാതിരിയുന്ന രാജാവും കാർക്കാപ്പുറത്തു സംഗമനീയരതം കണ്ണത്തുകയും അതണിനെത്താൽ ഇഷ്ടജനസംഗമഭാജകമനാം അശരീരിവാക്കു കേരാക്കുകയും, ഏതൊക്കെ ലത പത്രവസ്തുരെ കണ്ണിൽപ്പെടുകയും അതിനെ പുണ്ണന്നതോടെ അതും ഉർവ്വരിയായി മാറകയുംചെയ്ത്. പിന്നീടു രാജാവും ഉർവ്വരിയും സംസ്കാരായി കൊട്ടാരത്തിൽവന്നും ഉത്സവമാഞ്ചലിയുംകുന്നതിനിടച്ചുകൂടും സംഗമനീയരതം മാംസവബന്ധമനാം കരക്കി കൊത്തിക്കൊണ്ടുപോയ കഴകരെ അബൈല്ലുവീഴ്ത്തി രക്തവും പദ്ധതിയും അനുചേല്ലും രാജാവിന്നും ദുരി ലെത്തുകയും ഒരു ബാംഗനത്തിൽ രാജാവിന്നാർവ്വരിജില്ലാണായ ‘ആയസ്സു്’ എന്ന കമാരാണ്നു പേരു കാണാകയും അവശാല്പാം സാന്നിദം സമേഖിയുംകായും കുമ മംഗളപുംപ്പും നിർവ്വഹിയുംകൊപ്പുടകയും ചെയ്യുന്നു.

അമാത്മാനരാഗബുദ്ധന്തി അന്തരാധനക്കാർന്ന പാറക്കുകളിൽചെന്നവീണുംചീനിച്ചിതറിഞ്ചുകിലും ഒട്ടവിൽഞ്ചേരിഞ്ചെല്ലാക്കുന്നതു മധ്യരാത്രതാനദമാസപദിപ്പിയുംകുന്നും എന്ന പരശാത്മം വിക്രിഞ്ഞാപ്പും മുഖേന വ്യക്തമാണും. അതിലെ നായികാനായ കണ്ണാരിൽ സംഭാഗസമുള്ളിത്തവും നിരക്കുകാമമാംസളിത്തവും ഭാവമാണും പ്രമാദാച്ചും പ്രകടമാക്കുന്നതെങ്കിലും, സുക്ഷുസമീക്ഷണ തതിൽ അതും പാവനവും പണ്ണുതാവും ഓന്നുതുമുഖായ പരമാത്മ

പ്രേരണാവാനും പാശിതസദ്വാക്ഷ മനസ്സിലാക്കബാൻ ആയസു
ഭാബങ്ങിരിയു് കാശിലു. മനുപരിഥി നായകലക്ഷണങ്ങൾ ഒട്ട
രക്ഷാലും പുതുവന്നുകന്ന ലക്ഷ്യത്തിൽ സമഗ്രിയു് കാവുന്നവ
യാണു. ആ രാജാവു് ഭാഗാർഥിലനാണു്, വീരനാണു്, പരഞ്ഞുഭാലി
യാണു്, കലീനനാണു്, ഏലുപ്പെയ്യവനാണു്, ത്രപത്യശവനസവ
നനാണു്, ഉത്സാഹവാനാണു്, മുജാദീലും തട്ടണിയ സർവ്വപ്രഭാ
ജാളിം തിക്കണ്ണവന്നമാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിനയഭാവം അനുകര
ണീയവും ആദരണിയവുമായിരിയു് കണ്ണ. നാടകാഡിയിൽ
തന്നെ—സുപരി, സമർപ്പസിജ്ജു, സമാഹ്രസിജ്ജു,

“ഗതം ദയം ഭീഷ സുരാരിസംഭവം
നീഡോകരക്ഷീ മഹിമാ ഹി വജ്രിഃ:
തദ്ദത്തുന്നിലായ ചക്ഷുരായതം
മുഹാല്പും പ്രത്യുഷസീവ പരമിന്നാം”

(മുലം)

കഴിഞ്ഞ തെ ദേദത്യഭ്യം ജഗത്രുധം
വച്ചിയ്യു കാക്ഷം വലവെവരിവെവഭാൽ
മിച്ചിയു് ക്ഷക്കീ നീണാഡായകണ്ണം, പൊയു് ക, രാ—
വൊച്ചിനോടിട്ടനും കമലം കണക്കിനെ.

(ഭാഷ)

എന്നം മറ്റും രാജാവുപരിയുണ്ടാരു അതു് പ്രത്യുക്തിച്ചും പ്രകാശി
ജ്ഞപ്പെട്ടനേണ്ടുണ്ടു. നാലുമക്കത്തിൽ — ഉർവ്വഗിരിയിൽ അലിഞ്ഞ
ചേന്ത് വിപ്രലംഭാത്രനായി ഉണ്ടാനടക്കണവനം അവരെ അനേപ
ഷിച്ചുകണ്ണത്തായ്യും ഉണ്ടാണവസ്ത്രയിൽത്തന്നെ എത്തിച്ചേന്ത്
പ്രത്യുഖനുണ്ടിനെ ധീരലളിതനായകനെന്ന തൊന്നാമെക്കിലും മനു
പരിഞ്ഞ നായകലക്ഷണവും അതിൽത്തന്നെ ധീരോഭാന്ത സ്വദാ
വവും ഉള്ളതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ആ ഉത്തമനായകന്തനെന്നയാ
ണെന്നാം നീചു് പ്രയാസം പറവാൻ സാധിയു് ക്ഷം. ഭണ്യകവന
ത്തിൽ സീതാവിരമഹകാതരനായി സ്വന്തം അനഞ്ജനമൊരു് അലാ
തൊതിാഞ്ഞെ ത്രുതിാമനം വിപ്രലംഭത്തിന്റെ പരാടകാടിയിൽ

എത്തിഞ്ചുപറ്റ ഉംഗാവസമയെ പ്രാചീപ്രിട്ടിഡണക്കിലും എ ദാര
രമീയെ ഡീഓംഗാതനന്നന്നല്ലാതെ ഡീലഭിതനന്നന്ന് ശ്രദ്ധം ചെറ
യാറിപ്പില്ലോ.

കമാട്ടാതുപ്പുഷ്ടിയിൽ കാളിംഗാസഹാകവിയുടെ കഥാ
മേഖലം കൗണ വൈരെത്തനന്നന്നാണ്. നാശകൻറെയും നാശിക
ധൂട്ടയും ചിറ്റികരണകാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹം മററില്ലോ കവികളിലും
ഭാരിശൈലിപ്പിരിയും കേന്ന. രഘവംഗം ചതിന്നാലും സ്ഥൃതിബേജി
സീതയുടെ സ്വഭാവാവിശ്വാസം അതിനാം ഉത്തമനിദർശനമാണ്.
നാശികഹായുടെ സൗഖ്യത്തുണ്ടെന്നൊക്കപ്പും തന്നെ സൗഖ്യിലരും പ്രക
ടഹാക്ഷനാവിൽ സംസ്കൃതമഹാകവികളിൽ കാളിംഗാസൻതന്നെ
അഗ്രഭാഗ്യൻ എന്ന ചോദാർത്ഥം മരക്കാവത്രും കൂൺഡാംവേദതാ
അല്ല. ബാശപരസ്യാസനപ്പാശ്വം സുരലഭനാലലും തരാവും
ഉർവ്വരിയുടെ പ്രാണപ്രിശപ്രാണവണ്ണയും ഉത്തമനാശികാ സൽ
പ്രാണങ്ങളും ഹബാകവി പ്രഥകമം വർണ്ണിപ്പിട്ടുണ്ട്. മുൻകിടിക്കു
സാധാരാശാശ്വി സചതീമാസസ്ത്രം മുണ്ടാകാവുന്നതാണെങ്കിലും
അതും ഉർവ്വരിയുടെ പ്രിശത്തെപ്രമകല്ലാലിനാശിൽ ആശകയും
കളിർക്കകയും ഭാലിശേഷംപോറുകയും മെഴുന്നതും എത്രയും
മഹാക്രിക്കാണ് അദ്ദേഹം വർണ്ണിപ്പിട്ടുണ്ടെന്നും ഓർക്കാണ്ടു
തന്നെന്നാണ്. ഉർവ്വരിയുടെ ആരോമലുണ്ണിയാശ ആവുസ്തുതിൻറെ
പട്ടാഭിശേഷകത്തിനുണ്ട് കാശിരാജപ്രതിജ്ഞായ ദേവി മഹാനാ
ണിയെ വളിയും ക്ഷവാനാം ആ സുരാംഗന പരിശുന്നതിൽ
നിന്നും അബ്ദിക്കുന്ന സൽത്തന്നാശവെഗിച്ചും വെളിപ്പേടുന്നാണെല്ലോ.
ആയുസ്താകന കാശാപ്പത്തിന്റെ നേരകളിൽ ഏകവച്ചു് — വാതു,
ഉണ്ണി! വലിയമ്മാശു വസിയുംതു! എന്നും ഉർവ്വരി എത്രയും
ഒപ്പാക്കാധാരാശാശ്വി രീതിയിൽ പരിശുന്നതും കവിച്ചവയുസ്താ
കാളിംഗാസൻറെ കല്പനാകാമനനീശകമാണ് കാണിയും കണ്ണതും. ഏതു
ചഹിഷ്യിയായ ദേവിയുംകും ആലും മുനീസമജമായി ഇംഗ്രേജിയും
കോപവുംജായെങ്കിലും ഒരുവിൽ ഉർവ്വരിയുംതും രാജാവിന്നൊടും
എത്ര നിശ്ചയിക്കുന്നവരെന്നൊക്കുടിയിരാണ് ആ രാജാവി ചൊപ്പ

മാറിച്ചതനും ഒപ്പം കൂട്ടുകൾക്കും അനുഭവം തൊന്തരിപ്പോകം! രാഖു
വംശം പതിനാലാംസ്വർദ്ധാംഗിൽ പാരിത്യാഗസന്ദർഭത്തിൽ സീരാ
ദേവി ലക്ഷ്മിജന്മവാരാ ശ്രീജാമച്ചന്നാച്ച് പറയുന്നു—

“ഞാൻ ചൊന്താഡായോച്ചുള്ളുക മന്ത്രനാട്ട്
മുന്നാഗിസംഗ്രഹിയുമായും എന്നു,
അലങ്കാപവാലേന വെടിഞ്ഞാരെന്നാട്ടം
പുകഴോനാവംഗത്തിനു ചേന്താണോ?!”

(സ്വ. വി)

ഈ ശ്രദ്ധാക്രമത്തിൽ മുഖാവല്ലഭനാട്ട് അല്ലെങ്കിലും പാരിഭ്രഹം സൗമ്യരീ
പ്രീച്ചിട്ടിണ്ണേക്കിലും വീണാളവിച്ചാരംഭനും പീനാട്ട്

ആരംഭിക്കുന്നതുനും പാരിഭ്രഹം സൗമ്യരീ
പീനാട്ടിനും പാരിഭ്രഹം പാരിഭ്രഹം
ഉഖാന്തരത്തികല്പമന്ത്രതന്നു
ഭരതാധ്യമാക്കാൻ വിരദ്ധം വരാജ്ഞാന.

(സ്വ. വി)

ഇന്ത്യാന്തരാദി പരിശീലനം ചെയ്യുന്നതും പ്രാഥമ്യം കുറഞ്ഞും പാരിഭ്രഹം
വിദ്യാഭ്യാസികളിൽ ദേവിയുടെ വാചകാവും സ്ഥിരിയിൽ
സംഗ്രഹാര്ത്ഥകരിയാം.

നാടകമാശരീരത്തിന്റെ നിലനില്പ്, മുഖപ്രതിഭാവ ഗംഗാ
മർദ്ദംപുംബംഡാരാമക്രാന്തിയ പാരിഭ്രഹം ക്രാന്തിന്തിരാജാനും
കുമ്പതന്നു പരിശീലനവും, മുഖസന്ധി പരിശീലനവും, പ്രതി
മുഖസന്ധി പതിരുന്നവിയും, ഗർഭസന്ധിയും പരിശീലനവിയും
വിശ്രാംസന്ധിയും പതിരുന്നവിയും, നാിന്ത്യം പരിശീലനവും
നാലുവിയുമാക്കുന്നു. ഇതിപുത്രരീാരഞ്ഞ പരാമർശിച്ചാൽ—
സുക്ഷ്മായി പരിശോധിച്ചാൽ അവരും മനസ്സിലുക്കുവാനം
അയാസമില്ല.

“അസ്യാ: സർവ്വില്ലെ മുജാപതിരാത്രു—
ചുണ്ണാരകാന്തിപ്രദ:

ଶ୍ରୀଶାରତେକରଣ: ସପୁତ୍ରାନମଦିନା
 ମାତ୍ରାନାମପୂର୍ଣ୍ଣାକର:
 ଅବଳାଙ୍ଗାନାମଜନ: କମଳାନାମିଷତ୍ତା—
 ଵ୍ୟାପ୍ତିତ କେତ୍ତିତିଲା
 ନିମ୍ନାତ୍ମଂ ପ୍ରତିବେଳେନାମରାହିବା
 ଅପରଂ ପୁରାନୀନ୍ତାନାମିବି:”

(ଛପା)

ଭାଙ୍ଗ୍ୟା ଭାଙ୍ଗୁଣାତ୍ମିକାକମିବତେଜି—
 ସିମ୍ବୁଶ୍ଚିତ୍ତବଳ ଅସମନୋ?
 ଶ୍ରୀଶାରିଷ୍ଣୁନାମା? ସିତାଂଶ୍ରୁ ଭଗବାନୀ—
 ତାନୀବା ବସନ୍ତାବ୍ୟନୀ?
 ଉତ୍ସାଦତାନ୍ତ୍ର ଧୃତିଗତିତିତାନୀ—
 ଆଶ୍ରୀର୍ଯ୍ୟମିଲ୍ଲାନତାନୀ—
 ପ୍ରତ୍ୟାତିକିଶିଵଳ ତାନୀତ୍ୟାକାମିବତେଜି ନି—
 ମୁଣ୍ଡାନୀ ତାନୀଚ୍ଛାକମୋ?

(ଭାଷା)

ଶୁଭିତ ଉଠିପୁଣିଅୟାନ୍ତକୁ ରାଜାନାରାଗକ୍ରାମାଯ ଶାରୀରତିରିଗଲେ
 ଉପନ୍ୟାସଂ ଅହରୁତ୍ସାହିତ୍ଯ ଉପକେଶିବମେଳନ ଧୂପବନ୍ୟଂଶୁଭାନୀ
 ପ୍ରତିଶ୍ରୀପ୍ରିଚ୍ଛିତ୍ତକୁତୁଳୁ.

“ଅତ୍ୟନ୍ତଯାତ୍ମଂ ସତ୍ତ୍ଵପ୍ରବନ୍ଧୀଯାତ୍ମା:
 ପମିସମିତିନାମୁଦରୀ, ଯାସ୍ୱନେତୁରେଣା:
 ତପ୍ୟା ବିଗାନେବାଚି ସନ୍ଧତିସ୍ମୃତେକା ଭବେଳ
 ସବୀଜନନ୍ତ୍ର କିମ୍ବତାପ୍ରତ୍ୟେଷତ୍ତାତ୍ମା:”

(ଛପା)

“କରିଷ୍ଟ ଲେଣତାନେଇବି! ନିରାକାଶକୁ କ—
 ଲକ୍ଷିତିରିଷ୍ଟ ଲାକାଳିନୀରିତିଯେବା ନ୍ଯୂନାରୀ!
 ମାନ୍ୟକଷେତ୍ରର ପିରିଷ୍ଟାକାଳିଜଗଲା—
 ଦୀର୍ଘବଲ୍ଲିଖ୍ନସବୀଜନନ୍ତିକା’

(ଭାଷା)

ബീജാംട സംബന്ധത്രച്ചവസന്നിച്ചാണ് ഇവിടെയുള്ളത്.

“ആദർശനാൽ പ്രവിഷ്ടാ
സാ മെ സുരലോകനും ദൈഹം
ബാണോന മകരങ്ക്കേണാം
കുതമാർഗ്ഗമവസ്യപാതേന”
(മുലം)

“കണ്ണപ്പുംഭാ വാനോർ—
വണ്ണാർക്കശലാം പിഴച്ചുപോകാത
കൊണ്ണോരലർശരംവഴി—
കൊണ്ണോരക്കരളിൽക്കെടുന്ന കടികൊണ്ണാം.”

(ഭാഷ)

ബിന്ദുപ്രയതി സംബന്ധത്രച്ചപ്രതിഥിവസന്നി ഹതിലുണ്ട്.

“ന സുലഭ സകലേഘൃതവീ ച സാ
കിമപിചേപമനംഗ വിചേപഷ്ടിം
അടിമുഖവീചപിവകാം”ക്ഷിത സിലിഷ്യ
പ്രജതി നിർവ്വതിമേകപാദ മനഃ”

(മുലം)

“മതിമുഖീമണി ചർണ്ണഭതനേനയെ—
ന്തിരു മനോഹരചേപഷ്ടിതമിതരം
വംത മനോരമസിലു വരങ്ങവിയം
മതി കളിത്രു തെളിഞ്ഞു വരുന്ന മെ”

(ഭാഷ)

വിലാസമെന പ്രതിമുഖവസന്ന്യംഗമാണ് ഹതിൽ കാണിച്ചിട്ടില്ലെന്നു.
ഹണ്ണിനെ ഓണാരോ സപർഭന്നാളിലുമുള്ള നാടകസന്നിക്കേളിഡം
സപ്പാഡൻ സുക്ഷ്മമായി ചിന്തിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഗമമവിസ്താര
ഭയത്താൽ എല്ലാം ഇവിടെ പ്രതിപാദിയുംകൊണ്ടു.

മഹാകവി കുണ്ഠതിക്കുട്ടൻ തന്ത്രഭാനും വിവർത്തനവും

സംസ്കൃത ഭാഷയിൽ, സർവ്വജ്ഞപീഠാധിത്രണം
ആചാരത്വവില്യാർക്കുവന്നമായിരുന്ന ശകരാചാര്യക്ക കല്പിച്ചുകൊട്ട

ക്രൈസ്തവമാനമാണ് ശല്യാഖായിൽ സാഹിത്യശാസ്ത്രപണാധിതനം മഹാകവിയും കോളവ്യാസനാമാധികന ക്രിസ്തീക്രമിക്കുന്നതനും ഇതും. നിബർന്നാലക്കാരത്തിൽ പറകയാണെങ്കിൽ അല്ലായ്ക്കും കൂടായ അവർ രാജ്യഭവം ശാഖതാരൂർത്ഥത്തിക്കുംതന്നെയാണ്. അതുകൊണ്ട് സിഡിയുടെയും അപ്രതിഫീതബുഖിയുടെയും അഗാധപാശാധിത്യ ദിനേൻറിയും ഉടമയായിക്കുന്ന അവിട്ടനം⁹ ക്രിസ്തുമതത്തേഴ്ക്കു കളാകന ഉപാദാനകാരണങ്ങളിൽനിന്നും¹⁰ ഉഭിച്ചുപൊന്തി ഉടൻ തന്നെ പടർന്നുകരത്തി പൊലിംഗ്രാഫോയ അനാശ്വരകീർത്തിപ്പിച്ച ഗ്ലാസിക്കു. അമരവാണിയിൽ, ശ്രീശക്രന്ദനകരിച്ചു¹¹ “നട തൊന ന ഭവിഷ്യതി” എന്നു¹² ലോകമാന്യ ബാലഗംഗാധരതിലകന് പറയുന്നും, മലയാളഭാഷയിൽ തന്നുരാനെപ്പറ്റിയും അതുപരി യാൻ നിമ്മത്സരബുഖികളായ പണാധിതനാജണായേക്കം. സാമീ ത്യവും ശാസ്ത്രവും അന്താടിമക്കനോ, പറിമക്കനോ എന്നു¹³ തിരിച്ചറിയാത്തവർക്കുപോലും സൂരക്കം നിർക്കുച്ചുകൊണ്ടിരിയും¹⁴ കുന്ന ഇം കാലഘട്ടത്തിലും പാരിഷ്ഠൂതന്ത്യഗത്തിലും അപ്രാചീനർക്കുന്നതിക്കുന്നതുനും പാഠ പുസ്തകമാക്കുകപോലും ചെങ്കുവാല്ലും കൊട്ടക്കല്ലും ക്രിസ്തീപ്പിള്ളു ദന്തവാടാടിയുടെയും സീംഗനനനനനനയി 1040 കനിമാസത്തിൽ ഒന്നിച്ചു¹⁵ 1088-ൽ അന്തരാച്ച അവിടെത്തെപ്പറ്റി അപ്പോഴെയും¹⁶ അഞ്ചുവയസ്യമാത്രം ധ്രാഷ്ടരിച്ച ഇള്ളജിവൻ കെട്ടുകേൾവിയുടെയും ക്രിക്കെട്ടിനേൻറിയും വുംഭാപദ്ധത്തിനേൻറിയും കാവ്യചരിത്രപാരായണത്തിനേൻറിയും വെളിച്ചുത്തിൽ “കോളവ്യാസ”നെന്ന ഒരു പുസ്തകമെഴുതിക്കൂട്ടുകയാണു¹⁷ ഇന്നീ തികമനുസ്ഥിതിലെ ചരിത്രനാളേയും¹⁸ അനാക്കാതെ വിവർത്തനത്തിലേയും¹⁹ മാത്രം തിരിച്ചെട.

ഭാസുരഭാവനയേയും വികസനവാസനയേയും ഒവൈഷ്യ തനയും പുരാസ്ഥാച്ചു²⁰ ഒരു സ്വതന്ത്രകാവ്യം വിരചിയും²¹ ക്രന്തി നേക്കാം പ്രഖ്യാസാശ്വര ത്ര്യമാണു²², ഒരു ഭാഷയിൽ നിന്നും മറ്റ് ഭാഷയിലേയും²³ വിവർത്തനം ചെയ്യുക. അല്ലാംതന്നെ പുതാന

പുത്തമായാലെത്തവിഷമഞ്ചപ്പറ്റി ചിന്ന പരവാനങ്ങളോടി രാജിച്ച്
വംശമേഖലക്കുടിടെ വൃത്താനപ്പത്ത വിവർത്തനത്തിൽ അന്താവി
ജ്ഞം ദിവന ദ്രോഗത്തെ മുൻനിർത്തിയാണോ എന്നാറിതും പറയ
നീളം. മഹാശാം സൗദി മാടിക്കെനാഹാതിരി യാതായ സം
ക്രാന്തിപും പ്രധാനസുമില്ലാതെ ലക്ഷ്യത്തിൽപ്പും ഗ്രന്ഥങ്ങളും മഹാ
ഭാരതവിവർത്തനത്തിന്റെ മഹകരകങ്ങൾ തന്നുരാനോ വിത്ര
മോയുംരീയവിവർത്തനാം ഒരു ക്ഷേത്രപ്രാലം മാത്രമാണോ. അതിലെ
പ്രോക്തങ്ങളും പുത്താനപ്പത്തമായിതനെ തജ്ജിമചെയ്യും കലാ
സിപ്പിച്ച കേരളവ്യാസങ്ങൾ കവിയന്മമ്മശ്ശത്ത പ്രത്യേകം
ദ്രോഹിയേക്കണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. മുലഗ്രന്ഥകാരിൾ ഓഡാ രസത്തോടും
അടിവ്യഞ്ജിപ്പിയുംകാൻ അന്തരുളമായ ഓഡാ ദൃതം സപീക
രിച്ച നമ്മിതിയുംകാൻ ആ പുത്തങ്ങളാടക്കുടിയ മുലദ്രോക്കന്മാർ
അങ്കേ പുത്തങ്ങളിൽ തജ്ജിമചെയ്യുകയാണോ വേണ്ടതും. എത്തിനെ
കൈകിലും അത്മം വയാന്തനമെന്ന കാലി ചെറിയ ദൃതങ്ങളിലും
ഇള ദ്രോക്കന്മാളെ തട്ടിപ്പുരണ്ടി വലുതാക്കി വിവർത്തനം ചെയ്യുന്ന
തിനും വെരും വ്യാവ്യാമമുള്ളതിനും വലിയും വ്യത്യാസ
മൊന്നം എന്നാൻ കാണുന്നില്ല. ക്രാന്തിക്കുടി തന്നുരാനം കോകില
ഗ്രൂക്കങ്ങളുടെ മഹാക്രാന്താ പദ്യങ്ങളെ പ്രകാശരഖിൽ തജ്ജിമ
ചെയ്യുക്കേണ്ടിലും അവയിൽ അധികം അപകാശം എന്നാനുണ്ടാക്കില്ല.
മാത്രമല്ല രഹനയുടെ ആനപ്പുർബ്ബിനില്ലെന്നുണ്ടാക്കാൻ അവക്കുല്ലാം
അത്യൂകർഷകങ്ങളും ആനപദ്ധതാന്നപ്രവാന്നങ്ങളുംഇരിയുംകാണ.

“സൗഖ്യ തുംഗേ സഹ ദഡിതയാ
ക്കോപി സംക്രീഡമാനം;
പ്രാപ സ്വർപ്പം ധരമപ്പുക്കൾ:
ശ്രേഷ്ഠഭാഗ ഗ്രീഡയു
ചിത്രാദേവി ഗതരിയമസൈ
ഗൈലജാമസ്യിതായാം
കാണ്വ്യാം കവ്യാതകളിവി തയാ—
നന്നപിതോ ബുദ്ധ്യതെ നൂ.”

(മുലം)

കോകിലസന്ദര്ഥത്തിലെ ഹു പ്രമമപദ്യം തന്മരാൻ കൂസലില്ലാതെ
തർജ്ജിമചയ്യതിപ്രകാരമാണ്—

“പൊകംകുട്ടന മെടപ്പുറമതിലവഹിമേ—
തദ്ധ്വാണാഴിമാതോ—
ടൊകം ഗോവിന്ദമട്ടിൽ പ്രിയയൈട്ടമൊങ്ങവൻ
കുീഡചയ്യോന്നറങ്കി,
കകം വെവകളിക്കീപ്പുതുമയുമയെഴും
കാഞ്ചിയിൽക്കവയാറിൻ
വക്കത്തായ” മരരാരേടത്തവനവജ്ഞാട്ടി—
ടാതെ കണ്ണടിക്കുന്നർന്നു”
(ഭാഷ)

“ഗണ്ണുന്നബൈദ്ധവാസരെയന്നപോലെ
ശരിയുംകു കീഴുന്നതിയ ശക്തിയുക്തം” നിൽനിന്നാ—
“ചിക്കേന വിജാനാനവിശ്രഷ്ടനു—
ചെപ്പായിക്കുന്നാതലു” യിൽനിന്നാ—
മന്ത്രിനെന്നുള്ള വിവർത്തനങ്ങൾ നിർദ്ദിഷ്ടിക്കുന്നതിൽ അനുഭവ
മില്ലണ്ണു.

വിക്രമോർവ്വുശീയത്തിന്റെ പരിഭ്രാഷ്ട്രയിൽ സുന്ദരങ്ങളായ
പദ്യങ്ങളോ, സുലഭിതങ്ങളായ ഗദ്യങ്ങളോ എത്താണ് അധികം
ആസ്പദ്യമെന്നു് പരിശുദ്ധിയുംകു സാഖ്യമല്ല. ഒക്രളവൃംഖൻ
ഗദ്യകാരാംകുട്ടിയാക്കും നാടകങ്ങളിലെ ഗദ്യങ്ങളിലും ഏതു
മായ രാമണീയകം കളിയാട്ടന്ത്രകാണാം. “നല്ലഭാഷ” എഴുതീടു്
കണ്ണുകു, ഒരു പെട്ടരശിയംതൊട്ട് പച്ചമലയാളകവികൾക്കും മാർഗ്ഗ
ഭർക്കനായ തന്മരാൻ വിക്രമോർവ്വുശീയപദ്യങ്ങളെ പ്രഞ്ഞുകി
ച്ചുന്നക്കി പരിശോധിച്ചു നോക്കുക:—

“മന്ത്രതിന താവഭസ്യാ:
കമ്പം കസുമസമനവന്നും ഘോഷം

ചന്ദ്ര എരിച്ചുകൊന്ന
പൂജയുംപൂസിനാ കമിൽ.”

(മുലം)

“മകക്കരാഞ്ഞിയുടെ മനതാ—
രിക്തം നിലച്ചില്ല വിനയിത്വവരെയും
കാണ്ക, മരിച്ചുനം കളിർ—
കൊക്കയിളക്കന്തുണ്ട് പറയുന്നാ.”

(ഭാ.ശ)

ഇവിടെ കസുമസമ്പദ്യനും ഏദയമെന്നതിന്റെ തർജ്ജിമും, മനതാക്ക മാത്രമായിപ്പോയതിൽ തെപ്പാക്ക പോരായുമെല്ലാം ദീതാനുന്നാണെങ്കിലും രചനാരാമണീയക്കതിൽ ആ നൃനത ലയി ത്രുപ്പോരുകയേ ചെയ്യുന്നാലും. ഇതും ഏദയംഗമമാക്കാൻ മരൊരാക്ക വിവർത്തകനും കഴിത്തെടുത്തിട്ടില്ല.

വിവർത്തനങ്ങളിൽ അവ സ്വത്താനുംതന്നും അല്ലെങ്കിലോ ഏതുഡാലും പദാനപൂർവ്വി വിടാതെപിടിയുമെന്നു എന്നതു ഒരു നിർബന്ധനമായിട്ടുള്ളെന്ന തന്മുഹമ്മദ് അംഗീകാരിച്ചുകാണുന്നു. കുളീയരായ ഇതരവിവർത്തകരാർ അഭിൽ അതു ശ്രദ്ധചെലുത്തി കാണുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടാണും അവകുടെ പരിഭ്രാംകളിൽ അർത്ഥാവണ്ണാധിഷ്ഠയ്ക്കതിൽ അല്ലപ്പല്ലെല്ലായും കൂദാശ തിരുമന സ്ഥിരേതിൽ പ്രയാസരാഹിത്യവും അനഭവപ്പെടുന്നതും. ചീല ത്രുപ്പുരാ മുന്നുപറഞ്ഞ ക്രമംതെററിച്ചും തന്മുഹമ്മദ് തർജ്ജിമും ചെയ്തിട്ടുണ്ടും പറഞ്ഞതുകൂടാം.

“അംഗം മരോ: പുലക്കളുണ്ണാമാറ്റുയൻറീ
ഓഗാംഗരോവ മുകലുഭരണം തമാലം
അംഗീച്ചതാവിലവിട്ടതിരപാംഗലീലാ
മംഗല്യഭാസ്യ മമ മംഗലദേവതായാ:”

(മുലം)

ശകരാചായ്യസ്പാമികളുടെ കനകയാരാഞ്ചാത്തിലെ ഈ സ്ത്രീ പദ്മത്തെ അവിടുന്നു,

“മൊട്ടിട പച്ചിലരാത്തിലെഴുന്ന വണ്ടികൾ
മട്ടിൽക്കുളംകുളിർജ്ജുളിച്ച മക്കുമെന്തുിൽ,
തടിച്ച ചൃതിമുഹമംഗല ദേവതാക്ഷി—
തട്ടിപ്പെട്ടിനിജ്ഞ പുതമംഗലമേകിട്ടെട്ട്”

(ഭാഷ)

ഈതിൽ ആരുപുർബ്ബി തെപ്പും തെററിച്ചിട്ടുണ്ടോ പറയുന്ന മണ്ഡ്യം. എന്നാലും തജ്ജിമയെന്നു് തോന്നാത്തതരത്തിലും മാണിപ്പ തുള്ളുന്നതുകൊണ്ടും, പിരുപാരംവയ്ക്കുന്നുമായ മലപിതാം പ്രകാരിയു് കണ്ണതുകൊണ്ടും അതുതമമായിരിയു് കണ്ണതു ഈ പദ്ധതം. അപാരംഗലീലരെയും അക്കാദിത്തടിപ്പുാക്കി തജ്ജിമികച്ചു് ത തന്മരാനു് സച്ചേദയുദ്ധയെത്തു തട്ടിരെട്ടക്കാനുള്ള കവിതപ്രക്രിയ കൈവന്നിബിയു് കണ്ണം. അതുകൊണ്ടു് കേരളവ്യാസം ആചാര്യു സ്ഥാമികക്കൈപ്പുാലും അതിശയിച്ചിട്ടുണ്ടാ എന്നു ഭരാന്നാം. രണ്ടുനൂറാണ്ടിന്നിപ്പും അവിടത്തെപ്പുാലെ ഒരു മഹാകവി മലയാളത്തിൽ അവതരിച്ചിട്ടിരെപ്പും പറയുന്നതു് മുത്യക്ഷാം പരമാർമ്മാണു്. തന്മരാൻ പെട്ടു് ഉണ്ടാക്കിച്ചൊള്ളുന്ന സൗംഖ്യവും ശാംടിയ്ക്കുറാറു കൊപ്പും പോലും നിർക്കി പ്പും ഇന്നതെന്തു കവികൾക്കു് ശ്രദ്ധയില്ല. നിത്രുചക്കണാർ—തന്മരാൻ ദ്രോക്കാരാനാണെന്നും കവിത, മഹസ് കുതമാകേണ്ടതി ല്ലേനാമോക്കെ എത്തു സ്വഹിഷ്ടക്കിയാലും കണ്ണതിക്കുട്ടൻ തന്മരാനാം കന്ന കലേശരൻ കാവ്യസാഹിത്യവിജ്ഞലത്തിൽ ബെണ്ണപുകളും കുംഭിയുന്ന വാരസളിയായി ഇന്നും വിംബിയു് കണ്ണം. തന്മരാനു് വിവർശനവാചവെത്തു വീണ്ടും വിശദപ്പെട്ടതാൻഡുണ്ടി വിത്തു മോച്ചുശരിയത്തിൽനിന്നു് കണ്ണരണ്ടു പദ്ധതിയുള്ളടച്ചി ഉംഗരിച്ചുകൊന്നി ജ്ഞിട്ടെ—

“ഉള്ളാലു: ശിരിരെ നിഷ്പിത്തിത്തോ—
മ്പുലാലവാലവശിവി
നിക്കിരോധ്യാപരി ക്ഷീര്ണ്ണികാന്തകളാ—
ന്യാലീയതെ ഷാഖപദ:

രാജ്ഞം വാരിവിഹാഷ തീരാന്തളിനീം
കാബാധിവഃ സേവത
ആദിവൈദ്യനാി മെച്ചപ്പണ്ണരമുകഃ
സ്ത്രാന്തം ജലംയാചതെ”

(രുലം)

“ആളം ചുടോട് കേക്കി ശീതതക്കു—
ലം പററിയഡ്രോ, പറ—
താളലുന്നളി കണ്ണികാരമുകളം
വൊച്ചിച്ചുകുംപുകിരെ
നീഞ്ഞച്ചുട്ടോങ നീൻ വെടിഞ്ഞെ പിടി—
ചീട്ടാ കാരണാധിവം
കുളിവേദ്യനി കേളിരിപ്പുത ജലം
സ്ത്രാന്ത്യാ കളിത്തതയും.”

(ഭാഷ)

ഈപ്പാത്മംസംഗമയ്യാംടീയ്യംകൊണ്ടം അസംഭ്രാന്തകാണ്ടം
ഈ പദ്യം അത്യന്തം എഴുമാണ്. ദ്രവിളംവിതപ്പുത്താത്തിലുള്ള—
“ഉഥയ ഗ്രഡിശാക മരീചിഡി—
സ്ഥമസിലുരമിതഃ പ്രതിസാരിതെ
അളകസംയമനാദിവ ലോചനെ
ഹരതിം ഹരിവാഹനഭിംഗുവം”

(രുലം)

മുഖപദ്യം—

“ചെവരതുകന്നവങ്ങ ശശിരഫ്റ്റിയാ—
വിങ്കളംഴിന്തെ ചമൽതയു കാരണം
കരനിരാളിയൈഞ്ഞുപ്പോലെ, ക—
ണ്ണയനുവം ഹരിഭിംഗുവമേകി മെ.”

(ഭാഷ)

സുതരം ഉൽപ്പുക്ഷാണ്ടപ്രക്ഷാണീഷ്വാഖിരാജ്
യോക്ഷണ!

മഹാകവി ക്ഷത്രിക്ഷടന്തഗുംബാൻറ കവിതപ്രകാശലഭത്ത
പ്ലറി എത്ര സദ്ഗുഡയം എത്ര വള്ളിച്ചാലും അലംഭാവഘണാകന
തല്ല. ഇനിയും ഉഭാഹരണങ്ങൾ ഉലസിച്ചുകാണിയും കണം ഗ്രന്ഥ
വിസ്താരയും അനുബദ്ധിയും കണം വില്പിയും. എക്കിലും അത്മഗംഡീരവും
ശ്രദ്ധസ്വംഭവമായ ഒരു ദ്രോകവും തുടർന്നു ഉഭാഹരിച്ചുകാണി
യോക്ഷാൻ വായനക്കാർ എനിയും ക്ഷേമം നാഞ്ചകമാരാക്കണം..
കാരണം ആ പദ്മാരം അത്രയും അനാർഥവും അക്കുമിരാമാനീഷ്വാ
മാണന്നാലുള്ളതനാ.

തിരേസ്യർ കോപവശാൽ പ്രഭാവപിഹിതാ

ദീംഖം ന സാ മപ്പുരാി

സപ്രധായോൽപ്പതിതാഭവേനയി പുന-

ഭാവാർഥാസ്യാ മന:

താം യത്രം വിശ്വയദിപ്പണാവിനാഹനേ

ശക്താഃ പുരോവത്തിനീം

സാ മാത്യൈതമലർന്നാ നയനയോ—

യ്യാതേതികോയം വിധി:

(കുലം)

“മായോചാംഖാച്ചത്തിടങ്ങവരം ദര—

എന്തു, മുഖ്യി മാരം ക്ഷണം,

അപായോവിശ്വാനിനും? ഗ്രനാംമനാിലനാാ—

ഗാർഭാരയാംനായവരാ;

ആദയാ നമ്മുടെ മുവിൽ നില്പുമവളെ—

ഒദ്ദേതെയർ തൊട്ടീടുമോ?

ഹാ! യോഷാമനാി ദ്രശ്യയല്പവളിതെ—

നാവോദ്യ തെരവോദ്യമോ?”

(ഭാഷാ)

നാലാമക്കും ഉർദ്ദൂൾ എവിടെപ്പോളിയൊരു ശാന്ത എന്ന
പ്രത്യേകഗുണിന്റെ ചിന്താക്കന്ന ഈ സൗഖ്യപദ്യം എത്തുണ്ടിക്കും
ആസ്ഥാദ്വാനാധികാരിയും ക്ഷണം! പരിശീലനാക്ഷരപ്രാസാന്താട്ടക്കി,
അതിലുംവെച്ചു സജാതിയും പരിശീലനാക്ഷരപ്രാസാഡ്ക്കി
അത്മം ഒരു അഭിനാശപാകാരതെ വിവർത്തനം ചെയ്യാൻ കണ്ണാ
ക്ഷേമത്വാന്വാനല്ലോതു മഹാകവിയും കഴിയുകയില്ല.
അംവിട്ടുണ്ടയും ആരാധ്യക്ഷമവിച്ചതുവർത്തിയായിരുന്ന കേരളക്കാളി
ഭാസന്നിൻ, പരിശീലനാക്ഷരപ്രാസം “കൈരളീശമഹിഷത്തിൽ മംഗല്യ
മാനനാ”നു ദാരും “കവിതകളുടെ ത്രിക്കവിനും ത്രിക്കകാരോ” എന്ന
സപ്തം ഉച്ചത്തേബും മുകാശിപ്പിച്ചു “ക്കാനാഞ്ചാ ഇത്തരം ദേശത്താം
വിവർത്തനമെന്നും തനാൻ സംഗ്രഹിയും ക്ഷണം. പാണാസിതീചണ്ഡി
നംബം മുതിരാലുകളുമായും കേരളവ്യാസനെപ്പോലുള്ള വശ്യവച
സ്ഥൂകളായ ശഹാകവികളുടെ പുർണ്ണാക്ഷതവിവർത്തനപദ്യങ്ങളും
മറരം പരിശോധിച്ചുനോക്കുവാൻ, കാവ്യത്തിനും “ശക്തിന്തി
പ്രജനാ” ദിസാമഗ്രികളം ശബ്ദാർത്ഥമുപ്പേതവ്യാകരണാലക്കാബി
സകലനാണുള്ളമെന്നും വേണ്ടുന്നും വാദിച്ചുസിഖാനാിച്ചുകൊണ്ടി
രിയും അതുന്നായുനിക്കുതെ (അവരോട് മാപ്പേചാബി
യും ക്ഷണം) അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു് എത്രക്കുള്ളു് നിലനിലപ്പെക്കിട്ടു്
നിങ്ങൾ ചിന്തിച്ചുനോക്കവിൻം! കാവ്യസാഹിത്യത്തിൽ മുഹി
ഭാപാണ്ഡിത്യങ്ങളുള്ളവർ അവരുടെ കാവ്യാഭാജിത്യരക്കാണ്ടു്
കൈരളീഭാഡായാഗാരം സംപൂർണ്ണമാക്കുകയും അതിലുണ്ടാവുവർ എന്തെ
കിലും സ്വഭ്വിക്കേണ്ടാണോ ശോഭ്വിക്കേണ്ടാകൊണ്ടു് ആ ദേവിയും കൊ
ളീയും സജ്ജദാഹാക്കം വെറുള്ളുണ്ടാക്കാതിരിയും കായുമാണു് ദാണം
തും, അതോടൊപ്പും “പ്രിതാ: പാന്വാചാ വാ മഹാകവശു്” എന്ന
ആഫായ്മതത്തെ ആദായിയും ക്ഷണം.

ഇതിവ്യുത്തവും രസവും

വിക്രമോർജ്ജീഷ്ഠത്തിലെ ഇതിപ്പുതം പുരാണപ്രസിദ്ധ
മാനേണ്ണ പറഞ്ഞതിനെ വീണ്ടും വിശദപ്പെട്ടുകൂടുകയും അതിലെ
രസത്തപ്പറ്റി കൗൺസിൽ നിത്യപിയും ക്ഷകയുംവെന്നും. കാഴിനാം

காஷ்கரூபத்தை நடியமூலிகாவமான " ரூங்காரமென்று வகையால் அதினால் பிழைக்கமாட்டிக்கூடி விகாரவிழேஷ்டதை அளவாக மெண்டு, மேற்மெண்டு பாடினதில் தொடரிடு. மேற்மாவிழூர் ஸங்கோளான " ஓரூங்குபூங்கேளாக்குடு காவுட் ரூங்காரபுயான என்ற பரிசுநிறுத்து. காவுட் ஜீவிதவுடையதுடுது ஜீவித விழர்க்காத்தென்றாக்கநிறுத்தும்போல் ஹூலிஶபுளாசுப்ரகாரத்தினால் அடியமூர்த்திலான். ரூபாலங்குவிடோவண்ணாக்கு உதம் நாயிகாராய்க்கால் ஹதிபூத்ததை புகாரமொன்று எதுபாலு தரவுமாகவிட்டிக்கொ. விதமோர்ப்புறையத்தில் ஒவுராயிகா நாயக்கால் உற்புறையும் புதுவயஸ்மாளைப்போல். அவத்தெ கமா புஸ்தாவும் ஜூகாபத்திலுத்திடுதான். புராணங்களிலும் அவத்தெ சுநிது பராமாந்திரக்காளாவாது. ஹுபுசுக்குலை ஒவுராத்தகீ யாய உற்புறை ஏற்றோ மிதுவக்குவாத்தெ கோப்திக்கு பாது மாயி "மங்கூபத்திராயிட்டிரக்கு" என்று அவர்கள் கூபி யோகபூட்டு. தனிமித்து ஸப்ரூத்திக்கிணங் நின்கூங்கித்துவாக பூட்டுக்கலூ சென்று. ஸுங்காவிலுமாக்குத்துவாய அவர்கள் அங்குமித்து அவத்திரிசு புதுவாங்கூதுவர்த்தியுடை புதுவயஸ்து நால் காளாபூட்டுக்கூடு, தொந்த புரிசுத்துவாயிடாய்க்காந் அடுத்துவத்து அடுத்துமிதியுக்கூட்டுக்கலூ சென்று என்று பாங்கு வகைங். தங்கள் ரளா ஆடுக்கலை ராஜரூ ரக்கியுக்குவது கரியைக்கலையும் கரியைக்கலைமுகமாகவும் நூற்றுப்பால் ஸப்ரீகாரியைக்கலைமென்ற கருவில் அதேவீ, ராஜபத்திராயிடாக்கா. அதிர்நிடுக்கு அவழ்க்கெட ஒவுபளத்து ராபாந்ததில் ராய்மூரை அது மன்றிமாத்தெ உருசுக்கொடித் தூஞ்கலை அவர்வரியைக்கூந் ரூநிசு. அவழுதெ நிலவிழிகூடு ராஜரூ பெட்டு உள்ளங்களிட ஒப்புரை அடுத்துவதை நூற்காட்டிக் கூடுதலை அது உற்புறைக்கூடு. புதித்தெ லாலியைக்கலைப்பூடு ராய்மூரை பெட்டு உற்புறைக்கூடு வேயக்குத்தென் போகு. அதுநிமிர்தமுள்ளது அவழ்க்கெட விழை கால அங்குவிசு புதுவயஸ்து வழங்காரா காஷிசுக்கு. விழுப்பு

കാതരാബാധി ഉള്ളതചീതിനാഡി ഉച്ചനാടനന്ന് അദ്ദേഹം ഗവ്യർവ്വകന്മാക്കാരാണു ഒരു താക്കണ്ണിൽ ത്രീശൈലേഷ്മാന്മാരിന്തനാ. വീണാം രാജാവു് തന്റെ പാഠ യാഗിനിയോളിക്കാൻ ആ ഭേദവിയോളി ആചൈക്കിച്ചു എക്കിലും തല്ലിക്കാലം ആ സാമേപക്ഷ സാവരാ ഉച്ചപക്ഷിയുംയാണു് ചെപ്പുതു്. മേലിലും രാജപദവിശ്വാട്ടക്രമി വർഷതിയോളിക്കാമെങ്കിൽ കൊല്ലത്തി ലൊറിയോൾക്കും ഞാൻവനം കണ്ണടക്കാക്കുന്നാമെന്നം ത്രീഥതിയോളിപ്പരക, യുണിയി. അരിയിലും തൃപ്തനാകാരത രാജാവിനു് ധാഗത്തില്ലെടു ഗവ്യർവ്വലോകത്തിലെത്താൻവേണ്ടി ഇന്നാംകംഡം ഗവ്യർവ്വനും കൊട്ടത്തു. എന്നാൽ ഉമാദത്താൽ അദ്ദേഹം അതു കാട്ടിലിട്ടേച്ചു പോവുകയാണോളാജ്ഞു്. പിന്നെന്നും ക്രന്നകാലം ഉച്ചനാടനന്നു് വീണാം കാട്ടിലെത്തിയെപ്പോരാ, ആ അഗ്നികംഡം എറാറിന്തരകളിൽനിന്നു സ്ഥലത്തു് രണ്ടുപ്പുക്കമ്പദാ മുളച്ചുവളർന്നവയുടെ രണ്ടുകൊന്തുകട്ട, മുറിച്ചുട്ടുരു് അവ ത്രീഡിയുമാണുണ്ടായു അഗ്നികൊണ്ടു് ധാഗം ചെപ്പു് പുത്രവന്നു് ഗവ്യർവ്വലോകത്തിലെത്തിച്ചേരുകയാണു. മുഖ കമ്മാവസ്തുവെ ഉപജീവിച്ചു് അഭിജിവിലും സാമ്പർക്കപ്പെട്ടതാ നിന്താ ഉംകൊള്ളിച്ചു് സ്വന്തം ഭാവാം കാളിലോസ്തു ആവിന്ന പുനഃജജിവിപ്പിച്ചു് പ്രകാശിപ്പിച്ചു് നിന്മിച്ച നാടക രാജാവു് വിത്രേഖയുണ്ടാണു. പുരാണത്തിലും നാടകത്തിലും പുത്ര വന്നുണ്ടായ ഉന്നാദാവാസമ വന്നുംഡിച്ചുണ്ടു് അഭിജിവിവാജാ.

നാടകങ്ങളിൽ ഗ്രൂംഗാരമോ, വീംഗമോ എത്രതെങ്കിലും ഒരു റാസം അംഗിഡായിരിക്കാമെന്നം മാറ്റാസ്തന്ത്രം അംഗങ്ങളിായിട്ടുണ്ടായി റിഡ്ക്കണമെന്നം അംഗിഡയ അംഗങ്ങൾ പോഷിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരി യോളിക്കാമെന്നം മറഞ്ഞ ആലക്കാരികൾ സിഖാന്തിച്ചിരിയോളിക്കാം. ആ മരം ആലുച്ചാച്ചിപ്പിനോക്കേന്നും വിത്രേഖാർവ്വഗൈയത്തിൽ ഗ്രൂംഗാരമാണു് അംഗിഡയം മുഖ്യവുമായ റാസമെന്നറിയാം. ഒന്നാ മുക്കത്തിൽ ഉർവ്വഗൈ രാജാവിനെനക്കണ്ണശേഷം—“അസുരങ്ങാർ ഉപകാരമാണു് ചെപ്പുതെ”നാം ആത്മഗതംഘുതംക്കാരംഭിച്ച നായകന്റെ പോരിലും രത്തിഭാവവും, അതിനെന്നതുടങ്ങം മുവപ്രതിമിവസന്നി

സമർപ്പിക്കിലും മരവുള്ള രാജാനാഗാം റാഡിയോവൈദ്യം തുംഗാ രസത്തെ അകരിപ്പിച്ചു് തളിപ്പിപ്പിച്ചു് രാഷ്ട്രിയം ചെസ്റ്റ് കൊണ്ടാലും ഇടയ് ക്കണ്ടാക്കുന്ന വിപ്രലംഭത്താൽ കരിഞ്ഞാവോക്ക് നാണ്ഡകിലും കാഞ്ഞംനാന്തിൽ കേരാറത്തിൽ ഗംഗാംബുശനവും നതാൽ എന്നപോലെ തുടക്കൽ അതു ഉഠാറുള്ളമാക്കും ഒട്ടവിൽ കമാവസ്ഥാനത്തിൽ മംഗളപ്രഭവസാമിഖ്യാജി പാരിനാമിച്ചു് കയ്യംചെയ്യാം. ശ്രദ്ധകാരത്തിലുള്ള രസസൂര്യുക്തതിച്ചു് ഒരു കന്ന കമാവസ്ഥാനം പുരാജാവലക്ഷണം ദാരാട്ടം പുതുമയോട്ടം തുടി നിർവ്വഹിച്ചതിലാണു് കാളിജാസന്നിഗ്രഹം തുംബാൻ ത്രാംഗം ഭാവനാമഹത്പും മുകാശിപ്പിക്കുന്നതു്.

നൊന്നയിക്കുന്ന നീളുന്നില്ല. “രാജാത്മകവാക്യ”-മാണു് കാബ്യ മെന്നതിനു് ഉത്തരോധാമാജന്നായ വിക്രാംചുഡാരുശീയ പരിഭ്രാം യു് ഒമാമതി ഒരു ലാഘവനിത്രാജനമെഴുതാൻ സമർപ്പിക്കാം തന്നെ മാനുംത്രാത്മകു് ഒക്കെളാ നുകൾ ഏഴുപ്പു് ഉടമസ്ഥൻ ശ്രീ. അച്യുതമേനുവണ്ണാട്ടു് നാമപരിഞ്ഞാം മുലഗ്രന്മകാരനായ കവി വേദപ്പിനേയും പാരിഭ്രാംകനായ കവികൾമുള്ളവിനേയും ഒന്ന് തുടി വദിച്ചു് ഈ ഉച്ചോൽജാതാത്തിനു് ചുന്നുവിശാചമിട്ടിനാ.

ലക്ഷ്മീസന്നം

എനു്,

അടാട്ടു്,

സച്ചുദ്ധസ്ഥാരവിയേഖൻ

8-8-'78.

ടി. അനും. നായർ.

ദന്നാമಹിം

അസ്താവന

പലാകവ്യാപിയതെന്ന ധാരതാക്കവനെ—
ച്ചുണ്ടുനു വേദാന്തവും,
മാഴുകാതീശപരാനെന്ന ശബ്ദമെവനിൽ—
തതാനെ ധമാത്മപ്രൈ;
എക്കാനെ കരണ്ണാദി വൈനന്നവനെയും—
തേതച്ചനു മോക്ഷാത്മിമാ—
രേകട്ട പ്രിയഭക്തനാദ്ദീവനടൻ
നിഞ്ഞരാക്ക നിശ്ചയസം.

1

[നാമിയുടെ അവസാനത്തിൽ സൃത്യാർജ്ജ പ്രവേശിക്കുന്ന]
സൃത്യാർജ്ജ— (അണിയറയിലേക്കു നോക്കീടു്) മാരിഷ, ഇവിട
തതാളം വരു.

പാരിപാർശ്വപികൻ— (വനിടു്) ഇതാ ഞാൻ.

സൃത്യാർജ്ജ— മാരിഷ, ഈ സഭക്കാർ പാണ്ടിള്ള കവികളിടെ മുഖാ
സ്ഥാനങ്ങളെ വളരെത്തവണ ആട്ടകിക്കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു്
കാളിലാസൗത്തമായ ‘വിത്രഫോർവ്വശീയം’ എന്നൊരു പതിയ
നാടകം ആച്ചവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. താൻപോഴി
ആച്ചകാരോടു് അവർവ്വക്കെട വേഷങ്ങളിൽ തെററാതെ മനസ്സു
വെക്കണമെന്ന പറയു.

പാരിപാർശ്വപികൻ— സ്വാമിയുടെ കല്പനഫോലെ. (ചോകനാ)

സൃത്യാർജ്ജ— എന്നാൽ ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഈ സദ്ഗുണപ്പും യോഗ്യ
ജാരായ ആയ്യുന്നാരെ നമസ്കരിച്ച ഫോധിപ്പിക്കുന്നു.

പ്രസാദികളാണ് വരെന്നൊരു
പല്ലാവവച്ചു, സാധപരിത്തകച്ചി വാച്ചു,
നന്ന കാളിലാസക്തിയിൽ
ഗ്രൂംത മനംവെച്ചു ഭാഷയാക്കിയതു്.

2

(അണിയരയിൽ) — അരുരാണിയു ഭാഷാന്തരപ്പുട്ടതിയതു്?

സുത്രധാരൻ — (കേട്ടിട്ടു്)

മരഞ്ഞാക്കം മലമക്കയാളി മനസാ
താൻ വിശ്വസിച്ചുതുമെ
രജിക്കാതെ ഭജിച്ചിട്ടെന്നൊരു കൊച്ച്—
അല്ലെങ്കിലായീശപാൻ
കിഞ്ഞിക്കട്ടെന്നൊഡ്യുമാണാഹവനാ—
ഡെന്നാലുമുളി നാടകം
രജിക്കം റസമോട്ട് കേരളിത്തിൽ
ഭാഷപ്പുട്ടതിട്ടിനാൻ.

3

(അണിയരയിൽ) അതുംനാരെ, രക്ഷിക്കണോ! രക്ഷിക്കണോ!

സുത്രധാരൻ — എഴു്, എന്താണു് അകാരണമായി അചകാരത്തിൽ
വിമാനചാരികളുടെ കരണയപനി കേരംക്കുന്നതു്? (അതുല്യം
ചീച്ചിട്ടു്) ഓ! മനസ്സിലായി.

നാരാധാരവുമുറിതുൻ തുടക്കിലുണ്ടാ—
ഒഹാരാസ്ത്രംഗനയെ ദേവവിശോധിലോകം
നേരോ ഹരിച്ചിതളക്കാപതിസേവചെയ്യു—
ചോക്കെന്നു, ഇംഗ്ലീഷുകൾ തദാ കരയുന്നതാണു്.

4

(പോകന)

യുസ്താവന കഴിഞ്ഞത്.

[അനന്തരം അപോസറസ്റ്റുരീകരം ഫ്രേഡറിക്കൻ]

അപോസറസ്റ്റുരീകരം — രക്ഷിക്കണോ! രക്ഷിക്കണോ! ദേവകളുടെ

കുറവകാരനം ആകാശത്തിൽ നടക്കാവുന്നവനമായ ആദി രക്ഷിക്കണം!

[അന്നത്തോടു മലബാറിലെ രാജാവും സുതനം പ്രവേശിക്കുന്നു]

രാജാവു്— മതി മതി. നിലവിളിക്കണ. ആദിത്യഭഗവാനെ കണ്ടെതാഴുളവുന്ന പുത്രവസ്ത്രായ എൻ്റെ അടക്കണ്ഠവനു എന്നതിൽനിന്നുണ്ട് നിങ്ങളെ രക്ഷിക്കണ്ടതെന്നു പറഞ്ഞാലും.

രംട— അസുരരാജട മുഖ്‌കിൽനിന്ന്.

രാജാവു്— അസുരരാജട മുഖ്‌കിൾ നിങ്ങൾക്കുതു പിച്ചച്ചു്?

രംട— മഹാരാജാവു കേട്ടാലും. തപോവിശ്രഷ്ടകണ്ഠ ശക്കിക്കുന്ന ദേവപ്രുണ് മനോധരമായ ആയ്യമായും, സൗഖ്യപ്രാണകാണ്ഠ താഴ്ചിച്ചയ്ക്കു ശ്രീഭഗവതിയുടെ ഒരു നീംച്ചായും, സ്വർഗ്ഗ താനിനു ഒരലക്കാരമായും എന്നെല്ലാട്ടു ഇഷ്ടതാഴിയായും ഇരിക്കുന്ന ഉർവ്വരിയേ ചിത്രലേഖയുടുടർന്നിട്ടി അളക്കപ്പറിക്കിയിൽ നിന്നു പോങ്ങംവഴി ഹരിസ്നേപുരത്തിൽ താമസിക്കുന്ന കുഞ്ഞി എന്ന അസുരൻ ബലാൺകാരേനു പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി.

രാജാവു്— ആ വിക്രതി എത്ര വഴിക്കാണു് ചോയതെന്നു വിവര മുണ്ടാം?

സഹജന്യ— കിഴക്കവടക്കെത്തടിയാണു്.

രാജാവു്— എന്നാൽ വിഷാംകുളയും. എന്നു നിങ്ങളുടെ സവിയേ തിരിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ നോക്കേണ്ടു.

സ്രീകൃഷ്ണ— ചപ്പുന്റെ പഞ്ചനായ അഞ്ചയ്യു് ചേരുന്നതുതന്നെയാണുണ്ടു്.

രാജാവു്— നിങ്ങൾ പിന്നെ എന്നെ എവിടെ കാത്തുനില്ലോ?

രംട— ഈ അഹമ്മദ്ദുടണ്ണിന്റെ കൊട്ടടക്കിയിൽ.

രാജാവു്— സുത, ഹൃശാനകോണിലേക്കു് വേഗത്തിൽ കതിരുകളെ ഒടിക്ക.

സുതൻ— തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപോലെ. (അങ്ങനെ ചെയ്യുന്ന)

രാജാവു്— (സ്ഥാവഗം നടപ്പിട്ടു്) കൊള്ളിം, കൊള്ളിം. ഈ
വേഗംകൊണ്ടു് മുമ്പിൽ പറക്കുന്ന ഗതിയുണ്ടുട്ടി പിടി
ക്കാം. പിന്നെ എന്തോ ആ ഭേദങ്ങളാവിയെ? എൻ്റെ—
അനുഭവിൽ ബത തേൻ തകർത്തു പൊടിയായു്

മേഖലയ്ക്കാം പോകുന്നിതാ

ചാതും ചുറവകകൊണ്ടതിനില നിറ—

ചുണ്ടുന്ന തോന്നുന്ന മേ

ഇക്കണ്ണശ്വരപത്രം ചിത്രമത്രപോ—

ലാടാതെ വെണ്ണിച്ചാമരം

നില്ലുന്ന കൊടിമേൽ വലിഞ്ഞു ജവമായു്

കാറിൽ കൊടിക്കുന്നും.

5

[രാജാവും സുതൻം പോയി]

രംഭ— പരശ്രമിക്കിലേക്കു നോക്കു പോവുക.

എല്ലാവകം— അങ്ങിനെ തന്നെ.

[എല്ലാവകം മലമുകളിൽ കയറുന്ന]

രംഭ— ആ രാജർഷി നമ്മുടെ എദ്ദേഹവും പറിച്ചുകളിയില്ലോ?

മെനക്ക— നിന്നു സംശയം വേണ്ട. യുദ്ധം അടക്കാനും
ഭേദവും ഭൂമിയിലുള്ള രാജാക്കന്നാരിൽവെച്ചു് അങ്ങും
ഒരു കല്പിച്ചു് വിജയംസന്നയുടെ മുമ്പിൽ നിന്നുക, പരി
വാണഡ്യോ.

സഹജന്യ— (മുമ്പിൽ നോക്കീടു്) തൊഴിമാരു, ആശ്രപ്പസിക്കു
വിൻ. ഈതാ മാനാക്കു ഉയൻ കൊടി അടയാളംനും
കൂടിയ ആ രാജപ്പിയുടെ സോംഭവത്തമായ തേൻ കാണുന്നു.
അങ്ങും കായ്യും സാധിച്ചല്ലാതെ പിൻതിരിച്ചുവരില്ല, തീച്ചു
തന്നെ.

[എല്ലാവകം മേലുട്ടു് നോക്കുന്ന]

[അനന്തരം..നിലപ്പ് വേഗത്താട്ടക്കിയ തെരികകുറി രാജാവും സൃതനം ചിത്രലേഖ താങ്ങിക്കൊണ്ട് ദൈപ്പേട്ട് കണ്ണടച്ച ഉർവ്വരിയും പ്രവേശിക്കുന്നു]

ചിത്രലേഖ— തോഴി, ആദ്യസിക്കു, ആദ്യസിക്കു.

രാജാവു്— ഒഴിവിൽത്തനെ തെത്യുഡും ജഗത്തറയും
വഴിയ്ക്കു കാക്കം വലരവും വെളവും
മീചിയ്ക്കുകീ നീംബാങ്ക കണ്ണ്, പൊതുക റാ—
വൊഴിവിൽത്തിട്ടനോരു കമലം കണക്കിനു. 6

ചിത്രലേഖ— അദ്ദേഹം, റോസം മാത്രമെല്ലാം ഇവർക്ക് ഇപ്പോൾ വെളിവുവിഴുന്നില്ലാണ്.

രാജാവു്— അദ്ദേഹം, ഇവരു നന്ന പേടിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മകകരമണിയുടെ മനതാ—
രിക്കൽ നിലപ്പില്ല വിരയിതേവരയും;
കാൺക ഹരിചമനം കളിർ—
കൊകയിളക്കന്നതാണ് പറയുന്നു. 7

ചിത്രലേഖ— തോഴി മനസ്സില്ലപ്പിയ്ക്കു. നീംഭാരപ്പുസരസ്സുണ്ടുന്നു
അതാണന്നവെല്ലോ.

[ഉർവ്വരിക്ക തങ്കിട്ടു ഉണ്ടാകുന്നു]

രാജാവു്— അദ്ദേഹം, നീന്തുറ സവിയു്ക്കു വെളിവുണ്ടാകുന്നാണ്. നോക്കു.

ചന്തൻ വന്നിട്ടികളതൊഴിയും
രാത്രിയെപ്പോലെ റാവിൽ—
ചുണ്ണിയെപ്പാണ്ടും. പുകമുറിയുമാ—
പ്പാവകജംലപോലെ
ഇന്നീ ഏമായം കുറവു കുവായു് തന്നുപി
നന്നായി, തീരം
ഭിന്നിപ്പിച്ചാക്കലുംതയെഴാചി
ഒത്തന്തിട്ടം ഗംഗപോലെ. 8

ചിത്രലേവ്— തോഴി വിശ്വാസരഥാടക്കടി ഇരിയുക്ക്. ആ വിച്ചതികളായ ശത്രുക്കൾ ഒക്കെ മടക്കി ഓടിച്ചു.

ഉർപ്പശി— (കണ്ണമിചിച്ചിട്ടു്) എന്നുംപ്രയുംകൊണ്ടു് എല്ലാം കാണുന്ന ഒവേഗ്രൂഡനാ?

ചിത്രലേവ്— തോഴി, ഒവേഗ്രൂഡം. ഒവേഗ്രൂഡനുപുംഗലേതനു എന്നുംപ്രയുംകൂടും ഈ പുതുവല്ലുംരാജർഷിയാണു്.

ഉർപ്പശി— (രാജാവിനെ നോക്കീടു് വിചാരം) അസുരനെന്നനിക്കു് ഉപകാരംതന്നെയാണു് ചെയ്തതു്.

രാജാവു്— (ഉർപ്പശിയെ നോക്കി വിചാരം) നാരാധാരമഹർഷി യുടെ തപസ്സിലുക്കവാൻ ഭാരയ അപോസരസ്തീക്കലാക്കെ അഭ്യർത്ഥിനെന്നു തുടക്കിൽനിന്നാണു ഇവക്കു കണ്ടിട്ടു് നാനിച്ചുപോയി എന്നുംതു ശരിതനു. അമവാ, ഇവ ദളാങ തപസ്പി സ്പൃഷ്ടിച്ചവളാവാൻ പാടില്ലെനും തോന്ന നാണ്ടു്.

ഒംഗ്രാ ഭാസ്താശാത്രിക്യാകമിവക്ഷൈ—

സൗഖ്യിച്ചവൻ മ്രുഹനോ?

ആംഗാരി നൂറനോ? സിതാംഗ്രു ഭവാൻ—

താനോ? വസന്താവുനോ?

മദ്ധാദോത്രതു മഹിംതകിനനാങ കഴി—

ചുമ്പീദൂഡ്യമില്ലാത്താം—

ചുമ്പാതികഴിവാൻ മഹികവിക്കൈ നീ—

മംഗ്രൂൻ തനിച്ചാകമോ?

9

ഉർപ്പശി— ആ സവീജനം എവിടെയാക്കിരിയ്ക്കും?

ചിത്രലേവ്— അഭയം തന്ന മഹാരാജാവിനറിയാം.

രാജാവു്— (ഉർപ്പശിയെ നോക്കീടു്) അവർ വലിയ വിഷാദ തനിൽ ഇരിയുക്കാണ. അഞ്ചു നോക്ക.

അരിയ്ക്കൈലെങ്ങാണുയി നിന്നെന്നയും ക—

ഞിരിയുക്കിലാക്കണ്ടങ്ങാൻ സുന്ദരി

மாரியூடு வோகி பிரியுவொக்கிளெலா—

ஒருவீசுவபூரிசுபவீஜநதினோ? 10

உற்புஶி— (விமாரங்) ஹாடுவத்திலீல் வாக்கு அழுதுதென.
அஸ்ஸைக்கிழ், சாப்புகிழ்வாகினா⁹ அழுதுஷ்டாக்கநாதில் என்றா
ளாத்தங்? (பூஷ்டு) அதுகொடுத்தெனயானா¹⁰ அது ஜநதெ
காஸ்மான் ஏவீல்ர மார்பு¹¹ வாரித்திக்கெனது¹².

ராஜாவு— (கெக்கொள்கு சூளகிக்கானித்துக்காங்கு)

ஹு வேமக்குடுக்கல்லிழ்

ஸமாபரிமார் நின்றவதென நோக்கநா

ஏவான் விட்டு தெழிவெற்றாக

மகிதஶரஷ்ட்ருவெந்தேபுாலெ.

11

உற்புஶி— (ராஜாவினென ஈக்கிலாஷதெநாட்டுக்குட னாக்கநா)

பிருவேவ— என்றானா¹³ னாக்கநாது?

உற்புஶி— ஸமஞ்சவங்புவமானிழஜங்.

பிருவேவ— ஏ?¹⁴, ஏஃது¹⁵—

உற்புஶி— ஸவீஜங்.

ரங்க— (ஸங்காஷதெநாட்டுக்குடி) தோഴிமாரே, ஹதா பிருவேவ
யோட்டுக்கிழு உற்புஶியேயு¹⁶ கொள்க விஶாவகஞாட்டுக்கிழு
பருவெந்நாவோலை ராஜர்ஷி எடுத்திழிரிக்கநா.

மேஙக— (னாக்காந்து) நஷ்கல் ரண்டிஷ்வு¹⁷ ஸாயித்து. ஹு ஹாசு
யாய தோழி திரிவெய வரிக்குல் மெய்து. அது ராஜர்ஷி கிள்
க்க டரிக்குடி பரிசீலிப்புதான்.

ஸமாஜங்— நீ பரவைத்து ஶரியானா¹⁸. அங்குரங்கார ஜயி
ப்பான் வழிரை டந்தாமானாலோ.

ராஜாவு— ஸுத, ஹதானா¹⁹ பாறவதென்றீ கொட்டுக்குடி. தேவீர
நீட்டு.

സുതൻ_ തിക്കമന്നുംിലെ കള്ളനപോലെ. (പരഞ്ഞപോലെ ചെയ്യുന്ന)

[ഉർവ്വരി രധാവത്രണങ്കുടം നടച്ച രാജാവിനെ അവ ഘംബിക്കുന്ന]

രാജാവു്_ അതുവു, എന്നെന്നു മനഷ്യങ്ങൾ സഹിതമായി.

എതരിളകീടുകയാൽ ഫേ
തേരൈളികടിയാളിത്തന്നെന്നു ചുമക്കു ചുമലിൽ
ഉറസിക്കള്ളർമയിൽ കോരീ
സരസിജവിശിഷ്ടനു മഴച്ച മഴപോലെ. 12

ഉർവ്വരി_ (നാന്നതോടക്കുട്ടിക്ക്) തോഴി, കരച്ച മുന്നും കുമ്പുംകയറി നിക്ക്.

ചീതുലേവ_ (പുത്രിരിയോടക്കുടി) എന്നിക്കു വരും.

രംഭ_ ഇവിടെവെച്ചു നൃക്കു രാജർക്കിനെ സ്ഥാരിക്കുക.

[എല്ലാവയം അടക്കാത്മകയുണ്ട്] 13

രാജാവു്_ സുത, തേരു നിക്കത്തു.

ചേരട്ടു കൊതിയോടാശയേരും തോഴികളോടിവരു
വാരാത്തുള്ളി ലതകുഡാ ചേരുന്നോടു കണക്കിനെ. 13

സുതൻ_ എന്നാൻ. (അംഗ്രീനെ ചെയ്യുന്ന)

ശാപിസരസ്സുകപ്പ_ മഹാരാജാവു ഇയംകൊണ്ട വളക്കുന്ന.

രാജാവു്_ നിങ്ങൾ സവീസമാഗമംകൊണ്ടു.

ഉർവ്വരി_ (ചീതുലേവയുടെ കൈച്ചിടിച്ച്) തേരിൽനിന്നിറ
ണ്ണീക്ക്) തോഴിമാരേ, നന്നായൊന്നാലിംഗനം ചെയ്യുവിൻ.
തോഴിമാരെ ഇന്തി കാണാമെന്നാണ്ണു ആശപോലും എന്നിക്കു
ണായിക്കുന്നില്ല. (എല്ലാവയം ആലിംഗനം. ചെയ്യുന്ന)

രംഭ_ എന്നെന്നെന്നെക്കിലും മഹാരാജാവിനു വളംതുക്കാലും ത്രിമിന്നെ
രക്ഷിപ്പാൻ സംഗതിവാച്ചു.

സുതൻ_ തിരക്കുകൊണ്ടു, കിഴക്കുപുറത്തു ദേഹാടിക്കുന്ന
ഗവോം കേരളപ്പാഠാണ്.

പൊന്നിൻതോൽവളയിട്ടാരോ
മദം മാനഞ്ചിൽനിന്നിതാ
കനിഴിച്ച വന്നിരുന്നുനാ
മിന്നാൽക്കാരു കണക്കിനെ.

14

അപ്പുസരസ്യകരം_ ഫൈദു, ചിത്രമൻ.

ചിത്രമൻ_ (പ്രവേശിച്ച രാജാവിനെ നോക്കിട്ടു) ഒരുവന്തുന
പകാരംചെയ്യാൻ തക്ക വിത്രമഹിമാവുകൊണ്ടു് അന്തു്
വളയുന്നു.

രാജാവു്— എ, ഗണ്യപ്പരാജ്യവോ? പ്രിയഞ്ചിഹിതനായു്കൊണ്ടു
സ്വന്തമാണു.

[രണ്ടുപയം തോറിൽനിന്നിരുന്നു തമ്മിൽ കൈപ്പിടിപ്പുന്നു]

ചിത്രമൻ_ തോഴരു, ഉർവ്വശിയെ കേൾ പിടിച്ചുകൊണ്ടു
പോയി എന്ന നാരബൻ പറഞ്ഞുകൊട്ടു, അദ്ദേഹത്തെ തിരി
ചുകൊണ്ടവകവാൻവേണ്ടി ഇന്ത്യൻ ഗണ്യപ്പരുസന്ധുരത്തെ
കല്പിച്ചയച്ചു. പിന്നെ എന്നുളിവിടേക്കു അന്നയുടെ വിജയ
വർത്തമാം ചാരനായാൾ പറഞ്ഞുകൊട്ടു ഇവിടേക്കു അന്നു
കണംബാൻ പറപ്പുട്ടതാണു. ഇനി അന്തു് ഇദ്ദേഹത്തെയും
ഭൂമിലാക്കികൊണ്ടു് എന്നുജോകമിച്ചു് ഇന്ത്യനെക്കാണേണ്ട
താണു്. ഇന്ത്യൻ വലിയൊരിഡ്യൂമാനാല്ലോ അന്തീച്ചുള്ളു്.
പണ്ഡാ നാരാധരൻ നൽകി—
കൊണ്ടാനിവളയിത്രനായും;
അണ്ഡർവൈറിയെ വെന്നിഷ്ടം
കൊണ്ടാരുന്നുനാമന്തിനെ.

15

രാജാവു്— എന്നു. തോഴരു, അന്നുനെന്നയല്ല.

അതുമിപ്രബന്ധന വീഴ്ചയ്ക്കു
ബത തല്ലട്ടുരാതിരെജജയിച്ചാൽ,
ക്ഷിതിഭ്രംഖ ചെറു സിംഹനാഥ—
പ്രതിശേഷം ഗജപീം ചെപ്പുതില്ലോ? 16

ചിത്രമൻ— വേണ്ടുതനെന്നാണിതു്. ഗർഭില്ലാതിരിക്കുന്നതു
വിക്രമത്തിനുനാലുകാരമാണെല്ലാ.

രാജാവു്— തോഴു, ഇപ്പോൾ ഇന്ത്യനെക്കാണ്ടിനും ഇടയില്ലെല്ലാ.
അതുകൊണ്ടു് അഞ്ചുതന്നു ഇദ്ദേഹത്തെ സ്വാമിയുടെ അട്ടക്കാർ
കൊണ്ടാക്ക.

ചിത്രമൻ— അഞ്ചുയുടെ ഇഷ്ടംപോലെ.

[അപ്പരസ്യകര പുരപ്രച്ഛന]

ഉധ്യഗി— (സപകാംതമായിട്ടു്) തോഴി ചിത്രലേവേ, ഉപകാരം
ചെങ്ക രാജർഷിയേണാട് ധാത്രപരവാൻ എനിക്കേ വയ്ക്കു
നീയെന്നീരുപോക്ക് പറയു.

ചിത്രലേവ— (രാജാവിന്റെ അട്ടക്കാർ ചെന്നിട്ടു്) “മഹാരാജാ
വിന്റെ അനവാദരണാട്ടക്കട്ടി അഞ്ചുയുടെ കീർത്തിരിയു
പ്പോലെ തന്നെയും സ്വർഗ്ഗരണ്ടക്കു് കൊണ്ടുപോകവാൻ
ഞാനാറുഹിക്കുന്നു” എന്ന ഉർഭവി അറിയിക്കുന്നു.

രാജാവു്— എന്നാൽ പോവാം. പിന്നെക്കാണോം.

[ചിത്രമൻകുട്ടിക്കുട്ടി അപ്പരസ്യകര ആകാശയാനത്തെ നട്ടി
ക്കുന്നു]

ഉധ്യഗി— (പോകുന്നതിനു് തടവുനടപ്പിട്ടു്) അഞ്ചു! എന്നീറ
മുത്തുമാല ഇം ലതാശാഖയിനേരൽ പിന്നെന്തുപോയി.
(കപടമായി തിരിഞ്ഞു രാജാവിനെ ഭോക്കീട്ടു്) ചിത്ര
ലേവേ! ഇതൊന്നു വിട്ടവിക്കു.

ചിത്രലേവ— നല്ലവണ്ണം പിന്നെന്തിട്ടുണ്ടെല്ലാ. വിട്ടവിപ്പാന്

വഞ്ചിന്നാണൊന്നില്ലെങ്കിൽ തോന്നുന്നതു്. അരുട്ട്, ഇപ്പോൾ തിരിച്ചുവിക്കാം.

ഉമ്പൻഡി— (ചീറിച്ചുംകൊണ്ടു) തോഴി, നിന്റെ മുഖ വാക്കു മറ സിരജതേ.

ചിത്രലേവ്— (വിട്ടവിക്കണ്ണ)

രാജാവു്— ഹിതമായു് മമ വള്ളി നീയിവരക്കീ—

സ്രൂതിവിശ്വനം ചെരുതൊന്നു ചെപ്പു കായ്യും
അതുകൊണ്ടിവളംനും ചെരിച്ചു—

ചുതിയാൽ നോക്കുവതിന്തു കണ്ട എന്നാം. 17

സുതൻ— മഹാരാജാവേ,

പുത്രാരാധിക്കിൽക്കുറവുകൾ ചെപ്പു ഭയ്യു—

ബേദ്യുളിക്കുയുടെ കടക്കുന്നിലുക്കാണി

ചീതും ഭവർത്തുന്നിയിലേറി വായു—

വ്യാസും പരം പാന്പുളയിൽക്കാനുകേണ. 18

രാജാവു്— തേരട്ടപ്പുംകൈ. കയറ്റെട്ട്.

സുതൻ— അഞ്ചിന്തനതെന്നു. (അഞ്ചിന്തന ചെപ്പുനു. രാജാവു്
തേരിൽ കയറുന്നു)

ഉമ്പൻഡി— (സുപ്പഹയോട്ടക്കുടി രാജാവിനു നോക്കി വിചാരം)

ഉപകാരംചെയ്തു ഈ രാജർഷിയെ ഇനി കാണാൻ കഴി
യുമോ? (ഡീർഘാദ്യാസമിട്ടു് സവിമാരാട്ടക്കുടി ചൊയ്തി.)

രാജാവു്— (ഉമ്പൻഡി ഫോയ വഴിക്കു് നോക്കീട്ടു്) കിട്ടാതെ വിഷ
യുതിയിൽത്തന്നുണ്ടെന്നു മനോരാജ്യം.

കാലേ മനം മേ ശഗന്നുലേശ—

തന്നുലേ ശമിപ്പോരിവരമെല്ലാം തിരിന്നിനും

മാലേ വലിക്കണ്ണ മുണ്ണാളവണ്ണ—

നുലേററമന്നപ്പീടിയെന്നഫോലെ.

19

[എല്ലാവകം ഫോക്കനു]

രാജാമക്കം കഴിഞ്ഞു.

രണ്ടാമത്തീരം

[അനന്തരം വിള്ളുപകൾ മുൻപുരിക്കുന്നു]

വിള്ളുപകൾ— ഭക്ഷണത്തിനായുള്ള കാഴ്ച കിട്ടിയാലത്തെപ്പോലെ ഈ രാജാവിന്റെ രഹസ്യം കിട്ടിയാൽ വൈച്ഛിംഗകാണ്ടി നാവിനെ ഒരുക്കിപ്പിടിപ്പാൻ തുകക്കാംതന്നെ. അതുകൊണ്ട് തോശർ കായ്യവിചാരം കഴിഞ്ഞു് എന്നീറവവക്കന്നായവരെ അധികികം ഇനസംഖ്യാരമില്ലാതെ ഈ വിഭാഗച്ഛുദ്ധത്തിന്റെ അടക്കൽ നില്ക്കുകതന്നേ. (ചുററിനടന്ന കൈകൈകാണ്ടി ദാ വോത്തി ഇരിക്കുന്നു)

ചേടി— (മുൻപുരിച്ചിട്ടു്) “എടോ! നിപുണികേ! ആദിശ്വര വാനനക്കാണ്ടി തൊഴുവാൻ ഫോറിവന്തുള്ളതുൽ ആയ്യപ്പതു നെന്നേം ഒരു വിചാരഫുള്ളതുപോലെ തോന്നുന്നു. അതു കൊണ്ട് നീ ആ ഇഷ്ടഗായ മാണവക്കുംബാമണിന്റെ അടക്കിലെചെന്നു് ഈ ഉൾക്കൊള്ളായിടെ കാരണമന്താബന്നു് അററിഞ്ഞുവാ” എന്ന തന്മാരട്ടി കാശിരാജപുത്രി എന്നും കല്പിച്ചിട്ടുണ്ടോളോ? എന്നാൽ എങ്ങിനൊയാണു് ആ കഴുതു മന്മാഹണന്നും ഈ കായ്യം ചോദിക്കുന്നതു്? എന്നാൽ പല്ലിന്റെ തലയ്ക്കല്പിക്കു മണ്ണംഉള്ളിരപ്പാലെ രാജരഹസ്യം ആ വിചാരന്റെ ഉള്ളിൽ വളരെനേരം നില്ക്കില്ല. അതുകൊണ്ടു് ആ വിചാരം എവിടെയാണെന്നു നോക്കേട്. (ചുററിനടന്ന നോക്കീടു്) ആ! ഇതാ അയാളോക ചിത്രത്തിലെ കുറങ്ങബാപ്പോലെ മിണ്ണാതെ ഒളിച്ചുനില്ക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അടക്കതു് ചെല്ലുകതന്നേ (ചെന്നിട്ടു്) സ്വാമി, താനിതാ വന്നില്ലെന്നു.

വിള്ളുപകൾ— നിന്നക്കു നല്കുവരുടെ. (വിചാരം) ഈ ചൊട്ടപ്പെട്ട നീനു കണ്ടപ്പോരാ ആ രാജരഹസ്യം എന്റെ എദ്ദേഹത്തെ

പിളന്റെ പുന്നത്തുചാടാൻ ഒപ്പാക്കിന്നുവോലെ തോന്തരം.
(സ്വഷ്ടം) പാഠ്രാക്കേ മതിയാക്കി എഴുന്നാട്ടാജാനു് പുറ
ബ്ലൂട്ടു്?

ചേടി— തന്മരാട്ടി കല്ലിച്ചിട്ടു് അങ്ങെങ്കാണാൻ.

വിദ്വജ്ഞകൾ— എന്നാണു് അവിട്ടുന്ന കല്ലിക്കുന്നതു്?

ചേടി— തന്മരാട്ടി കല്ലിച്ചു—‘അഞ്ചു് എൻ്റെ തുറവകാരനാണു്.
ഈ വ്യസനിച്ചുകിടക്കുന്ന എന്നെന്നവിട്ടു് കരിക്കലും പരിഹി
ണ്ണംപോകുന്നില്ലോ’.

വിദ്വജ്ഞകൾ— തോഴരു്, അവിടെക്കു വിശ്രായജാച്ചിട്ടു് എന്നാണു്
മെച്ചു്തതു്?

ചേടി— ഏതൊക്കെത്തിരെയക്കരിച്ചാണു് തന്മരാജാു് എല്ലായ്ക്കും
വിചാരം? തന്മരാട്ടിയെ അവിട്ടുന്നു് ആ ചേർ വിളിച്ചു.

വിദ്വജ്ഞകൾ— (വിചാരം) അല്ല, അവിട്ടുന്നതെന്ന ഗ്രംമമാക്കു
പുറത്താക്കിയോ? ഇന്തി ഞാനെന്നതിനാണു് നാവകച്ചുകെട്ടി
ബുഖിമുട്ടുന്നതു്? (സ്വഷ്ടം) അവിട്ടുന്നു് ‘ഉർമ്മാരീ’ എന്ന വിളി
ച്ചുവാ? ആ അസ്സരല്ലീയെ കണ്ണു് കുവം ചിട്ടിച്ചിട്ടു് തോഴർ
അവിരെ മാത്രമല്ല വ്യസനിപ്പിക്കുന്നതു്. നേരംവാക്കി
ലോനം മനസ്സില്ലാതെയാച്ചിട്ടു് എന്നെങ്കും വ്യസനിപ്പി
ക്കുന്നണ്ടു്.

ചേടി— (വിചാരം) ഉപാധംകൊണ്ടു തിരുമനസ്സിലെ ഗ്രംഗകാളു്
മാക്കുന്ന കോട്ട ഞാൻ ചോളിച്ചു. (സ്വഷ്ടം) ആട്ടെട്ട്, തന്മരാട്ടി
യോടു ഞാനെന്നതാണു് അറിയിരുക്കുന്നതു്?

വിദ്വജ്ഞകൾ— നിപുണനിരക്ക്! ‘എന്നു ഈ മുഗ്രതയ്യുഡിൽ നിന്നു
തോഴരെ മാറ്റിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ നോക്കുന്നു. അതിന്റെ
ശ്രദ്ധം ഞാൻ അവിയുടെ മുവം കാണുന്ന വരാം.’ എന്നു
അവിരെ ഉണ്ടാക്കിച്ചും.

ചോടി— അന്തരയുടെ കള്ളൂപ്പോലെ.

[അണിയറയിൽ വൈദാളികൾ]

മഹാരാജാവു സർവ്വോൽക്കാർഡേശിണി വർത്തിച്ചാണും.
ലോകാദിലാക്കംവരെയുള്ളതമസ്തിശാസ്ത്രിപ്പ്—
നാമംവണ്ണം വിലസുമിനന്നം ജോലിയിൽപ്പെട്ടു എന്നും;
ആകാശത്തിൻ നടവിലധുന്ന ഭാന നില്ലുന്നിതാറാം—
ഭാഗത്തികൾ ഭവനവതിയാമന്ത്രമാത്രമുപ്പോലെ 1

വിഴ്ചകൾ— (എക്ടിക്ക്) ദൈശക കാഞ്ചിവിചാരം ഹഴിച്ചിരേണ്ടാണ്
വരുമാനം, എന്നാലവിട്ടതെത്ത് അട്ടക്കൾ ചെന്നാളിട്ടുണ്ട്.

[ബണ്ണാട്ടം ചോക്കാ]

ആവശ്യകം കഴിഞ്ഞാ.

[അനന്തരം ഉൽക്കുറയാട്ടത്തി രാജാവും വിഴ്ചകനം മുഖ്യ
സിക്ഷണം.]

രാജാവു— കണ്ണദ്ദൂജാജാ വാനോർ—
വണ്ണാർക്കുചലാർ പിച്ചുചുപാകാത
കൊണ്ണാലാലർശരശരവഴി—
കൊണ്ണാലുകരളിൽക്കെന്ന കടികൊണ്ണാർ 2

വിഴ്ചകൾ— (വിചാരം) ആ പാവമായ കാശിരാജപുത്രിക്ക ഉപ
ദ്വാരതനെയായിത്തീർംവഘ്ലോ.

രാജാവു— ആ രഹസ്യമാകന്ന നിഡി സുക്ഷിച്ചുതനെ വരുന്നില്ല?
വിഴ്ചകൾ— (വിചാരം) ആ പാലയാടിമകളെന്ന ചതിച്ച. ആലപ
കിൽ ദൈശരേന്നാടിന്നെന്ന ചോലിപ്പുമോ? (ചിന്തം
തിരിക്കുന്നു)

രാജാവു— എന്താണു അന്നേന്നും ചിന്താത്തതു?

വിള്ളുഷകൻ— തോഴ്രോട്ടുട്ടി ഉടനെ മഹപടി പറയാതിരിക്കാതെ
കാവിയത്തിൽ ഞാനെന്നേൻ്റെ നാവിനെ തടഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

രാജാവു്— കൊമ്പും. ഇന്നി ഉന്നന്നല്ലായ ആത്മാവിനെ എവിടെ
വേച്ചാണു് വിനോദിപ്പിക്കേണ്ടതു്?

വിള്ളുഷകൻ— മടപ്പിമ്പുംഡിലേപ്പതനെന്ന ഫോറുക.

രാജാവു്— അവിടെയെന്നോടു്

വിള്ളുഷകൻ— അവിടെ വിശ്വേഷണഭാഷി സാജുവിധത്തിലുമ്പു
ക്കുംബന്നും ദാഖലാണു്. മോഡകം, ശർഷ്ണം, പപ്പടം മുതലായ
വാചയക്കാണ്ടു് ആത്മാവിനെ വിനോദിപ്പിക്കാമല്ലോ.

രാജാവു്— താൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നതെല്ലാം ഉള്ളതിനാൽ അവിടെ
തന്മീക്ഷ രസിക്കാം. എന്നാൽ കിട്ടാത്ത വാസ്തവിനെ ആഗ്ര
ഹിക്കുന്ന ആത്മാവിനെ തൊനെന്നേന്നേയാണു് വിനോദി
പ്പിക്കേണ്ടതു്?

വിള്ളുഷകൻ— തത്രഭവതി ഉർപ്പശ്രീ അങ്ങയെ കാണാക ഉണ്ടാ
യില്ലോ?

രാജാവു്— അതുകൊണ്ടെന്നതാണു്?

വിള്ളുഷകൻ— എന്നാൽ അവർ മുൻപുഭുദ്ധേന്നാണു് എന്നാൽ വാദി
ക്കുന്നതു്.

രാജാവു്— അനുച്ഛവിന്തുട്ടാതെ അതിനെത്തനെ വിചാരിച്ചു
കൊണ്ടിരുന്നാൽത്തുടി നമ്മൾ അറിവാൻ പാടില്ലാത്തതാക്കാനാ
അവളുടെ ആവാദം ആവാദം.

വിള്ളുഷകൻ— അങ്ങിനെന്നയാ! എന്നാൽ അവരെക്കാണ്ടാണ്
ആഗ്രഹം തോനാനുണ്ടു്. തത്രഭവതി ഉർപ്പശ്രീയുടെ സൗജ
ംഞ്ചുകൊണ്ടു് എന്നാം താണുഫോകമെന്നാണെന്നോ?

രാജാവു്— എന്നാൽ അവളുടെ അവയവങ്ങളെ പ്രത്യേകനാളി വസ്ത്രി
ക്കുക ഉണ്ടായില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ടു് സംഭക്ഷപാമായി വസ്ത്രി
ക്കുന്നതു കേടുക്കു.

വിചീഴകൾ— ഇതാം തൊൻ സത്രം ടനായിരിക്കുന്നു.

രാജാവു്— തോഴുന്ന,

ശ്രദ്ധരണാത്മിന നല്ലോ—

രാഭരണം തൊട്ടുകരിക്കു കുറി ചിന്ന

ഉപമാനത്തിന നൽകു—

രൂപമാനവുമാണുടെ തദീക്ഷാംഗം.

3

വിചീഴകൾ— അതാണന്നാൽ തോഴു ദിവ്യരസമാഗ്രഹിച്ചും
കൊണ്ടു് വേഴാവുലിഞ്ഞു മുതൽത്തെ അനുസ്ഥിക്കുന്നതു്.

രാജാവു്— വിജനപ്രദഗ്രാമല്ലോതെ സമുള്ളുകമായ എൻ്റെ മന
പൂർണ്ണാദു മററായ ശരംമില്ല. അതുകൊണ്ടു് താൻ ഉപവന
ത്തിലെങ്കളും വഴി കാണിക്കും.

വിചീഴകൾ— (വിചാരം) മരിറുന്നു് ഗതികാണിശ്വരുന്നു് (അകാം)
തോഴുന്ന, ഇതിലെ, ഇതിലെ. (രണ്ടുപേരും ചുററിനടന്നിട്ടു്)
ഈ അ ഇ ഉദ്യാനത്തിൽനിന്നും പുരപ്പേടുന്ന മക്ഷിനാമാക്കൽ
അംഗങ്ങൾ എതിരെല്ലാം.

രാജാവു്— ഈ മാഷംനു് ഒരു വിശ്രാംക്കുള്ളു് ശരിതനേന്നാണു്.

ഇവന്നാക്കേ,

ഇന്നുംഹോ ഓള്ളുക്കണിന്നും കൂദാശയും നന്നച്ചിതാ
നന്നാധാടിക്കയാൽ കാമിയെന്നു തോന്നുന്നതുണ്ട് മെ.

4

വിചീഴകൾ— ഇവിടെത്തെ വിചാരവും ഇതുപോലെതന്നെയാവട്ട്.
ഇതാം ഉദ്യാനപ്പാരം, തോഴു കടന്നാലും.

രാജാവു്— താൻ മുമ്പിൽ കടക്ക. (രണ്ടുപേരും കടക്കുന്നു)
തോഴുന്ന, ഉദ്യാനപ്രവേശം താച്ചാന്തിക്കു നന്നനും ഇതാൻ
വിചാരിച്ചുന്നു് അതു ശരിയായില്ല.

ഇപ്പോൾ താൻ താപ്രാന്തിക്കാം—

അപ്പുക്കാവിൽ നടപ്പുണ്ടാം;

കീഴുള്ളതാഭ്യർഥക്കാണ് ഫോക്കനോൻ
ദേഹാഭ്യർഥ നീതുകൈന്തായോ.

5

വിള്ളുകൾ— എന്നാറിനെയാണീതുള്ളോ?

രാജാവു— പരമന്മാലക്കാമം നിൽക്കിയാൽ നിന്നനിടാത്തൻ
കരളിലാശരനാല്പുംതന്നെ മർദ്ദിച്ചിട്ടുണ്ട്;
ചെവാപവനനിളക്കം പാണധൂചത്രാജ്ഞാക്കം—
നോക്കു പലപല ചുതം മെട്ടുകാട്ടുവൊള്ളേണ്ടാണ് 6

വിള്ളുകൾ— ആവലാതി പരശ്രതത്തുമതി. താമസംക്രിക്കാതെ കാമ
ദേവൻ ഇഷ്ടസിഖിയേ വഹനി അംഗങ്ങൾ സഹായനായി
തന്നെ തീരും.

രാജാവു— ബ്രഹ്മവാഹനപരാത്തന്നെന്ന വിശ്രസിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

[രണ്ടാം ചുററിനാടക്കമന്നു]

വിള്ളുകൾ— വാസന്താവതാരത്തെ സൗചിപ്പിക്കുന്നതായ ഉല്യാനാ
ത്തിന്റെ രദ്ദണീയതയെ തോഴുക്കു കണ്ണാലും.

രാജാവു— മുക്കണ്ണംരഥതാം വൈദ്യുതരെ തഥാന്തരു കാണന്നണ്ടെല്ലോ.
ഇവിടെയാകട്ടെ,

രൂപവിൽ ശ്രീനിവാരക്ഷതമാം കരവക—

പ്രസി പാശപാശം ഏരു—

ഈവിൽ ശ്രോണമശ്രോക്ഷശാട്ട് വിടംാൻ
ഭാവിച്ചു നിരുക്കുന്നതേ;

ചെമ്പിഛപ്പാത പരാഗമിട്ട് ചെരുതെ—

രഹവിൻ മലർച്ച ശംഗത്രു—

ണംവോ യഞ്ചനമെഴഗ്ഗുംപ്പുമെല്ലുമതിൽ നിൽ—
പുണ്ഡീ മധുഗ്രീരേഖാ!

7

വിള്ളുകൾ— തോഴുരു, കണ്ണാടത്തിന്നുയുള്ള ഈ ലതാമണസചനം
വണ്ടുകളിടുക കോലാവുലംകൊണ്ട് കൊഴിഞ്ഞ പുക്കാലി

കൊണ്ട് മുടിവിറിച്ചു് തന്നാൽതന്നെ ഇവിടെന്തെ വരവു
കാര്യ നിലപ്പിക്കാം. അതുകൊണ്ടിതിനെ അന്നറഹിച്ചാലും.

രാജാവു്— തന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ. (ഇരിക്കണാ)

വിഴുഷകൻ— എന്നാൽ തോഴനിവിടെ സുവാഹയിക്കാം മനോഹര
ലതകളിൽ തുകാണ്ട് മയക്കിക്കൊണ്ടു് ഉദ്ധരിയില്ലെങ്കിൽ
ഉൾക്കെണ്ണയെ വിഞ്ഞാറിപ്പിച്ചാലും.

രാജാവു്— അവിരളമണിമലരണിയു—

നമ്പന്തലവതകളിലുറച്ചിടന്നില്ല,

അവളുടെ രൂപം കണ്ടി—

ടവഗത തെട്ടന ദൃഷ്ടിയെംകും മെ. 8

അതുകൊണ്ടു് എന്തെന്തു മനോരമസിഖിക്കവേണ്ട ഉച്ചാരം
താന്തനെന ആലോച്ചിക്ക.

വിഴുഷകൻ— (ചീരിച്ചുംകൊണ്ടു്) അധില്യയെ കാമിച്ചു ഇപ്പോൾ
വൈദ്യരം, ഉർമ്മശിയെ കാമിച്ചു ഇവിടെന്തെ എന്നാം ഒരു
പോലെ ഭ്രാന്തനാരാധി.

രാജാവു്— താൻ ആലോച്ചിക്കനില്ലോ.

വിഴുഷകൻ— (ആലോചനാവായ നടപ്പിക്കാം) ഇതു എന്നാൾ
ആലോച്ചിക്കാം. ഇടക്കു് ആവലാധിപരാജ്യാ സമാധി
ംഗം ചെയ്യുകയേ.

രാജാവു്— (നിമിത്തം സൂചിപ്പിച്ചിട്ടു് വിചാരം)

മതിരുവീമണി ഭർപ്പുഭരണനെയു—

നീം മനോഹരമേഘജീതമിന്ത്യം;

ബത മനോരമസിഖി വരംവിധം

മതി കളിത്തു് തെളിഞ്ഞു വരുന്ന മെ. 9

[അനന്തരം വിമാനത്തിൽ കയറി ഉർമ്മശിയും ചിത്രലേഖാവും
പ്രേരണിക്കാം]

ചിത്രലേവ— തോഴി ഉർമ്മശി, കാൽമൊന്നം പറയാതെ എന്തോം പുറപ്പാടോ?

ഉർമ്മശി— (കാമപാരവഗ്യത്വത്തെ നടപ്പിച്ച് ലജ്ജയോടുകൂടി) ഫേഡ ത്രിക്കരിവാന്തിൽവെച്ചു പടവ ലതകളിൽ ഇടക്കും പിന്ന സത്തു് വിച്ചവിപ്പാൻ പറഞ്ഞപ്പോരാ എന്നെ പരിഹസി ചീടു് ഇപ്പോരാ കാൽമൊന്നം പറയാതെ എന്തോടും പുറപ്പാടോ പുറപ്പാടെന്നു നീ എന്താണോ ഫോറിക്കന്തു്?

ചിത്രലേവ— ആ പുത്രവള്ളു രാജർഷിയുടെ സമീപത്തിലേക്കു പുറപ്പേട്ടിരിക്കുകയാണല്ലോ?

ഉർമ്മശി— അതേ, അദ്ദൈനതന്നെന്നാണോ ഈ നാനാം വിട്ടിട്ടുള്ള എന്തെല്ലാം.

ചിത്രലേവ— തോഴി, അങ്ങോടു് ആരോധാണോ മന്ത്രിൽ പറഞ്ഞയ ചീറിക്കന്തു്?

ഉർമ്മശി— എദയത്തെത്തന്നെ.

ചിത്രലേവ— ആക്കട്ടു, കൊമ്മും നിശ്ചയം. എന്നാൽ ആരാണോ നിനെ അഞ്ചോടു് കല്പിച്ചുകൂടുക്കുന്നതു്?

ഉർമ്മശി— കാമഴവൻ.

ചിത്രലേവ— ഇന്നീ എനിക്കൊന്നം ഫോറിപ്പാനില്ല.

ഉർമ്മശി— എന്നാൽ ഇഷ്ടതോഴി തടവുക്കിടാതെ അവിടെ എത്തു നന്തിനമുള്ള വഴി കാണിച്ചതെ.

ചിത്രലേവ— തോഴി, വിശ്വാസത്താട്ടുട്ടി ഇരിക്കു. ദേവദൃഷ്ടി വായ ഭഗവാൻ സ്മൃതി നൂകു് അപരാജിത എന്ന പേരായ ശിരോലക്കാരവിഭ്യു ഉപദേശിച്ച തന്നിട്ടുള്ള കൊണ്ടു് അസൗര്യാക്കത്തടി നന്നെ ഉപാടവിപ്പാൻ അസാഡ്യ മായിട്ടിട്ടാലേണ്ടു.

ഉർമ്മശി— (ലജ്ജയോടുകൂടി) തോഴി ഏല്ലാം ഭാക്തവനാ.

ചിത്രലേവ്— തോഴി, നോക്ക് നോക്ക്. കാളിപ്പീസംഗമംകൊണ്ട് അധികം വിത്രംഡായ ശംഗയുടെ ഭവത്തിൽ തന്റെ മുതി ബിംബവെന്നു നോക്കിനില്ലോ എന്നതുപോലെയുള്ള പ്രതിഷ്ഠാന ഗാഗരത്തിൻറെ ശിരംമണിയായ ആ രാജർഷിയുടെ ഭവനം സമീപിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഉർപ്പശി— (ആഗ്രഹങ്ങളാട്ടുടി ദോക്കിട്ട്) ഭവരെ ഒരു സ.പ്രൈ മെന്നുതന്നെ പറയേണം.. തോഴി, ദീനാനക്കവയായ അദ്ദേഹം എവിടെയായിരിക്കും?

ചിത്രലേവ്— ഈ നമ്പനോദ്യാനപോലെയുള്ള ഉപവനത്തിൽ ഇരുന്തു അനേപശിച്ചുറിയുക്കുന്നു. (രണ്ടാഴ്ചം ഇരുന്നുന്നു)

ചിത്രലേവ്— (രാജാവിനെ കണ്ടിട്ട്) തോഴി, ഇതാ, ഉംഖിച്ചുവരുന്ന ചായനേപ്പുംപോലെയുള്ള ഇദ്ദേഹം ചാറ്റിക്കയെ എന്നാലും തന്നെ കാത്തനില്ലെന്നു.

ഉർപ്പശി— തോഴി, മുന്നു കണ്ടപ്പോഴത്തെക്കാഴ്ചം അധികം പ്രിയപരമായിരിക്കുന്ന ഇദ്ദേഹം എന്നാണ് എന്നിക്കു തോന്നുന്നതു്.

ചിത്രലേവ്— ശരിയാണു്.

ഉർപ്പശി— തിരസ്സുണ്ടാണിക്കൊണ്ട് മരഞ്ഞൾ ഇദ്ദേഹത്തിനും സെറീ പത്രമെന്നു് അടയുള്ളനില്ലെന്ന വയസ്യാനാട്ടു് ശു വിജന സ്ഥലത്തിൽവെച്ചു് എത്രാ പാശ്ചാത്യക്കാണ്ടിരിക്കുന്നതിനും ഒക്കുക്കരാനും. (അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നു)

വിളിച്ചകൾ— ചുപ്പലുഭ്യായ അവളായി ഫോറുന്നതിനാം ഒരുപാട്ടും ആലോച്ചിച്ചു.

രാജാവു്— (മിണ്ണാതിരിക്കുന്നു)

ഉർപ്പശി— ഇദ്ദേഹം പ്രാർത്ഥിക്കുന്നുണ്ട് കൂതാർത്ഥിയായ ആ പെണ്ണുംനാണു്?

ചീതുലേവ— എന്താണീ മാഷ്യവട മട്ടുക്കണ്ണാൽ?

ഉള്ളശി— ഒവഗതിൽ പ്രഭാവംകൊണ്ട് വിചംരിച്ചാബാൻ
നിക്ഷ വഴ്വ.

വിഴുഷകൻ— ഇതു ഞാൻ പറയാം. തൃടിച്ചുജവാൻ വഴി
കണ്ട് എന്നോ.

രാജാവു— എന്നാൽ പറയ.

വിഴുഷകൻ— സപപുന്തിൽ തൃടിച്ചുപർക്കുന്ന ദിവാദഗവതിയെ
സൗഖ്യം. അല്ലെങ്കിൽ രതു ഭവതി ഉൾവരുജ്ജീവനു തുപ
മെഴുതിയതു നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കും.

ഉള്ളശി— (വിചാരം) ഏയംമില്ലാതെ മനാചൂടു! ആത്രപസിക്ക,
അച്ചന്നപസിക്ക.

രാജാവു— ഈ രണ്ടം പററില്ല.

അലർഹരണരംകൊണ്ടുമുള്ളം സശല്യമാക്കും—
ലലസമിച്ചിയെ സപപുന്ന കാട്ടുന്ന നിപ വരില്ല എ;
ജലജ്ഞവിയൈച്ചിരു നോക്കിക്കഴിഞ്ഞിട്ടേവാളമീ—
ജജലമയി സവേ! ക്ഷുണ്ണിക്കുപ്പാടാതിരിക്കുകയില്ലെന്നു. 10

ചീതുലേവ— നീ കെട്ടില്ലോ?

ഉള്ളശി— ഉച്ചു കെട്ട്. എന്നാൽ മനാചൂടുനു തുപ്പിക്കായില്ല.

വിഴുഷകൻ— ഇതുണ്ണു എന്നിക്കു ബുദ്ധിശക്തിയുള്ളൂ.

രാജാവു— (ഭീമം നിന്നുന്നപുന്താട്ടുടി)

ചെങ്കത്തുനാടലുണ്ടനീക്കരിവതില്ലതാത്തന്നപിയു—
ഇറിഞ്ഞ വിഭവത്തിനാലുപദാസിക്കരെനും വരും;
ഒരാളുംമാകയാൽ വിരസമായെന്നിങ്കരുമാ—
പ്ലംഗരുംഗരുയിലാശ ചേരുത്തമുണ്ടിന്തിരുന്നു. 11

ചീതുലേവ— നീ കെട്ടില്ലോ?

ഉള്ളശി— കുഞ്ഞും കുഞ്ഞാം എന്നേയും മഹാരാജാവിന്തിനെയാണു

മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നതു്; ഇതിനുത്തരം നേരിട്ട് പറവം നെന്നിക്കു സാമർത്ഥ്യചീല്പതാണ്. അതിനാൽ മുഖ്യവം കൊണ്ടു് ശ്രദ്ധജപത്തിൽ ഒരുഴ്രഹിണി അഭ്യൂഹത്തിന്റെ ദൗഖിലിട്ടിവാനാണു് എന്നാൽ വിചാരിക്കുന്നതു്.

ചീതുലേവ— അതെന്നിക്കു ഫോയിച്ചു.

[ഉള്ളശി പരിഭ്രമണത്തോടെ അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്ന]

വിച്ഛേഷകൻ— (സംഘരണത്താടക്കട്ടി) അയ്യോ! അയ്യോ! എന്താ സ്നാതു്? പാന്പിന്റെ ഉറച്ചോലെ ഏതുണ്ടാണെന്നോ?

രാജാവു്— ശ്രദ്ധ പാന്പിന്റെ ഉറച്ചല്ല. ശ്രദ്ധജപത്തിലെഴുതിയ ഒരുഴ്രഹിണിയാണു്.

വിച്ഛേഷകൻ— എന്നാൽ തത്ത്വത്തി ഉൾപ്പെട്ടി ഇവിടെന്തെ ആവശ്യം ദാഖി കേട്ടിട്ടു രാഗസൂചകമായ എഴുത്തയച്ചായിരിക്കും.

രാജാവു്— മനോാമ്പത്തിനു ഒപ്പാവാൻ വള്ളാണതെ വഴിയില്ലെല്ലോ. (വാങ്ങി വായിച്ചുട്ടു്) തന്റെ ഉഥം ശോഖായിരിക്കും.

വിച്ഛേഷകൻ— ഇനി ഇവിടുന്നു ശ്രദ്ധ എഴുത്തു കല്പിച്ച വായിച്ചു കേട്ടാൽ കൊള്ളാം.

ഉള്ളശി— ആയും, അങ്കു നാല്പു നാഗരികന്തനെ.

രാജാവു്— ദതാഫറോ, കേരിക്കു.

വിച്ഛേഷകൻ— മുതാ എന്നു സമ്മാനിക്കുന്നു.

രാജാവു്— (വായിക്കുന്ന)

അങ്ങിനെ നീക്കപിക്കുന്നതെങ്കിലും നീർഭ്രാംഗ്യം എന്നു—
നീങ്ങിനെന്നുന്നരാഗിച്ചുട്ടുക്കുമ്പെട്ടയിലേവമാണെന്നുണ്ടിൽ
ചിന്നിച്ചിതറിന മുകളാൽ തന്നിലുണ്ടോടുകൂടണിൽ
നൈനവന്മാർന്നുകുളിക്കുംതന്നാൽ ചട്ടമുട്ടുട്ടുക്കൊണ്ടുണ്ടാണു്

ഉർത്തുൾച്ചെടുപ്പ്— ഇപ്പോൾനൊന്നാണവാ പറവാൻ ഭാവിക്കുന്നതു്?

ചിത്രലേഖ— താഴൊവലയംപോലെ വിളർത്ത ശരീരംകൊണ്ടു്
ഇങ്ങനും പാഠാടകശിൽജുവയ്ക്കു.

വിദ്യുഷകൻ— അപ്പു, വിശ്വനാരിക്കന്ന എന്നിക്ക സദ്യക്കണ്ണം
കിട്ടുന്നതുപോലെ ഇവിടെക്കും ഇന്ത്യിനാ ഒരു ആശ്രമസന്ന
കാരണം കിട്ടിയയ്ക്കു.

രാജാവു— ആശ്രമസന്നം ഏതെന്നെന്തിനു പറയുന്നു?

ക്ഷും സ്വാഗതമിയിച്ചു നബാൻതമകംഗി—
യുംപ്പുട്ട മൽപ്പിയ കറിച്ചുണ്ട ചാംപപത്രം
ഉഡപക്ഷുമായു് മുംബുണ്ടാടു തന്ത്രവം ദേഹ—
നീരുപ്പാളിഞ്ചാഡിയത്രുപ്പോലെ സദേ, വിള്ളൈ.

13

ഉർത്തുൾച്ചെടുപ്പ്— ഇതിൽ നമ്മകൾ റബ്രൂപർക്കം ഒരുപാലെധാരാ
സന്ന്യാസം.

രാജാവു— കൊച്ചറു, എൻ്റെ കയ്യിഞ്ചലുള്ള വിശർപ്പുകൊണ്ടു്
അക്കരം ധാരാപോരുക്കരാം. അതുകൊണ്ടു് ആരിയുടെ
എഴുതു താൻ പിടിച്ചുകൊള്ളി.

വിദ്യുഷകൻ— അഞ്ചിനെന്നതെന്ന. (വാങ്ങിച്ചിട്ടു്) കൊച്ചറു, ഇവി
ടത്തെ മെന്നാറമത്തിനു പൂഞ്ചാണിച്ചിട്ടു് തന്ത്ര ഭവതി
ഉർത്തുൾച്ചെടുപ്പുനെതന്നാണു്?

ഉർത്തുൾച്ചെടുപ്പ്— തോഴി, എന്നാൻ നേരിട്ട് ചെല്ലുവാൻ പരിശും കളിഞ്ഞാം
മനസ്സുറപ്പിക്കാൻ. നീ ഇങ്ങുമെത്തിനേൻ്റെ മന്ത്രിൽ ആദ്യക്കു
മായി ചെന്നു് എന്നിക്ക വെണ്ടതുപോലെ പറയു.

ചിത്രലേഖ— അഞ്ചിനെന്നതെന്ന. (തിരസ്സുകൾക്കാണിരെയ കളിഞ്ഞതു
രാജാവിനേൻ്റെ സമീപത്രത ചെന്നിട്ടു്) മഹാരാജാവു സദ്യും
കണ്ണശ്ശേരി വർത്തിച്ചാലും.

രാജാവു— (സംഭവിത്താട്ടം സന്ന്യാസത്താട്ടം ക്രിടി) അംഗങ്ങൾ
സ്വാഗതം.

എന്നിലും നമ്മിൽച്ചേരുന്നില്ലിനാങ്കണ്ടാഴിയെഞ്ഞു നീ
നന്നായിറ്റുംഗദായ് ചേരുമ്പുനും കാളിപ്പിച്ചൊലേണും. 14

ചിത്രലേബ— മുവിൽ ഫോലാലുവയെ കാണാം. ചിന്നുകളും
മിന്നരുൾ?

വിളജകൻ— (വിചാരം) അല്ലോ, ഇത് ഉർമ്മരിച്ചല്ലോ? തതു
ഭവതിയുടെ ഇഷ്ടദേശാഴ്ചയിലാണെന്നും.

രാജാവു്— ഇം ആസനാത്തിൽ ശ്രദ്ധിക്ക.

ചിത്രലേബ— (ശ്രദ്ധനിട്ട്) ഉർമ്മരി മഹാരാജാവിനു നെല്ലു
രിച്ചു് ഉണ്ടത്തിക്കുന്നു.

രാജാവു്— എന്നാംനു് കല്പിക്കുന്നു്?

ചിത്രലേബ— ‘എന്നിക്ക് അസുരനിൽനിന്നുണ്ടായ ആപത്തിൽ
ഒഹാരാജാവുതേനു ശാഖാഘണഭായുമുള്ളു. അതു നാൻ അണ്ണഡയു
മാണോ മനക്കാജാഘണഭായു കാക്കത്താൽ ഏറുറുവും പീഡിതയായി
രിക്കുന്നതിനാൽ ഹനിയും അദ്ദുത്തേനു എന്നിൽ ക്രാന
മെഴുന്നും’ എന്നു്.

രാജാവു്— അല്ലേ സൗഖ്യവി;

കൊണ്ടാടിയല്ലെങ്കിലും ചൊല്ലിട്ടും നീ

കണ്ണിലാഡയാ തുടർത്താൽ എത്രവല്ലും?

രണ്ടാളിംഡും പ്രാഥമേല്ലു, മുക്കുക്കാം—

ക്ഷാണഭാഗാനിനാക്കവ, തതിന്വിധമിന്നാംഗൾ

15

ചിത്രലേബ— (ഉപ്പരിയുടെ അടക്കാളം ചെന്നിട്ട്) തോഴി, മാമ
നാൽ നിന്നുക്കാളുഡയിക്കും നിർദ്ദേശമായി പീഡിതനായിരി
ക്കുന്നു് കണ്ണിട്ട് നാൻ നിന്നുറ്റു പ്രിയത്തുകുറ്റി മുതിയായി
നതീന്തിരിക്കുന്നു് പോവുക.

ഉർമ്മരി— (സംശ്ലോഭാട്ടുട്ടി) വ്യവസ്ഥയില്ലാത്തവളേ, നീ
എന്നു ഉച്ചവക്ഷിച്ചുവെല്ലോ?

മന്ത്രലേവ്— (പുജ്യവിജയാട്ടക്കിട) ശാരാട്ടവാജാ⁹ ഉച്ചപക്ഷി
ക്കൗതു¹⁰ എന്ന താമസിയാതെ അറിയാബാബം. അടങ്ക അക്കു
തിയെ കാണിക്കുത്തെന.

ഉച്ചപ്പരി— (തിരസ്സുക്കരണാഡി കളിത്തു¹¹ അടത്തുചെന്ന ലജ്ജയോട്
ക്കിട) മഹാരാജാവു ജയിച്ചാലും.

രാജാവ്¹²— സുഖരാ!

കാഹോ! പാരം ജയിച്ചപ്പാൻ നാാൻ
അസ്ഥാഫ നിശ്ചീര ഒരു ദാശ
മദ്വാദ്ധനന്നിയേ മരം—
മധാനേഴ്സ്യാഭതതേജ്വാഹാ

16

[കൈപിടിച്ചു¹³ ആസനന്തിൽ മുഹൂര്മ്മന]

വിശ്വഷകൻ— മഹാരാജാവിശ്വൻ ഇഷ്ടകാശ മ്രോദമനന്ന
വദിക്കാതെ എന്തിരാപ്പാനിച്ചും?

ഉർപ്പരി— (ചിരിച്ചുംകൊണ്ട നമസ്സുകരിക്കുന്ന)

വിശ്വഷകൻ— മംഗലം ഭവിക്കുന്ന.

(അണിയരയിൽ ദേവദ്വാരൻ) ചന്ത്രലേവേ! ഉച്ചപ്പരിയെ ദുഹം
പറപ്പുടിക്കി.

ഭരതൻ മനി നിദാനപ്പുറിപ്പു—
ചെംഞ നല്പു¹⁴ടരസംഘയുന്നട്ടുമെല്ലാം,
സരസം ക്രമായു¹⁵ നടക്കിച്ച കാജാമാൻ
മരി ലോകശ്രൂരാട്ടരാത്രു കാഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

17

[എല്ലാവകം കേരംക്കുന്നു. ഉർപ്പരി വിഷാദന നടിക്കുന്നു]

ചന്ത്രലേവ്— ദേവദ്വാരൻ വാക്കു ഒക്കില്ലെല്ലും തുട്ടു ചൂഡാരാജാ
വിനെ അറിയിക്കു.

ഉർപ്പരി— (ഓംഘാസമിട്ടിക്കു¹⁶) എനിക്കു ചരവാൻ ശൈത്യില്ല.

ചീതുലേവ— മഹാശാഖ, ഉദ്ധരി അറിയിക്കുന്നു. ‘ഞാൻ പരത്രാശാഖ’ ആണായുടെ അനാമതിയുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു ഫുസ് ശാന്താധികാരിയാണും കൊള്ളാമെന്നു് ആഗ്രഹിച്ചിട്ടു് എന്നു്.

രാജാവു്— (ഈംബവിറച്ചു് അഥാസപ്പേട്ടു്) ഞാൻ നിംഫളുടെ സ്വാമി കല്പിക്കുന്നതിനെ വിശ്രായിക്കുന്നവാലു എന്നാൽ ഇഷ്ടാദ്ധ്യാവനാ ഓർമ്മയുണ്ടായിരിക്കുന്നോ.

[ഉർവ്വരി വിശ്വാസഭാവങ്ങൾ റാടിച്ച രാജാവിനെ നോക്കി കൊണ്ട് ചിത്രശലബദ്ധാട്ടക്കുടി ഫോയി]

രാജാവു്— (ഭീർമ്മാദ്രാസത്തൊട്ടുകുടി) തോഴരു, കണ്ണ വെട്ടുത യാണുന്ന തോന്നുന്ന ഇപ്പോൾ.

വിദ്രുഷകൻ— എന്നാൽ ഭർജ്ജ.. (എന്ന പക്ഷതി പറഞ്ഞാണെന്ന് വിചാരം) അയ്യും കുഞ്ചിടാം ഉർവ്വരിയെ കണ്ടു് അതു് ദിര പ്പേട്ടു് എൻ്നീ കയ്യിൽനിന്നു ഭർജ്ജപരതം പോയതു തൊന്തരിഞ്ഞിപ്പേണ്ടു.

രാജാവു്— തോഴരു, താനെന്നുണ്ടു് പറയുവാൻ ഭാവിച്ചുള്ളു?

വിദ്രുഷകൻ— ഇവിടുന്ന പരിഭ്രവിക്കുന്നു. ഉർവ്വരിക്കു് ഇവിടു തെരി പേരിൽ നന്ന അന്നരാഗത്തു്. ഇവിടുന്നിപ്പോരു പോയതുകൊണ്ടു് ആ അന്നരാഗം കിരണ്ടുപോകുന്നതല്ല.

രാജാവു്— ഇതു എൻ്നീ ഉള്ളിലും ഉള്ളതാണു്. അവരു ഇവിടുന്ന പറപ്പേട്ടപ്പോരു,

കോലും സ്വാത്രന്മണിപ്പേന്നാലുമെന്നും മനസ്സിനെ മല തുള്ളുന്ന നിശ്ചാസബലാൽ വെച്ചുന്ന തോന്നാണും. 18

വിദ്രുഷകൻ— ഇദ്ദേഹമെന്നൊന്നും ഭർജ്ജപരതിനീറു കമ പറ ഞെങ്കിലും എന്ന വിചാർജ്ജ എൻ്നീ മനസ്സ് നേരുന്നുണ്ടും.

രാജാവു്— തോഴരേ, ഇപ്പോൾ ഉന്നന്ത്യായിരിക്കുന്ന ആത്മാവി നെ എല്ലാക്കാണ്ടു് വിനോദിപ്പിക്കേണ്ടിട്ടു് (വിചാരിച്ചിട്ടു്) ആ ഭർജ്ജപത്രം കാണാറെന്തു്.

വിച്ഛീഷകൻ— (നാലുപുറത്തുംനോക്കി വിഷാദങ്ങളാട്ടിട്ടു്) അഞ്ചു അതിവിടെ കാണാനില്ലപ്പോ. തോഴരേ, അ ഭർജ്ജപത്രം ദിവ്യമായിട്ടുള്ളിരിക്കുന്നതു് അതും ഉപയോഗി പോയവഴിക്കു വോയി.

രാജാവു്— (ദേഹാദ്ധ്യാത്മക) വിശ്വാസിക്കു എല്ലാ കാൽഞ്ഞിലും അന്യാജിത്തമെല്ലാമ്മാണ്. തിരഞ്ഞാനാക്കു.

വിച്ഛീഷകൻ— ഇവിടെ ഉണ്ടായിരിക്കും. ശാഖാ ഇവിടെയായി രിച്ചും. (രാജാവു)

[അംഗം.രം പരിഥാനേ ദിവാട്ടി കാലിരാജപുത്രിയും ചേടിയും പ്രഭവരിക്കുന്നു]

ദേവി— ആയ്മാബാവക്കുന്നാട്ടിട്ടു് ആയ്മപത്രൻ ലാംഗ്യഹണ്ടി ലേക്കു കടക്കുന്നതു കണ്ടു എന്ന നീ പറഞ്ഞതു സത്യം തന്നെയെല്ലു്?

നിപുണിക— അടക്കിയൻ തന്മാട്ടിയോടു് എപ്പോഴെങ്കിലും അസത്യം പറഞ്ഞതിട്ടുണ്ടാം?

ദേവി— എന്നാൽ അഭ്യർഹം വിശ്വാസങ്ങളാട്ടിട്ടു് പറയുന്ന തിനെ ലതകളുടെ ഇടയിൽ മരഞ്ഞനിന്നു് കേരുക്കുകതനെ. നീ പറഞ്ഞതു സത്യമോ അല്ലോ എന്ന അരീയാമണ്ഡ്യും.

നിപുണിക— ഇവിടെത്തെ തികമന്ത്യുപോലെ

ദേവി— (ചുററിനടു മുന്നൊട്ടു നോക്കീടു്) നിപുണികു, എന്നാണുണ്ടു്, കീറമരവിരിപോലെ തെക്കേക്കാറു് ഇങ്ങനുള്ള പരസ്പീച്ചുംകാണ്ടുവരുന്നതു്?

നിപുണിക— (നോക്കീടു്) മറിയുന്നോരു എഴുത്തു കാണുന്നതായ

ങ്ങൾ ഭേദജ്ഞപരമാണെന്നും അല്ലോ, അതു തന്മാന്ത്രിക്കിയിട്ടുള്ള ചിലവിശേഷം വാസ്തവിച്ചുണ്ടാക്കാൻ കാര്യമാണ്.

അവി— വാഴിച്ചുണ്ടാക്കാൻ, വിശാധമില്ലാത്തതാണെങ്കിൽ പീണ എംബാൻ കുറിക്കാം.

നിപുണിക— (അങ്ങിനൊരുപ്പുള്ളിക്ക്) ആ കൊല്ലിനെന്നുണ്ടാവാൻ ഏറ്റവും അഭിരുചിയും കാരിയാണെന്നുണ്ടാക്കാൻ. തന്മാന്ത്രിക്കുന്ന ഉപ്പരിഖിലെ കവിത യാണുണ്ടാക്കാൻ എന്ന് അഭ്യന്തരം. ആശ്രംഖാവകാശം അഥവാശ്രംഖാവകാശം എന്നും കൂടിയാണെന്നുണ്ടാക്കാൻ. ഒരു ക്ഷേത്രത്തിൽ കിട്ടിയതായിരിക്കുന്നതാണ്.

അവി— എന്നാൽ ഇതിന്റെ അർത്ഥം മനസ്സിലാക്കണമല്ലോ.

നിപുണിക— (രാജാവും വാഴിച്ചുതന്നെ വാഴിക്കുന്നു.)

അവി— ഈ കാഴ്ചവെച്ചു ആ അപ്പുറിക്കാടുക്കുന്ന കാണക്കുന്നു.

നിപുണിക— അങ്ങിനൊരുപ്പുണ്ടാക്കുന്ന രണ്ടുപേരും ലതാഗ്രഹത്തിലേക്ക് ചെല്ലുന്നു)

വിച്ഛിനിക— അതു കാറവശിക്ക പോയി. ത്രീഡിവർപ്പത തനിന്റെ മുകളിൽ കാണാനാണെന്നും.

രാജാവും— (ഒഴുന്നൊരും) അഛ്യൂണ്ടവൻ, വസന്തപ്രിജിസവനായ ദക്ഷിണമുകളിൽ

സൈപരം വല്ലിക്കരിതന്റെ പുത്രവാടി ഗുഹ—

സ്യതിനെന്നടംതാലുമെന്ത്

താരിയേതണ്ണാഴിതന്നെന്നുത്തപഹരി—

ചുണ്ടുകൂട്ടു കിട്ടും തവ?

ഓരോരിത്തരം വിനോദനവല്ലം

ഒവുങ്ങരിക്കാണെല്ലോ

മാംസംതാവലി വാഴുവതജ്ഞായിലാ—

നാഃനാറിത്തീലയോ?

നീചപ്പാറിക— തന്മാട്ടി നോക്ക, അംഗം. ഒരു ഭർജ്ജപത്ര
അംഗിൾറ അനേപാഷണംതന്നെയാണിവിട്ടതെ മുക്തം.

ദേവി— കാഞ്ചു, മിശ്രാതിരിക്ക.

വിശ്വഷകൻ— ഇതെന്നാണോ? എന്തു? വാടിയ കുസരാതിംഗൾ
മായയുള്ള മഹിൽപീലിക്കാടു എന്ന് ഭേദിച്ചുപോയി.

രാജാവു— എങ്ങിനൊഞ്ചുകിലും എനിക്ക ആപത്തായി.

ദേവി— (പെട്ടെന്നു അടയ്ക്കുവെന്നീടു) ആയ്യപ്പതു, മതി മതി,
വ്യസനിക്കേണ്ണ ആ ഭർജ്ജപത്രം ഇതാ.

രാജാവു— (സംഭ്രംതേനാട്ടുട്ടി വിചാരം) എ, ദേവിയോ?
(ബജഞ്ചേട്ടുട്ടു പ്രകാശം) ദേവിയുടെ സ്വാഗതം.

ദേവി— ഇപ്പോൾ ദാശതമാശാഖയ്ക്ക്.

രാജാവു— (സ്വകായ്യമായിട്ടു) ഫോട്ടോ! എന്നാണിനി ഇവിടെ
വേണ്ടതു?

വിശ്വഷകൻ— ദാണ്ഡിയുട്ടുട്ടി കണ്ണപിടിച്ച കിളിൾ പിന്നെ
എന്നാണിവിടെ ചെയ്യുന്നുള്ളതു?

രാജാവു— (സ്വകായ്യമായിട്ടു) മുഖി നേരംപോകിന്നുള്ള സമ്മ
മല്ല ഇതു. (പ്രകാശം) ദേവി, ഇം പറമ്പും എന്നിവിടെ
തിരയുന്നതു. വേറെയൊന്നു അനേപാഷിപ്പാനാണാരാഭി
ചുത്തു.

ദേവി— ശരിതന്നെ തന്റെ അന്യാന്യാഗം മരയുടെവാനുള്ള
തല്ലു?

വിശ്വഷകൻ— ദേവി, തോഴർക്കി പിത്തം മാവവാനുള്ള കുഷണം
വല്ലും വൈഗത്തിൽ കൊടുക്കണം.

ദേവി— നീചപ്പാറികോ ഭ്രാഹ്മണൻ വക്ഷസ്യനു വേണ്ടതാണു
അന്നാസീചുത്തു.

വിഴുഷകൻ— ദേവി, അതാഴരെ കണ്ട് ബാധിച്ച പിശാചു് ഒഴിഞ്ഞ
പോകനില്ല.

രാജാവു്— മുഖ! എന്നെ തെരുവകാരനാക്കി തീർക്കുകയാണെല്ല
താൻ?

ദേവി— ഇവിടെയു് കു തെററില്ല. താനാണു് തെരുവചെയ്ത
വരം. ഇവിടെയു് കു വിജഭാഗത്തെന്നയായിട്ടും മുമ്പിൽ
ഇങ്ങനെ നിലവു് കു
(കോച്ചതാട്ടുട്ടി പുരപ്പുച്ചന)

രാജാവു്— (അടയ്ക്കുവന്നിട്ടു്)

ദേവി പിഴച്ചവനായു് താൻ

അഹരം കളിക്കുന്ന സംശയം

സൗഖ്യം കോപിയു് കിൽ

സൈവകർത്താൻ തെരുവകാരാമല്ലോ?

20

(കാലു് ക്രിസ്തു)

ദേവി— ഈ അനന്തരയത്തെ സ്വയത്തില്ലാൻ താന്ത്ര വിസ്തീര്ണം.
എന്നാൽ മാക്ഷിന്റുംകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പദ്ധതിയാപദ്ധതിയാ
ണെന്നിക്കു പേടി. (രാജാവിനെ ഉപേക്ഷിച്ചു് പരിജന
ഞങ്ങിട്ടുട്ടി പോയി)

വിഴുഷകൻ— തോഴരേ, വർഷകാലത്തെ പുഴയുന്നപോലെ
ദേവി തെളിയാതെതനെ പോയി. ഇനി എന്നീക്കാം.

രാജാവു്— (എന്നിറിട്ടു്) തോഴരേ, ഈ നന്നായില്ല നോക്കു.

പരതക്കാഡിപ്പിയിം

പറയുകില്ലോ സമീപയെക്കിലോ,

കരളിപ്പതു പെടില്ല രാഗമി—

ട്ടിാങ മന്നിപ്പോലറിയും മഹദാശ്രൂ.

21

വിഴുഷകൻ— ഇവിടെയു് ക്രാന്തുലംതന്നെന്നയാണിതു്. കണ്ണിൽ

മീനുള്ളവനു മുമ്പിലോക വിളക്ക വെക്കുന്നതു് അസഹ്യ മായിരിക്കുമെന്ന നിശ്ചയമല്ലോ?

രാജാവു്— അങ്ങിനൊയല്ല, മനസ്സുമുറിയിലാണെങ്കിലും എന്നി ക്കു ദേവിയെക്കാറിച്ചുള്ള ബഹുമാനം മുമ്പിലത്തെപ്പാലെ തന്നെയാണോ. എന്നാൽ നടപ്പുണ്ടാക്കുന്നതു് തുടക്കാതെ ദേവി പോയതുകൊണ്ടോ ഒരു ദെയൽം തോന്നാണെന്നോ.

വിദ്രുഷകൻ— ദെയൽമാക്കുവിരിക്കുന്നു. ഇവിട്ടനാ ബുദ്ധക്ഷിത റാം ശ്രാവണനെൻ്നറ ജീവനെ രക്ഷിക്ക. ഉച്ചയുടെ ക്കു അംഗരേത്തിനു സമയമായല്ലോ.

രാജാവു്— (നോക്കീടു്) എന്നോ, പകൽ പക്തി കഴിഞ്ഞു. അതു കൊണ്ടാണോ, അല്ലോ ചുടുടാട ഫേക്കി ശൈത്യത്തു—
ലം പററിയല്ലോ, പറ—
തന്ത്രാല്ലെന്നുള്ളി കുല്ലിമാരുകളും
പൊട്ടിച്ചുകുട്ടുമാരു—
നീം വെട്ടിഞ്ഞുകുട്ടുമാരു—
ചീഢനാ കൂർജാമം,
കേളീവേദ്യമനീ കേളീരിപ്പുതു ജലം
സ്നാന്തു കളിത്തത്തയും.

22

[എല്ലാവകം പോകുന്ന]
രണ്ടാമങ്കം കഴിഞ്ഞതു്

മൂന്നാമങ്കം

[അന്നന്തരം രണ്ട് ഭരതഗിഥ്യുന്നാർ പ്രവേശിക്കുന്നു]

ഒന്നാമൻ— വെപ്പലവ, ആചായ്യൻ സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കോ പോകുന്നും താൻ കൂടു ഉണ്ടായിരുന്നല്ലോ. എന്ന ഇവിടെ

അഗ്നിരാലു സുക്ഷിപ്പാൻ താമസിപ്പിച്ചു. അന്തുകൊട്ടു ചോദിക്കുന്നു, ആചായ്യൻറെ പ്രയോഗംകൊട്ട് ദോഷക സന്താഷിപ്പിയ്ക്കുന്നു?

രണ്ടാമൻ— ശാലവ, സന്താഷിപ്പിച്ചുവോ മുള്ളേം എന്നു് എന്നിക്കു നിശ്ചയമില്ല. സഹസ്രതി ഉണ്ടാക്കിയ “ലക്ഷ്മീസ്വരംവരം” എന്ന നാടകത്തിൽ സതാതുരസന്നാളിൽ ഉള്ളതി തന്റെയായിരുന്നു.

ശാലവൻ— എന്തോ ഒരു തെറവണ്ണായി എന്നു ഭാഗമെല്ലാ തന്നെ വാക്കു കേട്ടാൽ.

ചൈലവൻ— അവിടെ ഉൾപ്പെടെയുടെ വാക്കു പ്രധാനമെങ്കിലും പിഴപ്പുംവാക്കി.

ശാലവൻ— എന്തെന്നായാണു്?

ചൈലവൻ— ലക്ഷ്മീദേവിയുടെ വേഷം കെട്ടിയ ഉൾപ്പെടെയോടു വാഞ്ചനീദേവിയുടെ വേഷം കെട്ടിയ മോക്ക ചോദിപ്പു്: “ഈവിടെ ഒക്കെവന്നാട്ടുടക്കിയ ഏതുലോക്കുപുഞ്ചിലാരായ ലോകപാലഡാരാക്കേ വന്നിട്ടുണ്ടു്. അവരിൽ ആരി ലാണു് നിന്നക്കു് അന്നാഗം” എന്നു്.

ശാലവൻ— എന്നിട്ടു്?

ചൈലവൻ— അപ്പോരു “പുത്രശാത്രമനനിൽ” എന്നു പറയുന്ന ദിക്കിൽ “പുത്രാവസ്ഥിൽ” എന്നു് അവരാക്കു വാക്കു പുറ പൂട്ടുപോയി.

ശാലവൻ— വദിവാൻപേംകുന്നതിനെ അനുസരിച്ചിരിക്കുണ്ടു് ബുദ്ധീയിഖ്യാദാനുണ്ടും. ആട്ടു, അവുംകെന്നുരെ ഭരതമഹാപിംബാ സാധിക്കും കോപിച്ചിപ്പില്ലും?

ചൈലവൻ— ആചായ്യൻ അവരെ ശവിക്കുകയും ഉടനെ ചുംബക്കും അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യു.

സാലവൻ_ എന്തെന്നു്?

ചെപലവൻ_ “എൻറെ ഇപരശം പിഴച്ചുത്തുകൊണ്ട് നിനക്കു സ്വർഗ്ഗത്തിലിരിപ്പാൻ വള്ളാതാവട്ട്” എന്നാണു് ആചാര്യൻ ശപിച്ചതു്. ഖ്രിസ്തീനെ ശപിച്ചതിനേൻ്റെശം ലജ്ജിച്ചു തല താഴ്ത്തിനിലു് കുന്ന ഉർപ്പശിയെ നോക്കി മഹാദ്രുവൻ ഇപ്പ കാരം പറത്തു: “ആട്ടേ, ധാരാതാത്താൻറെനേരുഡാണോ നിനക്കു് അന്നരാഗം, എനിക്കു യുദ്ധത്തിൽ സഹായിയായ ആ രാജർഷിയുള്ളു് ഇപ്പും ചെയ്തുകൊണ്ടു് അഭ്യുദയത്തിനു സന്ന തിരുണ്ണാകന്നാലുവരെ അഭ്യുദയത്തിനു ശാട്ട് അഞ്ച് താമസിച്ചു കൊള്ളു്” എന്നു്.

സാലവൻ_ ആശൈ അറിഞ്ഞരു പ്രവർത്തിക്കുന്ന ദേവദ്രുവനു സദ്വി മായി ഈ പറത്തു.

ചെപലവൻ_ (ആളിത്യുനെ നോക്കിട്ടു്) അല്ലോ വന്തമാനം പറ ഞ്ഞതുകൊണ്ടുനിന്നു് ആചാര്യൻറെ സ്ഥാനത്തിനുള്ള സമയം കടന്നപോയി. വരു, അവിടെന്തെ അട്ടക്കലേക്കു പോകതന്നെ.

[രണ്ടാഴ്ചം പോകുന്ന]

മിച്ചുവിശ്വകംഡം കഴിഞ്ഞു

[അനന്തരം ഒരു മരിക്കാൻ മുഖ്യവരിക്കുന്നു.]

മരിക്കാൻ_

താങ്ങുത്തിൽബനമനഭരിപ്പാനോക്കും കുടംബം—
കാരം മക്കൾക്കുമെ ഭരംഭിഞ്ഞതിട്ട് വിത്രുംതിരെട്ടം;
പാരാതീയുള്ളവരു വളരെ പ്രായമായു് കുറീനമായി—
നോരം നാരീനടവിലജ്ഞി വേല വന്നജോലിയതു. -1

(ചുറിനടനിട്ടു്) മുത്തമയായിരിപ്പുനു ദേവി കാശിരാജപുത്രി എന്നോട് കല്പിച്ചു: “മതം കഴിച്ചുകൂട്ടവാൻ വേണ്ടി തോൻ മാനുള്ളേക്കുചു നിപുണനികയെക്കാണ്ട്

മഹാരാജാവിഞ്ചനാട് യാചിപ്പിച്ചിട്ടണായിരുന്നു. അന്തും എൻ്റെ വാക്കായിട്ടും ചന്ദ്രിയിൽ” എന്നും. അതുകൊണ്ട് സന്ധ്യാവസ്ഥനും കഴിവെത്താഴനും ഇരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനെ കാണുക തന്നെ. (ചുററിന്തനം എന്നാക്കിട്ട്) സന്ധ്യാസമയത്തിൽ രാജധാനിയുടെ അവസ്ഥ മണ്ഡാഹരംതന്നെ.

സ്വാഹംകാണിക്കു ത്രിക്ലിപ്പിട മയിലുൽ—

കീഴ്ന്നും കണക്കണ്ടിരാ

യുചം മ്രാന്തയിലായി ജാലവഴിയിൽ
പാരാവത്ത്പൂയയയിൽ

ആദ്യപ്പുഷ്പപാഞ്ചലി ചെണ്ണ ദിക്കകളിലാ—
ചാരത്താടന്തിരത്തിരി—

കീചം വേരതിരിച്ചിട്ടുന്ന വെളിവിൽ
ത്രിഖണ്ഡവുലുജനം.

2

(ഞാക്കിട്ട്) അല്ലോ, ഇതു മഹാരാജാവും ഇണ്ണാട്ടതനെ പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവല്ലോ. അദ്ദേഹമാക്കുട്ട്,

പരിജനവരവാൺമിംബർ പിടയ്ക്കു—

സൗജവക ദീപമൊട്ടം വിളിഞ്ചിട്ടുന്നു,

നടമലരണി കണ്ണികാര മാലീ

ഗിരി ഗതിമാൻ ധൂതപക്ഷനെന്നപോലെ.

3

അതുകൊണ്ടിരി കാണാമെന്ന ദിക്കിൽ അവിടെനെ കാത്തു
നില്ക്കുകയുണ്ടെനെന്നും. (ചുററിന്തനംനില്ക്കുമെന്നു)

[അനന്തരം പറഞ്ഞപോലെ രാജാവും വിളംബകനും മുഖ്യ
ശിക്ഷകനും]

രാജാവു്— കൃത്യങ്ങളുൽക്കണ്ണായു—

ത്രാവത്താങ്ക ഭാഷയ്ക്കു പകൽ കഴിച്ചേൻ താൻ

ആര്ത്യാ യാമം നീണ്ടാങ്ക

രാത്രിയിത്തന്ത്രിനെ കഴിച്ചുകൂട്ടുകൾ?

4

ഹരിക്കാരൻ— (അടയ്തചെന്നിട്ട്) മഹാബാജാവു് സദപ്പാല്ലു ഫേംന വത്തിപ്പാലും. ഭവി ഉണ്ടത്തിക്കുന്നു. ‘മനിഹമ്മു തിനെന്നു ദക്ഷിം ചന്ദ്രന നല്ലവള്ളും കാണാം. അവിടെ മഹാരാജാവിനോട്ടുടക്കിയിരുന്ന രോഹിനിയോട് ചന്ദ്രൻ ചേരുന്നതുകണ്ണാൽ കൊള്ളും’ എന്നു്.

രാജാവു്— ഭവിയുടെ ഇഷ്ടംപോലെയാവാമെനു് അറിയി ചേർക്കു.

ഹരിക്കാരൻ— കല്ലുനുപോലെ. (പോകുന്ന)

രാജാവു്— തോഴരു, ഭവിയുടെ ഈ പറപ്പും പരമാത്മായിട്ടു മുതനിമിന്തലാക്കിവിക്കം, ഇല്ലോ?

വിഴുഷകൻ— ഭവി പദ്ധതാവം ദേരുവായിട്ട് മുതം ഏരുന്നാൽ വ്യാജേന്ന തോഴരു നമസ്കാരത്തെ ക്രിക്കാക്കാത്ത കരം തീർക്കുവാൻ ഭാവിക്കുവാനും ഞാൻ ഉണ്ടി ക്കുന്നു.

രാജാവു്— ശരിക്കാണു് താൻ പറയുന്നതു്.

അണിപ്പാതലംയലന്താൻ
അണയാൽ പദ്ധതപിക്കുമെന്നാലും,
താണാ വരുന്നാട് ചൊല്ലാൻ
നാനിച്ചിട്ടുമെല്ലിവിലും നന്നപറാിക്കം.

5

എന്നാൽ മനിസ്യധനത്തിലേക്കു വഴിക്കാണിക്കു.

വിഴുഷകൻ— ഇവിടുന്നിതിലേ മുതിലേ, ഗംഗയിലെ തിരമാല കുംപോലെയുള്ള സദ്ദക്കിക്കുക്കാണിയിൽ കൂടി സന്ധ്യാ വസാനത്തിൽ അതിംഗിയുള്ള മനിസ്യധനത്തിലേക്കു കയറാം.

രാജാവു്— താൻ ദുഡിൽ കയറു. (എല്ലാവരും കയറുന്നു)

വിഴുഷകൻ— ചങ്ങ്ഗാബയം അടയ്തു നിശ്ചയം. ഇക്കു് കരംത

കുഞ്ഞു കിഴക്ക് ദിക്ഷ കാഴ്ചയുടെ നല്ല ഭംഗിയുള്ളതായി രിക്ഷവാട്ട്.

രാജാവു്— താൻ പറത്താൽ ശരീ.

ചെവാളുൾക്കാശങ്ങം ശരീരംമിഷാ—

ലാഡിജ്ജാഴിത്താ ചമ്മതാൽ കാരണം

കുന്നിറ്റാളിരെയുള്ളക്കിരുപോലെ ക—

ണ്ണാഡിവും ഹരിഭിഞ്ചുവമേകി ഒ.

6

വിച്ചേഷകൻ— (ഞാക്കീട്ട്) ശ്രതാ വബന്ധമോടുപോലെയുള്ള ചന്ദ്രമാദിച്ചു കഴിഞ്ഞ.

രാജാവു്— (ചീരിച്ചുംകൊണ്ട്) എല്ലാ ദിക്കിലും ഈ തീറ്റ പ്രണിക്കു ഭക്ഷണസാധനങ്ങനു വിഷയമായിട്ടുള്ള. (ഈാ മുള നമസ്കരിച്ചിട്ട്)

അധിഭാര സതാം ത്രിയയുടെവാശം,

സുധയാലേ പ്രിതുവേദത്തു മെണ്ണം,

അതിരാവിക്കിരംചൊക്കിട്ടന ശരീ—

പതിച്ചുവാമണിയേ! വണ്ണമുഖവൻ തേ.

7

വിച്ചേഷകൻ— തോഴരു, ശ്രൂഹമന്നുവുത്താലേ ഇവിടെത്തെ മുത്ത മുൻ അനവാദം തന്ന. ഇന്തി എഴുന്നുള്ളിയിരിക്കാം. എന്നാൽ സുവമായി ഇരിക്കുട്ട.

രാജാവു്— അഞ്ചിനെതനെ (ഇന്നു പരിജനത്തെ ഞാക്കീട്ട്) നിലാവു തെളിഞ്ഞിരിക്കുവോരു എന്തിനാണു് വെരുതെ പിനെ വിളക്ക പിടിക്കുന്നതു്? നിന്നുജ്ഞാക്ക പോയി കുറീഞ്ഞ തീർത്തുകൊഡാവിൻ.

പരിജനങ്ങൾ— തിക്കമന്നും കല്പനപോലെ. (പോകന)

രാജാവു്— (ചന്ദ്രനെ ഞാക്കീട്ട് വിച്ചേഷകനൊട്) മുള്ളുത്തനോരം കഴിഞ്ഞിട്ടെല്ല ദേവി വരു. അതുകൊണ്ട് ഈ വിജനസ്ഥല ത്രിപ്പബേദ്യു് എൻ്റെ അവസ്ഥമന്നുണ്ടു് പറയാം.

വിഴുഷകൻ— തന്ത്രവതിയെ കാണ്ടാൻസ്ക്രിയില്ല. എങ്കിലും അവളുടെ അനുകാരത്തോടുിട്ടും അനാധാരം കണ്ടതിനാൽ ആശാപാശവാസംകൊണ്ട് ആത്മാവിനെ നിർത്തുവാൻ ശക്യമാണ്.

രാജാവു്— അങ്ങിനെതന്നെന്നയാണിന്തു. എൻ്റെ സന്താപത്തിനു വളരെ ശക്തിയുണ്ട്.

പാരയിലിടറിച്ചാടിട
മാറിനെന്തുങ്ങനാരേഴുക്കിനെപ്പോലെ
ചേരും സുഖത്തിനടവായു്
അംഗവൻ തുറിട്ടി വളക്കന.

8

വിഴുഷകൻ— എങ്കിലും ചട്ടുചട്ടു വരുന്ന ശരീരംകൊണ്ട് ഇവിടുന്ന അധികം ശ്രാവിക്കുന്നാണ്. അതുകൊണ്ട് താമസി യാതെ ഇഷ്ടജനങ്ങളെക്കുചേരും ചേരുവാൻ ദയാദാരിഞ്ഞനുണ്ട് എനിക്കു് തോനുന്നു.

രാജാവു്— (നിമിത്തത്തെ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടു്)
അത്തന്നാമെന്നിലത്യാർ
ചേര്ത്തുവാക്കാൽ ഭവത്സം
പാത്താലുമീ വലംകൈ ക—
വത്താലാശപാസമേകി മേ.

9

വിഴുഷകൻ— ബ്രഹ്മണൻ പറഞ്ഞാലത്തിനു് വ്യത്യാസം വരുമോ?

രാജാവു്— (പ്രത്യാഗ്രാഹണാട്ടുക്രിയിരിക്കുന്ന)

[അനന്തരം ആകാശയാനത്തിൽ കുറച്ചു് പാരവസ്യങ്ങളാട്ടുക്രിയിരിക്കുന്ന അഭിസാരിക്കാവേഷം ധരിച്ച ഉൾപ്പെടെയിരുന്നു ചിത്ര ലേഖയും പ്രവേശിക്കുന്ന]

ഉൾപ്പെടീ— (തന്നെത്താൻ നോക്കിട്ടു്) തോഴീ! അല്ലോ ആഭരണം തുണം അഡി അഭിസാരിക്കാവേഷത്തിനു് ഭംഗിയുണ്ടു്, ഇല്ലോ!

ചിത്രലേവ്— എന്നിങ്കിൾ വർഷ്ണിപ്പാൻ വാദത്തെപറ്റവം ഇല്ല. ഞാൻ പുതുവന്നുംയാൽ കൊള്ളാമായിരുന്നു. എന്നിന്ത്യിനെ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

ഉർപ്പശി— തോഴീ! കാമദേവൻ നിന്മാട്ട് കല്പിക്കുന്നു. വേഗ താഴീ എന്നു ആ ദയിതന്റെ ഭവനത്തിൽ കൊണ്ടാക്ക എന്നു്.

ചിത്രലേവ്— (നോക്കീടു്) എന്നാൽ ഈ ചാരുകാലുവാഹത്തി ലിട്ടു് മുക്കിയ ക്ഷേമാസരിവരം പോലെയുള്ള നിന്തു് പ്രിയരാഖൻറെ ഭവനത്തിൽ നമ്മൾ എത്തിക്കഴിവിന്തുവണ്ണു.

ഉർപ്പശി— എന്നാൽ പ്രഭാവശക്കാണ്ടു് എൻ്റെ മനസ്സിനെ കട്ടുവൻ എവിടെയാണു്, എന്താണു് ചെയ്യുന്നതു്, എന്നു് അറിയു.

ചിത്രലേവ്— (ധ്യാനിച്ചു ചിരിച്ചിട്ടു വിചാരം) ആഞ്ചു! ഇവളെ ക്ഷണാണ്ടു കരച്ചു കളിക്കുത്തുന്നു. (സ്വയം) മനോരമം കൊണ്ടു് കിട്ടിയിരിക്കുന്ന ഇഷ്ടജന്മത്തിന്റെ സംഗമ സ്വഭാവത അനുഭവിപ്പാൻ ഉപഭോഗശൈശ്വര്യമായ ദിക്കിൽ തന്റെ പ്രിയ വയസ്യനുംകൂടി നില്ക്കുന്നു.

ഉർപ്പശി— ഈ അവസ്ഥ സിഖിച്ചിട്ടുള്ളതായ ഇദ്ദേഹം വളരെ ഭാഗ്യക്കൂട്ടു കൂട്ടുത്തിൽത്തന്നെ.

ചിത്രലേവ്— വിസ്തീര്ണി നീയല്ലോതെ വേരു ആരാണു് പ്രിയ തമൻറെ സമാഗമചീതയിൽ പെട്ടിരിക്കുന്നതു്?

ഉർപ്പശി— സാമർത്ഥ്യമില്ലാത്ത എൻ്റെ മനസ്സ് സംശയിക്കുന്ന എന്നുണ്ടുള്ളൂ.

ചിത്രലേവ്— (നോക്കീടു്) ഇതാ! മനിഹർമ്മ്യത്തിൽ വയസ്യൻ മാത്രം സഹായമായിട്ടുള്ള രാജർഷി ഇരിക്കുന്നു. വന്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അട്കക്കൽ ചെയ്യുകയെന്നു. (രണ്ടാഴ്ചംകൂടി ഇറങ്ങുന്നതു് നടക്കുന്നു)

ରାଜାବୁ— ତୋଟିରେ ରାତ୍ରିଯୋଦ୍ଧୁକୁ କାମନାଯ ଯଥିଷ୍ଠ
ବଜଗା.

ଉଠିବୁଣୀ— ଅଠିମଂ ବେଳୀବୈପ୍ରକାରର ହୁଏ ବାକିକାଲ୍ପି ଏବେଳେର
ମନ୍ଦିର ବିରାଜିକଣା. ମରଣତାଗିରାତରେ ହୃଦୟରେତିରେଳେ
ସମ୍ମାପନ କେବଳକ. ଏକାକୀ ସଂଶେଷ ତୀରମଲ୍ଲୋ.

ମହିତାଲେବ— ନିରାକାଶ ଫଳାଯିଛୁପୋଲେ.

ବିଦ୍ରହ୍ମକଣ— ହୁଏ ଆମ୍ବୁଦ୍ଧିଗାନୀରତିର୍କୁଷି ଚାପୁକିରାଣାତେଇ ଗେବି
ପ୍ରାଣି.

ରାଜାବୁ— ହୃଦୟରେ କାମନାରେ କାମନାରେ ମାରନାତିଥି
ରୋଗା.

ମହାରାଜୀ— ପୁରୁଷରେ କିମ୍ବାରେ କାମନାରେ ମରି
ମଲାଯକାନନ୍ଦାରୁ ଯାରଣ୍ଡାରୁ ମତିଯାନ୍ତିର
ଅଲପନାରାଜୀଶାନ୍ତିକାମିବ୍ୟାକିଲ୍ଲମିଗେନାକିମ. 10

ଉଠିବୁଣୀ— କା ହୁଏ ମରିବେଲିତାକାହା?

ରାଜାବୁ— ଅଲପନାମିଶିବେଷ୍ଟରୀଚେପ୍ରାଣୀ
[କମ ତୁରବାଣୀଯିବୁ. 11

ଉଠିବୁଣୀ— ମନ୍ଦିର ହୃଦୟର ଏବେଳେବିର୍କ ନୀ ଆମେବାକୁ ଚେଗା
ମେହନାତିରେଳେ ମହାନକିମ୍ବି.

ବିଦ୍ରହ୍ମକଣ— ଏହି— ତାଙ୍କ କୃତିବିନୀତ କିମ୍ବାତିରିକଣ
ବେଳାଲେଖାକଣ ଆତିରୁ କେବଳିଷ୍ଠି, ଆତିରେଳେ ପେର
ପରିତାଂ ପ୍ରାଦତ୍ତିଷ୍ଠିରିକାରିଲ୍ଲେ? ଆମୁଖପାଲେ ହୃଦୟରୀଂ
ଆବରେ ପ୍ରାତମ୍ବିଷ୍ଠିକେବାଣିରିକଣ. ତାମଣିଯାତେ କିମ୍ବି.

ମହିତାଲେବ— ସନ୍ଦେଶିକାନ୍ତରେ କେବଳକ.

ରାଜାବୁ— ତେବେଳିଷ୍ଠିକିମ୍ବି ହୃଦୟରେ ତାଙ୍କ ବିଚାରି
କରନ୍ତୁ.

ବିଦ୍ରହ୍ମକଣ— ଏହାକିମ୍ବି

തോറിന്നുകേഷാഭാലംസമംസേ ചേരുവാനിടയാകയാൽ
കരംഗം ആതി, മരറല്ലാം പരം ഭാരം ധരിപ്പുമെ.

12

ചിത്രലേവ— ഇന്തി എന്തിനാണ് താമസിക്കുന്നതു്.

ഉർമ്മുൾ— (ഒവഗം അട്ടത്തുചെന്നിട്ട്) തോഴി! എന്നാൻ മുമ്പിൽ
ചെന്ന നിന്നിട്ട് മഹാരാജാവുംബാസീനാധിശ്വരനെന്നയിരി
ക്കുന്ന പദ്മാം.

ചിത്രലേവ— മഹാചാരിപ്രമക്കാരത്തി, തിരസ്സുണ്ടി എട്ടത്തുകളയ.

അണ്ണിയരയിൽ — തന്മരാട്ടി ഇതിലേ ഇതിലേ.

ഉർമ്മുൾ— (സവിയേഖാട്ടക്കടി വിഷാദിക്കുന്ന)

വിശ്വാഷകൻ— അങ്ഗും! അങ്ഗും! ദേവി അട്ടത്തു ബന്ധകചീരാം.
ഇവിടുന്ന മിണ്ണാതിരിക്കു.

രാജാവു്— താനും ആക്കാരം പുരത്താക്കാതിരിക്കുന്നും.

ഉർമ്മുൾ— തോഴി! എന്താണ് ചെങ്ങുണ്ടു്?

ചിത്രലേവ— പരഞ്ഞാണ്ടോ, നമ്മൾ മാറ്റുന്തരു നീല്ലുന്നതു്?
ഇവളിം ഉപഭാസംകൊണ്ട ചടച്ചു് ഒരു മുത്തുശ്വിത്വംപോലെ
യിരിക്കുന്നു. വളരെനും ഇവിടെ വില്ലീല്ല നിശ്ചയം.

[ഈന്നതും ഉപഭാസലുവുണ്ടു് കയ്യിലെവട്ടത്തു പരിവാരങ്ങ്
എണ്ണക്കടി ദേവിയും ചേടിയും പ്രവേശിക്കുന്നു]

ചേടി— തന്മരാട്ടി! ഇതിലേ! ഇതിലേ!

ദേവി— (ചതുരന്ന നോക്കീട്ട്) ഏടു നിപുണിക്കേ ഇപ്പോൾ
ശരാഹിനാിഷാധിച്ചുന്നതുകൊണ്ടു് ഭഗവാൻ ചതുരം അധികം
ശരാഭിക്കുന്നാണ്ടു്.

ചേടി— എന്നാൽ തന്മരാട്ടിയുട്ടക്കടിയു തന്മരാഭാനാഡുപോലെ
വിശ്രാംപിച്ചു് ഒരു ദേഹിയുണ്ടാവുന്നുണ്ടു്.

[എല്ലാവകം ചുററിനടക്കങ്ങൾ]

വിള്ളുഷകൻ— സപസ്തിവാചനം പരയിച്ചുകഴിഞ്ഞതേവോ ഇല്ലയോ എന്ന രൂപമില്ല. ഇവിടത്തെക്കരിച്ച് മുതമെന്ന വ്യാജ തനാലെ ദേവിക്കു ദശിപ്പിൽത്തീർന്ന എന്നാണ് എൻ്റെ ഉശരം.

രാജാവു്— (ചീരിച്ചുംകൊണ്ട്) രണ്ടുവിധത്തിലും വരാം. എന്നാലും തത്തുവെതി,

സിതാംഗ്രൂകം മംഗളഭ്രംബ മാത്രമേ—

തൈതാച മുഘ്പ്രചുരക്കുന്ന ചുടിലും,

മുത്തുപ്പലാൽ ജിഹത വിച്ച ഇഷ്ടും—

യിതെന്നിലെന്നീയുടൽക്കൊണ്ട് കണ്ടിടാം.

13

ദേവി— (അടക്കത്തെചനിട്ട്) ആയ്യുപത്രൻ ജയിച്ചാലും.

പരിവാരം— തന്മുരാൻ ജയിച്ചാലും.

വിള്ളുഷകൻ— ദേവി വർഖിച്ചാലും.

രാജാവു്— ദേവിക്കു സ്വാഗതം. (കൈപ്പിടിച്ചേണ്ടിക്കുന്ന)

ഉർമ്മി— ഇവരു ദേവിശ്രദ്ധംകൊണ്ടുപോരാം ചെയ്യാൻ തക്കവെംതനെന്ന ആ ശമ്പൂത്തിനാതക്കു മൃഥാജരാക്കുന്നും കരവില്ല.

ചീതുലേവ— നന്നായി. അസൂയ കൂടാതെന്നെന്നയാണ് ചറ ഞത്തു്.

ദേവി— ആയ്യുത്രുന്നെ മുവിലാക്കീട്ടു് എന്നിക്കു ഒരു മുതാ സന്വാദിപ്പാൻണോയിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഒപ്പുമുതങ്ങേരം സുഖിച്ചുകുറഞ്ഞു സഹിക്കുന്നു.

രാജാവു്— ഈ സുഖിച്ചുകുറഞ്ഞതുറഗ്രഹംതന്നെന്നയാണ്.

വിള്ളുഷകൻ— ഇന്ത്യിനെ നടക്കി സപസ്തിവാചനം കുട്ടിവാനുള്ള ഉപരോധണരാ വളരെ വളരെ ഉണ്ടായിവരുടു്.

ചേടി— തന്മാനോ! പ്രിയാനപ്രസാദനം എന്നാണോ ചേരും.

രജാവു്— (ദേവിക്കു എന്നാക്കിട്ടു്) ഇങ്ങിനെന്നാണെന്നുണ്ടിൽ,
സുഖാണീ! കല്യാണാണീ! മുഖാഖിലെമാക്കമീ—
നവാംഗമിനീ യൃത്മിട്ട് വാദ്ധാലുാ;
ഭവർപ്പസാദത്തിനു കാത്തലാസനാ—
മിവൻ പ്രസാദിപ്പതിനാണു ശ്രദ്ധയോ? 14

ഉർദ്ദൂർജി— ഇവളെ വലിയ ബഹുമാനമാണ്ട്ടു.

ചീതുലേവ— മുഹുറ്റു! മരുരാത്തിയിൽ തന്നെയാണോ മരുപു്
എന്നവെച്ചാണും നാഗരികന്മാരെററും രാക്ഷിംഗ്യം കാണി
ക്കും.

ദേവി— എന്നാൽ ഇതാണീ പ്രത്തിന്നിറ പ്രഭാവം. ആഞ്ചുപത്ര
നെക്കൊണ്ടു ഇങ്ങിനെന്നെങ്കെ പറയിച്ചുവെള്ളു.

വിഴുഷകൻ— ഇവിട്ടനു മിണ്ഡാതിരിക്കണോ! സുചരിതങ്ങൾക്കു
വിധുനം ചെയ്യുന്നതിവിഭാക്ഷ ശരീരപ്പ്.

ദേവി— കട്ടിക്കുണ്ടു ഉപഹാരം കൊണ്ടുവരുവിൻ. മന്മഹിർമ്മു
ത്തിലുള്ള ചാറുരശുമിക്കളെ അർച്ചിക്കണ്ട്.

പരിവാരം— ഇതു ഉപഹാരങ്ങരാ.

ദേവി— (ചാറുരശുമിക്കളെ അർച്ചിക്കുന്നതു് നടപ്പിട്ടു്) എടീ
നിപുണിക്കേ! ഈ ഉപഹാരമോഭക്കങ്ങൾ ആഞ്ചുമാനവകനം
കണ്ണുകിട്ടം കൊടുപ്പിക്കു.

നാപുണിക— തന്മാനപ്രസാദം കല്പപ്പാപോലെ (അങ്ങിനെ
ചെയ്യുന്നു)

വിഴുഷകൻ— (ശോകപാത്രമെടുത്തിട്ടു്) ഭവതിക്കു നല്ലതുവരക്കു.
ഇവിട്ടത്തെ ഉപഹാരം വളരെ മലവത്തായി ഭവിക്കാഞ്ട്.

ദേവി— ആഞ്ചുപത്രു! ഇവിട്ടത്താളിം.

രാജാവു്— ഇതാണ് ഞാൻ.

ദേവി— (തൊഴു നമസ്കരിച്ചിട്ടു്) ഈ ഞാൻ ദേവതാമിട്ടന മായ രോഹിനീപ്രഭാവര സാക്ഷിയാക്കി വെച്ചിട്ടു് ആഞ്ചുപത്രനെ പ്രസാദിപ്പിക്കുന്നു. ആഞ്ചുപത്രൻ യാതൊരു സ്ത്രീയെ ആത്മിക്കുന്നാവോ, യാതൊരു സ്ത്രീ ആഞ്ചുപത്രൻറെ സമാഗ്രമത്രെ ആത്മിക്കുന്നാവോ, അവളിലും എന്നിലും സമ പ്രീതിയോടുകൂടിയിരിക്കുന്നും.

ഉർപ്പശി— എന്നു വിചാരിച്ചുണ്ടു് ഇവരു ഇങ്ങിനെ പറയുന്ന തെന്നു മനസ്സിലായില്ല. എൻ്റെ മനസ്സിൽു് ഒരു വിശ്രാസ മില്ലാതോ എന്തെങ്കിലും.

ചിത്രലേവ— മഹാപ്രഭാവയായി പതിപ്രത്യായിരിക്കുന്ന ഇവരു നിന്നുക്കുന്നവാം തന്നു. നിന്നുക്കു ഭർത്തുസമാഗ്രം വിജയം കുടാതെ ഭവിക്കും.

വിശ്വഷകൾ— (സപകാഞ്ചംഖിച്ചു്) കൈകൈത്തിപ്പൂളിച്ചു് മത്സ്യം ഹാടിപ്പൂഡായാൽ വാലൻ പറയും ‘എന്നിക്കു ധർമ്മമായിത്തേ കും’ എന്നു്. (സുപശ്ചം) ഭവതി! തത്ത്വവാനെ ഇവിട്ടുനാ കൊടുത്തുവോ?

ദേവി— വിധിയിട്ടി ഞാൻ എൻ്റെ ദ്രുതം എന്ന വ്യാജത്താലെ ആഞ്ചുപത്രൻു് ശരീരംബം വകത്തുവാനിച്ചുകൂട്ടുണ്ടു്. ഇതുണ്ടോളം വിചാരിച്ചു, ആയനാണോ അല്ലെങ്കാ എന്നു്.

രാജാവു്— കൊടുപ്പുണ്ടെന്നുംഡാംകുന്നു—

യെടുപ്പാനും സപത്രു നീ

ഭവമദ്ദേശാന്തിച്ചംമട്ടിൽ—

പ്പുടമാളല്ല ഞാനെടോ.

15

ദേവി— അതെ എക്കിലതേ. അല്ലെങ്കിലല്ല. പറഞ്ഞുപോലെ പ്രിയാനപ്രസാദമെന്ന ദ്രുതം സന്ദാദിച്ചു. കൂടിക്കുണ്ടു് ചേറിവുക്കതനെനു.

രാജാവു്— (വസ്തുതാലൈറ്റിൽ പിടിച്ചുനിർത്തിട്ടു്) ഇപ്പോൾ
എന്ന വിഴുപാവുകളാണെങ്കിൽ എന്ന് ഫ്രാദിപ്പിടിപ്പ്.
അവി— ആണ്ടുപത്ര! നിയമം എന്നാനിതുവരെത്തരിപ്പിടിപ്പ്.
(പരിവാരങ്ങളുടക്കുടി ഫോകസ)

ഉർവ്വരി— ഈ രാജശ്വി മറിയായുംനാണു്. എന്നാലും മനസ്സ്
തിരിച്ചെടുപ്പാൻ എന്നിക്കു ശക്തിയില്ലതാണു.

ചിത്രലേവ— എന്നാണു് നീ നിരാഗരയായി തീർന്നിരിക്കുന്നതു്?

രാജാവു്— (ഇങ്ങനിട്ടു്) തോഴുരു! അവി മുറ്റതാഴീപ്പു്?

വിഴുഷകൻ— വിശ്രാംസങ്കാരക്കുടി പറയാം. എന്നാണു് പാ
വാൻ ഭാവിച്ചതു്? അസാഖ്യമെന്ന കരതി വെള്ളൻ ദാഗ
തെ എന്നപോലെ തത്ത്വത്തി ഇവിടുത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു.

രാജാവു്— ഉർവ്വരിയോ?

ഉർവ്വരി— ഇപ്പോൾ എൻ കുതാർത്തമായി.

രാജാവു്— പൊന്നിൻറുചുരുനാഭമെക്കിലുമൊളി—

ചുവന്ന ശ്രവിപ്പിക്കുമോ?

പിന്നിൽക്കൂടിയാണതു കണ്ണിന കരാ—

ബാജത്താലെ പോതിച്ചുമോ?

മരം മാളികമേലിന്നീയിളിമാൻ—

കണ്ണാടി പരഞ്ഞുംവിധ

വന്നെതിന്നുസന്നിയാം സവി പിടി—

ചുവന്നികം ഫേഞ്ചുമോ?

16

ഉർവ്വരി— തോഴു! ഇങ്ങനെത്തിന്റെ ഈ മനോരാജ്യം സാധി
പ്പിക്കുന്നു. (പിന്നിൽചുവന്നു് മരഞ്ഞന്നിനു് കണ്ണപോ
തുനു)

[ചിത്രലേവ വിഴുഷകനെ കാർക്കുപ്പുട്ടുന്നു]

വിഴുഷകൻ— ഇവയെല്ലാണു്?

രംജാവു്— ഇവിടെ എന്താണു് അറിവാനുള്ളതു്?

കൗൺസിൽ വാട്ടിശോ—
രെന്റൽ തൊട്ടറ്റു സൗഖ്യമാക്കില്ലോ,
വന്ന വെയിലാലെ വിടരി—
സ്റ്റിപ്പുപ്പേ തട്ടികാതെയാവലെടോ.

17

(ഉർബൻ കൈപ്പിടിച്ചേണ്ടിക്കുന്ന)

ഉർബൻ— മഹാരാജാവു് ഒക്കെയും.

രാജാവു്— ഇപ്പോൾ ശരിയായി.

ഉർബൻ— ദേവി മഹാരാജാവിനെ എന്തിക്കായിട്ടു് തന്ന. അതു
കൊണ്ടാണു് ഞാൻ ഇവിടുത്തെ ശരീരത്തിനോട് വന്ന
ചേർന്നതു്. അല്ലോടകല്ലു് ഒരു തോന്തിവാസക്കാരിയാ
യിട്ടു് എന്നെ വിചാരിക്കാതു്.

വിക്രിഷ്ണൻ— അല്ലോ! നിങ്ങൾക്കിവിടേത്തന്നെ ആദിത്യനസ്തി
മിച്ചക്കിണ്ടാവോ?

രാജാവു്— (ഉർബൻിൽ നോക്കീട്ടു്)

അദ്ദേഹത്തോടു തന്നെ
നാഡും കൈവച്ചിതുന്നടലിലെന്നാൽ
മുന്നാൽ പറഞ്ഞിട്ടും
ക്കാവാക്കക്കാട്ടുത്തു നീംയെന്നീറ്റി?

18

ചിത്രലേവ— തോഴരേ! ഇവംക്കണ്ണരമാനമില്ലാതെയായി. ഈ
പ്പോൾ ഞാനോന്നാർത്തിക്കുന്നതു് കേട്ടാലും.

രാജാവു്— മനസ്സിലെ ഒക്കാക്കന്നണ്ടു്.

ചിത്രലേവ— വസന്തകാലം കഴിഞ്ഞിട്ടിനിയുള്ള സുഖ്യാദയം
തോടും എന്നിക്കാണിത്യുന്ന സേവിക്കണം അതുകൊണ്ടു്
എന്നീ ഇം തോഴി എന്തിനെന്നായാലാണു് സപ്രദ്യത്തിനെ
കരിച്ചു് ആഗ്രഹിക്കാതെയാവുന്നതു്, അങ്ങിനെവാക്കു
തോഴർ ചെയ്യണം.

വിഴുഷകൻ— വെതി! സപർഖത്തിലെന്നാണ് സൗമരിപ്പാന
ഇതു്? സംപ്പൂട്ടിലു കടക്കണമില്ല കണ്ണുപാലുടെയു് കാതെ
ഗുലമണ്ണുത്തിനെപ്പോലെയിരിക്കയെല്ലു ഉണ്ടു്?

രാജാവു്— അണ്ണു ഭേദം,

സൗഖ്യമോതാവതല്ലാതെ
സപർഖമാരാൻ മറക്കുമോ?
കേൾക്ക ഭാസനിവിച്ചക്കാനു്—
സക്തി വിട്ട പുത്രാവൻ.

19

ചീതുലേവ— അന്നറുഹമായി എന്നിക്കു്. തോഴി, ഉർപ്പശി
കാതരഭാവാക്കിടകാതെ എന്നെന്ന വിട്ടയയു്.

ഉർപ്പശി— (ചീതുലേവയെ ആലിംഗനം ചെയ്തുട്ടു്) എന്നെന്ന
മറക്കുക്കേതെ.

ചീതുലേവ— തോഴിരോട്ടുട്ടി ചേർന്ന നീംനാട് ഞാനാനിന്തു
നെ പറയുണ്ടു്. (രാജാവിനെ നമസ്കരിച്ചു ഫോയി)
വിഴുഷകൻ— ലാഘൂദതനെന്ന. മനോരാജ്യം സാധിച്ചു കൊണ്ടു
ഇവിടേക്കു് അഭിപ്രാഡിയായി.

രാജാവു്— ഇതെന്നിക്കൊങ്ക സമുദ്ദീതനെന്നാണു്. നോക്ക.

കൊടുക്കാളിമന്നിനെമലിക്കരു കാലിൽ വീണു—
മെകാതപത്രരേഴുമുളിപ്പനാകകൊണ്ടു—
മേ കേളെനിജ്ഞിതിവിച്ചതൻ പദ്ധതേവയാലി—
നാങ്ക ലഭിച്ചെങ്ങ കൂതാത്മതയായി മുന്നു. 20

ഉർപ്പശി— ഇതിലും അധികം സേവപരവാനെന്നില്ലെ വാഗ്ദഹപ
ഭവമില്ല.

രാജാവു്— (ഉർപ്പശിയുടെ കൈ കോർത്തുചിട്ടിച്ചിട്ടു്) ആശയമുണ്ടു്
വിജലാത്മക്കാളെയും സന്മാദിക്കുന്നതാണു് ഇപ്പുട്ടസിഖി.
എന്നെന്നാൽ,

അച്ചുപ്രാശോമികളിട്ടു സുവം തങ്ങാ—
ണിപ്പിപ്പിച്ചു ചേർന്നവകളാ സ്വരസായകങ്ങൾ
ഉച്ചലുകോപകടവായവരെയാക്കേണിപ്പാരി
ത്രഞ്ചുർച്ചു കണ്ണന്നനയിച്ചതുടങ്ങിയെനേ.

21

ഉർപ്പശി— വളരെക്കാലം ആളുപ്പത്രനെ വ്യസനിപ്പിച്ച തെററ
കാരണതിയാണ് ഞാൻ.

രാജാവു— അങ്ങിനെയല്ല,
പുക്കളുംവത്തിനാൽ കിട്ടിവരുന്നോരു സുവം നുവം,
മരത്തണൽ സുവം, ചുട്ട് പൊട്ടത നാരനോരവും.

22

വിള്ളശകൻ— എയുഃ: സന്ധ്യായായപ്പോരാ ത്രട്ടോട്ടു് കുറെ നേര
ശായല്ലോ ഭംഗിയുള്ള നിലാവു സേവിക്കുന്നു. ഇവിടേക്കു
ശയ്യാലുഹണ്ണിനേരു അക്കത്തെക്കഴുന്നാളുണ്ടോ? നേരമായി.

രാജാവു— എന്നാൽ തന്റെ സവിക്ക വഴികാണിക്കു.

വിള്ളശകൻ— ഭേദി ഇതിലേ ഇതിലേ.

രാജാവു— അഡ്ദു സുഖരി! എന്നിക്കിത്താണിപ്പോരാ ഒരു ഫോറ
ഇഷ്ടതു്.

ഉർപ്പശി— എത്രുഃ?

രാജാവു— വെറുമെലമനോരമം നിന്നു—
നോരു മര രാത്രിക്കം ഗ്രഹിരട്ടി നീണ്ടി;
വരതന്നെ തവ സംഗമത്തില്ലും, മേൽ
മനിരമത്തുമാതിരിയാകിൽ ഞാൻ കൂതാത്മൻ.

23

)
[എല്ലാവകം പോകുന്ന]

കുന്നാമകം കഴിഞ്ഞതു.

നാലാമങ്കം

[അനന്തരം ബുദ്ധിക്ഷയന്താടക്കടി ചിത്രലേഖയം സഹജന്യം പ്രവർഷിക്കുന്നു.]

സഹജന്യ— (ചിത്രലേഖയെ നോക്കീടു്) വാടിയ താമരസ്തു് പോലെ വ്യസനവെവർഗ്ഗമുള്ള നിന്മറ്റെ മുച്ചായ ഉശ്മി മുള്ള ഭജവത്തെ വെളിപ്പെട്ടതുനാവല്ലോ. എന്നാൽ ബുദ്ധിക്ഷയന്താടക്ക കാരണം എന്നാട് പറയു. സമഭജിതാവാനാണ് എന്നാണ് എന്നിക്കു മോഹം.

ചിത്രലേഖ— അസ്ത്രഗൃഹീകരണമുള്ള വേലയുടെ ഉച്ചഗ്രകാരം ആഡി ത്യജിതവാൻറെ പാദസേവയ്ക്കു നിന്മനാടനാിച്ചു് ശുഖിടെ ഞാൻ നാഡിയും പ്രിയസവിശായ ഉഠ്പുശിയിക്കു വഴിരെ ഉൽക്കണ്ണപ്പെട്ടു.

സഹജന്യ— നിങ്ങൾ തക്കിലുള്ള ക്രൂക്കേടു് എന്നിക്കു വിവര ദിണ്ടുല്ലോ പിന്നെപ്പിനെ.

ചിത്രലേഖ— പിനെ ഇതു നാളിം എന്തെല്ലാമാണു് അവളുടെ വർത്തമാനം എന്ന ഞാൻ ധ്യാനിച്ചുനോക്കി. അപ്പോൾ അവരുടെ വന്നട്ടിയ വലിയ ആപത്തു മനസ്സിലായി.

സഹജന്യ— (ആവേശന്താടക്കടി) തോഴി, എന്താണെന്തു്?

ചിത്രലേഖ— മഹുകളിൽ രാജുഭാരം എല്ലിച്ച രതിസഹായനായ ആ രാജർഷിയേയുംകൊണ്ടു് ഉള്ളശി ഗദ്യമാംനപബ്രത്തി ലേക്കു പോയി.

സഹജന്യ— തോഴി, ഇങ്ങിനേയുള്ള ദിക്കിൽവെച്ചുള്ള സംഭാഗമാണുല്ലോ സംഭാഗം. പിന്നെപ്പിനെ.

ചിത്രലേഖ— അവിടെ മന്മാക്കിനീനമിയുടെ മന്മാന്താട്ടിക്കു

മനസ്ത്രക്കുന്നകൊണ്ട് കളിക്കുന്ന ‘ഉദയവതി’ എന്ന വിഭ്യാധര കന്ധകയെ കണ്ടുനിന്നു ആ രാജർഷി എന്ന ഉദ്ധവി അറിഞ്ഞു.

സഹജന്യ— ശരിതനെ. വർഖിച്ചുകൂട്ടുന്നതും അപരാധങ്ങളെല്ലാം സഹിക്കുവില്ലെല്ലാ. പിന്നെ?

ചിത്രലേവ— പിന്നെ ഭർത്താവിൻ്റെ അനന്തരം ത്രിക്കാക്കാതെ ശ്രദ്ധാപംകൊണ്ട് മനസ്സുമാറി കന്ധകമാർക്ക് കടന്നാക്കിടാതോ മുമാരവന്നത്തിൽ ചെന്നാക്കറി. കേരിയപ്പോബുന്നതനെ കാലാ ഗതനില്ലാർത്ഥവായ ഒരു വള്ളിയാളിൽനിന്നും അവളിടെ ശരീരം.

സഹജന്യ— (വ്യസനങ്ങോട്ടുടർന്ന്) മെഡിച്ചിൻ ലംഗ്പിച്ചുകൂടുന്ന തല്ലേല്ലാ. അങ്ങിനെയുള്ള അനാരാഗം ഉടൻ ഇങ്ങിനെ അവ സാനിച്ചുവോ? ആ രാജർഷിയുടെ സ്ഥിരതി എന്നാണോ?

ചിത്രലേവ— ആ കാട്ടിൽനെന്ന ദ്രുതമായെ തിരഞ്ഞെംകൊണ്ട് രാവും പകലും കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നു. സുവിച്ചിരിക്കുന്നവർക്കും ഉൽക്കുണ്ടെങ്കിലും മേഖലാമയംകൊണ്ട് അദ്ദേഹ ത്തിനും എന്നെന്നല്ലാമാണും അനാർത്ഥം വന്നാക്കുന്നതും എന്നും എന്നിക്കരിഞ്ഞതും.

സഹജന്യ— തോഴി, അവർ തുണിൽ ചേരുവാൻ വല്ല ഉപായവും ഉണ്ടോ?

ചിത്രലേവ— ഗ്രീപാസ്റ്റതിയുടെ ചരണരാഗത്തിക്കൽനിന്നുണ്ടായ ‘സംഗമരായി’മെന്ന മനസ്സുകാതെ എന്നാണും അവർക്കു സംഗമാപായം.

സഹജന്യ— ഇങ്ങിനെയുള്ള നല്ല ആളികൾ വളരെക്കാലം വ്യസ നിച്ചിരിക്കുവില്ല. നിശ്ചയമായിട്ടും വല്ല അനാഗ്രഹം കൊണ്ട് തുണിൽചേരും. ആട്ടട്, വജ. ഉഡിച്ചുവരുന്ന ആദിത്യലഗ്നവാനു സെവിക്കുതനെ.

[സംശാസ്ത്രം പോകുന്ന.]

പ്രവേശകം കഴിവിത്തു.

[അനന്തരം ത്രാനത്വാദഭരണാടക്കട്ടി രാജാവു പ്രവേശിക്കുന്ന]

രാജാവു— എടാ! എടാ! രാക്ഷസാ! നില്ലു! നില്ലു! എൻ്റെ
പ്രിയമഹൈ എടത്തുകൊണ്ടു് എഞ്ചാട്ടുപോകുന്നും അല്ലോ,
പവ്യതതിന്റെ മുകളിൽനിന്നു ആകാശത്തെക്ക മാടി
പ്രേൻ്റെ നേരെ ബാണങ്ങൾ വർഷിച്ചുതട്ടിഡ്യും ആശലാ
ചിച്ചിട്ടു്.)

ഈതു പ്രത്യേകാരാല്ലെല്ലിച്ച രാക്ഷസവീനന—
പ്ലിഉ സുരധാസ്തുജ്ഞാ വ്യാഴിശ്ചകാർമ്മകമല്ലേഹാ!
ഈതു ചിതറിട്ടം ധാരാവർഷം ശരാവലിയല്ല പോ—
നേതിർജ്ജപിഡിതോ വിദ്യുത്തെന്നുകാനെയ്യുണ്ടി—
[യല്ലേഹാ! 1

(വിചാരിച്ചിട്ടു്) എവിടെയായിരിക്കും?

മായോപാദംമെച്ചത്തിട്ടെന്നവരി മറ—
ഞങ്കു, മുള്ളി മാറം ക്ഷേമം,
പോയോ വിശ്വനിന്റെ തുനമെന്നിലുന്നാ—
സാർപ്പാശയാണായവരാ;
ആദ്യേം നമ്മുടെ ദിന്നുമുഖം—
ക്രൈതുൾ തൊട്ടീടുമോ?
ഹാ! ഒരാജാമനി ഉദ്യുഗ്യവളിതെ—
നാഡാദ്യ ദൈവാദ്യമാം?

(നാലുഭിഈല്ലോ നോക്കി ദീർഘാശ്രാസമിട്ടിട്ടു്) അണ്ണുാ!
ഭാഗ്യംകെട്ടാർക്കു ഭിംബം ഭിംബത്തെ പിന്തുടർന്നുകൊണ്ടി
രിക്കം, നിശ്ചയംതശ്ശം. ഇതാ,

ഉടനെന്നുപ്രിയയായു് വിയോഗമത്യുൽ
കടമായു്വന്നിൽ മന്ത്രാ ഭസ്തും മേ;

കാരിനം പുത്രമേഖലാമാല തിങ്കി—
ടടവായിപ്പുകലപക്കർശ്ചമിതാനം.

3

(ചിരിച്ചിട്ട്) വെഡതെ തന്നെയാണോ ഈ ഉദ്ദൂന്താവം
ഞാൻ സഹിച്ചിരിക്കുന്നതു്. മഹർഷിചാജം പറയാഡണ്ട്,
രാജാവാണോ കാലത്തിനു കാരണമെന്നു്. ഞാൻ എന്തി
നാണോ വർഷസമയത്തെ നിർത്തിവെക്കാതെയിരിക്കുന്നതു്?
അബ്രൂക്കിൽ വർഷചിഹ്നങ്ങളാക്കേ എന്നിക്കു രാജാവ
ചാരത്തോണാണ്ടു്. എങ്ങനെന്നെന്നാൽ,

മിനാല്യാനിൻ മുഖവാടി ചു—

നാതു ഫേകണ്ടി ഫോലം,

നനാം ഒ വിശ്വനാിനു നിച്ചുള്ള—

ക്ഷമാദി പൂരവുമരണദി

ഇന്നീച്ചുടറില്ലു കളവാ—

ക്കൈകിവന്നിപ്പുപാവം

നന്മാ ധാരാധാതതി തവം

നാട്കാർ പാഞ്ചത്താദി.

4

അലങ്ക്, എന്നിരുക്കുന്നാണിപ്പോരാ പരിപ്പുപ്പണാളെ വർഷി
ച്ചിട്ടവേണ്ടു്? എന്നാൽ ഈ കാട്ടിൽ കടന്നിട്ടു് കാണാതെ
യായ പ്രിയയെ അനേപാശിക്കു തന്നെ (ചുറിനടന്നിട്ടു്)
ഒരു ഉത്സാഹമിച്ചു പുരോഗ്ര എന്നിക്കു സന്ന്തായിരുന്നു
കിട്ടി.

എന്തെന്നാൽ,

വക്കു ചുവന്ന നനബേജതാദി

പുകാരീളിം പുതിയ കാഡിയിതിപ്പോരാ

ഉഡക്കാവാലാമുഖുവെച്ചു

താക്കണ്ണിണായോർമ്മയാക്കിടന്നിനു മേ.

5

തത്രവേതി എവിടെപ്പോയി എന്നു് ഞാനെന്നൊന്നെന്നു അഭി
യേണ്ട.

വിച്ചമോർമ്മുഖീയം

തനപംഗി ചന്നടിക്കരകൊണ്ട് തൊഴുന്നതാകി—
ലിന്നീ നാശന മൺലുഷ്യ വനസ്പദത്തിൽ
പിന്നോന്ന താനിച്ച നിരംബന്ധരാലവലക്രത—
കാട്ടുറബംഗി പതിച്ചുന പദ്ധതി കാണാം. 6

(ചുററിന്നന്ന നോക്കീടു് സംഗതാജ്ഞത്തോടുള്ളടച്ചി) ലക്ഷ്മാ
കണ്ഠകിട്ടിയപ്പേണ്ടു. ഇതുകൊണ്ടു് കോപനാശായ ശാവളിട
വഴി ഉണ്ടാക്കാം.

ചുവന്ന ചുണ്ടിൻപ്രക കട്ട കണ്ണുനീർ
ശ്രക്കർന്നുതെല്ലിച്ചു മൊടിച്ചുപോകക്കാൽ
സുക്കപനാദീഘനിതിന്റെ വീണാിതാ—
ശ്രൂകോദാപ്പായവെട്ടം മുലപ്പുടം. 7

(ആലോച്ചിച്ചിട്ടു്) ഏയു്! ഇന്ത്യഗാപത്രത്തോടുള്ളിയ പച്ചപ്പുൾ
തനരധ്യാണപ്പേണ്ടു ഇതു൦. ഇം ആക്രമിപ്പാത്ത കാട്ടിൽ പ്രിയ
യുടെ വർത്തമാനമെന്നുനെ അറിയേണ്ടു (നോക്കീടു്) ഏയു്!
ഇതു മഴക്കാണ്ട് നന്നതെ മലങ്ങയിവിലുഷ്യ പാറപ്പുത്തിയ
നാകൊണ്ടു്,

മുകിൻനിര നോക്കുന്ന പുരോ—
മുവബെവക്കാറാട്ടിട്ടം ശിവബാധമൊടം
കേക നീറച്ച കഴുത്തോ—
നാകെയുയർത്തിപ്പിടിച്ച മയിലിവിടെ. 8

(അഭ്യന്തരിട്ടു്) മുവന്നോടിന്നുനെ ചോദിക്കതനെന.

മഹിലേ! മാമകോൽക്കും—
മഹി മാനിനിയീ വനേ
അരുയേൻ ദീർഘാക്കൾ നീൻകുണ്ണീ—
ലാഡ്യാ ഫ്രേതാക്ക ശ്രോഭനു? 9

എന്തു൦? ഉത്തരമൊന്നം പറയാതെ രൂത്തംവെച്ചുത്തുടങ്ങിയോ?
ഇവന്നുനെ ഈ സംഗതാജ്ഞത്തിനു കാരണമെന്നായിരിക്കും?

മതിമരിയിൽ കണ്ണെന്നൾപ്രിയാനാദ്ദുലം
ബാത വിമതവിഹീനം ഭഗവിഷ്ടപ്പീലിനീർത്തി
രതിയിടയിലഴിഞ്ഞപ്പുവണിഞ്ഞള്ളു കേരം
മതിമവിയുടെക്കണ്ണാൽ ബർധമനോന്തുക്കിം? 10

പരദിവസത്തിൽ സുഖിക്കുന്ന മുഖനോട് ചോദിക്കാൻ കഴി
യില്ല. (ചുറിനടന്ന റോക്കീട്) ഇതാ, വേറും കഴിഞ്ഞ
ആകാണ്ട് മറിച്ച ഒരു കയിൽപ്പേട്ട ഞാറപ്പുകൾത്തിലിരി
ക്കുന്നു. പക്ഷികളിൽ ശരിവുള്ള ജാതിയാണിൽ. മുഖ
ഭോട്ട് മുഖത്തിക്കുത്തനു

വാഴുത്തുനാ കാമികര സദാ തവ കാമക്കതിം
ചൂത്തം വസന്തത്തിലകം, യുവമാനമെല്ലാം
രാഴുത്തം വരാന്നുമയി നീ പ്രിയമെഴുവാലി—
ഞങ്ങളിക്ക, കെന്നുയമറ്റ സവി തിരുസമീപേ 11

വെതി എന്തു പരയുന്നു? ‘മനു അന്നഷ്ടനുായ അംഗങ്ങ്
വെടിഞ്ഞു’ അവശേഷിപ്പുകൊണ്ട് പോയി’ എന്നും?

വരവാണി ചോടിച്ചു കാരണം
വരവാനെന്നനിവെക്കലില്ലെന്നു
വരരിൽ പ്രളഭവമാകയാൽ—
കരാവെന്തിനിമ നാരിമാക്കണ്ണാ! 12

എ, പരിഞ്ഞകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ സ്വാത്മത്തിൽ
അനൈ പ്രവേശിച്ചുവോ!

പരമാദ വല്പതാകം ഭഃവവും ശീതമെന്നായു്—
ദുരിവയു ശരി കേഴുന്നെൻ്നറ പമ്പും വെടിഞ്ഞു
സരസമയരമാക്കം പക്പമായുള്ള ജംബു—
തക്കമലമത മുലം മത്തൊട്ടം കൊത്തിട്ടുന്നു. 13

ഇന്തിനെന്നയാക്കെയായാലും, പ്രിയമെഴുപ്പാലെ മന്ത്രി
ഭാഷിണിയാണുന്നാളുള്ളകൊണ്ട് എന്നിക്കവഴിടെ പേരിൽ
കോപമില്ല. (ചുറിനടന്ന ചെവിക്കൊട്ടണ്ടിട്ട്) എയും!

തെക്കപുറത്തായിട്ടു് പ്രിയയുടെ ചരണസ്വഭവരണസ്വദഃക
മായ ചിലമ്പിനേൻ ശ്രദ്ധം. ആശ്ചേ, അങ്ങോട്ടു ചൊക്കതെന്ന
(ചുറ്റിനടന്ന നോക്കീടു്) എന്ന കാഴ്ദം!

മാനത്തെക്കക്കാര കണ്ട മാനസത്തിൽ ശമിക്കുവാൻ
തന്നെ ഹംഗസ്ത്രം ത്രിക്കുന്ന തുന്ന, ശ്ലൈ ചിലമ്പുവാലി. 14

ഈ അരയന്നങ്ങൾ മാനസത്തിലേക്കു പേശക്കുവാൻ ശാന്തിക്കു
തെക്കു പൊങ്കുന്നതിനു മുമ്പിൽ ശ്രവക്കു അടക്കാളിനു
പ്രിയയുടെ വർത്തമാനം അറിയുണ്ട്. (അടക്കത്തിട്ടു്) ഏകദു
പക്ഷിരാജാവേ!

പിന്നീടു് മാനസമതിന ശമിക്ക, ഇർപ്പ
രിന്നാവന്നത്തെത്തിഹ വൈക്കു, കെട്ടക്കു പിന്നു
എന്നതുൽ തീക്ക് ഉള്ളിതാചരിതം പറഞ്ഞാം;
തന്നത്മല്ലൂപ്പിഹ സതാം വലുതന്നുകാഞ്ഞം— 15

അമല്ലോടു് ദോഷിക്കുണ്ടു് “മാനസോൽസുകനാഡു നൊന്നി
യുന്നില്ലു്” എന്നോ പറഞ്ഞും?

അയി ധാന്യകു കണ്ണതില്ല താനെൻ—
മഹിതപ്പുണ്ണകോടിരെസ്സുരസ്സിലെന്നാൽ,
പ്രിയതൻ മദമന്ത്രംമുംബയാനം
സ്വയമ്മണ്ണങ്ങിനെ കളി, കട്ടുരു? 16

(അന്നനയന്താട്ടുടക്കി അടക്കത്തിട്ടു്)

തരികെൻ കാന്തയേ ധാന്യവരാ തഞ്ചതി കുട നീ
ക്കുതൊണ്ണിക്കിടച്ചുകും പരമ്പരിക്കുല്ലുംഡയാ? 17

(കണ്ണതിട്ടു്) ഇതു് കശ്മൂഡാരു ശീക്ഷിക്കുന്ന നാജാവാഭന്നാം
പെടിച്ചു മാനത്തെക്കു പൊങ്കിക്കഴിഞ്ഞു. (ചുറ്റിനടന്ന
നോക്കീടു്) ഈ പ്രിയസഹമരിനായ ചക്രവാക്കത്തിനും
ചോദിക്കുതെന്നു.

ചക്രവാകു വിയുക്തൻ നൊൻ
ചക്രചാരനിതംബന്നയാൽ

ପିଶେଗଣାତ୍ମ ମନୋରାଜ୍ୟ—
ମତି ଚୋତିଷ୍ଠ ଗୋପ ତେ.

18

(ଆହୁଲାଚିତ୍ତିକ୍ରିୟା) କଃ କଃ ଏତିଗାଁ ଏତେବୀରୁ ଚୋତିଷ୍ଠିତ ହୁବାଳ ଏତେବୀରୁ ଆରିକହିଛେ?

ପୋଯିରତ୍ନାରିତ୍ତ ମିଶ୍ରଶତ୍ରୁକାର
ଧୂମାଦ୍ଵୀରବତ୍ତି ରଣକିର୍ତ୍ତ ଏମ
ପୁତ୍ରମାତ୍ରିଯୁଧରୀତିରଗଣଗନ
ପ୍ରାତମିଶ୍ରବାକେଳପତ୍ର ତଥାଳ ବରାଳ.

19

ଏତେଗାଁ ମିଶ୍ରଭାତୀର୍ଯ୍ୟିକଣତ୍ତ୍ଵାତ୍ମକ ହୁବାଳ କଣ ଶକ୍ତାବିଶ୍ଵ
ତଥାଗା.

ସରଗୀଯିଲାଖରା ତାଗୀରୁ ତାନୀକାରତ
ତାମରକୋଳାଢ଼ିତାଳ
ରାକିଲାକଲେଖପ୍ରାଯେଗଣାନ୍ତରତ—
ଲାହରୁକଳାଢ଼ ତେ;
ପିରିଯିମହିରୁଣେଖବଂ କୁବଂ ପ୍ରିଯା
ପ୍ରଣାଯାଳ ନିଳେ—
କରଇବୀପୁରାମେଗଣାଫେରା
ବ୍ୟୁକମରେକିଲୁଂ.

20

ପ୍ରୟୁକ୍ଷାଂକୋଳାଢ଼ ଏତେଗର ଭାଗ୍ୟକଷୟତାରୀଗର ପ୍ରଭାବାଂତରଗା
ଯାଣିତ୍ରୀ. ଅଭ୍ୟନ୍ତ, ମରାରେତତ୍ତ୍ଵ ପୋକତରଗା. (ରାଜ୍ଯକାନ୍ତି
ନଟନାିକ୍ରିୟା) ଅଭ୍ୟନ୍ତ ପୋବାଳ ବରାକ.

ବଣକର୍ତ୍ତ ଧାଣକୀଢ଼ିଂ ତଣଙ୍ଗାଳ ନିତ୍ରିତାତିକ୍ଷେ ମାଂ
ଧାଣଶରୀର୍ଯ୍ୟାତ ସୀତିକାରଣ୍ୟଳାତ ତନ୍ମୁବନ୍ଦାଂବିଯଂ. 21

ଶୁଵିଦଂ ବିକ୍ରି ନବକମଲାଶେଷବିଷାଯାରିରିକଣା ବଣକିର୍ତ୍ତ
ଆଗରେଯତାକ୍ରମିତା ପ୍ରଣାଯଂ ଚହୁଁକତରଗା.

ପାରଯୁକ ମରିରାକଷୀଯେତ୍ତରେଯଗୋଟ ବଣେ
ପୁଷ୍ପବ୍ୟମବା ନୀ କାନ୍ତରେଯକଣତିଲ୍ପ;

വിരാദ്വാന്തവിച്ഛം തയുവോച്ചപാസഗണ്യം
വിരസസരസിജ്ഞത്തിൽ പ്രീതിയിണങ്ങാക്കമാ തേ? 22

എന്നാൽ എന്ന പോട്ട. (ചുററിന്തനിട്ട്) ഈതാ കട
വിന്നൻ കൊന്പിരേൽ തുല്പിക്കും വെച്ചുകൊണ്ട് പിടി
അന്നയോട്ടക്കിയ ഒരു ഗജരാജൻ നില്പുനാ. ഇവനിൽനിന്നു
പ്രിയോദനകൾക്കിയാം വരട്ട്, പരിശ്രമിച്ചാൽ പത്തിയല്ല.

മനത്തിൽത്തളിരോട് മധു
ചീത്യം മനമേഹമീന്തലവിന്നവണ്യം
കാന്ത കരണ്ണാൽ നൽകമി—
തായും റസഫോറ്റിവൻ ഭജിച്ചുണ്ട്. 23

(കരിച്ച നിന്നനിട്ട്)
ചെരുപ്പുമികമലർ ചുടി—
കരിയുപകരഭസനിഡായമന്നി
സ്ഥിരരേഖാവന തവ ദ്രം—
ഞ്ഞാങ്ങ സൗഖ്യം നിലപ്പത്തായി നീ കണ്ണാ? 24

(സന്തോഷങ്ങന്താടക്കി) പ്രയിയയെ കണ്ട് എന്ന ചരയുന്നതായ
സ്ത്രീശ്വമന്ത്ര കള്ളനാബന്ധകാണ്ട ഇവനെന്നെ ആലപസിപ്പിച്ചി;
സാദ്ധ്യംകൊണ്ട് എന്നിക്കിവിവൻ്നർ നേരെ വളരെ പ്രീതി
യുണ്ട്.

ഞാനഗ്രേ ഭവി മനവക്കാരയിച്ചൻ
നാശഗ്രന്ഥമൻ ഭവം,
നൃനം വിട്ടോരു മാനവുത്തിക്കരം തനീ—
ക്ഷണാപ്പം നൃക്കത്തമിയിൽ;
ശുനോലം മൊഴിവേണ്ണിയുർധ്യരീ കളി—
അം അ ഭവാനിപ്പിടി—
സ്ഥാനേ ചേഷമിത്രാക്കയും വിരഹമോ—
നൗദ്യം ഭവിക്കൊല്ലു തേ. 25

എന്നാല്ലത്തെന്നയാട്ട. (ചുററിന്തന നോഡീട്ട്) ഏയും:

‘സുരഭിക്കമരം’ എന്ന പേരായ വിശ്രഷ്ടപ്പെട്ട ചർച്ചത്താണ്; അധ്യാരാളികൾക്ക് പ്രിയമാണെന്നും. ഒരു സുഖരിയെ ഇവിടെ കിട്ടുമോ?

(ചുറിനടന്നാക്കീട്) കഷ്ടം! എൻ്റെ പാപത്തിന്റെ ശക്തികൊണ്ട് മേഖലവും മിന്നൽക്കാതെയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാലും ഈ പർവ്വതത്തോട് ചോദിക്കാതെ തിരിച്ചുവോകാൻ ഭാവമില്ല.

ചെരിയ കോക്കരം മാറിൽ നിരത്താം—

സൂരപരിഗ്രഹമാനതസന്ധിശാശ്വാ

ചരക ദാപ്പതാ നിന്റവിച്ചിറാന്തരം

ശ്രദ്ധനിതംവനന്തിതംവിനി പുക്കിതോ?

26

എന്താ മിണ്ണാതത്തു? അകലേയാകകൊണ്ട് കേട്ടില്ലയിരിക്കാം? ആട്ടേട്, അട്ടമത്തു ചെന്ന ചോദിക്കതെനെ. (അങ്ങിനെ മെയ്‌തിട്ട്)

മഹീജനാമാ, സമ്പ്രാംഗ—

മഹാസുഖരിയാഞ്ജ നീ

മോഹനക്കാട്ടിൽ ഞാനായി

മോഹാൽ വേർപെട്ട കണ്ണിതോ?

27

(കെട്ട സന്ദേശത്തോട്ടുടർന്ന്) എയ്, ക്രമത്തിൽ കണ്ട് എന്ന പരയുന്നണില്ലോ. അന്തു മേല്ലോട്ടും കേരംക്കണ. എന്നാൽ പ്രിയതമ എവിടേ? (ആലോച്ചിച്ചിട്ട്) എയ്, ചീതു, ചീതു— മുഹയിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന എൻ്റെ ഫതിശൈം തന്നെയാണിതു. (വിഷാദം നടച്ചിട്ട്) ആവു, ക്ഷീണിച്ചുവോയി ഞാൻ ഈ ശിരിനബിയുടെ തിരമാല കളിൽ തട്ടിവരുന്ന കാരേററുകൊള്ളുകതെനു പുതിവെള്ളും കലഞ്ഞി ഒലിക്കുന്ന എക്കിലും ഈ നദിയേക്കാണുന്നുവും എൻ്റെ മനസ്സു രഫിക്കുന്നു.

ചലഞ്ഞക്കള്ളുലഭ്യരാബാട് വിഹഗകാശ്യീഗ്രാമംബാടം
ഹലിച്ചേരും ഫോറുടവയതിച്ചുംതകലവം
സീവലിച്ചോരോ ദിക്കിൽക്കടിലഗതിയായേററവുമുഹാ
ഹലിച്ചുംളിനോരും തങ്ങാണി പഴയായ്ക്കൊപ്പമൊടിതാ. 28

(തൊഴുതകാണ്ട്) ആട്ടേട്, ഇവജ്ഞാടപേക്ഷിക്കതനെ.

ഭവതിയിൽ പ്രിയമാഡ് പ്രിയമോതി നീൻ
നവവരകഷയമോർത്തു ദയപ്പുട്ടം
ശ്വനിലെനേതാജ തെററിക്ക കണ്ണ നീ—
യിവിടെ മാനീനി ഭ്രംബ വിട്ടിടാൻ? 29

(ആലോച്ചിച്ചിട്ട്) ചെഹ: ചെഹ: സത്യമായിട്ടും ഈ ഏഴ്
തനെനാശാണ്. ഉർദ്ധവി എത്രവധും ദിന ഉപേക്ഷിച്ചു് കരി
കൾം സമുദ്രാനസാരിന്നിയായിത്തീരുന്നതല്ല. ആട്ടേട്, അനീ
ഡ്രൈംകോൺഡ്രേ ഫ്രേയല്ലുകൾ കിട്ടുംല്ലോ? എന്നീറ നയന
അജിൽ നീനു സുന്നയന മരണത്തായ ഈ ദിക്കിൽപ്പെന്നാ
കൂടുക്കതനെ. (ആലോച്ചിച്ചിട്ട്) ആ വഴിയുടെ ഉപലബ്ധം
കണ്ണംതെ.

അകമക്കെടുവതിൽ മർ—
തങ്ങാണി ഘനാരംഭകാലമറിയിക്കണ,
ചെരുമലരല്ലികൾ കുറകില്ല—
മരിമരുംടിതിലോന്നരഞ്ഞതാൻ പുടി. 30

പ്രിയയുടെ വഞ്ഞമാനമരിയുവാൻവേണ്ടി ഈ ഇരിക്കുന്ന
കൂദാംനൃഗതിനോരും പ്രാത്മികതനെ.

ഇക്കാണം തൃപ്പിസംരഘ്നി—
യിക്കാട്ടിൽ കളിക്കാന്തിതാൻ
തർക്കാർക്കാലത്തിനേക്കാണാൻ
നോക്കം നോട്ടം കണക്കിതാ. 31

(നോക്കിട്ട്) എന്നാണിൽ, എന്നെ നോക്കാതെ മരറ്റാരേ
തേരക്ക തിരിച്ചെത്തു നീൽക്കുന്നതു്? (കണ്ണിട്ട്)

മുഗ്ഗിയോന്ന മുലകട്ടീകരം
മകനെ നിഃശ്വരീചു മനമനായുന്ന
സ്പർശം ചെരിച്ചുകൊണ്ടീ
മുഗ്ഗമവള്ളതനെന നോക്കുന്ന.

32

അബ്ലൂപ്പ മുഗ്ഗയുമരാജൻ!

വബത കണ്ണിഭതോ മമ വരാംഗിയേ വനു
ചിത്തമോച്ച ചൊല്ലപനവിത്തൻൻറ ലക്ഷ്യം
പുട്ടിനേന്തുയാണവരു ഭവംപ്രിയേടുപോ—
ലയമാതുമല്ലുകുിൽ നോട്ടുവും സമം.

33

എയു്, എൻറ വാക്കു കേരിക്കാവെത പ്രിയാട്ടിക്കുവന്നായി
തന്ത്രിന്നാവല്ലോ. കൊള്ളും. എൻറ കഷ്ടകുലം പരിഭവ
ഞ്ഞള്ളിട്ടു കൈകു ഇരിപ്പുടമാണല്ലോ. ഇവിടുന്ന പോകതനെന.
(ചുററിനടന്ന ദുഡിൽ നോക്കീകു്) പാറ ചൊളിഞ്ഞകിട
ക്കുന്നതിനാടയിൽ എന്നാണിക്കാണുന്നതു്?

സ്‌പ്രദം മിനന്നല്ലോ ഹരിനിഹതമാം മാംസക്കണമം—
പ്ലുന്ന് വാച്ചിപ്പുാരീയിവിടെങ്ങാൽ ചെന്തീപ്പുാരിവാ.

(നല്ലവള്ളം നോക്കീകു്)

എടോ രക്താശോകധ്യാത്മലപ്പനിറംകൊണ്ട മന്ത്രിയാ—
ഞാട്ടപ്പുാനായർക്കൻ കരനിരയണയ്ക്കുന്ന നിയതം. 34
അഭ്യോ! എൻറ മനസ്സുംനെ ഹരിക്കുന്ന ഇതിനെ എടു
ക്കുതനെന അബ്ലൂഫ്കിൽ,

മഹാരഹ്യുഷുപ്പന്നേളണിഞ്ഞ മെഴുലു

മമാരി ചാത്രത്തണ്ണോഽ കല്പിതശ്വലോ?

ഇന്നേരമില്ലായവള്ളന്തിനാണീ—

തെൻനേന്തുവാഷുപ്പന്നേളിപ്പുാരി?

35

(അണിയരയിൽ) വത്സ! എടുക്കു, എടുക്കു.

“സംഗമനീയം” മന്ത്രിയിൽ

മംഗളമഗജാപാലപ്പലോക്കുത്തം

ദംഗിയിലിവിതന്താനിഞ്ഞാൽ
സംഗമജ്ഞണാകമിഷ്ടജനമായി.

36

രാജാവു്— (ചെവിക്കൊട്ടതിട്ടു്) ആരാണു് എന്നോട് കല്പി
ക്കന്നാൽ? (ആരാംപിച്ചിട്ടു്) ഭഗവാൻ ശ്രീപരമേഖല
എൻ്റെയും തിക്കമനസ്സുവെങ്ങനും. അല്ലെങ്കാം ഭഗവാനും!
എന്നിക്കാനുറഹമായി. (മണി എടുത്തിട്ടു്) അല്ലെങ്കാം
സംഗമമായി,

ചീരം പിറിഞ്ഞാൽ വിലഗാഖല്യയായു്—
പരം ഭവാൻ സംഗമമനിക്കു നൽകുകിൽ
യരിച്ചിടാമനാമുതൽക്കു നിന്മ ഞാൻ
ശിരസ്സിലിശൻ ശരീ ഷട്ടിട്ടംവിയം.

37

(ചുറരിനടനു നോക്കീടു്) എന്നാണനീതു്? ഷുവിടാത്താ
ഞങ്കിലും ഈ ലതയെ നോക്കേണ്ടും എന്നിക്കു ശ്രീതിഥ
ണാക്കന്നവല്ലോ. അല്ലെങ്കിൽ ഈതു് എൻ്റെ മനസ്സിലേന്ന
രമിപ്പുകിടന്നാൽ യുക്തം തന്നെ.

ചിന്നീടം മഴുവുറ്റിടം തളിരിനാൽ
സ്വിംബാധരേ കണ്ണനീർ
നന്നാജ്ഞാന്തത്തോലെ ത്രശകർ വെടി—
ഞത്തേപ്പാലെ പുഷ്പവക്ഷയാൽ
തന്നെച്ചിന്തയിൽ മാനമാണുവിയമീ—
വണ്ണിന്തു മിണായു് കയാൽ
തനപീ, ഞാൻ കഴൽ ത്രിപ്പുവോതു കതറി—
ക്കൈമുന്നോപാലീ ലതാ.

38

പ്രിയയുടെ സാദ്ധ്യമുള്ള ഇതിനെ ആലിംഗനം ചെയ്യുക
തന്നെ. (ലതയെ ആലിംഗനം ചെയ്യുന്ന)

(അനന്തരം ആ സ്ഥാനത്തു ഉള്ളശി പ്രവേശിക്കുന്ന)

രാജാവു്— (ക്ലിംച്ചുകൊണ്ട് സ്പർശനസ്വം നടപ്പിട്ടു്) ഏയു്:
ഉൾപ്പെടെ ശരീരം തൊട്ടാലുണ്ടെപ്പാലെ എൻ്റെ ഏ ശീ

തൃതീയ സുവിളാക്കന്ന. എന്നാലും വിത്രപാസ്താക്കന്നില്ല
താനം. എൻ്റെന്നാൽ,

ഇതാണാിതാജോൻ പ്രിയാര്ഥന ഭാവപാ—

അതെങ്കിലും മരറാഡമട്ടിലാഡി എ;

അതോർത്തുടൻ ഞാനാധി കണ്ണമിചിക്കാം—

ബീതാ പ്രിയാസ്‌പർശാദം കിടച്ചുണ്ട.

39

(പത്രക്ക കണ്ണമിചിച്ചിട്ടു് സന്ദേശത്താടക്കട്ടി)

എഡു്, സത്യമായിട്ടുംഗിരിതന്നെ.

ഉർവ്വരീ— (കണ്ണമിച്ചിപ്പിച്ചിട്ടു്) മഹാരാജാവു് ജയിച്ചാലും.

രാജാവു്— റാഡിവിയോഗതമസ്തീകരി—

തനാബനാഴം മമ, കൊപ്പേന!

റാഡേനക്കിട്ടി, ശ്രവ ജീവൻ

ചെർന്നപോലെൻറ ഭാഗ്യമോ!

40

ഉർവ്വരീ— ആദ്യത്തരകരണയായിരുന്ന എന്നിക്ക മഹാരാജാവി
നെന്റു പുത്രാന്തരംഭരാക്കേ പ്രത്യുക്തിമായിരുന്നു.

രാജാവു്— ആദ്യത്തരകരും എന്ന ഭവതിക്കുടെ വാക്കിൻറ
അത്മം എന്നിക്ക മനസ്സിലായില്ല.

ഉർവ്വരീ— പറയാം. മഹാരാജാവു് പ്രസാദിച്ചാലും. ഞാൻ
കൊപിച്ചിട്ടു് മഹാരാജാവിഭേന ഇന്നിനെന്നയാക്കേ ആകാ
യില്ലോ?

രാജാവു്— എന്നു പ്രസാദിപ്പിപ്പാനില്ല. ഭവതിയെ കണ്ണപ്പോരാ
തനെനു എൻറും ബാധ്യാന്തകരണാഞ്ചാടക്കടിയ ശ്രദ്ധാവു
പ്രസാദിച്ചിരിക്കേനും. ഇതു ഭിവസവും എന്നാടക്കടാതെ
ഭവതി എന്നിനെ ഇരുന്നും?

ഉർവ്വരീ— മഹാരാജാവു കേട്ടാലും ഭഗവാൻ സ്വന്തുമണ്ണും
നിത്യാജു ഗ്രഹമചത്തുരത്തെ അഃഖാപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് ‘അംക

ലുഖം^o എന്ന ഗസ്യമാഭന ശിരിലാഗത്തിൽ ചാത്ത്. ഇങ്ങിനെ
ങങ നിയമവും ചെയ്തു.

രാജാവു്— എങ്ങിനെ?

ഉർഘ്യരീ— ‘ഇത് സമലത്തു ഏതു ചെണ്ണ കടക്കുന്നവും അവരാ വള്ളി
യായിരത്തീങ്കം. ശ്രദ്ധിച്ചാരാഗസംഭവമായ സംഗമനീയ
മണി ത്രികാതെ അതിൽനിന്നു വിട്ടുപോരിപ്പു’ എന്നു്. ഈ
ഞാനറിഞ്ഞിട്ടും മുക്കാപംകൊണ്ടു തന്റെടമില്ലാതാക്കിട്ടു്
ആ ഫോറുനിയും തന്റെ മാനനായതെ ത്രികാക്കാതെ
ക്കലാവാത്തിൽ ചെന്നുകൊറി; കടന്നപ്പോരുതന്നെ വാസ
നതീലതയായിരത്തീങ്കകയും ചെയ്തു.

രാജാവു്— ഇപ്പോളോക്കെല്ലോരിഷാഖാ!

രതിയിൽ തള്ളംനാട്ടുകാി—

ലതുപൊഴുളും ഞാനകനാബവങ്ങാർക്കണം;

ഉതുപൊഴുതാ നീജൈങ്ങിംഗ—

ഡോത്തുക്കമെൻ ദീർഘവിരഹമെന്നവലേ!

41

ഈതാ, ഭവതിയുടെ സംഗമത്തിന്റെ കാരണം എന്നിക്കു
കിട്ടി. മണിയുടെ പ്രഭാവംകൊണ്ടാണൊന്നിക്കു ഭവതിയെ
കിട്ടിയതു്. (മണി കാണിക്കുന്ന)

ഉർഘ്യരീ— എയു്, സംഗമനീയം (മണിയെ തലയിൽവെച്ച
വജിക്കുന്ന)

രാജാവു്— സുഖാം! ഇങ്ങിനെതന്നെ കരുത്തുനേരം നിലപ്പെട്ടു.

വിളയും ഓച്ചിയെം നീലേ

തെളിയും മണിയുടെ ചുവപ്പും നീന്റെ മുഖം

ലളിതചൃദ്ധവെയിൽ തട്ടിയ

കളിക്കമലാത്തിന്റെ കാന്തിയേന്നുനാം:

42

ഉർഘ്യരീ— പ്രതിസ്ഥാനഗരത്തിൽനിന്നു് ഇവിട്ടന്നു ചോന്നിട്ടു വള
രോക്കാലമായല്ലോ. പ്രജകൾ എന്റെ പേരിൽ അസുയ
വിച്ചാറിക്കുണ്ടെന്നു്. അതുകൊണ്ടു വരു, പോവുക.

രാജാവു്— ഭവതി കല്പവിക്ഷംപോലെ

ഉർമ്മി— മഹാരാജാവു് എന്നിനെ പോണമെന്നാണു് വിചാരിക്ഷന്തു്?

രാജാവു്— ചലയാൽ മിന്നൽമയപൊൻപതാകയും
വലവേരിച്ചാപദ്ധതി ചീതുമാലയും
വിലസും നവാംബുദ്ധമാനമേറിയി—
നലകുലയംപ്രതി നയിക്കുക്കുന്ന നീ. 43

[എല്ലാവകം പോകുന്ന]

നാല്വാമക്കം കൃഷ്ണത്തു്.

അരത്യാമക്കം

[ശാന്തരം വിച്ഛേഷകൾ പ്രവേശിക്കുന്ന]

വിച്ഛേഷകൾ— ഭാഗ്യം, വളരെക്കാലമായിട്ടു നന്നനവനം മുതലായ
ദേവാദ്യാനങ്ങളിൽ ഉദ്ധരിയ്യോട്ടുടർന്നിട്ടു തോഴ്ച
തിരിച്ചുവന്നാണ്. ഇപ്പോൾ എതിരെറ്റ സഞ്ചരിച്ചു പ്രജകളുടെ
ക്ഷമംപോലെ രാജ്യഭാരം ചെയ്തുടങ്കി. സന്തതിയില്ല
എന്നാണ്ടിച്ചു് ഇതേമുതൽനിന്നു് ഒരു ദോഷവും പറവാനില്ല.
ഈന്ന തിമിവിശ്രഷ്ടമാക്കുന്നതു് ഗംഗായുന്നാസംഗമത്തിൽ
ഭവിക്കേണ്ടതുടർന്നിട്ടു സ്ഥാനംകഴിച്ചു കോട്ടയു് ക്ഷേത്രത്തു കൊ
വിലക്കേതെന്നു് പോയിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അലക്കരി
സ്ഥാനം ഭാവിക്കുന്ന തോഴ്ചയുടെ കരിക്കുട്ടു്, പുക്കരം ഇതുകളുടെ
അനുഭാവാവാനായി അടയ്ക്കുപ്പെന്ന കൂടുകതുനെ. (ചുറി
നടക്കുന്ന)

(അണ്ണിയായിൽ) അയ്യോ കഷ്ടം! അയ്യോ കഷ്ടം!! പട്ടി
നെറു ഉള്ളിൽ വിഗരിക്കാണ്ടെട്ടുകൊണ്ടുപോകുവഴിക്കു്

അപ്‌സരാവിലാസം കൊണ്ടെന്നുസിച്ചിട്ടുള്ള ഫൗണ്ടാന്റെ
തതിൽ ഉപയോഗിക്കണമെന്തായ മണി മാംസമാണെന്നു
ശക്കിച്ചു ഒരു കഴുവാറ വന്ന കൊതിക്കാണ്ടുപാരുണ്ടും.

വിച്ഛേഷകൾ— (കെട്ടിട്ട്) അയ്യോ, അത്രാപത്രാഡ്യോ. സംഗമ
നീയമെന്ന മണി തോഴക്ക വളരെ സ്വഭാവാദ്യോ അതുകൊണ്ട്
തന്നെയാണ് അണിയൽ കഴിയും മുവിൽത്തന്നെ തോഴർ
എഴുന്നുറാറും ഇങ്ങനൊട്ടുന്നെ വരുന്നതും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ
അട്ടക്കൽ ചെല്ലുക്കത്തെനു.

(അനന്തരം ചരിത്രമിച്ചു് പരിജനനാജ്ഞാട്ടത്തിൽ രാജാവു്
പ്രവേഗിക്കുന്നു.)

രാജാവു്— എന്തുവൻ തന്നവധം താനെ
വാഞ്ചുമപ്പുക്കിതന്നും?
എന്നും കാപ്പുവൻ വീട്ടിൽത്താൻ
പോതാൻ മുൻകല്ലു കടവൻ.

1

കിരാതി— ഇതാ കൊക്കിയെൻ്തെ പിന്നെത്തിരിക്കുന്ന ചൊന്തിൻ
നുലോട്ടത്തിൽ മനിക്കാഥു് ആകുശാശനിൽ വരച്ചുകൊണ്ടു്
എന്നപോലെ ഇവൻ ശോഭിക്കുന്നു.

രാജാവു്— ഇവൻകുവേ ചൊന്തുടലോട് കല്ലുമായു്
ഇവുന്ന ചുററിച്ചുംലപ്പുന്നിതാ
സവേഗമാജ്ഞാജ്ഞി തിരിച്ചുപോലിതിന്—
നവാജാനഗ്രീവലയം രചിപ്പുതും. 2
എന്താണു് ചെയ്യുണ്ടതും?

വിച്ഛേഷകൾ— (അട്ടതിട്ട്) തോഴരേ! കൊല്ലാൻ മടിഞ്ഞുകുറ്റും. മും
കറരക്കാരനെ ശിക്ഷിക്കുന്നും.

രാജാവു്— താൻ പറഞ്ഞതു കൊള്ളും. വില്ലേവിടെ?

യവനിക— അടിയൻ കൊണ്ടുവരം. (പോകുന്നു)

രാജാവു്— കാണാനില്ലോ. അവനെന്നവിടേപ്പോയൈ?

വിഴുഷകൻ— ഇതോ തെങ്ങൊട്ടുപോയി, അതു മാംസംതീറാി.

രാജാവു്— (തിരിന്തനരോക്കീട്ടു്) ഇപ്പോൾ കണ്ട്.

ചിന്നം ശ്രീയുദ്ധ കാർക്കാണ്ട്

മിന്നാനാട്ടീ വിധാഗ്രം

ഇന്നന്ദ്രോകം സൃഷ്ടലക്ഷ്മി—

ശബ്ദന്നപോലെ ദീഹാദ്ധായു്.

3

യവനിക— (വില്ലുംകൊണ്ടു് പ്രവേശിച്ചിട്ടു്) തന്മരാജോ! ശ്രദ്ധാ ശരദതോട്ടുടക്കിയ വില്ലു്.

രാജാവു്— ഇന്തി വില്ലുകൊണ്ടു് സാല്പും? അതു മാംസാശനാൻ ബാണമാർപ്പണം കടന്നപോയി. അങ്ങിനൊച്ചാണണല്ലോ,

പാരം വിലസുന്ത മൺ

സ്വരമതിൽ പക്ഷി കൊട്ടുപോയതിനാ

നോരെ റാവിൽക്കരജനിഹ

കാടകരം ചിന്നിട്ടുമിടയു്കൈഴുപോലെ.

4

(ക്ഷമുകിയെ നോക്കീട്ടു്) ലാതവ്യാ എൻ്റെ വാക്കായി നഗരാധികാരിയേംട പറയണം, ‘രാത്രി, ക്രിക്ഷി പുക്കശ്ശതിലെ തിക്കിടക്കണ ഈ കളിപ്പുക്കിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കിവാ’ എന്നു്.

കാത്യകി— ഒവൻറെ കല്പനപോലെ. (ഫോകനാ)

വിഴുഷകൻ— ഇവിടുന്നിരിയു്കൈക്കതനെ. അതു രത്നം കുട കളിൾ എവിടെപ്പോയിട്ടിവിട്ടെതക്കല്പനയിൽ നിന്നെന്നാഴിയും?

രാജാവു്— (വിഴുഷകനോട്ടുടക്കി ഇരുന്നിട്ടു്)

നല്ലോട മനിയാണെന്നെന്നാൽ

വല്ലതെയല്ല പക്ഷി കട്ടാരതിൽ;

അണ്ണു സംഗമനീയമ—

തല്ലോ മാം പ്രിയയെണ്ടാൽത്തിന്നക്കിയതും.

5

വിഴുഷകൻ— ഇവിടുന്ന പറഞ്ഞ കാഞ്ഞു മാസ്സിലാക്കി.

(അവന്തരം അദ്ദേഹച്ചട്ടിയ മനിയുംകൊണ്ട് കമ്പുകി
പ്രവർഗ്ഗിക്കുന്നു)

കമ്പുകി— മഹാരാജാവു ഇയിച്ചുംലും.

നഞ്ചാറു, നീൻകൊപചിതസുമായി—

സ്വരീരമൊന്നിച്ചു പിളന്റെ താഴേ

പുരോപകാഞ്ചുസവിധത്തിലായി—

ക്കിരീടരത്തെത്താട് വീണാ പ്രക്ഷി.

6

(എല്ലാവകം വിസ്മയം നടിക്കുന്നു)

കമ്പുകി— വെള്ളംകൊണ്ട് കഴുകീടീമനി ആർഡീടെ കരുപ്പിൽ കൊടു
ക്കണം?

രാജാവു— അണിപരിശൃംഖലമാക്കീടു് ഭാഗ്യാരത്തിൽ കൊണ്ടല്ലി
ക്കുകതനെ.

കിരാതി— തന്മുരാൻറെ കല്ലുനപോലെ (പോകുന്നു)

രാജാവു— ലാതവ്യ, ആക്കടെയാണു് ഈ അബ്യു് എന്നറിയാമോ?

കമ്പുകി— പേരെഴുതിക്കാണാനുണ്ടു്. അക്ഷരം തിരിച്ചറിബുന്ന
മുൻനു കണ്ണിനു ശൈത്യിക്കില്ല.

രാജാവു— അദ്ദേഹച്ചട്ടത്രു കാണിക്കു.

കമ്പുകി— (അഞ്ചിരന വെച്ചുന്നു)

രാജാവു— (അക്ഷരം നോക്കീടു്) തനിക്കു പുതുനാണ്ഡനാ
നടിക്കുന്നു.

കമ്പുകി— അധികാരംപോലെ നീള്ളുടെ (പോകുന്നു)

വിള്ളുകൾ— ഇവിടുന്നെന്നതാണു് വിചാരിക്കുന്നതു്?

രാജാവു— കേര ക്ക (പേരെഴുതിയതു് വായിക്കുന്നു)

ഉർമ്മുഗീക പിരുന്നേങ്ങ സാർമ്മുഖേശമെഴിപ്പുതനാം

ആംസും ബാണമരിതനായുംബന്നന്താണിതു്.

7

വിള്ളശകൾ— ഭാഗ്യംകൊണ്ട് ഭവാൻ സന്തതിയോടും വശിഷ്ഠനാം.
രാജാവു്— ഇതെന്നിനും ഗൈമിശ്രാഹസത്തിലോഴിക്കുന്ന നാാം
പുരിശയാട് പിരിഞ്ഞിക്കുന്നിട്ടില്ലെ. ശർഭശ്ശും വിവരം എന്നാം
കരിവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലതാണെ.

കലയിണ കണ്ണകരത്തും

വിലസി മും ലവലിഭലംകരാിൽ വിളിയും

പിലനാഭളനംബാധിയി—

തലാസേക്ഷൻ ഭംഗിക്രൂഡിയമവരക്കു്.

8

വിള്ളശകൾ— ഇങ്ങിനെയുള്ള മനഷ്യരൂപികളിടെ മട്ട് ദിവ്യരൂപിക
ശിലുമരംഞന വിചാരിക്കുന്നതേ; ഇവക്കുടെ ചരിത്രങ്ങൾ മുണ്ട്
വയ്യണ്ണഭാധിരിക്കും.

രാജാവു്— താൻ പറത്തുതു ശാഖ. അവരും മകനു മരച്ചുവെച്ചു
നെന്താണു് കാരണം?

വിള്ളശകൾ— അംഗതാ, മഹാരാജാവു് തന്നെ പാരിത്യജിക്കും
എന്നുള്ള വിചാരംതന്നെ.

രാജാവു്— നേരംവോക്കു പറയാതെ ആലോച്ചിക്കു.

വിള്ളശകൾ— ദേവരഹസ്യംശൈ ഒരുത്തുഹിക്കുന്നും

കണ്ണുകി— (പ്രവേശിച്ചിട്ടു്) ദേവൻ ജയിച്ചുല്ലും. ചുവന്നാനും
തനിക്കൽ നിന്നു കൈ കുമാരനെയുംകൊണ്ടു് കൈ താപസി
വനു് ദേവനെ കാണിക്കാൻ കാത്തുനിലിച്ചുക്കും.

രാജാവു്— രണ്ടുപേരെയും വേഗം ത്രസ്തിക്കുണ്ടുവന്തു.

കണ്ണുകി— കലു്പനപോലെ. (പോഡി വില്ലു് കരുംബലച്ചന്നീ
ടുള്ള കുമാരനോടും താപസിയോടുംകൂടി പ്രവേശിച്ചിട്ടു്) ഭേ
തി ഇതിലെ ഇതിലെ. (ചുററിനടക്കുന്നു)

വിള്ളശകൾ— പുജ്യനായ ഇദ്ദേഹം ക്ഷത്രിയക്കുന്നരനാണു് ഇദ്ദേ
ഹത്തിനേറ്റു പേരോടുകൂടിയതാശിവിക്കുന്നും കഴുവിനേരംഞ്ഞു

കൊണ്ടതാവു ഇല്ല അർഖനാരാഹം. അങ്ങിനെതന്നെ, ഇവി ചുത്തെ മഹായുദ്ധാട്ട്.

രാജാവു— അങ്ങിനെവരാം. അതുകൊണ്ടാണ്,
കണ്ണീൽ വകനിവനിലെൻമിച്ചി ചേർന്നിട്ടുവാര
തിന്നുന്ന വത്സലതയാൽ തെളിയുന്നിത്തും,
ഉന്നിക്കമാരനെ വിറച്ചുടക്കുകൊണ്ടുയീരം
നന്നുന്ന ഞാൻ മുഖമാറു പുന്നർന്നിടാം. 9

കണ്ണുകീ— ഇങ്ങിനെ നിലുക്കാം.

(താപസിയും ക്ഷാരം റിലുക്കുന്ന)

രാജാവു— ഭഗവതി, ഞാൻ അഭിവാദ്യം ചെയ്യുന്നു.

താപസി— മഹാരാജാവേ, സോമവാരത്തെ വദ്ധിപ്പിക്കുന്നവ
നായി ഭവിച്ചാലും. (വിചാരം) ഓ: പറയാതെതന്നെ
അരിയുന്നണ്ട്. ഈ റംജർഷിയുടെയും ആയുസ്സിനേറയും
ഒരിസമായ സംബന്ധം. (സ്വപഞ്ചം) ഉള്ളി, നിന്നേൻ
അപ്പുടെ സ്ഥാപനിക്കു.

കമാൻ— (വിശ്വാസ്ത്വടിയ കൈ തുപ്പുന്ന)

രാജാവു— ആയുഷ്മാനായിക്കുന്നാലും.

ആയുസ്സ്— (വിചാരം)

ഇന്നിതുകിഴുമുണ്ടുന്നി—

തെന്നുടെ ഞാൻ മകനിവൻറുകൈന്നവില്ല

താങ്കാ മട്ടിയിൽ വളർത്തവ—

രെന്നാലെങ്ങിനെ മുതക്കളിൽ സ്ഥൂഹം? 10

രാജാവു— ഭഗവതി! എന്താണിവിടെ എഴുന്നേണ്ണിഷ്ടാനുള്ള കാരണം?

താപസി— മഹാരാജാവു കേട്ടാലും — ദീർഘായുസ്സായ ഇവന്ന
ദ്യൂരം ഉടൻതന്നെ ഉട്ടുണ്ടി എന്തിനെന്നറിഞ്ഞില്ല,
മഹാരാജാവിനെക്കാണിക്കാതെ എന്നേൻ കൂടിലെല്ലാപിച്ചു

തന്ന. ക്ഷത്രിയക്കമാരന വെണ്ടവിലും ജാതകർമ്മംഡിക്കിയ കിള്ളാക്കൾ ഭഗവാൻ ചൃഥനന്നാണ് ചെയ്തതു്. പിന്നെ വിദ്യാഭ്യാസം കഴിപ്പിച്ചിട്ടു് ധനംവേദവും അഭ്യസിപ്പിച്ചു. രാജാവു്— സനാമനായിശ്രീർഹവഘ്യം.

താപസി— ഇന്നാകട്ടെ, ഔഷധികമാരംഡാരോട്ടുടി ആവും ചെതാഡം കൊണ്ടുവരാൻ പോയിരുന്ന ഇവൻ ആറുമാവിക്കബ്ദമായി ദ്രാവ കമ്മം ചെയ്തു.

വിഴുഷകൻ— എന്താണ്ടു്?

താപസി— മാംസം കൊണ്ടാട്ടുകുന്നതോ ഒരു ആയ ക്ഷ കഴുവാറ ഒരു മരംശാഖപീഠ വന്നിരിക്കുന്നോടു ഇവൻ അന്വിശ ലഘുമാക്കി.

വിഴുഷകൻ— (രാജാവിനെ നോക്കുന്ന)

രാജാവു്— പിന്നെ പിന്നെ?

താപസി— പിന്നെ ഇം വത്തമാനമറിഞ്ഞു ഭഗവാൻ ചൃഥന എന്നോടു കല്പപിച്ചു: ‘നിന്റെ കഴുംലേലല്പിച്ചതന നിധി തിരിയെ കൊടുക്ക’ എന്നു്. അതുകൊണ്ടു വേബി ഉംഖുംഗിയെക്കണ്ടാൽ കൊള്ളാമെന്ന വിചാരിക്കുന്ന.

രാജാവു്— ലാതവ്യ, ഉർവ്വരിശു വിളിക്ക.

കണ്വുകി— കല്പപനാപോലെ. (പോകുന്ന)

രാജാവു്— (കമാരനെ നോക്കിട്ടു്) ഉള്ളീ! വരു വരു ഉടലംസകലം നിന്നുടെ—
യടക്ക തൊട്ടമലിവിൽപ്പെട്ടുന സൗഖ്യത്താൽ
ഉടനാഹംജാമിയുംക്കുന്ന
സ്ഥാനരാജീകരമിട്ടുകാനമത്രപോലെ.

11

താപസി— ഉള്ളീ, അട്ടുനെ സന്ദേശിപ്പിയുംകൂ.

(കമാരൻ രാജാവിന്റെ അട്ടത്തുചെന്ന കാൽപ്പിടിക്കുന്ന)

രാജാവു്— (കമാറനെ ആലിംഗനംചെയ്തു് പാദപീഠത്തിലിൽ
തൈഞ്ചു്) ഇവിടെ അച്ചുവൻറെ സഹായിയായ മുഖമന്നൊന്നു
ശക്കുടാതെ വന്നിക്കു.

കമാറൻ— (ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു്) താതെ, വന്നിക്കുന്നു.

വിഴുഷകൻ— അങ്ങനെക്കു നല്ലതു വരുത്തു.

(അനന്തരം ഉർദ്ദുരൈയും കണ്ണുകൂടിയും മുഖവരീക്കുന്നു)

കണ്ണുകൂടി— ദേവി, ഇതിലെ ഇതിലെ.

ഉർദ്ദുരൈ— (നോക്കേണ്ടു്) എയു്, വില്ലും കയ്യിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടു്
ഭേദപീഠത്തിൽ ഇരുത്തി ആയ്യപ്പത്രനാൽ കടക്കു ചീക്കപ്പെട്ടുനന്നു
വന്നായ ഇവന്നോരായിരിക്കും? (താപസിരെയെന്നോക്കേണ്ടു്) ഓ,
സത്യവതിരെയെ കണ്ണാളുകൊണ്ടു് ഉശരിക്കാം ഇവൻ എൻ്റെറു
പുതും ആയുസ്സാണു്. വലുതായി തീർന്നവയെല്ലാ. (ചററി
നടക്കുന്നു)

രാജാവു്— (ഉർദ്ദുരൈയെ കണ്ടിട്ടു്) ഉണ്ണീ,

ഇതാ നിന്നൊക്കാണവാനായു് മും നിന്നന്നു വന്നതേ;
എഡി സ്കൂളിലും മുല ചുന്നുള്ള ചൊട്ടിച്ചു ചടക്കായു്. 12

താപസി— ഉണ്ണീ, അമ്മയെ എതിരെല്ലാ.

കമാറൻ— (ഉർദ്ദുരൈയെ എതിരെല്ലുന്നു)

ഉർദ്ദുരൈ— ആയേ, ഭവതിയിടെ പാദത്തെ ഞാൻ വന്നിക്കുന്നു.

താപസി— വത്സ, ഭർത്താവിനു സ്വന്നത്തിയായി ഭവിച്ചാലും.

കമാറൻ— അംബാ. ഞാൻ അഭിവാദ്യം ചെയ്യുന്നു.

ഉർദ്ദുരൈ— (കമാറൻറെ മുഖം ചൊക്കി ആലിംഗനം ചെയ്തിട്ടു്)
ഉണ്ണീ, അച്ചുനെ ആരാധിക്കുന്നവനായി ഭവിച്ചാലും. (രാജാ
വിന്റെ അട്ടത്തു ചെന്നിട്ടു്) മഹാരാജാവു് ഇളിച്ചാലും ഇയി
ച്ചാലും.

രാജാവു്— എത്തുവത്തിക്ക സ്വാഗതം. ഇവിടെ ഇരിക്ക. (അഥവാ സനം കൊടുക്കുന്നു)

ഉർമ്മി— ആയ്യു ഇരിക്കുന്നു.

(എല്ലാവം യഥാസ്ഥാനം ഇരിക്കുന്നു)

താപസി— വിദ്യാഭ്യാസം എല്ലാം കഴിഞ്ഞു ദീർഘായിസ്ഥായ ഇവൻ ഇപ്പോൾ കവചധനനായിരിക്കുന്നു. ഇതു നിന്നേറ്റി ഭർത്താവിശ്വാസി ഇവിൽവെച്ചു് എന്നേറ്റി കൂട്ടിൽ എല്ലി ചുതന്ന ഇവനെ തിരിയെ തന്നിരിക്കുന്നു. എന്നെ വിട്ടയ ചൂടു കൊള്ളും. എന്നിക്കാരുചയർമ്മത്തിനു് ഉപദോധം വരുന്നു.

ഉർമ്മി— അയ്യും വളരുക്കാണമായി കണ്ടിട്ടു്. അതുകൊണ്ടു് എറബും സത്രപ്പിയായിരിക്കുന്നതുണ്ട്. വിട്ടയപ്പാൻ ശക്തി ഇല്ല. ആഗ്രഹമയർമ്മത്തിനു് വിജയിനും വരുത്തുവാനും വയ്ക്കാം. അയ്യു്, പിന്നെ കാണാനായിട്ടു് പോകാം.

രാജാവു്— അംഗം, ഭഗവാൻ ചൃഥവന്നോടു് എന്നേറ്റി നമസ്കാരം ചെയ്യണം.

താപസി— അങ്ങിനെന്നാക്കെട്ട്.

ക്ഷാരൻ— അംഗം തീർച്ചയായി പോകയാണെങ്കിൽ എന്നെങ്കും ആഗ്രഹത്തിലേക്കു കൊണ്ടുവോക്കണു്.

രാജാവു്— അല്ലെ ഉള്ളീ, നീ പുർണ്ണാഗ്രമത്തിലിക്കുവണ്ടു്. രണ്ടാമത്തേത്തിനു് ശ്രമിക്കേണ്ട കാലമായി നിനക്കു്.

താപസി— ഉള്ളീ, മുക്കുണ്ടാൻ പറയാപോലെ നടക്കു്.

ക്ഷാരൻ— എന്നാൽ,

പാമിചയമോട് ശിവഭാഗം

ചെംറിക്കിൽ സുവശേഷനേരു മടിയതിലുണ്ടു്

സഹസ്ര ശിതികളുകും—

കരിയ കലാപിയെയെന്നിക്കയെചുത്തു.

താപസി— ആകട്ട് കൊണ്ടുവരാം. ദീർഘാവള്ളുംഡിജം.
(ഒപാക്കന)

രാജാവു— (ഉർപ്പഗ്രിയോട്) സുഖാ,
ഇന്ന എന്ന മക്കളുള്ളാറിൽ
മാനുനായ് നിന്റെ പത്രനാൽ
ഭ്രാംനീപ്പത്രനെക്കൊണ്ടി—
ടിപ്പുനെന്നുക്കുണ്ടിനെ.

14

ഉർപ്പഗ്രി— (വിചാരിച്ച കരയനാ)

വിശ്വകൻ— (പരിദ്രമത്തോട്ടുടർന്ന്) എന്താണു തത്ത്വത്തി ഉടനെ
അതുപൂർണ്ണമുഖിയായിത്തീർന്നതു?

രാജാവു— (പരിദ്രമത്തോട്ടുടർന്ന്)

എന്തിനു സുന്ധരി, കരണ്ണതിട്ടവാൻ നമ്മകൾ
സംഗതാഷ്ടമല്ലെങ്കിലും നാഥനാൽ
ചൊരുന്ന കൊക്കളിലിഞ്ഞിനെ കണ്ണനീർക്കൊ—
ബേദ്യനാ പാരമ്പര്യനാപുനക്കുതിരോച്ചം.

15

(കണ്ണ ത്രട്ടുനാ)

ഉർപ്പഗ്രി— മഹാരാജാവു കേട്ടാലും. ഈ പുത്രനെ കണ്ണൽ
കൊണ്ട് ആദ്യം മറന്നുപോയി. ഇപ്പോൾ മഹാത്മൻറെ
പേരുപരിഞ്ഞപ്പോരാ ആ സമയം എന്റെ മനസ്സിൽ ഓർമ്മ
വന്നു.

രാജാവു— എന്താണു?

ഉർപ്പഗ്രി— പണ്ട് മഹാരാജാവിക്കൽ ബഖഡചി നത്യാജ എന്നാട
മഹാത്മൻ കല്പിച്ചു.

രാജാവു— എന്തെന്നു?

ഉർപ്പഗ്രി— “എന്നാണു” എന്റെ വിജയസഹായീയായിരാക്കണ
മഹാരാജാവു നിക്ഷിപ്തനിന്നുണ്ടായ പുത്രൻറെ ദിവം കാണാ

നൗത്, അന്ന നീ പിന്നെയും എൻ്റെ അട്ടാട്ടൽ വരണ്ണം”
എന്നോ. അതുകൊണ്ടാണ് മഹാരാജാവിന്റെ വിശദത്തെ
ഉച്ചപ്പുള്ള ഞാൻ ഉള്ളിയെ ഉണ്ടായപ്പോൾതന്നെ ശ്രദ്ധവാ
ത്തിൽനിന്നു വില്യാട്ടാറിനിനാഴവണ്ടി ദഹവാൻ ചുവ
നാൻ ആഗ്രഹമണ്ണിൽ ആളുക്കാശ സദ്യവതിയുടെ കാജ്ഞിൽ
സ്രൂവശാഖി ഏല്ലിച്ചുകൊട്ടുതു. ഇപ്പോൾ അപ്പുന്ന ശ്രദ്ധ
ജീപ്പാൻ സമർപ്പിക്കായി എന്നാക്കണ്ട് ദീർഘായുള്ളാശ
ശ്രവനെ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. ഇതുണ്ണാളിൽ എന്നിങ്ങ
മഹാരാജാവബന്നിച്ചിരിപ്പുള്ളി.

(എല്ലാവയം വിഷാം നടക്കുന്ന)

രാജാവു— (ദീർഘാധ്യാസം വിട്ടിട്ടു) അന്നു, മെഡിറ്റേഷൻ
ക്രിസ്തവദിനം!

ഒട്ടുനു പുതുനെ ലഭിച്ചതുകാണ്ട റംബാൾ—
പ്രേരിക്കുന്നതനെ മമ വന്നു നിന്നുവിശ്വാഗം
പെട്ടുനു വൈലിനാടെ കേടുനാഴിവുതിടിനീ—
പെട്ടുനുപോലെ മഹായതിനാഥിവർക്കുണ്ട്. 16

വിദ്യുക്തികൾ— ആയ്യു! നാണ് കായ്യും. അഭാഷം പിന്തുടക്കമാരാശി
തനീർന്നുവയല്ലോ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു, അവിടെക്കു മരവിാം
യുട്ടേണ്ട കാലമായി എന്നോ.

ഉർജ്ജാവു— ഭാഗ്യക്കുട്ട എന്നെന്നും, കുതവിനാശാശ പുതുനു
കിട്ടിയതിന്റെം്റെയും സ്വർഗ്ഗാഭാവണംകാണ്ട് സംശയി
കായ്യുകയിട്ടു് മഹാരാജാവു് വിചാരിച്ചുണ്ടു്.

രാജാവു— അഞ്ചിനെയല്ല,
പരവദന വിയോഗം കൂടുതലേയും പറന്ന
മരുപുക നിഃനാമൻ ചെംല്ലിട്ടംപോലെതന്നെ;
തയണാതനയനിൽപ്പഭാരമേല്ലിച്ചു ഞാനം
ഹരിണാഗ്രാമമിന്നുന്നും കാടു കേരിത്തപിപ്പുൻ. 17

കമാരൻ— അപ്പ്, വലിയ കാളയെട്ടിനീനു ഭാരമെടപ്പാൻ
വസ്തു വെക്കുന്നതുറരിയല്ല.

രാജാവു— അപ്പേ ഉണ്ണി,
എതിർക്കരിക്കേ വെള്ളം ഗദ്യപിവം ചെരാതാകിലും
ബത വിഷചവം സർപ്പങ്ങളിനീറയും മുരബാകുമും;
ക്ഷിതിരേ റൂപരം ഭാലൻ പാലിക്കുവാൻ മതിയാക്കീ—
യിതിനയി വയസ്സുണ്ട് കാൽം മഹാസഹജം മുണ്ണം. 18

ലാതവ്യ! എൻ്റെ വാക്കായി മന്ത്രിമാരോട് കമാരൻ
രാജ്യാടിശേഷങ്കാസവത്തിനാവേണ്ട വട്ടങ്ങളിാക്കുത്തയ്യാറാ
ക്കുവാൻ പറയു.

കഞ്ചകി— തന്മുരാൻറെ കല്പന. (വ്യസനാശത്തുടക്കി ചോക്കാ)

(എല്ലാവകം ദിഷ്ടിയുതിഫതിയേ നടിക്കുന്ന)

രാജാവു— എന്താണിയും മേഘാന്തുടാതെ മിന്നൽ വീഴുന്നതും?

ഉമ്പൻ— (നോക്കീട്ട്) അപ്പ്. ഭഗവാൻ നാരഭൻ.

രാജാവു— ഭഗവാൻ നാരഭൻ— ഇതേവദം.

ശാരോചനയ്ക്കുറരി ചെന്തുട നല്ല തികടം—
ക്കീരോത്ത നിർബാലമതാകീയ യജ്ഞങ്ങൾക്കും
ഹാരാഭയെന്നിവയെടും വിലബുന്ന ചോന്നിൻ—
പാരിൽ ചരിക്കുമൊരു കല്പകമെന്നപോലെ. 19

(പരിശോച്ചിച്ചിട്ട്) അവിടെക്കർഖ്യാം.

ഉമ്പൻ— (പരിശോചനപോലെ എടുത്തിട്ട്) ഇതാ, ഭഗവാന്റെ
അർഹാണം. (അനാന്തരം നാരഭൻ പ്രവേശിക്കുന്ന)

നാരഭൻ— മല്ലുമലുകവാലൻ ഇയിച്ചാലും.

രാജാവു— (ഉമ്പൻഡൈട കയ്യിൽനിന്നും മേടിച്ച പുജി
ച്ചിട്ട്) ഭഗവൻ, ഞാൻ അടിവാദ്യം ചെയ്യുന്ന.

ഉർപ്പശി— സുസ്രൂഷന്നദിളായ നിങ്ങളിടെ പരണക്കലഘട്ടിൽ എന്ന് നമസ്കരിക്കുന്നു.

നാരദൻ— മന്ത്രതികരം പിരിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നു.

രാജാവു— (വിചാരം) ഇന്തിരനാ ഭവിക്ഷണാഃ (സ്വശ്ചം—കമാറ എ ആലിംഗനം മെജ്ജിട്ട്) ഉണ്ണി! ഗോരനാ ശഭിവാദ്യം ചെയ്യ.

കമാറൻ— ഭഗവൻ, ഒരുപ്പശേഷൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

നാരദൻ— ആശുപ്രാടക്കുടിയിരിക്കു.

രാജാവു— ഈ ആസന്നത്തിലിവിാശാം.

നാരദൻ— അഞ്ചിത്തനെന്ന. (എല്ലാവകം ഇരിക്കുന്നു)

നാരദൻ— മഹാരാജാവു കേട്ടാലും. പ്രഭാവംകൊണ്ടരിക്കുന്ന ഭഗവാൻ ദേവദ്രുതൻ വനവാസത്തിനു വിചാരിക്കുന്ന ഇവിടു തൊട്ട് കര്ത്തപ്പീകരണം.

രാജാവു— എന്താണോ കര്ത്തപ്പീകരണത്തും?

നാരദൻ— “അതെവിഷ്യുപർബതമാനാദിക്കു അറിയുന്ന മഹർഷി മാർപ്പ പരിത്തിരിക്കുന്നു, ദേവാനൂർധ്വഭം ഭവിക്കാനിരിക്കുന്ന എന്നോ. യഥാത്തിൽ സഹായമായിട്ട് അഞ്ചുനാണോ. അതു കൊണ്ട് അന്തു ആയുധം മെജ്ജുഡത്തും. ഈ ഉർപ്പശിയാകട്ട ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന കാലം മുഖ്യവാൻ സഹയർക്കു ചാരിജായായി രിക്കെട്ട്” എന്നോ.

ഉർപ്പശി— (വിചാരം) എൻ്റെ മനസ്സിൽനിന്നു ശല്യം പറിച്ചു കളിപ്പണം.

രാജാവു— ദേവദ്രുതനെക്കൊണ്ട് എന്ന് പരത്രംനാഡിശ്ശീർന്നു രിക്കുന്നു.

നാരദൻ— അഞ്ചുവാഴക്കിയുണ്ട്—
മഞ്ചുനിയുന്നമഞ്ചിരാ

ഓഹാഡേകകം കാന്തി സുച്ച-

വാനി സുച്ചനാമന്ത്വിനെ.

20

(ആകാരത്തു നോക്കീടു്) റംഡേ, ക്രാറ്റാൻറു യാവാജും ഭീഷണക്കത്തിനു് ദേവപ്രാൻ സംഭരിച്ച സാമാന്യങ്ങളെ കൊണ്ട് വരികവനെ (അസ്ത്രസ്തുകൾ പ്രവേശിച്ചു്) ഭഗവൻ, ഇതാ അടിച്ചേക്ക സംഭാരങ്ങൾ.

നാരാഥൻ— ആയുഷ്മനായ ഇവനെ ഭദ്രപീഠത്തിലിരാത്തിയാലും.

രംഡേ— (പരിഞ്ഞപോലെ ചെയ്തിട്ടു്) ഉണ്ടീ! ഭഗവാനോയും അടുക്ക് നമമാരേയും വരെപ്പുള്ള.

ക്രാറ്റാൻ— (ക്രമത്തിൽ നമസ്ത്രിക്കണം)

നാരാഥൻ— വോനു നല്ലു വരക്കു.

രാജാവു്— കലധൂരന്യരന്നായി ഭവിക്കുക്കു.

ഉർമ്മുൾച്ചീ— അഞ്ചെനെ ആരാധിക്കുന്നവനായി ഭവിക്കുക്കു.

(അണിയരയിൽ വെവതാളിക്കുമാർ)

യുവരാജാവു സർവ്വേഖാൻകൾപ്പേജണ വർത്തിച്ചാലും.

കനാമൻ— വിഡിയിടെ സുതനായോരത്തിരെപ്പൂശുംവരത്തിച്ചും—

ജ്ഞാനകൃതി ശശാക്കൾപോലെ ചാപ്രനിവാസിം
ബുധനത്രവിധമന്നോരെക്കുള്ളെന്നപ്പുശുംവാഴു്—

ഞയി മുണ്ണമന്നിവംശേ തീന്തിതാഗീസ്തുശേഷം. 21

രണ്ടാമൻ— വലീയ മുണ്ണമെഴും നിന്താതനിൽപ്പുണ്ടിക്കുന്നു

നിലവശം ദൃശ്യമെയ്യും ഏണ്ണാരങ്ങാരെയ്യുംതുന്നീ

പല മുണ്ണമൊട്ടമിന്നീ മനവത്രീയ മനതാം.

മലരൈഞ്ചുമലരൈഞ്ചും ചേന്തിട്ടം ശംഗപോലെ. 22

അസ്ത്രസ്തുകൾ— (ഉർമ്മുൾച്ചീയിടെ അടക്കത്തെച്ചന്നിട്ടു്) ഭാഗ്യത്താർക്ക് ക്രമാരൻറു യാവാരുജ്ജഗ്നികൊണ്ടും ഭർത്താവിൻറു അവാം ദഹനക്കാണ്ഡം നീ വർഷിക്കാനാം.

ഇപ്പുൾ— സാധാരണമായുള്ളതാണെല്ലാ ഈ അട്ടുഭയം.

രംഭ— (ക്ഷാരഗൾ കൈചീടിച്ചിട്ട്) ഒരു ഉണ്ണി, സാമ്മയെ
അംഗീകാരിക്ക.

നാശൻ— നില്ലു, സമയത്തിൽ തന്ത്രവതിയുടെ അട്ടക്കരൽ പോവാ
മല്ലോ. അല്ലെങ്കിലും മഹാശാഖ, തബായ്ക്കുന്ന ദയവാജ്യ—

നവഗ്രഹീയാർമ്മതനം എ
ദേവഗ്രൂപ്പ് ഘവരാജാവായു്
മേവിച്ചോരു കുമാരനേ.

23

രാജാവു്— ഇന്തിനെ ഭവാൻ അനാഗ്രഹിച്ച ഇവൻ എന്തിനെ
അണ്ണോഗ്യനായി ഭവിക്കും?

നാശൻ— ഇന്തിയം പാക്കണാസനൻ അന്തയു്കൊന്തിച്ചുമാണു്
ചെയ്യേണ്ടതു്?

രാജാവു്— ഭഗവാൻ പ്രസാദിച്ചിരിക്കുന്ന എക്കിൽ ഇന്തി ഞാനന
നശാണിച്ചിക്കേണ്ടതു്? എന്നാലും ഇതിരിക്കേണ്ട.

(ഭരത്യം)

തക്കിലോനിലിണ്ണണാത്ത
രമ്പന്തീവാണിമാർസദാ
നന്ദയുള്ളാർക്ക ഭത്തിക്കായു്
ചെങ്ങു ചേർന്നാവരേണമെ.

[എല്ലാവകം പോകുന്ന]

അരംബനം കൂഴിഞ്ഞു.

വിക്രമോർജ്ജുൾീയം സമാപ്തം.

വിക്രമോർവ്വഗീയം

വ്യാഖ്യാനം

ദന്താഭക്തം

“മംഗളാദീനി മംഗളമല്ലാനി മംഗളാന്നാനിഹിരാനി ശാന്താനി രുമന്തെ.... —ആദിമഖ്യാവസാന മംഗളങ്ങളോട് കൂടിയ ശാന്താദി പ്രസിദ്ധത്വാർഹനാണ്. എന്നതുടങ്ങിയ ഭാഷ്യ കാരബഹാരതിൽ ഉപലക്ഷ്യന്തയാ കാവ്യനാടകാലക്കാണ്ഡം ഉം കൊള്ളിച്ചിരിപ്പുകൊണ്ടു് ഗ്രന്ഥകാരൻ ഗ്രന്ഥമെഴുത്തുന്നുാണ്ട്രാം, വിജയം ത്രിംഗത അതു സമാപ്തമാക്കുവാൻ ഗ്രന്ഥാദിഖിരല കിലും മംഗളംചെയ്യുന്ന സ്ഥലായക്കാളു്. ആഗീംമംഗളം, നമ സ്ത്രാരമംഗളം, വാസ്തവിക്രമേശമംഗളം എന്നിങ്ങനെ മംഗളങ്ങൾ മുന്ന് വിധകാണു്. കാളിഭാസമഹാകവി താനെഴുതിയ കാവ്യ നാടകങ്ങളിൽ അതാള ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ മുന്നാവിയ മംഗളങ്ങളം നിന്നുണ്ടിച്ചു കാണാനു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാലുവാംഗത്തിൽ നമ സ്ത്രാര മംഗളമാണു്. മേലാസനേഹ_കമാസം_ക്വണ്ണാളിൽ വസ്തു നിർദ്ദേശമംഗളങ്ങളു്, മാളവികാശനിമിത്ര_വിത്രമോർവ്വഗീയ_ശാകന്തള നാടകങ്ങളിൽ ആഗീംമംഗളങ്ങളുമാക്കുന്നു. പൂർണ്ണവും പ്രകാരം നിർവ്വിജയം പരിസ്മാപ്തിപ്പിച്ചുവേണ്ടി ആഗീംമംഗളം ചെണ്ണിറക്കുന്നു മഹാകവി ഒന്നാമത്തെ പദ്യം കൊണ്ടു് —

1) ലോകവ്യാപി=എല്ലാ ലോകവും നിരഞ്ഞവൻ. വേദാ ന്തം=വേദങ്ങളുടെ അന്തം — അവസാനഭാഗം. ഉപനിഷദ്ദേശനു സാരം. യമാർത്ഥപ്പട്ടക = അന്വസ്ത്രമഹാക്കക. ഏകാന്ത = ഏകാന്തത്തിൽ (വിജനപ്രദശത്തിൽ). കരണങ്ങൾ = ഇത്രിയ ങ്ങൾ. മോക്ഷാർത്ഥിമാർ = ഇത്രക്ഷുക്കരി. പ്രിയഭക്തൻ=പ്രിയ

ഈഈ ഭക്തിയോട് തുടർച്ചയാണ്. (ഭക്തപ്രിയൻ) നിന്മത്രയിൽ മോക്ഷം എന്നും, ഏതൊരാളി സർവ്വലാക്ഷ്യം നിന്മത്രവന്നു പറയുന്നു, ഏതൊരാളിൽ ഇംഗ്രേഷ്യം അനുപഠിക്കാണു, (ശ്രദ്ധയും ഏതൊരാളിൽ മാത്രം സങ്കേതത്തിലും പരമാത്മായും ശക്തി സംബന്ധിച്ചാൽ സംബന്ധമായിരിയും കണ്ണു) ഏതവെന്ന ഇത്രിയ ദൈഖി ഒരുക്കിയ മുഖക്കുശ്ശാം ശാഖകൾക്കാണു അനുഭവാശിയും കൂടുതലാണു, അതു ശിരിയൻ നിന്മത്രം മോക്ഷം രഹിക്കുന്നതു. സാധാരണയായി കവികൾ നാടക നിർക്കിടിയിൽ നിർവ്വിജ്ഞാന സമാപ്തിയും കണ്ണു നിബന്ധിപ്പിച്ചു കൂട്ടുന്നതു മാനിയും. ഭരതചനി അഭിനാശി—

“ദേവദിജ റഫാലീനാ—

മാഗീഡ വാദപരായണാ—

നാന്തി ദേവതായസ്കാ—

തതസ്മാനാനീതി കീത്തിതാ.”

ഇപ്പുകാണം ലക്ഷ്യണം പരഞ്ഞിരിയും കണ്ണുകൂടിക്കുന്നതുപരാമാരിയുമുള്ളതിൽ ഇം പദ്മം വാഗ്മുച്ചനാമിയാക്കാം. മുഞ്ഞം— ശാർദ്ഗുലവിതീഡിതം. “പന്ത്രണ്ടാണ് മാസജം സംശയം മുഖവും ശാർദ്ഗുലവിതീഡിതം” —എന്നും ലക്ഷ്യണം.

നാടകത്തിൽ ശരിയും നടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന ധാത്രത്തെ സൃഷ്ടിയാരൻ എന്ന പരിപ്പേട്ടുന്നു. ആയാളുടെ സഹായത്തോടുകൂടിയായിരിയും കണ്ണം. പാർപ്പ ഭാഗത്തു വർത്തിയും കണ്ണവൻ എന്ന അർത്ഥത്തിലുണ്ട് അഥവാ കൂടും ആ പേരുവന്നതും. സൃഷ്ടിയാരനു പാർപ്പവൻകും സ്വന്തി യെന്നും, ആയാളെ സൃഷ്ടിയാരൻ മാറിപ്പെന്നും വിളിച്ചുവരുന്നു.

2) പ്രണയികൾ = ഗൗഢ്യദാഖിലുംവർ. എല്ലാം=ഒരു. സാധുചരിതക്രമി=ഉത്തമനായകന്നു ചരിത്രയിലും താല്പര്യം. കാളിഭാസൗത്തി=കാളിഭാസന്നു ഉശ്രകാവ്യം, ഫ്രണ്ട=കേട്ടാലും.

മനംവെച്ചു് = ഗ്രഖങ്ങാട്ടിട്ടെട. ഭാഷയാക്കിയതു് = പാരിഭാഷ സ്വീകരിയതു് — തജ്ഞാമച്ചുള്ളു് എന്നതാണ്.

3) മണ്ണംക്കം മലയകയാർ = മാനനമാലയുടെ മഹാ, (പാർപ്പിതീരോഭി). മനസാ താൻ വിശ്രാസിച്ചു് = ഉള്ളിൽ ദ്രോ ചുട്ടും ധ്യാനിച്ചു്. ഭാജിപ്പും തെടുപ്പും കൂടാതെ. ഭാജിപ്പുകൾ = ദാശവിപ്പുകൾ. ഇളാധിപരൻ = രാജാവു്. ഭാജിപ്പും രസമോട്ട് = ദാശികൾ അനുനദിപ്പിച്ചുന്നതാണ്ടിൽ. സ്വന്തം = ശാർദ്ദൂലവിക്രിയിൽ.

4) സുശാംഗന = ലൈവന്റാരി. ദേവവിരോധിലോകം = ദൈർഘ്യ ദാക്കെട സൗഹ്യം. ഹാഡില്ല = അപദാരിപ്പില്ല. അളക്കാപതിശേഖരം = ദൈവഗ്രുഭാനാശവ. ആളീകരം = തോഴിമാർ. താ = ശാരദ്ദൂരം. പൂശ്ചരതചരാമാർഗ്ഗത്രപമായ ഉദാന്താലകാരം. വാസനതിലാം ദുഃഖം. “മൊട്ടാം വസനതിലകം തജ്ജം ഇഗംഗം” — എന്നു് ലക്ഷണം. ശ്രവിട്ടെ പ്രസ്താവനകഴിഞ്ഞെ. നടപ്പിനടന്നാർ, പാഠി പാർശ്വകൾ, വിദ്വാന്മാർ മുതലായവർ രംഗത്തിൽ കമാസുചക്ര മാറ്റി പറയുന്ന സംഭാഷണങ്ങളിൽ പ്രസ്താവന എന്നു് ആശ.

5) ശാഗ്രതിൻ = ദൂനിൽ. മക്രതിനിനി = മക്രതിനിൻ ആര കാലു്. അശ്വവുത്തു് = ക്രതിായുടെ മുവത്തു്. ജവമാരു് = ദേഹ ത്രികൾ. ദൂനിൽപ്പോകുന്ന മേഖണ്ണെല്ല തേൻ തകർത്തെ പൊടിക കൂറേന്നു എന്നു തോന്നുന്നു. തേരിനിൻ ഗതിവേഗത്താൽ മക്ര കാലുകൾ ഉള്ളതിലും വളരെ അധികമുണ്ടാകുന്നതോന്നുന്നു. ക്രതിാ യുടെ മുവത്തെ വൊൺചാമരം ചീതുതിിൽ എഴുതപ്പെട്ടതുപോലെ കുഞ്ഞാപ്പുചുന. കൊടിക്കാലിൽ കൊടിക്കൂറിയും കീഴുംട്ടു വീഴാ തെ രമബേഗതകൊണ്ടു് വലിഞ്ഞു് നേരെ നില്പുന്നു. ഉർഫേലുൾ, അതിശയോക്തി, സപഭാവോക്തി എന്നീവ സ്ഥലങ്ങാരങ്ങാം. ദുഃഖം ശാർദ്ദൂലവിക്രിയിൽ.

6) മെത്യുദയം = അസുരനിൽ നിന്നാണാവുന്ന പേട. ഇഗത്രയം = ദൂനാലോകം. വലബവരിവെഭവം = വിശ്രവായിയുടെ

വൈഭവം. വലൻ എന്ന അസുരൻറ ശത്രുവായ ഇന്ത്രൻറ മാഹാത്മ്യം. കമലം=താമരപുവ്. ഉചമാലകാരം. പുതം=വാദസ്ഥം. “ജതങ്ങൾ വംഗസ്ഥമതാം ജരഞ്ഞളിം” എന്ന് ലക്ഷണം.

7) മകകർമ്മണി=സ്ത്രീരത്നം. മനതാര് = പുവ് പോലുള്ള ഏതെങ്കിലും. വരിചൊന്നം = രക്തചൊന്നംകാണ്ടള്ള കരിക്കുള്ള. പുതം= ആള്ളാഗ്രീതി. അലകാരം= കാവുലിംഗവും ഗമ്യാൽ ഫ്രൂട്ടിശയിം.

8) ഇരള്=ഇരട്ട്. റാവിൽ=രാത്രിയിൽ. പാവകജ്വാല=അഗ്നിജ്വാല. മോഹം=മോഹാലസ്യം. ഭിന്നിപ്പിച്ച്=ഇടിച്ചു വീഴ്ത്തിയ. കല്പഷത്ത്=കലഷം. ഗംഗ=ഗംഗാനമി. ചാരും തതിൽ ഇരട്ടനീണ്ടിയ രാത്രിയെപ്പോലെയും വളർന്നയൻ പുകയെ പ്ലിഇർന്ന രാത്രിയിലെ തീജ്പാലപോലെയും കാണണക്കാണാ മോഹാലസ്യം കിരണ്ടാവക്കന്ന ഇം വരാംഗി വക്കിടിയു് ക്രമീ മുണ്ടായ കലക്കംമാറിഞ്ഞളിണ്ട ഗംഗാനമിപ്പോലെ കാണണപ്പെടുന്നു. മാലോപമാലകാരം. പുതം= മഹാക്രാന്ത. “മഹാക്രാന്താ മഭന്തതഗം നാലുമാരേഴുമായു് ഗം” — എന്ന ലക്ഷണം.

9) ഭംഗ്യാ=ഭംഗിയോട്ടുടട. ഭാസുരഗാത്രി=കോമജ്ഞാംഗി. സ്വഷ്ടിച്ചവൻ ബ്രഹ്മനോ=സ്വഷ്ടിച്ച ബ്രഹ്മാവു്. ഗ്രൂംഗാരി.സ്ത്രീരം= ഗ്രൂംഗാരാസന്ദത്താട്ടുട്ടിയ കാമദേവൻ. സിതാംഗു ശ്രവാന്ന്=വൈഭവൻ കതിരൊളിത്തികടി. വസന്താവുൻ = വസന്തമാകന പുക്കാലം. മഞ്ഞാതോത്രു മുച്ചിഞ്ഞിത്തിരുന്നാരകഴിച്ച് = പടഞ്ഞിരുന്ന വേദപാഠാ യണം ചെയ്യുന്ന. ഗധമില്ലാത്ത=മരറാനിന്നേൻറയും വിവരമോ രസികതപ്രേമം തീണ്ടുട്ടില്ലാത്ത. ചാന്ദാതികിഴവൻ മുനി = മുന്ത ദിരിത പുള്ളിയായ മഹർഷി. നിർമ്മിഡ്യു=സ്വഷ്ടിഡ്യുക. തനി പ്രാക്ക്രമോ=കരിഞ്ഞു് സാധിഡ്യുമോ. അഴകൊഴുക്കമാറ കോമജ്ഞാംഗി യായ ഇം മക്കശാടിയെ സ്വഷ്ടിച്ച ബ്രഹ്മാവു് ഗ്രൂംഗാരിയായ കാമനോ? ശ്രൂക്കിരണനായ ശ്രാക്കനോ? പുക്കാലമായ വസന്ത മേം? മരറാനിന്നേൻറയും വിവരമോ രസികതപ്രേമം ഒന്നമില്ലാത്ത

കാത്തുമാത്രം മേഖലാട്ടം കീഴുറാട്ടം മുച്ചിന്തിപ്പെന്നു് ഉള്ളക്കണ്ണിയ്ക്കുന്ന മുത്തുമാത്രം പുശ്ചിയായ ഫനിഞ്ഞാറാഡ്ജു് ഈ കാമലാക്കി ഉണ്ടാക്കാം നമ്മു കഴിവു് എന്തിനെന്തുണ്ടായി? വിക്രമോർവ്വരീഡം നാടക തിരിൽ അതുന്തനുംരവും അത്മാലക്കാരവസ്യവുമായ പദ്ധതി മാണിയു്. മുലകവിയുടെ ആശയംമുഴുവൻ ഉരാക്കാണ്ടിട്ടുള്ള വിവരത്തനും കണ്ണതിക്കെടുത്തവുരാൻറു്. സന്ദേഹവും അതിരു യോക്കിയിം ഇടകലവൻ സക്കം അലക്കാറം. പുത്രമോ ശാദ്ധ്യല വിക്രീഡിതവും.

10) കണ്ണടങ്ങാൻ=കണ്ണിഷ്ടവൻ. ഇംഗ്ലാം=ദിവമാണു്. ഇഷ്ടസവീജനത്തിനെ=പ്രിംസ്പ്രേസ് തോഴിമാരെ. തെബ്ബവരാൽ ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും നീനെ കണ്ടിട്ടുള്ള കണ്ണിഷ്ടവൻു് മരണം വരെ പിരിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നതു് വലിയ മാലുളവാക്കന്താഞ്ഞകിൽ അലിഞ്ഞെ പ്രഥമതോടുകൂടിയ തോഴിമാരുടെ കമ പറയാനണ്ടോ? അലക്കാറം_ അർത്ഥാപത്തി. പുത്രം_ വംശസ്ഥം.

11) ഫോമക്കുകളിൽ=ഫോമക്കു പർപ്പത്തിനേൻറെ കൊട്ടുടിക്കിൽ. സഹചരിമാർ=തോഴിമാർ. മഹിതശാച്ചുപ്പൻ=ഉൻസ്റ്റേഷനായ ശാരാഭച്ചുപ്പൻ. അലക്കാറം_ ഉപമ. പുത്രം_ ആൻ.

12) തേരോളിക്കടിയാര = തെർപ്പതുംചുംലെയുണ്ടു നിരം ബന്തോടുകൂടിയവൻ. ഉസൈ=മുട്ടിയുള്ളൈ. കളിസ്മാളിൻ=ഫോട്ടു മയിൽ. സരസിജവിശിവൻ=തണ്ടാരവൻ. തേരിളക്കിയപ്പേരും സ്ക്രേണറയും തന്പംഗിയുടേയും തോളു് തോളാടക്കമും കാമുളി ഫോലുമ്പു കോഡാമയിക്കുവായി. ഇവിടെ രോമാനയപ്പെൻ കാമാ കരമായി ഉൽപ്പേക്ഷിച്ചിരിയു് കണ്ണ. പുത്രം_ ഗീതി.

13) ആശ=ആരുഹം. ആത്തുരീ=വസന്തലക്കു. ലതകമാ=വള്ളികര. കൊതിപുണ്ഡ ഇവരി വസന്തലക്കു വള്ളിക ഓംകരന്നപോലെ കാത്തുചോരട്ട്. അലക്കാറം_ ഉപമ. അനാദ്യുട്ടു് പുത്രം.

14) പൊന്തിൻ തോഡിവളി = തക്കണ്ണോരാ വളി. മറം = പത്രക്കുക. മാനം = ശ്രൂകാശം. മിന്നൽക്കാട് = മിന്നലോട്ടുട്ടി ചുർന്ന കാർമ്മാലം. സപർജ്ജനാദാഡിവളിയണിഞ്ഞ ഒരാഡി ആകാശത്തിൽനിന്ന് മിന്നലോട്ടിക്കലർന്ന മേഖലാംപോലെ മലാ ചട്ടിയിൽ മറമിന്നുന്നു. ഉപമാലങ്കാരം.

15) അണ്ണൻവെരീ = വാണാൻവെരീ (അസുരൻ). വെന്നോ=ജയിച്ച്. ഇവഛി പണ്ട് നാരാധിണ്ണനി ദേവത്രുന്ന കെടുത്തു. ദേവശത്രുവായ ദൈത്യനെ ജയിച്ച് അണ്ണം അഡി പോലെ ചെയ്തു.

16) വീഞ്ഞം=പ്രഭാവം. തരഞ്ഞത്യർ=അവൻറെ കീകരണാർ. അരാതി=ഗത്രു. കഷിതിച്ചർത്തുഹ=പർപ്പത്തിലുജ്ജീ ഗ്രഹം. സിംഹ നാഡി പ്രതിശ്രദ്ധം = സിംഹഗർജ്ജനമാക്കന മാറ്റീറാലും. ഗജ പീഡി=ആനകരക്ഷ ദിവം. ദേവത്രുന്നെൻ്റെ മാഹാത്മ്യം കൊണ്ടാണ് അതുണ്ടായതു്. അഭ്രമഹതിന്റെ തൃപ്തിയാകം ശത്രുവിനെ ജയിച്ചുവരബു. പർപ്പത്തുഹയിൽ വന്നല്ലപ്പു സിംഹത്തിന്റെ അലർപ്പയുടെ മാറ്റീറാലിപ്പോലും ആനകരക്ഷ പേടിയുമിംഡലു മുളിവാക്കുന്നതാക്കന്നു. പ്രശ്നാന്തരാലക്കാരം. വസന്തമാലികാ പുതം. “വിഷമെ സസജംഗശം സമത്തിൽ, സദ്ദേഹമംയവ സന്തമാലി കയ്യു്” —എന്നോ് ലക്ഷ്മണം.

17) ഹിതം=ഇഷ്ടം. മമ=എന്തിയു്കും. ഗതിവിശ്വാനം= ഗമനത്തിനു് തകസ്സം. അനനനം=മുവം. അല്ലയോ ലതേ! നീ ഇവ കൂടുതെ ഗമനത്തിനു് തെണ്ണൂടുക്കാക്കിയതു് എന്തിയു്കും എറെ ഇഷ്ടമായിരിയു്ക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇവം ആകും കാണാ തെ ഒരു കൂളിനോടുമിട്ടു് തൊൻ കണ്ടു. വസന്തമാലികാ പുതം. ഇം ദ്രോക്കത്തിൽ പുത്രവധ്യസ്ഥിനു് ഉപ്പശിയോട്ടുജ്ജീ ദ്രവ്യാന്തരാഗം ധനനിയു്ക്കുപ്പെട്ടുന്നു. അതിനു് എദയത്തിൽ ഉറപ്പുവരികയാലും, തന്നുരാ ആനന്ദസ്=വലുത്തിയുള്ളവാക്കയാലും ധമാക്രമം പരിന്നു

സമേനം മുപ്പിബേഹനാച്ചു സന്ധ്യംഗങ്ങളിൽ പ്രദർശിപ്പിയും ക്ഷേട്ടരിയും കണനാ.

18) മുതാരി=ദേവേന്ത്രൻ. ഭജ്ഞരെത്യും=ഭജ്ഞിക്കാരായ അനുറംഭനു കുടുക്കുന്ന സ്ഥലം. ചിത്രം=അത്തുതം. ഭവത്തുണി = അങ്ങ യുടെ ആവന്നാഴി. വായവ്യാസ്യം=വായുസംബന്ധിയായ ബാനം. പരം=എറിവും. അള്ളി=പൊത്രം. ദേവേന്ത്രൻ തെറിക്കെമ്പജ്ജ കെത്യുവയ്ക്കുതെ ഉപ്പുകടലിൽവീഴ്ത്തി, അത്തുതം! അങ്ങയുടെ വായ വ്യാസ്യം പാനുപൊത്തിലേണ്ണുന്നപോലെ അനുറാധിലേണ്ണുത്തി ചേന്ന! ഉച്ചാലകാം. ഇതു പഞ്ചാ വൃത്തം. “കേളിപ്പുവജ്ഞജ്ജു” താം ജഗംഗം” —എന്നു് ലക്ഷ്യം.

19) കാലേ=സമയത്തു്. മനം=മനസ്സു്. മെ=എൻറ. ഗഗനപ്രദേശം=ആകാശദേശം. ഗമിപ്പുാരിവരാ=പോകുന്ന ഇവർ. മെമ്പിൽ=ദേഹത്തിൽ. മുന്നാളവണ്ണയന്ത്രം=താമരാവളയത്തിലെ ന്ത്രം. അന്നപ്പിടി=അരാധനപ്പിടി. ആകാശമാർപ്പണത്തിലുടെ ഉയൻ പോകുന്ന ഉർവ്വരിയാകുന്ന ഇം കാമലാരാ എൻറ മരാ സ്സിനു അരാധനപ്പിടി താമരാവളയന്ത്രിനെ എന്നപോലെ വലിച്ചു കൊണ്ടു പോകുന്ന. ഉച്ചാലകാം. വൃത്തം— ഇതുവജ്ജി.

രണ്ടാമങ്കം

1) ലോകാലോകം = ലോകാലോകപർബ്ബതം. (ഈതിനു ചക്രവാളം എന്നം പറയും.) ഉക്തമസ്സു് = വബ്സിച്ചുംകുട്ടു്, അജഞ്ച നമേനം. ഇഗ്രതു്=ലോകം. വിലമ്പുമിനനം=പ്രകാശിക്കുന്ന സ്വർണ്ണം. അധുനാ=ഇപ്പുരാ. ഭാനം=സ്വർണ്ണം. ഭവനപതി=ലോക നാമൻ. ആദ്യത്തു്=തന്റെ അഭിലാഖം. സ്വർണ്ണം=ഇക്കില്ലാതാ ക്കല്ലും, രാജാവിനു് പ്രജകളുടെ അജഞ്ചനം മുരീകരിപ്പുലുമാനു് ജോലി.. ആകാശമംഡ്യത്തിൽ ദിനത്തിൻറ ആറാംഭാഗത്തിൽ

ഓൺ സൗജ്ഞ്യം വിത്രുചിക്കനാ. രണ്ടുപേരും അവരവരുടെ താല്പര്യം നൽകിനാം തങ്ങവന്നുമാണു് അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതു്. ദ്രോഡശാപമാണലക്കാരം. മനാക്രാന്താ പുത്രം.

നാടകത്തിൽ റണ്ടുക്ക്ലാസ്സും കൊടുത്താശയിൽ നീചപരാത്തി കമ ചുരുക്കിപ്പൂറയുന്നതിനെ പ്രവേശകമെന്നാണവരും. കഴിന്താക്കമ്പയേധ്യം വരാൻപോകുന്ന കമ്പണയും ഉള്ളടക്കിക്കൊണ്ടായിരിക്കും ആ സംഭാഷണം.

2) വാന്നാർവ്വണാർക്കിശലാരാ = വിശ്വാസാരീമന്നി. പിശച്ചുപോകാതെ = തെററിപ്പുകാതെ. കൊണ്ടാരലർഗ്ഗരാവി കൊണ്ടു് = വന്നതെപ്പുതണ്ണാരവൻറു ശരമാർദ്ദിശ്തിലുടെ. കരളു് = മനസ്സു്. അവക്കു കണ്ണനേരം കാമദേവൻ എൻറു നോക്കു് അനുവിച്ചകയും അതു് തെള്ളുന്തെററാതെ എല്ലയത്തിൽ പഴുണാക്കി അതിൽ അവരും കടന്നാക്കുകയും ചെയ്തു. അതിശയോക്കതി അലക്കാരം. പുത്രം— ശീതി.

3) ആക്കരണത്തിനാം=കരുതുമാല ദതലായ ഭൂഷണത്തിനാം. നാല്പൂരാഹരണാം=നല്ല ഭൂഷണം. തൊടക്കരിക്കുകമപുന്നാഡി കറിക്കുട്ടു് അണ്ണിയൽ. കറി=അണ്ണിയൽ. ഉപചാരത്തിനാം=എതിരാട്ടിപമിക്കുന്ന ആ വസ്തുതിനാം. പ്രത്യുപമാനം=എതിരായ ഉപചാരം. ഇവിടെ പ്രതീപമാണു് അലക്കാരം. ലോകത്തിൽ ചില വസ്തുക്കൾ ഉപമാനങ്ങളായും ചില വസ്തുക്കൾ ഉപമേയങ്ങളായും പ്രസിദ്ധങ്ങളാണു്. സുന്ദരീമുഖം ചാരുനാട് കൂലുമാണു് എന്ന ചാരയുന്നുവാരു ചാരുന്ന് ഉപമാനവും ദിവം ഉപമേയവുമാകുന്നു. ആ ഉപമാനോപമേയ ഭാവത്തിനാം വൈപരീത്യം വക്കത്തികൊണ്ടുള്ളിവന്നുന്നതിൽ പ്രതീപാലകാരം വരുന്നു. ഉപമാനം അധിക മുണ്ടുത്തം ഉപമേയം നൃനാളിനാവത്തുമാണെന്നുണ്ടു് വെച്ചിട്ടുള്ളതു്. തദീയാംഗം=അവളുടെ ശരീരം, പ്രതിത്തിൽ അവയവമെന്ന തമം. അംഗശ്ശേഖ്യംകൊണ്ട് അവയവിയേധ്യം അവയവത്തേയും ഗ്രഹി

ജ്ഞാനവുന്നതാണ്. സാധാരണന്നായും കിട്ടുന്ന അംഗകാന്തി ആദ്ദേഹം കൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്നവാരി, ഉർപ്പശിയുടെ അവഭാവഭംഗി ആദാശാശ്വത ഉൽക്കച്ചുമാക്കുന്നു. അതുപോലെ അവളുടെ ശരീരാസംബന്ധം മെത്തവാഴിക്ക് കരിക്കുക മുതലായ അംഗങ്ങളുപരിഞ്ഞാക്കി കാന്തി യുള്ളവാക്കുന്നു.

4) ഫോറ്റോക്ഷിണ്യം = ഫോറ്റോവും ട്രാക്ഷിണ്യവും. മൂന്ന് വളർത്തിക്കുകയെന്നതി ഇല്ലവശ്വാം. കാമിക്കാമുകൻ. ഇവിടെ മുസ്തം വർണ്ണനിയുംകുന്നുവാരി, അപ്രസ്തുത നായികാനാശകപ്രതീതി വരികയാണ് സമാശോഷ്ടിയും ഉച്ചമയും ദ്രോഷവും അലക്കാരണങ്ങളാണ്.

5) താച്ചാന്തിജ്ഞായുംസന്താപം മാവവാൻ. ഭിംബം തീങ്ക വാൻ മുമ്പിടവനുമനു ഉല്പാന്തരത്തിൽ പ്രഭവരിജ്ഞാനാഗ്രഹിച്ചിട്ടു എന്നും നീരോച്ചക്ക് താഴോട്ടുകൊണ്ടുപോകുന്നവനും മെല്ലോട്ടു നീരു നാ നിലയായിന്തോർന്നിരിയുംശാശ്വാം. ഉച്ചാലകാരം.

6) പരമാനുഭവകാമം=എററവും സ്ഥലഭേദപ്രാഥത അഭിലാഘം. കരാം=മനസ്സ്. അലർഹരിന്നുകാമദേവൻ. മർദ്ദിജ്ഞുമാമിജ്ഞു. ചെവുവവന്നുമാമമായതതൻ. പാണ്യപത്രങ്ങൾ = പുത്രത മുലകൾ. ചുതം=തേരുവു. കിട്ടാത്ത വസ്തുവിൽ തച്ചകാൻ വസ്ത്രംത കാമങ്ങാട്ടുടക്കിയെടുന്നു. മനസ്സ് മനസ്സുതനു കാമദേവൻ ക്ഷയിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മലയമമരമായതനേരുടെ പുത്രത ഇലകൾ കൊഴിഞ്ഞതെന്നുവുകൾ മെംട്ടുകൾ കാട്ടിക്കൊണ്ടിരിയുംകുന്നുവാണതെന്നു കമ്പ പരയാനുണ്ടാം മാലിന്യീ പുതം. അർത്ഥാവത്തി അലക്കാരം.

7) ഗ്രീനവരക്കതം = മഹാലക്ഷ്മിയുടെ നവംപോലെ ചുവ നന്ത്. ഗ്രീനവരക്കതം എന്നാം ചാരംനെരട്ടുണ്ട്. കിരവകം=ചെപ്പ റിഞ്ഞതി. ശ്രാംകം=ആച്ചത്തു. പരാഗം=പുന്നുവാടി. യൈഡവന മെശഗ്രൂപ്പുമല്ലും=താങ്ങ്യുത്തിന്നേരയും സ്വാല്പത്തിന്നേരയും നട. മധ്യഗ്രീ=വസന്തലക്ഷ്മി. മുൻഭാഗത്തും ഗ്രീനവരക്കതമായും രണ്ട്

ഭാഗങ്ങളിൽ കുറത്തായുള്ളതു കരവക്കൂട്ടും വിടരാറായ അനുസ്ഥിതം മെച്ചപ്പെട്ടു നാലോക്കപ്പും നില്ക്കുന്നു. കുറഞ്ഞാനു പുംബോടി കലർന്നു് പിംഗല വർഷാദേശാട്ടുടിയു പുതമാനുകൾക്കും മാവിൽ നിൽക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് വസന്തലക്ഷ്മി ബാല്യാദ്യൈശവനാഞ്ചൗടെ മഖ്യത്തിൽ വർഷാദിയു് ക്ഷേമം. പുത്രാർഥം കൊണ്ടു് വസന്ത ശ്രീജീയുടെ ബാല്യാദ്യൈശ്വര്യും ഉത്തരാർഥാത്തിലെ ആദ്യ പാദം കൊണ്ടു് ദയവനാവസ്ഥയും വൺപിച്ചിരിയു് ക്ഷയാജാം. ശാർജ്ജുല വിച്ചീഡിതം പുത്രം.

8) അവിരളമാനിമലർ = ഇടയ്ക്കുന്ന നിൽക്കുന്ന അഴകുറരു സുക്കരം. അവനാലുതകരം=കുറിഞ്ഞ വള്ളികരം. ധാരാളം പുക്ക ഇണിഞ്ഞു് കുറിഞ്ഞതനില്ക്കുന്ന വള്ളികളിൽ ഉള്ളറിയുടെ ത്രപം കണ്ടു് ചരവരഹമായ എൻ്റെ കണ്ണു് ഉറച്ചുനില്ക്കുനില്ല. മുഖം-അരുള്ളംഗീതി.

9) മതിചുവീമനി=വരാംഗീരണം. മനോഹരമേഖലിയിൽ = മനോജതവില്ലാസം. മനോരമസില്പി=അഭിലാഷസില്പി. മതി= മനസ്സു്. ആ സ്വർഗ്ഗരി ഭർഘ്യഭ്രാഞ്ഞനു് അറിഞ്ഞിട്ടും ഇന്തിനെ ചുഡ്യുംണാവാൻ എന്താണു് കാരണം? മനോരമം നിറവേദമാരു് എൻ്റെ കാരം കളിപ്പം തെളിഞ്ഞതവകനാമുണ്ടു്. ദ്രുതവിളം സാിതം പുത്രം.. “ദ്രുതവിളംബിതമാം നഭവും ഭരം” — എന്നു് ദക്ഷണം.

10) അലർഡാർഡം = കാമബാണം. സശല്യം = ശല്യ ഏതാടു് (കുള്ളിംടു്) കുടിയത്രു്. അലസമഴി = സ്വർഗ്ഗരി. നിപ്പ = ഉറക്കം. അലങ്കരി=തണ്ണാർഭവി. ചിത്രേ = ചിത്രത്തിൽ. അലം = വെള്ളം. കാമബാണംകൊണ്ടു് ഉള്ളിൽ മുള്ളിതരച്ചുമാതിരി ടിവ മനഭവിയു് ക്ഷേക്കാണ്ടു് ഉറക്കം വരായ്ക്കാൽ കിനാവിലെക്കിലും അവരെ കാണാൻ തരമാവുന്നില്ല. പട്ടനിൽ മുഴവൻ നോക്കി ക്ഷേണിക്കിയു് ക്ഷേവോളവും കണ്ണിൽ കണ്ണനീങ്ക വരാതിരിയു് ക്ഷേമ മില്ലു. മഹിണിപുത്രം. “നസമ മഹിണിയ്യാരം പത്രം ദരിജത്തു രസംലഗം” — എന്നു് ലക്ഷ്മണം.

11) അച്ചൽ=ചിവം. തനപിക്കാരം = ഓമലാദാ. വിഭവം= പ്രഭാവം. അചാഹസിയ്യു=പരിഹസിയ്യുക. ദിവാസ്ത്വമല്ലം=ററ്റലം കിട്ടാത്തതു്. വിശസം=രസമില്ലാത്തതു്. സുരാംഗന=ദേവസുന്ദരി. ഗൃഹൻ=കാമദേവൻ. എനിക്കു്കു് വല്ലാതെ ദിവമുണ്ഡനുതു് അം തനപംഗി അറിയുന്നില്ല. ഒപ്പുകൈ, ദിവ്യപ്രഭാവത്താൽ അറിയ നാണ്കുകിൾത്തനെ എന്ന പാഠകസിയുകകയുമായിരിയ്യും. എലം ലഭിയുകാത്തതാകയാൽ എനിക്കു്കു് ആ അപ്പുരൂപിൽ വിരസാഭിലാഷ്മണാക്കിത്തീർത്തു് കാമദേവൻ ഞളിന്ത്രകൊണ്ട തനെ വർത്തിയുക്കെട്ട്. പുംപീചുതം “സജംജസ ലഘങ്ങളിം മുജവുമെട്ടിനാൽ പുംപീയാം” ലക്ഷ്യം.

12) നീർക്കാഡ്യ = ഭാഗ്യമില്ലാത്തവർ. അനന്തരാഗിയു് ആ= ചന്ദ്രധിയു് കാ. ഏവം=ശ്രദ്ധകാരം. മട്ടമലർ=തേനൻറ പുഷ്ടിവം. നമ്മവനമണികളിൽത്തനെന്നൽ = നമ്മനോദ്യാനത്തിലെ മന ദണ്ഡനിതെന്നൽ. അഞ്ചിനെ അഞ്ചു വിചാരിയുക്കെങ്കുതു്. ഭാഗ്യംകുട്ടി ഞാൻ അപ്രകാരം അനന്തരക്കനായ അഞ്ചുവിൽ ഉം വിധത്തിൽ ആഞ്ചുകും, മകരംപുരം നമ്മനോദ്യാനത്തിലെ മലങ്കളിൽ കിടന്നങ്ങളും എന്നുറ ഫനിയിൽ കളിംതെന്നലും പുട്ടചൊള്ള മാറ്റു വന്ന തട്ടമോടി?

13) സപരാഗം=തനൻറ അനന്തരാഗം. നവാത്മദംഗി=പുതിയ അർത്ഥരാമണിയകം. മർപ്പിയ = എന്നുറ പ്രാണനാമ. ചാക പത്രം=കമനീയമായ ഭൂഖ്യാപത്രം. ഉർവ്വക്കു്മം=എടക്കുപിടിച്ച അക്കാഡോമണ്ഡലാട്ടൂട്ടിയതു്. തനുവം = അവഴ്ദെട മുഖം. സവേ= തോഴനു. സമാനപ്രേമസ്മാകമായും, സുക്കമാരാത്മസഹിതമായും, ഭൂർജ്ജപത്രത്തിൽ എഴുതപ്പെട്ടതായും ഉള്ള പ്രിയാശാന ലേവനും അല്ലതോ ചഞ്ചാത്തി! ചൊങ്കിയ നേതുരോമണ്ഡലാട്ടൂട്ടിയ എന്നുറ മുഖത്തോട്ടൂട്ടി അവഴ്ദെട മുഖം ചേന്നിന്നാണ്ടിയചുബല വിളിഞ്ഞി. വസന്തതിലകം വുത്തം. ഉർവ്വപ്രക്കാരകാരം.

14) നെറ്റി=ആനദം. മുന്നാം=മുന്ന്. ഉച്ചതിയായ തൊഴി ഫോട്ടോത്തവളാഡ നീ ശംഗരേഖാട്ടുടാൽ കാളിപ്പിപ്പോലെ ആനദം നൽകന്നില്ല. ഉപമാലകാരം.

15) തൃജിതാത്തി = അവർക്കുണ്ടായ ഭജവം. പ്രണയം = ഫ്രൈം. അനംഗൻ=കാമഫേവൻ. തൊൻനിമിത്തം അവളും അവരും അവരും നീമിത്തം എന്നും ഭജവമരിച്ചിയുംകുന്നതു നീ കാണണില്ലോ? അതിനാൽ രണ്ടുപേക്ഷം പ്രാണയം തുല്യമാണോ. രണ്ട് ഉൾക്കൊള്ളണമ്പരി ഉള്ളടിയിനാക്കുന്നപോലെയാണോ കാമഫേവൻറെ സ്ഥിതി. ഉപദാലകാരം. വസന്തരാഖലകം വുന്നതം.

16) ഒരുപാഠം=ജയശബ്ദം=പോച്ചാരണം. മഹേന്ദ്രൻ=പേരു ശ്രൂം. ആയുസ്തും! നീൻറെ സ്വന്നഹം നീമിത്തമുള്ള ജയശബ്ദം പേരുവേദനേകരിച്ചപ്പുണ്ടെന്നു മരിക്കുന്നതുപുറിയും. ഇന്നനുള്ളിട്ടും യിട്ടിപ്പാത്തതിനാൽ, അതിപ്പൂരാ എന്നുകൂടിച്ചു ഉണ്ടായാൽക്കൊണ്ടുണ്ടോ!

17) അഷ്ടറസാധ്യനാട്യം=എട്ടുസമയത്താട്ടുടക്കിയ നാട്യ വിഭ്യ. സഹസം = രസങ്ങളാട ത്രിഞ്ചംവല്ലം. മഹി = പേരുവേദ. ദിക്കപാലൻ=അഷ്ടറിക്കപാലകനാർ. ഭരതദൗണി നിങ്ങളെ പഠിപ്പിച്ചു എട്ടുസമയത്താട്ടുടക്കിയ നാട്യശാസ്ത്രം വളരെ രസങ്ങളാട്ടുടക്കി അനുകൂലമായി അഭിനായിച്ചു കാണാൻമാൻ അഷ്ടറിക്കപാലനായ മൊക്കമിച്ചു പേരുവേദൻ കാത്തിരിയുംക്കയാണോ. വസന്തമാലികാപ്രതം.

18) നീശ്വാസബലാൽ=നെടുവീപ്പുണ്ണൻ ശക്തികൊണ്ട്. സ്വാതന്ത്ര്യമൊന്നമില്ലെങ്കിലും അവരു പോകുന്നുവരാ കൊക്കകരാ കൂലുന്നുന കൊട്ടായ നെടുവീപ്പുണ്ണൻ മനസ്സും ഏന്നിലർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടോഎന്നതോന്നം. ഉർജ്ജപ്രക്ഷാലകാരം.

19) സൈപരം = സുവായി. വല്ലികരം = വള്ളികരം. സുഗന്ധം = വാസന. താരിയേൽനേഴാഴി = താർജ്ജതനേഡ്യാല്ലാരാ.

ഈപദവിയുടെ തട്ടികൊണ്ടുപോക. വിജോദനവമലം = ആനന്ദ കരാമായ കാൽം. പ്രവൃത്തിയാട്ടവസ്തുക്കൾ. മാരാത്താവലി=കാമാ റ്റംസ്കൂപ്പം. ശാഖകൾക്കാറിന്റെ ഭാൽം. യദേശ്വരം വള്ളി കളിടെ പുരുഷാടി മണ്ണത്തിനാവെണ്ടി നീ എടുത്തുകൊണ്ടാണും, എന്ന് ഒരു കാമലാളിടെ എഴുതു തട്ടികൊണ്ടുപോയിട്ടു് എന്നാണു് നിന്നാക്ക കിട്ടുന്നതു്? പലതരത്തിൽ ആനന്ദപ്രദങ്ങളായ സാധന ഔദ്യോഗിക്ക്ലു കാമാതുരന്നാൻ സമാധാനിയുടെ ക്രന്നതു്? അഞ്ചു നായ സംബന്ധിച്ചും നീയിതറിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നോളാ? വൃത്തം—ഡാ ട്രൂലവിക്രീഡിതം. കഞ്ചരവാനരന്നെന്ന് പുതിയും ഹനമാന്നെന്ന് അമ്മ യുമായ അഞ്ചു ഓരിഞ്ഞു മലകൊട്ടടക്കിയിലിരിക്കുന്നുാ അനീ ലൻ അവളിടെ മലപ്പട്ടംഹാറി ശ്രദ്ധയാളണ്ണുംകണ്ടു് അവളോടു് രതിക്രീഡയുടെപേരുക്കിച്ചു. അവരു മനമല്ലമനാഭ്യൂട്ടുട്ടി അഞ്ചു സമക്കിച്ചു. അങ്ങിനെ അവളിൽ ആ വായ്വിനാണായ ഒത്തു നാണു് ഹനമാനൊന്നു പുരാവൃത്തം ഇവിടെ ഉള്ളടക്കിയിരിയുടെ യാൽ ഇതിൽ ഉഭാഞ്ചാലകാരഭാണ്ടു്.

20) വരഹംഭാത = സുഷാടുമുലമായ വാഴത്താളിയുപാലപ്പള്ളി തുടങ്ങാട്ടുട്ടിയുവരി. സംരംഭം=രകാപം. സേവ്യജനാം=സേവി യുടെപ്പുടുങ്കു ആരം. ഗോവകർണ്ണസേവിയുടെ ക്രന്നവർ. അല്ലെങ്കിലും സുഷാടി! താൻ തന്നെ തെറവകാരൻ. ഭവതി കോപം ഉച്ചപക്ഷി ചൂഡും. സപാമി കോപിയുടെ ക്രന്നതു് സേവകങ്ങനും തെറവചെജ്ജു കൊണ്ടാണ്ടു്. ദിവ്യാരാലാക്കാം. ഇവിടെ റാജാവിന്നെന്ന് അനുനയവചനവുള്ളിട്ടുടർക്കാണു് പഞ്ചപാസനമന പ്രതിഘബസപ്പും മിണ്ടു്. വൃത്തം— ആയ്യാഗീതി.

21) പരതാധനികൾ = മരം സുരീകരം. റാഗം = ചായം. മണി=രത്നം. മഹത്താടി=കളിറുകരം. മരം സുരീകരി എത്ര അനുനയിപ്പിച്ചാലും റസമില്ലാത്തവക്കണ്ണ മരാളിലയ്ക്കും ചായംതേച്ചു സുടി കമണിയിലെന്നുപോലെ കേരകയില്ല. കളിവു അരിയുകയും ചെയ്യും. ഉപമാലങ്കാരം. അപരവക്കാലം വൃത്തം. “നന്നാലഗമതൊറയിൽ സദു നമചരവക്കുന്നതാം ജജംരവും”.

22) കേക്കി=മയിൽ. ശീതതകരുലം = തണ്ണപ്പുളി വൃക്ഷം ലവാലം. അളി=വളഭു. കർണ്ണികാരജക്കിം = കൊന്നപ്പുചോട്ട്. പൊട്ടിച്ചുകുംകുതെ=പൊളിച്ചു് ഉള്ളിൽ കടനാ. അങ്ങ = വക്ഷു. കാരണ്യവം=കളക്കോഴി. കേളിവേരോമനി = കേളിക്കോന്തതിൽ. സ്ഥാന്ത്യാ=തളർച്ചുലം. വർശിച്ച പുട്ടുലം മയിലുകൾ, തണ്ണപ്പുളി വൃക്ഷതം പററിക്കിരിക്കുക്കുന്നു. പുരാമ പറന്നനടക്കാൻ വക്കു സാക്കതി വണ്ണുകൾ കൊന്നപ്പുചോട്ടപൊളിച്ചു് അകത്തുകടനിരി യുക്കുന്നു. എന്നും പുട്ടനിമിത്തം വെള്ളംവിട്ടു് കളക്കോഴി വക്ക രൂചെന്നുടക്കിരിക്കുക്കുന്നു. കേളിഗ്രഹത്തിൽ കളിത്തത്തയും വെള്ളിമരനകാണിക്കിയുക്കുന്നു. അലക്കാരം— സ്വഭാവവാക്കതി. ശാർദ്ദുലവിത്തീഡിതംവ്യത്തം.

മുന്നാമ്പം

കഴിഞ്ഞ കമ്മയും വരാൻ പോകുന്ന കമ്മയും പറയുന്ന രണ്ട് പാത്രങ്ങളുടെ സംഭാഷണമാണു് വിഷ്ണുഭരതിലുള്ളതു്. തുടിൽ ഉത്തമകമാപാത്രങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. നീചകമാപാത്ര ണ്ണാളിക്കൊണ്ണു വിഷ്ണുംം മുഖവും, നീചവും മല്ലുമാവായ ചാത്ര ണ്ണാളിയുള്ളതു് മിശ്രവമാകുന്നു. വിക്രമാവുംരൈയത്തിൽ മുന്നാമക തതിൽ ആല്പും പെലവവരം ശാലവനമാകുന്ന രണ്ട് ഭരതശിഷ്യ റാക്കെട ഭാഷ സംസ്കൃതവും മരാളിഡേൽ മുകുതവുമാകയാലെ നാർത്തമം. വിഷ്ണുഭാവാത്തരം ഒരു കണ്ണുകുകിയുടെ — ഹരിക്കാരൻസ് (കോൺഡ്രോട്ടിസ്പ്രാരാവകാരൻസ്) പ്രവേശമാണു്. അധാര വന്നപറയുന്നു:

1) തുംകണ്ണുത്തിൽ=ചൈതവന്തതിൽ. ധനമന്ത്രിപ്പാൻ=പണം സമ്പാദിപ്പാൻ. അമുഖാനന്തരം. ഭരം=ഭാരം. വിഗ്രാ

നീ=വിശ്രമം. നാരീനാട്ടവിൽ=സുക്കളിട ഇടയിൽ. ചെറുപ്പ് തീരിൽ പണം നോക്കാനൊരുവെട്ട് കുടംബി പ്രായമായാൽ മഞ്ചേഴ്സ് ചുമതലയേല്ലിച്ചു് വിശ്രമിച്ചു് കാനാണു് ശ്രമിക്കുക. എനിക്കു് സൗകരിക്ക് വളരെ വയസ്സായി, ശാരീരം കുഴീനിച്ചിരിയു് കണം. എനിക്കുമിയേപ്പാൾ സുക്കളിട ഇടയിൽ പണിയെടുക്കേണ്ടിവന്നു് വലിയ കരജ്ഞംതനേ! സുക്കളിട ഇടയിലും പണിയെന്ന പറ ഞെത്തു് അന്തഃപുരത്തിൽ ജോലിക്കാരാണു് മഹിക്കാരൻ എന്ന വെച്ചാണു്. മനാത്രാന്താ വുത്തം.

2) സ്വാപം=ഉരക്കം. ഉർക്കിള്ളും=കൊണ്ടിയുണ്ടാക്കിവ ചുത്തു്. യുപം=മജന്തും പുക. പാരാവതച്ചും=അരിപ്രാവു കളിട ആക്തതിയിൽ. ശ്രീപുഞ്ചാജ്ഞലിചെപ്പു=ന്റ്റപുക്കളിച്ചു്. അന്തിമിന്തിരിച്ചീപം = അന്തിമിന്തിയേഖട്ടിടിയു വിളക്കേന്നു, അന്തിമിന്തിരിയാകന വിളക്കേന്നു അത്മമാകാം. ശ്രീഖാന്ത പുഖാജനം=അന്തിമപുരത്തിലെ പുഖകൾ. ഉരക്കംകൊണ്ടു് തിട്ടി ലിട്ട് മയിൽ കൊണ്ടിയുണ്ടാക്കിയ പ്രതിമപോലെ കാനാപ്പുട്ടുണ്ടാ. ജനാർധനി വരുന്ന പുക വാാ.തച്ചിൽ പ്രാവിനെപ്പോലെ കാന പ്പുട്ടുണ്ടാ. പുവച്ചിച്ചുദിക്കലിലെലാക്കു മുഖകുംം അന്തിമപുര വ്യാഖകൾ അന്തിമിന്തിരിച്ചീലിളക്കരി വെച്ചുടാ തെളിയിച്ചു് കണം. ശാംഗുലവിത്തിനിൽക്കും ഉർപ്പക്ഷാലക്കാം.

3) പരിജനവരവാനാിമാർ = പരിവാരികാജനങ്ങളാകന സുഖരിമാർ. നടമലുണി കല്ലുകിരാ മാലി=പുകക്കളിനിഞ്ഞ കൊന്നമാണഞ്ഞോട്ടിടിയുതു്. ശിരി=പച്ചതം. ശതിമാൻ=നടക്കുന്നതു്. ധൂതപക്ഷൻ=ചീരകളിളുതു്. പരിജനസുഖരിമാർ വിളക്കപെടിച്ചു് കൊണ്ടുപോക്കേണ്ട അവക്കുട ഇടയിലുടെ നടക്കുന്ന റാജാവു് ചുറം കൊന്നപുതു് ചീരകററ നടക്കുന്ന പച്ചതംപോലെ വിളി സുഖനുണ്ടാ. ഇവിടെ ഉപമയുടെ ലക്ഷ്യംമെല്ലാം തിക്കത്തിരിയു് കണ യാൽ അതുതനെ അലക്കാരം. പക്ഷു, അതു് കല്പപിതോപമ യെന്നമാത്രം. സുഖരസാദ്ദൈത്തുപമാണല്ലോ ഉപമാലക്കാരം. ഉർപ്പക്ഷയെന്നു് ചീലർ പരയുന്നതു് എന്നാണന്നറിയുന്നില്ല.

വൃത്തം_പുഷ്ട്‌പിതാഗ്ര. “നാനാരു വിഷമത്തിലും സമത്തിൽ പുനരിഹനം ഇജരംഗ പുഷ്ട്‌പിതാഗ്രാ” —എന്ന് ലക്ഷ്യണം.

4) ത്രിശാഖ=കാച്ചിഞ്ഞാർ. ഉൽക്കു=ഒഴിസ്സുക്കും. ഒക്കാംഖയ്‌ക്ക്=കൈ മട്ടിൽ. ആർത്രിംഗാ=മുഖവംകൊണ്ട്. കാച്ചിഞ്ഞാർ, കൊണ്ടാഖമരയപ്പെട്ട —അതായതു് മരക്കാപ്പെട്ട ഉൽക്കുഡോട് കൂടി യ പകൽ ദൈവിയന്തിൽ തോൻ കഴിച്ചുകൂട്ടി. വിന്നാഭമെന്നി അ നീണ്ടഭാമത്തോട്കൂട്ടിയ റാത്രി എന്നാം കൈച്ചുകൂട്ടണ്ടെ എന്നറിയുന്നില്ല. വൃത്തം=ഗീതി.

5) പ്രാണിപാതല്യംലനം=നുബസ്‌കാതിരസ്‌കാരം. എളി വില്യു=വിനാശക്കൂദ്ധപ്പും. മനസ്പിനികർ=മാനിനികൾ. നമ സുകരിച്ചതു തിരാസ്‌കരിച്ചുവെക്കിലും അന്നരാഘത്താൽ പശ്ചാത്ത പിയു്ക്കാണ എന്നാിതന്നാലും താണാ കാന്തനോട്ടമൊല്ലാൻ മാനി നികൾ നാണിച്ചുകൈതന്നെ ചെയ്യും. വൃത്തം=ഗീതി.

6) ശശിാശ്വി=ചാരുകിരണം. കുടവിംബാളി=കുടവിംബാളിച്ചുട്ടം. ഉജാബവം=വലിയ സുഖം. മഹിഭിംബവം=ഹൃദാഭിംബവം (കിഴക്കേശ്വരിക്കിണ്ണൻ മുഖം). ഉഡിച്ചുവരുന്ന മലുക്കൻ കിറഞ്ഞങ്ങളാൽ ഇരക്കു് അകലെയാക്കപ്പെട്ടപ്പുംപും കുടവിരു മാടിനെയാൽക്കാഡ കിഴക്കേശ്വരിക്കിണ്ണൻ മുഖം എന്നും കണ്ണുകളെ കവയാണ്. ഇതിൽ ഉൽപ്പേക്ഷാലക്കാശവും തൃത്വവിളംബിതം വൃത്തവുമാണ്.

7) അധിഭാനം=സുഞ്ഞനിൽ. (വിഭക്തി പ്രതിതുപകമവ്യാഹം) സതാം=സജ്ജനങ്ങളുടെ. ത്രിയുക്കണ്ണവാണം = ത്രിയചെച്ചുവാൻ ദേശാം വർത്തിച്ചും. കുടവു വാറുംവെസം സുഞ്ഞനിൽ ചാരുൻ പ്രവേഗിയു്ക്കാണ എന്ന് വിശ്രസിച്ചുവരുന്നു. സുധ=ശാരുതു് പിത്രദേവതുപ്പി=പിത്രകരക്കും ദേവന്മാർക്കും തുള്ളി. അതിരാവി കുറഞ്ഞുപോകിട്ടുന്ന=രാത്രിയിലെ അധികമായ ഇരക്കുന്നരിപ്പിജ്ഞനം. ഗൗരീപതിചുഡാമണി=പാർത്തീവല്ലഭനായ ശിവന്നും ചൂഡാ രഥം, സജ്ജനങ്ങളുടെ ത്രിയുക്കണ്ണവെണ്ണി അഖാവാസിയിൽ

സുസ്ഥനിൽ പ്രവേശിച്ചവനും അതുകൊണ്ട് ദേവനാർക്കം പിറ്റെ കരാക്കം ആനന്ദം നൽകുന്നവനും രാത്രിയിലെ വസിച്ചിരുന്നു പോ കുന്നവന്മായ ശിവചൂഡാമനിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അല്ല കാരം-ആക്രമം. സൗതം-വസാരം-ശാലികമ.

8) ആര്യ=നമി. താരവൻ=കാമദേവൻ. ചാരണിൽനാട്ടി വജന പുശ്രയോളിക്കപ്പോലെ വിനാഹിക്കുവാം വബ്ലിയുക്കണ്ണും പ്രണയത്തിനോ ശക്തി ത്രിട്ടമെന്നത്മം. ഉപമാലക്കാരം. വൃഞ്ഞം-ഗീതി.

9) ആർണ്ണൻ=ഭാരവിനൻ. ലൈൻസമം=അന്നദിയും-ക്കരളവും. കുന്നതാൻ=ഇളക്കംകൊണ്ട്. ഭാരവിച്ചിരിയുക്കുന്ന എനിക്കു വാക്കുകൊണ്ട് ആശ ഇനിപ്പുണ്ടിപ്പു അന്നദയേപ്പോലെ ഇം വലംകരും നേരം ചലനം ശുശ്രാസം നൽകുന്നു.

10-11) മലർശയനും = പൂര്വത്തി. പൂതൻ=തിക്രക്കരി സ്വരം=പുതിയ അനുഭിളിശ്വരതിങ്കരം. മലവു അനുംതാര്യ=ചാദന ചൂഡ്. മാരണരം=ഭൂതമാലകരം. അലർശരക്ഷാശാന്തിപ്പും=കാഡാ ത്രിശമഹത്തിനോ. ദിവ്യ=ദേവസൂഖ്യാംബി. അലസമിച്ചി=കാമലാരം. കമാത്രത്വാനി=ജന്മത്രാപോലുമുള്ള കമാലാപം. പൂര്വത്തായം പൂത്തി കുറ കിരണവും ചാദനചൂഡം ഭൂതമാലയുമൊന്നും എനിപ്പും കാമാ ത്രിശയ ശ്രമിപ്പിയ്ക്കുന്നില്ല. മാതൃകൾ, ആ ദേവസൂഖ്യാംബേദ്ധരി യൂദ്ധ കമാലാപനങ്ങളിം. ഹരിംഗാനീവുത്തം.

12) തേരിൻകേഷാഭാൻ = തേരിളക്കംകൊണ്ട്. അംസം=ചുമർ. അംസൈ=ചുമലിൽ. കൃതി=പ്രസ്നവാളം. അവക്കുട താഴീ ടുക്കമുകയാൻ എന്നെന്നു താരം, എന്നവെച്ചാൻ അതുകൂതും ഭാഗം മുള്ളതത്രു. മറവയയവഞ്ഞെളാക്കു ഭാഗ്യംകുടുവയും ഭൂമിയുക്ക് ഭോം മാതൃമായിട്ടുള്ളവയുമാകുന്നു.

13) സിതാംഗ്രൂകം=വൈശ്വിപ്പട്ടം. മംഗളിശ്വാഷമാത്രം=രക്ഷ ലം മംഗളാവസരണതിൽ അണിയേണ്ട ഭൂഷണം. ദ്രവ്യചൂഷിപ്പും=

കുടകയുടെ ഇളംകുമ്പ്. മുത്തേലാൻ=നോൺപാക്കന എഴുവാൻ. ഒറീഹീമ്തേകപടം. വെള്ളപ്പട്ടം മംഗളാവസരത്തിൽ അണിച്ചുണ്ടാലും കുടകക്കുമ്പ്. ധരിച്ച രാജാ മുതാനശ്ശാനമാക്കന വ്യാഖ്യാതാൻ കപടം (പ്രാണയ കലഹം) വിട്ട് എൻ്റെ പോരിൽ സ്വർഘ്യയായിരിക്കുന്ന എന്ന് ഈ ശരീരങ്കാബാണ്ണൈട്ടുണ്ടാണ്. വംശസ്ഥം വുത്തം.

14) തൃണാളം=താമരവളിച്ചം. നവാംഗം = പുത്രപുട്ടൽ. ഭവൽപ്പുണ്ടാം=ഭവതിയുടെ സന്ദേഹം. അല്ലയോ സൗഖ്യാദി! തൃണാളംപുട്ടില്ലായ ഈ പുതേന്തിരു ഭവതി മുതാനശ്ശാനമുക്കാണ്ട് ക്ഷേണിപ്പിച്ചുകൊതരുതിനാണോ? ഭവതിയെ പ്രസാദിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് സന്നാലപനം മാസനമാണോ എന്ന്. അങ്ങിനെന്തിരിച്ചുകൊ എൻ്റെ പ്രശ്നാഭത്തിനാം ഭവതി ക്ഷേണിച്ചുകൊമെന്നാലും. വംശ സ്ഥം വുത്തം.

15) എൻ്റെ വേരാക ശ്രീജ്ഞായി വിട്ടുകൊടുക്കാണം പി നേരം അഭാളിൽനിന്ന് വീംബട്ടക്കാഡമല്ലാം സംശയത്തും ഭവതിച്ചുകൊണ്ടോ. എന്ന് ഭവതി കുത്തംപോലെ അനുശ്രൂചിയിൽ അനാക്രമിക്കും. മഹിച്ചു് ഭവതിയുടെ ഒരു ഭാസംമാത്രം.

16) നൃചനാഡാം=കാർഖ്പിലബന്ധാലി. ശ്രവിച്ചുകൊക്കും. കരാബ് ജം=കൈത്താമരപുവ്. എന്നന്തികം=എൻ്റെ സമീപം. മാൻകണ്ണിയായ ഉർവ്വഗി കാർഖ്പിലബന്ധാലിയെ കിലും എൻ്റെ കേരപ്പിച്ചുകൊമോ? പിന്നിൽക്കൂട്ടി വന്നോ കൈ താമരപുവുകൊണ്ടോ എൻ്റെ കണ്ണുകര പൊതുമോ? പേടിച്ചു് പത്രക്കൈ മാളിക്കുകളിലിറിഞ്ഞി പഞ്ചാിക്കാണ്ടിരിച്ചുകൊണ്ടു, അപ്പുംതെ സമിതിയെംകൈ മന്ത്രിലാക്കിയ തോഴി അവളെ പിടിച്ചു് എൻ്റെ സമീപത്തെയുക്കാക്കുമോ? വികാര വിവരമായ രാജയുസ്താവം. ശാംഗുലവിത്രീഡിതം വുത്തം.

17) കൂർപ്പൻ=കാമദേവൻ. ഇട്ടുരുഡു=ചന്ദ്രകിരണം. കാമ ദേവൻ ക്രാനമാക്കിയ എൻ്റെ ശരീരത്തെ കരസ് പർശ്രത്താൻ

ഉച്ചൾ തിട്ടാതെ മരറാതെ നാറി കളിപ്പിച്ചു് അഭിലൈ. ചരുംപും കളാലപ്പാതെ സൃഷ്ടാദ്വികളാൽ ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ വിടങ്കയില്ല. ചേണ്ടാനാലക്കാരം. വുംതം— ആഞ്ചുഗീതി.

18) അബ്ദാട്ടഭവിതനെന്നോ=ഒഴുങ്ങാട് ദേവിനാൽകിയ തുള്ളലം. എൻ്റെ ഉടലിൽ കൈവെച്ചുനന്നിരുന്നു അഭിപ്രായം ഘൃതവൻ ശരിയല്ല. ആരുടെ അംഗവാലപ്രകാശമാണോ മുമ്പുതന്നെ എന്നു എൻ്റെ ഉദാക്കാവുക്കെട്ടുത്തുള്ളു്?

19) വർണ്ണിയു് കാൻ വയ്ക്കാതെ സൗഖ്യം താട്ടുടിയ സപർജ്ജം ആരാണോ മരക്കുക? അനുഘ്യാസക്തിവിട്ട് പുതുവസ്തു് ഇവ മുട്ടെ മാത്രം ദാശനാണോ.

20) ഭക്തകാളിമനിമെഖലികൾ = സാമന്തരാജ്യകാമാരുടെ കീഴിട്ടമനിശ്ച ശിരസ്സുകൾ. എക്കാതപാത്രം=എക്കമത്രാധിപത്യം. ഉഴുവിപ്പൻ=ചക്രവർത്തി. പദ്മേസവ=പാദദേശവ. സാമന്തരാജ്യക്കണ്ണാർ കാൽക്കൽ വീണാനമസ്തുരിപ്പാഡം എക്കമത്രാധിപത്യം പുണ്ഡവനാനക്കില്ലും അംഗത്വം എൻ്റെ തുംബത്തും കാരണമായിരത്തീരനില്ലും. ഈ തന്ത്രംഗിയുടെ പാദദേശവ ചെപ്പാൻ സദർം കിട്ടിയതുമാത്രമാണോ എന്നില്ലോ് ചാരിതാത്മ്യ മുളവാക്കുന്നതു്. വാസനത്തിലകും വുംതം.

21) സൃഷ്ടാംക്രാന്തിരം = കാമബാനാഞ്ചിരം. ഉച്ചപ്രകോപകട്ടുകൊട്ടം കുടാപംകൊണ്ടു് ത്രക്ഷമംഖതു്. തപശച്ചർച്ച=നിന്മോട്ടുടക്കിയുള്ള സംഗമം. അനന്തയിച്ചതുടങ്ങി=സഹായാനപ്പെട്ടതി തുടങ്ങി. നിന്മോട്ടുകൊണ്ടിരിയു് ക്ഷേമവാദം കാമോദിപ്പന വിഭാവണക്കായ നിലാവുതലായവ എന്നില്ലോ് കളിപ്പമാണോ നൽകുന്നതു്. മുമ്പു് അവ അത്യുഗ്രങ്ങളിലും സന്താപകരങ്ങളുമായിരിക്കും. വസന്തതിലകും വുംതം.

22) പുത്രഭിവം=വലിയഭിവം. വലിയഭിവം അനഭവിച്ചു കിട്ടുന്ന സുവം തന്നെയാണോ സുവം. വെയിൽക്കൊണ്ടു് കരിത്ത

വന്നു മരത്തണൽ ഹിട്ടുന്നതു് ആനുമകരമാണെല്ലാ. ഉഷ്ണാന്താല കാരം.

23) അവലുമനോരമം = നിഷ്ഠാമലഹായ അഭിലബാഷം. വരതന്നും സൗഖ്യം. തവഃഭവതിയുടെ. സംഗമം=പേർച്ചു. ചിരം= വളരെക്കാലം. ഒരു മലവുമില്ലാത്ത ആറുമഹവുമാണുി ഹഴിച്ചുകൂടി യിരുന്ന രാത്രിക്കി എത്തുനീണ്ടുപോയിരുന്ന എന്നോ? മലവിലും രാവുകൾ അങ്ങിനെ ദീർഘംജായിരുന്നാവെക്കിൽ ഞാൻ കൂതാത്മ നാശേനോ

നാല്പാട്ടികൾ

1) ശർവ്വച്ഛ=അഹകരിച്ച. സുരധനസ്ത്രം=മഴവില്ലോ. വ്യാത ഷ്ടൂകാർമ്മകം = കലച്ചുകെട്ടിയ വില്ലോ. ഡാരാവഷം=മഴവൊഴിയുംകാർ. ശരാവലി = ബാണസ്തൂപം. പൊന്നെന്നതിർക്കച്ചി = പൊന്നെന്നാളിപോലുള്ള ഒളിയേണ്ടക്കൂടിയതു്. വിദ്യുത്രും=മിന്നൽ പ്ലിന്റ്. എൻകാറ്റ=എൻററ പ്രിയതമ. രാജാവിന്നൻ വിചാരമാണിതു്. മുമ്പിൽ കാണാനു മുഖ പണ്ണ പത്രമഴക്കാരാണു്, രാക്ഷ സന്ധ്യ. ഇക്കാണന്നതു് മഴവില്ലാണു് കലച്ചുകെട്ടിയവില്ലല്ല. മുഖച്ചുംകാൽ അനുപഹരാച്ചിയുംകൈക്കാലു. മുതു് പൊന്നെന്നാളി പൂണം മിന്നലാണു് ഉർപ്പശ്രിയല്ല. അപഹനവാലക്കാരം ഹരിനീവൃത്തം.

2) മായോപായം = മായയാക്കനു കൂപായം. അന്നരാഗാർ പ്രാശം=അന്നരാഗംകൊണ്ടു് അലിഞ്ചത മരുന്നാരമ്പേരുച്ചുകൂടിയവരു. ചെലതേയർ=അനുരമാർ. ഫ്രോഷാമൺ=സുരിന്താം. ഉശ്യയല്ല=കാണ്ണപ്പുട്ടന്നില്ല. എന്താവോല്ല = എന്തായിരിയുംകൈപ്പുാര. ചെലവോല്ലമം=ചെലവേഷ്ടിന്നൻറു ഉത്സാഹം. അവരു മായോപായം (തിരിസുകരണിക്കണ്ണു നിലാക്കുക എന്ന വില്ല) എടുത്തിരിയുംകാ യാണോ? എന്നുൽക്കു ക്ഷണിത്തിൽത്തന്നെ പിണക്കം തീരും. സ്വർഗ്ഗ

தடிலேக்குப்பாய்தானோ? அதாவால் தாமிழ். ஏனென்ற பேரில் அதைந் என்றாரா அவர்களெடு. என்னுடைய முபித் வெஷ்டு அவசை சென்றுள் அப்பவரைப்பாக்காள்ளுப்பாய்தானோ? அவசை ஹஸ்ப்ரா காளானிலீ. வியி என்றினான் கணவெடுக்குது? ஹஸ்ரீகா பலறு ராஜாவு பின்திக்கன. ஶாஞ்ஜுலவிதீயினா வூதங்.

3) புரியதாய் வியோகம்=புரியதமயாயுதி வேற்பாடு. அதூத்துக்காண்தூத காந்தா. தூப்புமா மெ=என்னிலீ ஸமீய் கவுதாதாயிரிக்கன. அடவாயீமாயாயி. அக்ராந்தீமீ=ஸுஞ்சிக்கன. பெட்டான் ஏன்ற பூண்டிபுரியதுடை வேற்பாடு காந்தா கஷ்டாவு என்றியீக்கு அப்பவரையிரிக்கன. கொட கார்மால தின்தி ஸுஞ்சியீபோலு மாயைப்பூட்டிரியீக்கன. வரு ந்தமாலிக வூதங்.

4) பொங்கினலூழிபூள் மேலு மாநது மேகாடி ராயித்தீந்திரிக்கன. பூராத்தான்தூ பூகலக்குாத் மாமாங் வீதுகன. உடக்குதித்த மதிலுகரு கேகாராமமாக்கா ஸ்தி பொ டியீக்கன. மலகரு யாரா.ஸ்வாது நாடுகாரைப்பாலை காந், வெகுீக்கன. முபகாலக்காங். வூதங்_ உபாத்ரா.

5) உடாகோவாது=உஜுதி கோபாதுதிடுலு. தஞ்சைநீளா= அவசை ராதைகளீ. வசாது புவபூதிது. நான்னத்துமாய் காலி பூவு கோபிசு களீ.ஈடுக்குடிய அவசை களீக்கை ஈக்கி பூயீக்கன. ஸ்ரங்காலக்காங். வூதங்_ ரீதி.

6) தாபார்தி=புங்கி. மாந்=ஞமி. நிதங்வகரால் = நிதங்வகாராக்காளது. அலக்குக்காந்துக்காலி=அரக்குக்காலி காக்குதை கமாரீத. ஆது வராங்கி காலடிவெஷ்டு நான்னது மன லுதி காடுதுமியில் நிதங்வகாரத்தால் பிள்ளாகாந்தாஷ்டாது, அரக்குக்காலுபுராந்து டங்கியுதிதுமாய் காலடிக்கரு காளாங். வரு ந்திலகம் வூதங்.

7) സുക്ഷ്മപരമാണെന്നുണ്ട്. കിന്നും പാലെ കണ്ണിലുണ്ടോ ചൊക്കിളോട്ടുടിയവരം. സുന്ദരിമാർ റാഡിയോടും കണ്ണികൾ കവികൾ വസ്ത്രിക്കാവണ്ട്. ശ്രൂക്കാഭാമരാജം = തത്തമെച്ചുംജി. (പച്ചനിറം) മുട്ടതു ചണ്ണിക്കേൻറു കാന്തികവൻം കണ്ണാറീചതീന്റും തന്ത്ര വയരോത്തു തന്നോടുല്പുടം ഇതാം വീണകിടക്കുന്നു. ഉംഗുളുക്കാരം. വംഗാസ്യം വൃത്തം.

8) മകിൽനിരം=അമൗലസ്ഥിരം.. പുണ്ണാടുവരെവക്കാറും=പുരാഗതമായ വലിയ കാറും. ശ്രീവാഖ്യം=പീലി. ഒക്കു=മഴി ലിക്കേൻറു ശാന്നം. കാറിളിക്കുന്ന പീലിയേഖം ഒക്കുശാനംപോഴിച്ചും മഴുത്തുയേഖിപ്പിടിച്ചും മഴിലും കാറമാലയെ നോക്കുന്നു. സ്വലാവോക്കതി അലക്കാരം. വൃത്തം_ ശൈത്രി.

9) മാമകോൺക്രൂഡയി=മലീയോൺക്രൂഡപിണ്ണി, അരെപ്പു കുഞ്ചി എന്നേൻറു ഉന്നതക്രൂഡാലിനിയായ_കംപ്യൂക്രൂഡിയായ ഗും റി. പീൾബക്സി=നീണേക്ക്രൂഡുട്ടുടിയവരം. ശ്രേപതാക്കണ്ണം=വെള്ളതു കടക്ക്രൂഡുട്ടുടിയവൻ. അല്ലെങ്കിൽ വെള്ളതു കടക്ക്രൂഡുട്ടുടിയ മയിലേം മലീയോൺക്രൂഡപിണ്ണിയും ആക്രൂഡാന്തവിലോചനയു മായ ആ മാനിനിയെ ഇം വന്നത്തിലെങ്ങാനും നീ കണ്ണുട്ടുകയുണ്ടായോ?

10) എൻ ഫ്രിയാനാരൂഹം=എന്നേൻറു ഒപ്പുസിയുടെ നാശം നിമിഷതം. റതി=റതിക്രീഡി. കേശം=തലചുട്ടി. ബർഹം=പീലി. ഇതു കണ്ണതു മത്തി, എന്നേൻറു പ്രാണനാമധ്യദ നാശം നിമി തമമാണും എതിരില്ലന്നറിഞ്ഞും ഇവൻ പീലിവിക്കുന്നനും രൂതു മാട്ടനും. റതിക്രീഡയിലചിത്തു സുന്ദരിയുടെ പുണ്ണവന്നു കണ്ണാൽ പിന്നു ഇവൻ ആരു ആകഷ്ടിയുംകുംഡി.

11) കാമികൾ = കാമുകമാർ. സദാ = എല്ലാഞ്ഞോട്ടം. വൃത്തം=ചരിത്രം. വസന്തതിലകം=വസന്തത്തിന്റും ആചണമായിട്ടും. യുവമാനം=തക്കന്നാഡാടു പ്രണയകലചം. വരാന്തം=

എന്തുമായി അനുബന്ധം താൽസമീപെ=അംബളിടെ അടക്കത്തു്. കാടുക നാൻ നിന്നെന കാര്യത്തി എന്നോ പുക്കൽ=ഡാണ്ടോ. കുറയിലിന്നേൻ ചരിത്രം വസന്തകാലത്തിനോ ഭൂഷണമാണോ, യുവാക്കണഡായെടെ മാനമെല്ലാം നീ ഇല്ലാതാക്കന്ന കാമഖ്യാണമാണോ. നീ എന്നെ പ്രിയയുടെ അടക്കാലെത്തിക്കൈക്കയോ, അവക്കെ ഇങ്ങനൊട്ടു കൊണ്ടുവരികയോ ചെയ്യാലും.

12) വാവാണി=സുഖരി. മോട്ടിച്ചു=കോപിച്ചു. ഫ്രൂ ലോവം=പ്രാഭവം. സുഖരിയായ അവരാ കോപിച്ചുവാൻ ഞാനെന്താ ചരിച്ചു എന്നോ എന്നിയു=കുഴു കരിയുല്ലും മനസ്സുല്ലാറുന്നില്ല. ഭന്താ ക്കണ്ണാരിൽ തന്നേരു പ്രാഭവം നിമിത്തം ശ്രീകരിക്കു എന്തുമാവാ മല്ലോ.

13) പരിശീലനം=അനുസ്ഥിതി. ശീതം=തണ്ടാത്തത്തു്. പമ്പു=ഇഷ്ടം. സരസമയരം=ആസപാദ്യമായ ചുണ്ടോ. പകപം=പഴത്ത. ഒംഗവു തങ്കമിലം=ഞാവൽപ്പുശം. മത്താട്ട=മദ്ധേതാട്ടക്കട്ടി. വേദാജ്ഞനേൻ റേഖം സാരമില്ലെന്നുപറയുന്നതു ശരിയാണോ. കരയുന എന്നേരു ഇഷ്ടംവിട്ടു് ആസപാദ്യ തരമായ പ്രിയതമായരം പോലും പഴത്ത ഞാവൽപ്പുശം മദ്ധേതാട്ടക്കട്ടി ഇവൻ കൊന്തിന്തിനാക യാണോ. മാലവിനീ വൃത്തം.

14) മാനസം=ഭാനസസരസ്സു്. നുനം = തീർച്ചയായി. ആകാശത്തു മഴക്കാടകവാടോ വഷ്ടംവനം എന്ന വിചാരിച്ചു് മാനസ സരസ്സിലേയു് കു പോകാൻ അഭ്യന്തരം ബഹുജംഞ്ചുടി ശബ്ദപ്പു താണോ കേട്ടതു്. കാൽച്ചിലനുബാപ്പുല്ലു. അഭ്യന്തരംകു മജന്ത കാലം വിരോധമാണോ. അതുകൊണ്ടു് അദ്ദും അവ മാനസ സരസ്സിൽ നിന്നും മാറിത്താമസിയും യും വർഷംവന്നാൽ അവിടെ യുംതന്നെ പോക്കയും ചെയ്യും. ഇവിടെ അപഹനവാലക്കാരുണ്ടാണോ.

15) തീർച്ചപണം താഴേഴവെച്ചു് പിന്നീട് മാനസസരസ്സു ലേയു് കു പോകു. ആദ്യമേ പ്രിയാചരിതംപരണ്ണതു എന്നേരു താപം

കെട്ടതു. സത്താ=സജ്ജനങ്ങൾക്ക് സ്വാത്മങ്ഗങ്കാരി വലുളു് പരാത്മമണിയ്ക്കും, അർത്ഥാത്തരാധാരാശാലക്കാരം, വൃത്തം— വസന്ത തിലകം.

16) ഹംസകം = അരയനം. ദയിബാഹ്നും=കൊടിരിയു= പ്രിയയാകന പേശിമാനിയെ. മലക്കൻജീമുദ്രാനം=മദംകൊണ്ടു മനോജഞ്ചമായ മഹഗനം. സപ്തം=തന്നാൺ. നീ എന്നെന്റെ പ്രിയയെ കണ്ണിട്ടിപ്പേജും അവളിടെ മാലപശമനം എന്തിനെ കണ്ടെന്നു? വൃത്തം— വസന്തമാലിക.

17) ഹംസവരം=അരയനാശ്രമ്പിന്. തശ്ശെതി=ശാവളിട നടത്തം. തൊണ്ടി=കട്ടുതൽ. പരം=പിണ്ട. ഉഷ്ണിഷ്ടു= അനമാനിഷ്ടുക്ക.

18) ചതുവാകം=കോകം. വിയുസതൻ=പ്രിയാവിശദിതൻ. ചതുമാതറിതംബ = തേർച്ചയുംപോലുള്ള നിതംബക്കരാച്ചുക്കിടിയ വരം. ചോദിപ്പുൻ=ചോദിഷ്ടുക്കരാന്. ഏഷ്ട=ഇവൻ. ഒ= നീനുംനാട്.

19) പൊയു=തനാരിൽ മിന്തനയുകൾ = താമരപ്പുവിശ്വിശ്വി ബന്ധുവും ശത്രുവുമായിട്ടുള്ളിവർ (സൂച്ചം ചന്ദ്രമെന്നതം). മുത്ത പ്ലർവ്വി റണ്ടിൽ = അമ്മയുടെ അച്ചുനം അച്ചുവെൻ്റെ അച്ചുനമെന്ന വഴിപ്പു്. ഭൂമിയാലും ഉർവ്വഗിയാലും താൻ മുഖിപ്പിപ്പെട്ട വരം വരഗമാകനം. പണ്ട മനപ്പത്രനം സുലൈഫൻ എന്നു് മരം പേരുളിപ്പുവനമായ ഇളങ്ങനെ രാജാവു് നായാട്ടിനായി ശിവനാൽ നിരോധിയു=ക്കെപ്പെട്ട വാർപ്പതീവാനത്തിൽ പ്രദേശിയു=ക്കയും, പെട്ടനു് ഒരു സ്രീധാരിത്തീരകയും, കാമാത്രനായ ബുധൻ സുംഭരിയായ അവളെ കാമിച്ചു് ആത്രുമണ്ഠിലെയു=ക്ക കൊണ്ടു പോറുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അവളിലൂടെ രമിച്ചു് പുത്രവർഗ്ഗു് എന്ന പത്രംബാധി എന്ന കമ പുരാണത്തിലുള്ളതുകൊണ്ടു് പൂരാ വൃത്ത പരാമർത്ഥാൽ ഇം പദ്ധതിൽ ഉഭാത്മാലകാരയുണ്ടു്.

20) സരസിക്കിൽ=താമരപ്പും=കയിൽ. അതിൽ=ചിബം. ഉള്ളവിധിൻ=വലിയ വിനാഹം അനുഭവിയു=ക്ഷമനവൻ. വധുകമ്മ=വരാംഗിയുടെ വൃത്താനന്മം. ചതുവാക്ഷ്യിട ചൊച്ചു=കയിൽ താമര യിലകൊണ്ട് മറഞ്ഞിരുന്നാലും അവരെ പരിഞ്ഞിരുത്തിയു=ക്ഷമന്ത്ര= ദഹിയ വിനാഹമാണെന്നു് ചതുവാക്ഷ്യി ഇംഗ്ലീഷ്പ്രെട്ടനാണ്. അതുകൊണ്ട് വരാംഗീവിപ്രലംഭമാബേിയു=ക്ഷമന്മാരു്. എന്നിനിയു=ക്ഷമന്ത്രം കമ്മയക്കിലും പറഞ്ഞതുതുറാനും. മരിഞ്ഞീവൃത്തം.

21) തണ്ടാർ = താമരപ്പുവു്. മാം=എനെനു. ചണ്ടൾ=പ്പുത്രു് = ചണ്ടു് ശ്രൂസപദിജ്ജും സമഗ്രത്രു്. സീംകാരം=സീംകാരശമ്പും (അസം അനുഭവിയു=ക്ഷമന്വാളിംഗാകന്തു്). അക്കത്രു് വണ്ട മുഖംകൊണ്ടിരിജ്ജുനു താമരപ്പുവു് എങ്ങുംചോവാവൻ കഴിയാത്തവെന്നും എന്നെന്ന ത്രാവിടെ തടഞ്ഞാനിത്രത്രുനു. അഡരപാനം ചെച്ചുന്നുവും സീംകാരണ്ണതാടക്കടിയു അവളിടെ മുവം ഒപാലെ. ഉചമാലക്കാരം.

22) മലിംകഷീവാർത്ത=മദജനകമായ കുഴന്നാടക്കടിയു മക്കാടിയുടെ വർഷമാനം. പുക്കുഡം=പ്രവരവും ഉറച്ചപ്പാടക്കടി. അമുഖ=അല്ലെങ്കിൽ. തന്ത്രവോച്ചപ്പാസനഗന്ധം=അവളിടെ മുഖവനാട് വീച്ചുപിൻറെ മനം. വിശാസസനസിരതിൽ=രസമില്ലാത്ത താമരയിൽ. അല്ലെങ്കാം വണ്ണാടി നീ ആ മോഹനാദംനേരുടെ വുത്താനും കണാ ചരാത്താത്തതു! അല്ലെങ്കിൽ നീ അവരെ കണക്കിട്ടില്ലായിരിയു=ക്കാം. അവളിടെ നെട്ടവീഴ്ചപ്പിൻറെ മനം വഴിചൊലെ. ആസപദിച്ചിട്ടുംപാലും എന്നൊന്നു് ഈ ഗാധില്ലാത്ത താമരപ്പുവിൽ ചററിക്കുട്ടവാൻ കാരണം.

23) ആളും റസമോട്ടു്=വർഖിച്ച റസണ്ണതാടക്കടിക്കംവണ്ണം. മധുചിത്രം=ഒത്തൻതുള്ളുവും. ഇംഗ്ലീസ്‌വന്നും=ഇംഗ്ലീഷ്പ്രെട്ട്. തളിക്കുള്ളതും തേൻതുള്ളുവുന്ന മണ്ണത്രാടക്കടിയുരുമായ ഇംഗ്ലീഷ്പ്രെട്ട് കാനു കൊടുക്കുന്നതു് ഇവൻ തിന്നാകൊള്ളിട്ടു്.

24) ഇമീക്കുജജാതി ദല്ല. കരിക്കുമ്പെകരണസന്നിഭ്രാന്തിയും കൊന്നാനാന്നായുടെ തുവിരേഖാട് തുല്യമായ ഉടയോട്ടക്കടിയും വരം (സുന്ദരി).

25) മനാവശ്വിപൻ = സാമന്തരാജ്യക്കുണ്ട് നാമൻ (ചക്രവർത്തി). നാഗരഗന്ധാമൻ=ഗജഗ്രുഷ് നാമൻ. ഭാന്ധവത്തി കരി=ഭാനമെന്ന വ്യാഹാരങ്ങൾ (മദജലധാരകൾ). കളത്രം=ഭാഞ്ച്. പിടി=പിടിയാന. അല്ലയോ ഗജഗ്രുഷ്! ഞാൻ രാജാക്കരിയുടെ രാജാവും ഭവാൻ ഗജഗ്രുസ്താമന്മാരാണ്. ഭാനവൃത്തികളിൽ നാഞ്ച് രണ്ട് പേക്കമൊപ്പുമാണ്. എന്നീര ഭാഞ്ച് ഉംഗുശിഡിം ഭവാൻറു പിടിയാനായുമാക്കാം. നാമക്ക് രണ്ടുപെട്ടക്കണ്ണം ഇതെല്ലാം ചേരും. ഏന്നാൽ എന്നെപ്പോലെ വിരുദ്ധം താങ്കരക്ക് ഭവിഷ്യാതിരിക്കാട്ടു. ശാർഭുലവിത്തീവി തിരുന്ന വ്യത്യാ.

26) പെരിയക്കാക്കരി = വലിയ മുളകരി. സൗമ്യപാറി ഗ്രഹം=കാമാവാസഭൂമി. (രത്നീദവിരയനാം തുവണ്ണാകാം). ആറാ തസന്ധിയാം=തോറിഫുതലായ സന്ധികൾ തെള്ള കുന്നിഞ്ചാവരം, (അതു സുന്ദരിമായുടെ ലക്ഷണമാണ്). നീൻ വിപിനാന്തരം= നീംനീര കാട്ടിനുകം. മുരണ്ടിതബന്ധം=വലിയ സാന്നപ്രഭലഭാന്താ ട്രിക്കിയവൻ. നീതംബിനി=സുന്ദരി.

27) മഹീജന്മാമൻ=പർവ്വതരാജൻ. നാല്പ്പാംഗ മഹാന്ദ്രി റിഃ സൈന്യം=സൈന്യംതിന്തിയിൽ സപ്ത്യാംഗങ്ങളാട്ട ക്രിയവള്ളി. മൊഹനകാട്ടിൽ=മനോജണിവന്നതിൽ.

28) ചലൽക്കല്ലോലഭ്രൂ=ഇളകന തിരുമാലയാകന പുരിക കൊടിയേഖാട്ടക്കടിയും വരം. വിഹഗകാഞ്ചീമ്പിമ്പനാം = അണ്ണിയണ്ണി യായിപ്പോകന അരയന്നം മുതലായ പക്ഷികളാകന അര ഞ്ഞാണ്. ഫേനപ്പൂട്ടവ=നീര കട്ടിയാകന വെള്ളപ്പെട്ട്. ആത്ര കലവം=സപൈത്രമായ പിണാക്കരണാട്ട ക്രിച്ചംവണ്ണം. സൗഖ്യിച്ചു= തെററിയിട്ട്. കടിലഗതി=വകുശതി. തങ്ങാി=സുന്ദരി. ഇഴ

കുന്ന അലയാകുന്ന പുരിക്കേതാട്ടം പക്ഷിക്കൂട്ടുകുന്ന തിരുവ്വണ്ണാംകൂട്ടുകുന്ന സ്ഥലം ഒരു ദിവസം മന്ത്രി കൊപ്പനയാകുന്ന ചെണ്ണമണിത്തെന്നായാകുന്ന താലുക്കാം ആവകാനപ്രാണിതമായ ഉൽപ്പേരുക്കണ്ണ്. വൃത്തം— ശിരീം കുന്നി. “ഈതിയുടെ കാരിൽനിന്നും യമനസ്ത്വം ഗം ശിവരാണി” — കുന്നം ലക്ഷ്മണം.

- 29) നവവരക്ഷയം=പത്രായ വാദത്തിന്റെ നാശം.
- 30) മർത്താഖാനി=എൻറെ സുപാണി. എന്നാരംഭകാലം=എഴുവാലം.

31) തൃജ്ഞസാരഗ്രീ=തൃജ്ഞസുഗത്തിന്റെ ഫോഡയുള്ളതു്. കൂടുതലി=മരുനാഹരകാതി. തർക്കാർക്കാലം=വർഷക്കാലം. വന്ന ലക്ഷ്മിയാൽ വനകാന്തിക്കാണ്മാൻ വിച്ചകടാക്ഷമായിട്ടു് തൃജ്ഞസാരത്തെ ഉൽപ്പേരുക്കിയിട്ടിരിക്കാം.

32) മുഗി=ഖാൻപേട. സ്വഗ്രാം=തന്റെ കഴുത്തു്. മുഗം=മാൻ.

33) പുട്ടുനാത്ര=നീണ്ടിട്ടുവെച്ച ക്രോണാട്ടക്കൂട്ടിയവരാം. ഭവം പ്രിയ=അംഗങ്ങൾ ഭായ്യ്. വൃത്തം— മത്തുള്ള ഭാഷിക്കാണി. ലക്ഷ്മണം— “സഭസം കഴിഞ്ഞ അഗ്രമത്തുള്ളഭാഷിക്കാണി.”

34) മരിനിധത്തം = സിംഘത്താൽ മനിയുംപേട്ടതു്. അക്കംബ=സുംബ. കരാറി=രഫീക്കൂട്ടം. അലക്കാരം— കാവുലിംഗം. ഉപമ. ഗമ്യാർഹപ്രേക്ഷണം.

35) മദാരപുസ്ത്രാഭാ=കല്പകപുകൾ. മേഖലാ=ശിരസ്സിൽ. മനാരി = എൻറെ ഭായ്യ്. എൻ നേതുവാസ്തവതിൽ = എൻറെ കണ്ണിംഗൾ. വൃത്തം— ഇന്ത്യവജ്ഞ.

36) അഗ്രജാപദപ്രഭാസ്തുക്കുത്തം=പാഘുതിയിടെ ചാദകാാതിയിൽനിന്നാണായതു്. സംഗമജണാകം=സംഗമം സംഭവിയുക്കം.

37) ചീരം=വളരെക്കാലമാരാണി. വിലശനമഖ്യ=കുശമാ ദാരക്കേട്ടാട്ട ക്രിയായവരാം. ശിരസ്സിൽ=തലയിൽ. ഇംഗ്ലീഷ്=

ഗീവൻ. ശരീരമനുകല. അലകാരം ഉപയ. വംശസ്ഥം വൃത്തം.

38) ബിംബാധാരം=തൊണ്ടിപ്പുഴം പോലുള്ള ചണ്ടിൽ. ഭൂഷകരം=ആളുഞ്ചാനും. പുഷ്പപക്ഷയാൽ=പുക്കളിട നാശം ഫേതുവായിട്ട്. കഴക്കാർ. ലത=വള്ളി. വൃത്തം— ശാർദ്ദുല വികീഡിതം.

39) ഫ്രിയാസ്പർശസ്ഥം = ഫ്രൈസിയിട സ്പർശസ്ഥം. വൃത്തം— വംശസ്ഥം.

40) നിന്തവിയോഗതമസ്തുക്കൽ=നിന്തൻ വേർപ്പാടാകന ഇക്കും. കോപന=പിണ്ണാദിയിരിക്കണമാം. അലകാരം— ഉപ മയം ഉൾന്നേക്കണ്ണയം.

41) ദീർഘവിരഹം = നീണ്ടവേർപ്പാട്ട്. എന്നബലോ= എൻ്റെ തന്ത്പരി!

42) വിളയം തച്ചിയൊട്ട്=വളരാളിയൊട്ട്. ലളിത ചേരവെയിൽ=സൗരമായ ഇളംവെയിൽ. കളകമലം=മനോജത മായ താമരസ്യവും. ഉപമാലകാരം.

43) ചലൽ=ഇളകന്തും. മിന്തകയപൊൻപതാക=മിന ലോളിപ്പുണ്ട് പൊൻകൊടക്കിയ്ക്കുന്ന. വലവെവരിച്ചാപമഴ ചിത്ര മാല=മശവില്ലോത നാനാവണ്ണ് ചിത്രമാല. വിലസും=ശോഭി യുക്കന. നവാംബുദ്ധവിമാനം = കാർഡേജമാകന വിമാനം. അലകാലയം=റാജകവനം. നയിയുക്കെന്തുപോക. ത്രപ കാലകാരം. മണ്ണം=ഭാഷിനാം വൃത്തം.

അംശപാടംകിം

1) തന്നവയം=തന്നെ നിറമം. തസ്തിരന്നുകളിൽ. പോ ഞങ്ങൾ=മണ്ണൻ.

2) പൊൻതുടങ്ങലോട്ട് = സ്പാന്റത്തുടങ്ങലോട്ട്. കല്ലു=മൺ. ആവേന=വേഗത്തിൽ. സവേഗം = വേഗത്തോടുകൂടി. കൊള്ളി=

തീരുക്കാള്ളി. നർമ്മാജനാഗ്രീപ്പലയം = പുത്രതായ തുട്ടത കാന്തി മണ്ണലം. ഉപമ. വംശന്ധമം വൃത്തം.

- 3) ശ്രീ=കാന്തി. വിഹംഗമം=പക്ഷി. ഉപമ.
- 4) രാവിൽ=രാത്രിയിൽ. കാരകമം=മേഘാഞ്ചലം. ഉപമ.
- 5) വല്ലടക്ക=ഡോഗ്യൂത.
- 6) നഞ്ചേരി=രംജാവു്. അസും=ബാണം. പുരോപകാംജ്യം. സവിധത്തിൽ=കൊട്ടാരത്തിന്തിനെൻ്റെ അട്ടത്രു്. വൃത്തം— ഉച്ചാ ശ്രവജ്ഞം.
- 7) സാർവ്വഭൗമെഴുപ്പത്രം=ചതുവത്തിയായ ഏകളുടെ പത്രം.
- 8) ലവലീഡലം = വെഴ്തിൽ ഒരു തരം വള്ളിയുടെ പത്രം. അലംസേക്ഷണം=ക്ഷാന്താകഷിഡംഗി;
- 9) വരാപ്പലത=വാതാല്പര്യം. അയൈറം=യൈറതയോട്ടക്കാതെ.
- 10) മുജക്കളിൽ=മുരക്കണ്ണാരിൽ.
- 11) സൗമ്യടശ്ശികരം=ചന്ദ്രകിരണം. ഇന്തുകാന്തം=ചന്ദ്ര കാന്തം.
- 12) മംഡാ = സന്ദേശത്തോട്ടക്കിട. എഡി=എഡക്കുത്തിൽ.
- 13) ശിവബന്ധം = പീലി. സാരാസം = രസത്തോട്ടക്കിടിയ വൻ. റീതിക്ക്ലോകൻ=കഴുത്തിൽ കുട്ടുള്ളവൻ. കല്യാഹി=മയില്ല
- 14) ഇന്ത്രാനീപ്പത്രം = ദേവേന്ദ്രൻ്റെ പട്ടമഹിഷിയുടെ പത്രം.
- 15) കുലവഖംഗലാം = വംശവഖംഗമാകന ഫെട്ടം. വാര രചനാപുനരജകതി=വീണ്ടും മുത്തമാലം മാത്രത്തു.
- 16) നീന്തിവിഞ്ചാഗം=നീനിൻ്റെ വേണ്ടപാടു്. മഹമായതിനു്= ആ മരത്തിനു്. ആളിവശ്ച=പത്രമഴയിൽ.
- 17) പരവശനു്=മരീറാരംബക്കശയീനനായവനു്: ആശേഷാം പററാ=മനോരമം നടക്കകയില്ല. നീജനാമൻ = തൻറെ പ്രംബ

നാമൻ. തക്കണ്ടനെന്നിൽ = യുദ്ധവായ പുത്രനിൽ. ഭൂഭാരട്ട
ശ്വിച്ചു്=ഭൂമിലോരം ഏഴിച്ചുകൊടുത്തു്. ഹരിണഗണം=മാൻകുട്ടിം.

18) ഗദ്യപരിപാപമന്ത്രഭാബം. വിഷജവം=വിഷതിനേൻ്റെ
ഒഗത. മൃദു=മഹാത്മ. കഷിതി=ഭൂമി. തുപര്=രാജാവു്. മഹർ
സഹജം=മഹാഘാക്ഷ് സപ്തഭാവേനയുള്ളതു്. ഹരിണി വൃത്തം. അല
ഡാം— ദേഹാന്തം, അത്മാനരന്ധ്യാസം.

19) ചെറുവിട=ചുവന ഇട. തിക്കരാക്കരീം=അനവളിക്കലാ.
ഈജന്നുത്തം = പുണ്ണം. മാരാട = മത്തുലാലയുടെ കാന്തി.
പൊന്തിന്പാരിൽ = സുവർണ്ണഭൂമിയിൽ. കല്പകം=കല്പകവൃക്ഷം.
നാരഭനേൻ വണ്ണനം സപ്തഭാവേക്കതിസഹിതമായ ഉപമാലകാരം.

20) അഗ്നി=അഗ്നിഭഗവാൻ. കാന്തി=ശോട്ട്.

21) വിഡി=ഭ്രൂമാവു്. സൂതൻ=പുത്രൻ. തായികക്കുത്തി=
അപീകം പ്രണ്ടേതാട്ടക്കുടിയവൻ. ശ്രാങ്കൻ=ചന്ദ്രൻ. ഏത്തിൻ=
പുത്രരവസ്സു്. അധിക്രമം=അപീകൃണ്ടേതാട്ട ക്ഷീംവണ്ണം. അണി
വംശ = ശ്രൂത്യകലത്തിൽ. മാലിനി വൃത്തം. അലക്കാരം—
മാരുപ്പാപമ.

22) മനവഗ്രീ = രാജലക്ഷ്മീ. മൺതാംഹല = ഹീമവാൻ.
വൃത്തം— മാലിനി.

23) ഏശവരാജ്യനവഗ്രീ=യുവരാജലക്ഷ്മീ.

24) ശ്രീവാണിമാർ=ശ്രീഭഗവതിയും സരസ്പതിയും. നൂഹ
ഔദ്ധൂർക്കം=സജ്ജനന്ദരക്ഷ്. ഭൂതി=പ്രൈശ്രപ്യം. മഹാലക്ഷ്മീ
യും സരസ്പതിയും മത്സരയിലാണ് വത്തിയു് ക്ലാരേക്കിലും സജ്ജ
രൈനഗ്രപ്പയ്ക്കതിന്നായി ആവർ ഒരുവനിൽ വിള്ളും വിളയാട്ടു.

